

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
STŘEDISKO VZDĚLÁVACÍ POLITIKY

Analýza vývoje a projekce odvětvových struktur pracovních míst v ČR a v dalších zemích EU

Dílčí výstup k syntetické publikaci „Analýza vývoje struktury pracovních
míst v ČR a EU“

Martin Lepič, Jan Koucký

Únor 2012

Obsah

1. Vývoj vybraných makroekonomických ukazatelů	4
1.1 Pozice ČR v mezinárodním obchodě.....	5
1.2 Vývoj přidané hodnoty a investice do výzkumu a vývoje	7
1.3 Vývoj produktivity práce	9
2. Vývoj struktur zaměstnanosti v ČR a vybraných zemích EU	12
2.1 Vývoj odvětvové struktury zaměstnanosti v ČR.....	12
2.2 Vývoj odvětvové struktury zaměstnanosti v EU	15
2.3 Vývoj vzdělanostní struktury zaměstnanosti v ČR.....	17
2.4 Vývoj vzdělanostní struktury zaměstnanosti v EU	18
2.5 Oborová struktura zaměstnaných v ČR.....	19
3. Projekce počtu zaměstnaných a kvalifikačních požadavků pracovních míst v ČR do roku 2020.....	21
3.1 Projekce odvětví a jejich kvalifikační požadavky.....	21
3.2 Celková projekce kvalifikační náročnosti pracovních míst.....	25
4. Kvalifikační profily odvětví	27
4.1 Zemědělství, lesnictví a rybolov	28
4.2 Těžební průmysl	33
4.3 Potravinářský a tabákový průmysl.....	38
4.4 Textilní, oděvní a kožedělný průmysl	43
4.5 Dřezpracující, papírenský a polygrafický průmysl.....	48
4.6 Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl.....	53
4.7 Výroba pryžových a plastových výrobků	58
4.8 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků.....	63
4.9 Výroba kovů a kovodělných výrobků	68
4.10 Výroba a opravy strojů a zařízení.....	73
4.11 Výroba elektrických a optických přístrojů	78
4.12 Výroba dopravních prostředků	83
4.13 Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený.....	88
4.14 Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	93
4.15 Stavebnictví	98
4.16 Velkoobchod, maloobchod a opravy.....	103
4.17 Ubytování a stravování.....	108
4.18 Doprava a komunikace.....	113
4.19 Peněžnictví a pojišťovnictví	118
4.20 Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj	123
4.21 Veřejná správa a obrana	128
4.22 Školství	133
4.23 Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti	138
4.24 Ostatní služby	143

Úvod

Tato publikace představuje první ze dvou dílčích studií, které vyústí ve zpracování souhrnného materiálu Analýza vývoje struktury pracovních míst v ČR a EU. Zmíněnou analýzu zpracovává Středisko vzdělávací politiky PedF UK v Praze pro Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků zpracovává a to v rámci projektu VIP Kariéra II – Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy.

Tato dílčí publikace má čtyři hlavní části. První tři se zaměřují na analýzu vývoje struktury trhu práce v ČR a vybraných zemích EU v letech 1995-2010 i na projekci vývoje v ČR do roku 2020. První kapitola se zabývá analýzou vybraných makroekonomických ukazatelů, které přímo ovlivňují strukturu a počet zaměstnaných osob.

Druhá kapitola se orientuje na analýzu změn v počtu a struktuře zaměstnaných osob v ČR a vybraných zemích EU v letech 1995-2020. Tyto změny zkoumá především z pohledu změn v jednotlivých sektorech a odvětvích ekonomiky, kromě toho se však také zaměřuje na vzdělanostní strukturu zaměstnaných osob.

Třetí kapitola obsahuje výsledky projekce počtu zaměstnaných v ČR do roku 2020, znovu s hlavním zaměřením na odvětvové členění. V této kapitole je také představena projekce kvalifikačních požadavků pracovních míst.

Čtvrtá kapitola je nejobsaáhlejší. Jsou v ní prezentovány profily všech 24 odvětví ekonomiky. Každý odvětvový profil je členěn do těchto sedmi částí:

- Vymezení daného odvětví dle mezinárodní klasifikace NACE
- Analýza makroekonomických ukazatelů odvětví
- Analýza počtu zaměstnaných osob v odvětví
- Analýza profesní struktury osob zaměstnaných v odvětví
- Analýza kvalifikačních požadavků pracovních míst v odvětví
- Analýza stupňů vzdělání osob zaměstnaných v odvětví
- Analýza oborového zastoupení osob zaměstnaných v odvětví

Tato publikace neobsahuje detailní popis a specifikaci použitých klasifikací (pro lepší orientaci v použitých zkratkách je znovu zařazen pouze číselník zemí) ani popis použité metodologie srovnávací analýzy či projekce. Tyto informace byly obsahem předchozích výstupů k souhrnnému materiálu Analýza vývoje struktury pracovních míst v ČR a EU, a proto zájemce odkazujeme na následující publikace:

Klasifikace pro analýzy kvalifikačních / vzdělanostních požadavků pracovních míst v ekonomice (Lepič M., Koucký J., Praha, září 2011)

Metodologie srovnávací analýzy vývoje 1995-2010 a projekce 2010-2020 odvětvových, profesních a kvalifikačních / vzdělanostních struktur pracovních míst v ČR a v dalších zemích EU (Lepič M., Koucký J., Praha, listopad 2011)

Autoři budou vděční za jakékoliv komentáře a připomínky. Ty lze posílat na mailové adresy autorů:

Martin.Lepic@pedf.cuni.cz

Jan.Koucky@pedf.cuni.cz

Číselník zemí			
EU27	EU15	AT	Rakousko
		BE	Belgie
		DE	Německo
		DK	Dánsko
		EL	Řecko
		ES	Španělsko
		FI	Finsko
		FR	Francie
		IE	Irsko
		IT	Itálie
		LU	Lucembursko
		NL	Nizozemsko
		PT	Portugalsko
		SE	Švédsko
		UK	Spojené království
		BG	Bulharsko
		CY	Kypr
		CZ	Česká republika
		EE	Estonsko
		HU	Maďarsko
		LT	Litva
		LV	Lotyšsko
		MT	Malta
		PL	Polsko
		RO	Rumunsko
		SI	Slovinsko
		SK	Slovensko

1. Vývoj vybraných makroekonomických ukazatelů

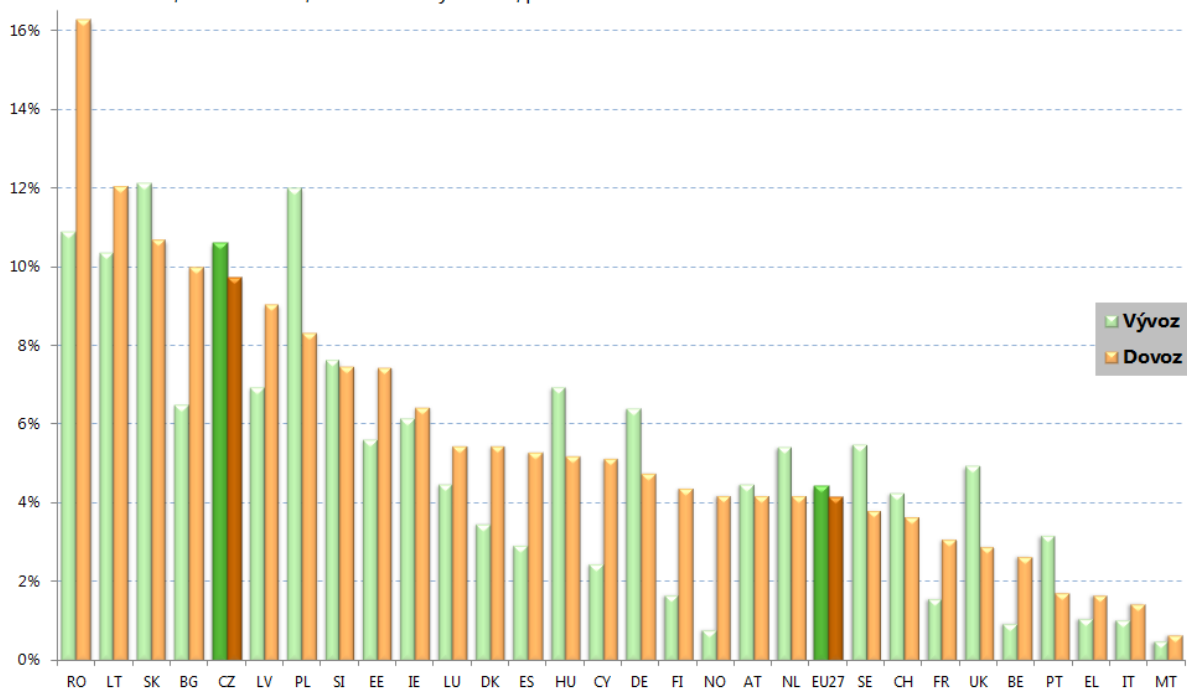
Pro lepší pochopení změn na trhu práce v letech minulých a pro přesnější předvídání jeho budoucího vývoje je nejprve potřeba poznat a analyzovat některé makroekonomické faktory, které změny na trhu práce většinou přímo zapříčiňují. V této kapitole budou tedy podrobně zkoumány a popsány vývojové trendy ukazatelů mezinárodního obchodu, produktivity práce a přidané hodnoty. Vzhledem ke zvyšující se globalizaci a provázanosti trhu práce v ČR s ostatními zeměmi je v analýzách zahrnut pohled nejen na ČR ale i na další země Evropy.

1.1 Pozice ČR v mezinárodním obchodě

Vývoj dovozu a vývozu v České republice odpovídá zcela našemu geografickému postavení uprostřed Evropy. Jsme poměrně dost otevřená ekonomika jak pro dovoz tak i vývoz. V minulých letech výrazně vzrostl jak objem vývozu tak i dovozu zboží a služeb. Za posledních 10 let se objem vývozu téměř ztrojnásobil, zvýšil se o více než 170 %. Objem dovozu zboží a služeb do ČR rovněž výrazně vzrostl. Oproti roku 2000 se zvýšil o více než 150 %. Dynamičtější zvýšení objemu dovozu i vývozu než v ČR nastalo pouze na Slovensku a v Rumunsku, u vývozu zboží a služeb také v Polsku a u dovozu zboží a služeb i v Litvě a v Bulharsku.

Změna objemu vývozu a dovozu

2000-2010; země EU 27, Norsko a Švýcarsko; průměrná roční změna

V České republice tvoří největší podíl na zahraničním obchodu samozřejmě dovoz a vývoz s ostatními zeměmi Evropské unie. Za posledních 10 let se sice podíl vývozu do zemí EU27 mírně snížil, přesto stále přibližně 85 % celkového objemu vyváženého zboží a služeb míří právě do těchto zemí. Nejvíce, téměř jedna třetina celého vývozu, míří do Německa. I když si Německo stále drží pozici největšího odběratele ČR, jeho podíl se za posledních 10 let snížil téměř o 10 procentních bodů. Na druhém místě se stále drží Slovensko, kam putuje necelých 9 % exportu z ČR. Podíl kolem 6 % si udržuje Polsko. Za posledních 10 let se zvýšil objem vývozu ČR do Francie, kam se v roce 2010 vyvezlo více než 5,5 % českého vývozu. Francie tak na čtvrtém místě nahradila Rakousko, které se propadlo až na šesté místo za Spojené království. Za posledních 10 let se znovu zvýšil podíl Ruska na odběru zboží a služeb z ČR. Zatímco v roce 2000 tam z ČR mířilo pouze 1,3 % českého exportu, v roce 2010 to byl již dvojnásobek.

Také v oblasti dovozu dominuje obchod se státy Evropské unie. Zatímco však v roce 2000 proudilo do ČR 75 % veškerého dovozu právě ze zemí EU27, v roce 2010 tvořil jejich podíl již jen 67 %. Za tímto poklesem stojí především výrazný nárůst dovozu z Číny. Zatímco v roce 2000 se na celkovém dovozu zboží a služeb do ČR Čína podílela jen 2,1 %, v roce 2010 to bylo již více než 12 %. Čína se tak stala druhým nevýznamnějším dovozcem do ČR. První místo si stále drží Německo. Z něj do ČR proudí více než jedna čtvrtina celého českého importu. Za posledních 10 let své postavení mezi dovozci do ČR kromě Číny posílilo také Polsko. Ostatní země Evropy a také Rusko či USA svůj podíl na dovozu do ČR za posledních 10 let snížily.

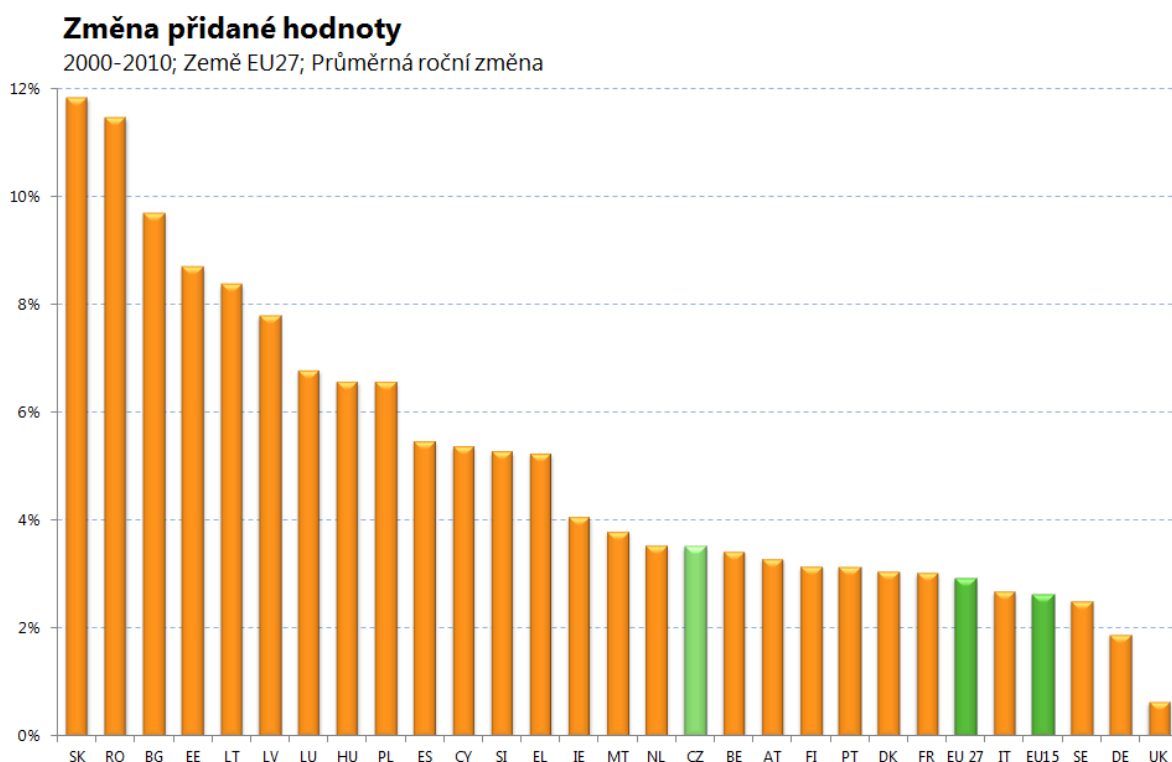
Z pohledu odvětvového členění je v ČR export tvořen především dvěma odvětvími – největší podíl, více než 25 %, tvoří *Výroba elektrických a optických přístrojů* a dalších více než 18 % z celkového vývozu ČR pochází z *Výroby dopravních prostředků*. Obě tato odvětví měla v roce 2000 na celkovém exportu ČR podíl pouze kolem 14 %, za posledních 10 let tak jejich význam v exportu ČR výrazně stoupl. Necelých 10 % exportu ČR pochází z *Výroby a opravy strojů a zařízení* a také z odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků*. Tato dvě odvětví si udržovala konstantní podíl na celkovém vývozu v ČR po celých uplynulých 10 let.

Odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* je rovněž také odvětvím, do kterého proudí téměř čtvrtina celého objemu importu jdoucího do ČR. Dalších přibližně 10 % tvoří shodně odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků*, *Výroba dopravních prostředků* a také *Výroba a opravy strojů a zařízení*. Zatímco podíl posledně jmenovaných tří odvětví se kolem 10 % pohybuje stabilně již od roku 2000, podíl odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* na celkovém dovozu do ČR se za posledních 10 let zvýšil téměř o 7 procentních bodů.

1.2 Vývoj přidané hodnoty a investice do výzkumu a vývoje

V roce 2010 činila hrubá přidaná hodnota vyprodukovaná celou ekonomikou více než 2,8 biliardy Kč (měřeno ve stálých cenách roku 2000), což je o více než 800 bilionů Kč než v roce 2000. Zároveň to je však o téměř 120 bilionů Kč méně, než byla celková přidaná hodnota ČR v roce 2008, než naplno zasáhl ekonomiku ČR dopad finanční krize. Mezi roky 2000-2010 tedy rostla přidaná hodnota ČR v průměru o 3,5 % ročně.

Ačkoliv se v ČR přidaná hodnota ekonomiky od roku 2000 zvyšuje mnohem rychleji než je tomu v zemích původní EU15, oproti dalším přistoupivším zemím v růstu přidané hodnoty značně zaostáváme.

Čtenáře na tomto grafu může zarazit pozice celku EU27 a EU15. Z grafu je patrné, že na jedné straně průměru jsou 3 (resp. 4) země a na druhé 12 (resp. 23) států. Graf je však správně a odpovídá realitě. Důvodem je obrovský rozdíl mezi velikostí přidané hodnoty vyprodukovaných v jednotlivých zemích. Celkový podíl přidané hodnoty vyprodukované v Německu na přidané hodnotě celé EU27 je 21,9 % (resp. na EU15 to je 23,2 %), ve Velké Británii 17,5 % (resp. 18,6 %), ve Francii 15,4 % (resp. 16,4 %) a v Itálii 11,5 % resp. 12,2 %. Tyto 4 země tedy dohromady tvoří 66,3 % resp. 70,4 % celé přidané hodnoty, proto jsou schopny hodnotu pro celou EU27 i EU 15 tak výrazně ovlivnit. Pro srovnání, 12 nově přistoupivších zemí do EU27¹ tvoří dohromady jen necelých 6 % (a to téměř polovinu tvoří samotné Polsko, druhou polovinu ostatních 11 zemí dohromady) přidané hodnoty EU27.

¹ SK, RO, BG, EE, LT, LV, HU, PL, CY, SI, MT a CZ

Největší podíl na celkové přidané hodnotě v ČR tvořilo v roce 2010, stejně jako v roce 2000, odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy*. Téměř jedna šestina celé přidané hodnoty ČR je vyprodukována v tomto odvětví. To je o více než 3 procentní body více než v roce 2000. Další osminu tvoří přidaná hodnota vytvořená v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj*. Podíl tohoto odvětví oproti roku 2000 mírně (o necelý 1 procentní bod) poklesl. Více než jedna desetina přidané hodnoty ČR pochází z odvětví *Doprava a komunikace*. Podíl 5 % přesahují dále již pouze dvě odvětví – *Výroba dopravních prostředků* a *Stavebnictví*. Naopak *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* a také *Těžební průmysl* mají podíl na celkové přidané hodnotě ČR nižší než 1 %.

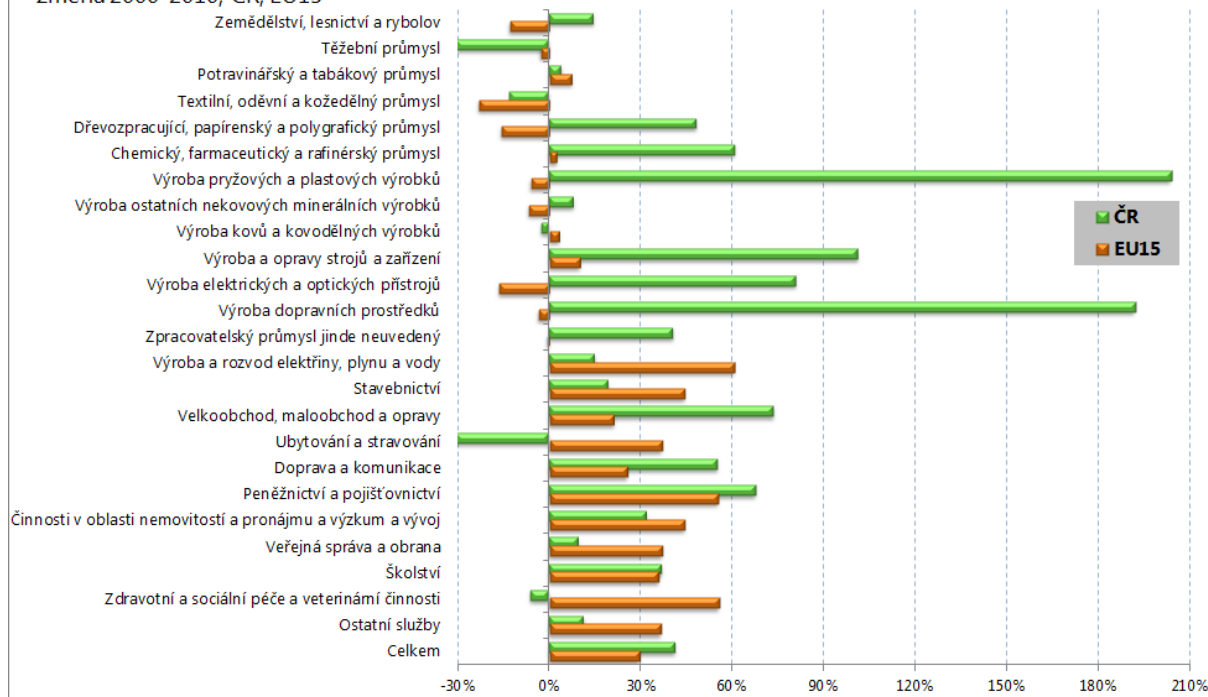
Mezi roky 2000 – 2010 se v ČR zvýšil objem přidané hodnoty ve většině odvětví. Tomu nezabránila ani finanční krize. Největší průměrný roční nárůst přidané hodnoty nastal v letech 2000-2010 v ČR v terciérním sektoru (více než 4,5 % ročně), dále pak následoval sekundér s růstem přidané hodnoty přibližně o 4,0 % ročně. V tržním kvartéru to bylo o 3,3 % ročně a ve veřejném kvartéru byl její průměrný roční nárůst 1,3 %. V priméru to bylo pak pouze 0,2 %.

Průměrný roční nárůst přidané hodnoty byl v ČR v letech 2000-2010 nejvyšší v odvětvích *Výroba pryžových a plastových výrobků* a *Výroba dopravních prostředků*. V obou těchto odvětvích rostla přidaná hodnota o více než 11 % ročně. Rychlejší nárůst než 6 % probíhal i ve dvou dalších průmyslových odvětvích. Jedná se o *Výrobu a opravy strojů a zařízení* a také o odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů*. Naopak nejprudší pokles (o více než 3,5 % ročně) nastal v ČR v letech 2000-2010 v *Těžebním průmyslu* a také v odvětví *Ubytování a stravování*. Pokles, i když mírnější, nastal také ještě ve třech dalších odvětvích. Dvě z nich jsou průmyslová odvětví, jde o *Výrobu kovů a kovodělných výrobků* a *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* a dále jde o jedno odvětví z veřejného kvartéru a to o *Zdravotní a sociální péči a veterinární činnosti*.

Změna přidané hodnoty ekonomiky přímo ovlivňuje počet pracovních míst. Její růst vede, při jinak neměnných podmínkách, k růstu počtu pracovních míst. Pokud je třeba vytvořit vyšší objem produktu v případě, že nedojde ke zvýšení produktivity práce, je nezbytné zvýšit právě počet pracovních míst. V ČR i v EU15 došlo v letech 2000–2010 ke zvýšení přidané hodnoty téměř ve všech odvětvích. To znamená, že vlivem těchto změn by se v posledních 10 letech jak v ČR, tak i v EU15 počet pracovních míst zvýšil (nebýt jiných vlivů). Zatímco v EU15 by se tímto vlivem zvýšil počet pracovních míst o 30 %, tedy o téměř 50 milionů, v ČR by došlo k nárůstu dokonce o 41 %, tedy více než 2 miliony nových pracovních míst.

Vliv změny přidané hodnoty na počet pracovních míst

změna 2000-2010; ČR, EU15

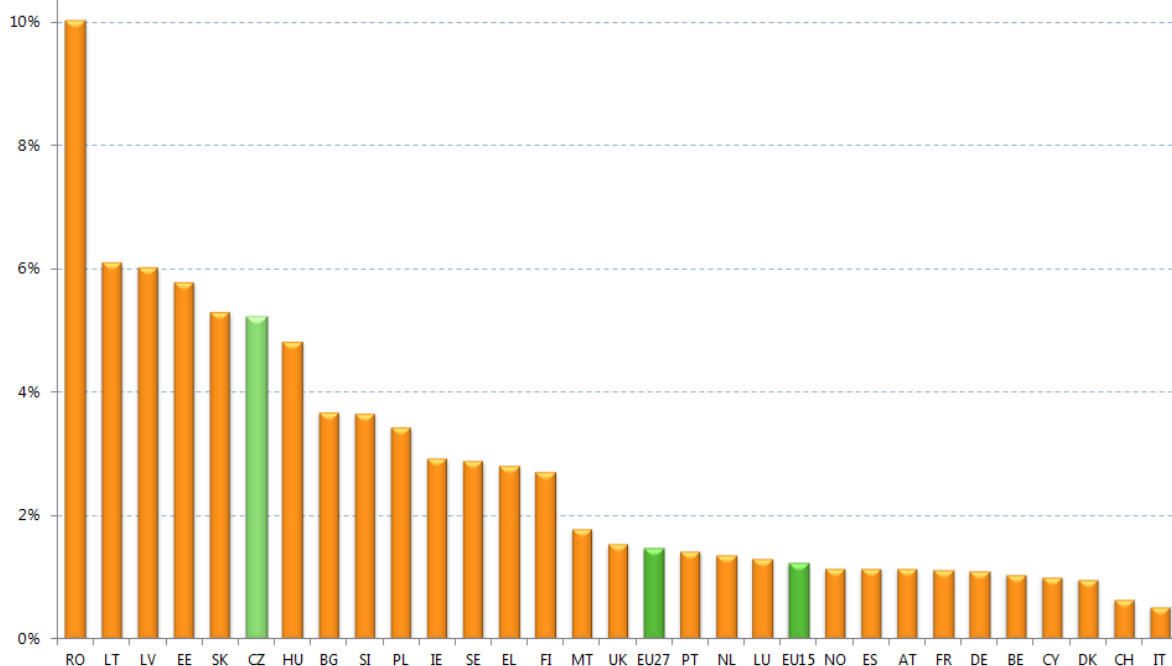

1.3 Vývoj produktivity práce

Počet zaměstnaných osob v jednotlivých odvětvových či profesních skupinách v ekonomice je dán podílem celkové produkce vytvořené v dané skupině a produktivitou práce tamtéž. Produktivita práce je tedy jednou ze složek přímo ovlivňující celkový počet zaměstnaných osob.

Změna produktivity práce

2000-2010; Země EU27, Norsko, Švýcarsko; Průměrná roční změna

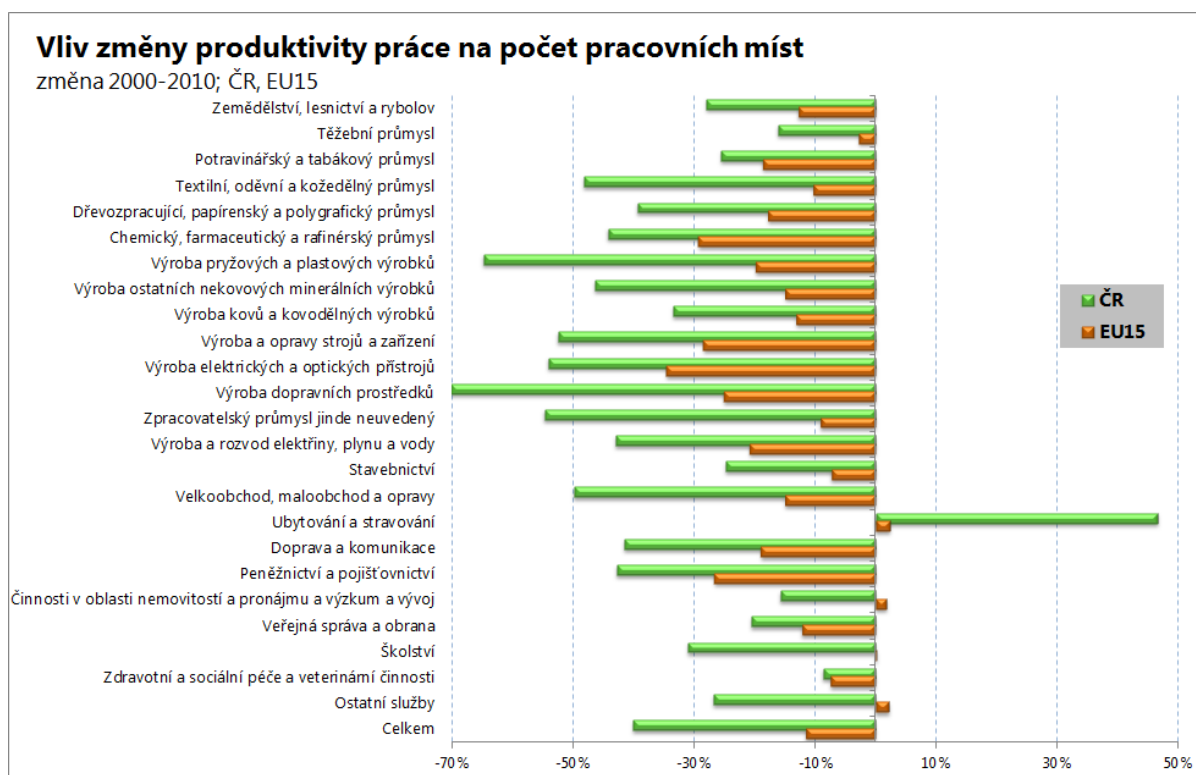
Ačkoliv se v ČR produktivita práce od roku 2000 zvyšuje mnohem rychleji než je tomu v zemích původní EU15, oproti některým dalším přistoupivším zemím v růstu produktivity práce přesto zaostáváme. Celkově je z grafu patrné, že produktivita práce roste rychleji v nových zemích EU27 než v původních zemích EU15. To je dáno tím, že v nově přistoupivších zemích se rychleji zvyšuje objem celkového produktu jejich ekonomik. Je to dáno tzv. efektem dohánění (catching-up effect)².

Velice zajímavé je porovnání, jaké země EU15 zaznamenaly nejrychlejší růst produktivity práce ve své ekonomice – na jedné straně to je Řecko, tedy země s jednou z nejnižší průměrnou délkou vzdělávání zaměstnaných osob i s nízkým stupněm kvalifikační náročnosti, kde vysoký podíl na celkové zaměstnanosti v ekonomice tvoří *Zemědělství, lesnictví a rybolov*. Avšak hned vedle Řecka se objevuje Švédsko a Finsko, tedy naopak země s nejvyšší průměrnou délkou vzdělávání i s jednou z nejvyšších kvalifikačních náročností, kde je naopak ekonomika výrazně orientována na odvětví kvartéru.

² Podle této teorie dosahují chudší země růstu produkce relativně snadno. S malým kapitálovým vybavením znamená každý investiční projekt velký příspěvek k HDP. Procentuálně má podíl investic na HDP mnohem větší vliv na růst v chudších než v bohatých zemích. Proč to však neplatí ve všech případech? Proč třeba Indie nebo země Afriky, které mají velmi nízký kapitál na pracovníka, nevykazují rychlá tempa růstu? Je to proto, že efekt dohánění působí jen tehdy, když mají země obdobné produkční funkce (tj. používají podobné technologie) a když mají přibližně stejné míry úspor. V neoklasické teorii růstu směřují ekonomiky do stálého stavu. Mají-li země stejné produkční funkce a stejné míry úspor, pak země s nižším kapitálem a produktem na pracovníka (tedy produktivitou práce) rostou rychleji a dohánějí země s vyšším kapitálem a produktem na pracovníka (viz. Holman R., Makroekonomie. Nakladatelství C H Beck, 2010)

V případě produktivity práce podle odvětví lze konstatovat, že v ČR je produktivita práce oproti průměru zemí původní EU15 ve všech odvětvích zatím stále nižší. Největší rozdíl je v *Těžebním průmyslu*, kde je produktivita práce v ČR jen zhruba na úrovni 8 % produktivity práce EU15. Naopak nejbližší evropskému průměru je produktivita práce ve *Výrobě dopravních prostředků*. V tomto odvětví je produktivita práce téměř na 70 % produktivity v EU15. Mezi roky 2000 – 2010 se však ve většině odvětví v ČR produktivita práce poměrně rychle zvyšovala. Tento růst byl ve všech odvětvích (kromě odvětví *Ubytování a stravování*) rychlejší než v zemích EU15. Pokles produktivity práce v ČR v odvětví *Ubytování a stravování* souvisel se změnami profesní struktury uvnitř tohoto odvětví. Mezi roky 2000-2010 se v něm výrazně zvýšil počet Provozních pracovníků stravování (ISCO 512), kteří však nedokázali dostatečně zvýšit celkový produkt odvětví a právě proto se snížila jeho produktivita práce.

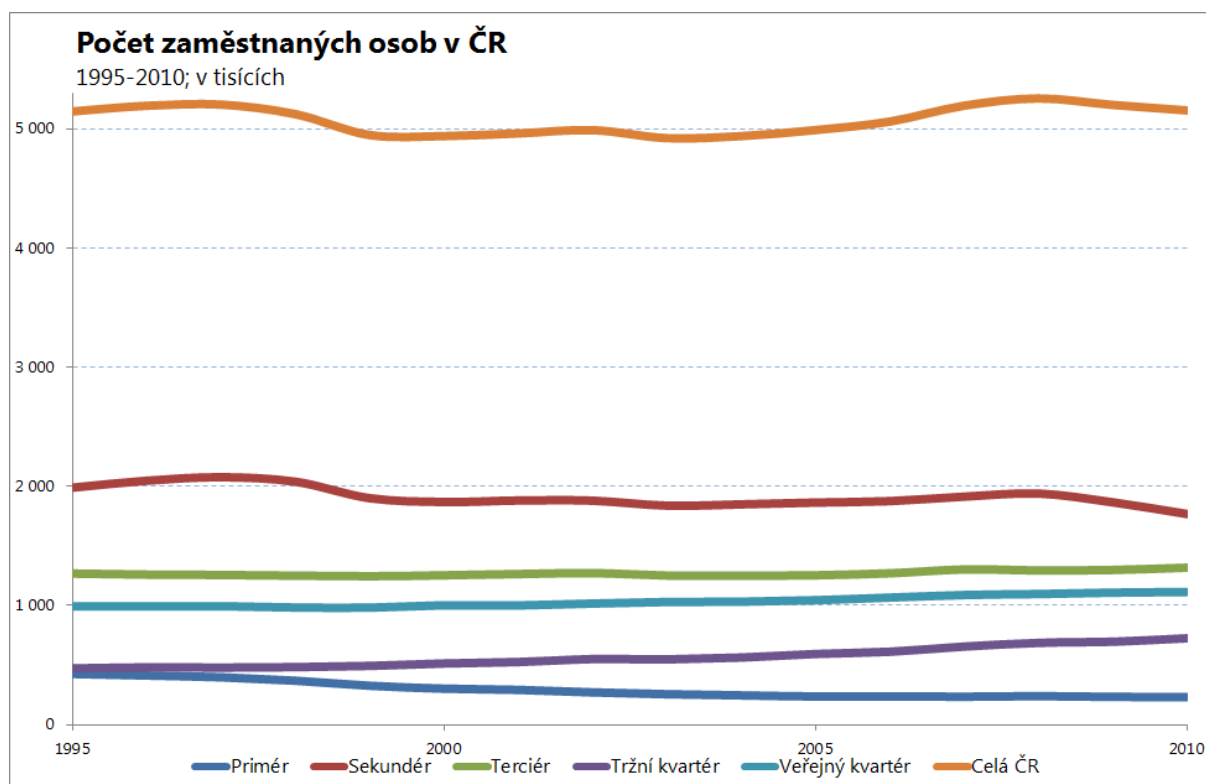
Změna produktivity práce nepřímou úměrou ovlivňuje počet pracovních míst. Zvyšující se produktivita znamená, při jinak neměnných podmínkách, ubývání pracovních míst. Na výrobu stejného produktu je při vyšší produktivitě práce potřeba méně osob. Naopak snižující se produktivita práce, znamená potřebu nových zaměstnaných osob. Jak bylo uvedeno výše, v ČR došlo v letech 2000-2010 téměř ve všech odvětvích ke zvýšení produktivity práce, obdobně tomu bylo také v průměru v zemích EU15. To znamená, že vlivem těchto změn by se v posledních 10 letech jak v ČR, tak i v EU15 snížil počet pracovních míst (za neexistence jiných vlivů). Zatímco změna produktivity práce v EU15 by způsobila pokles o 12 % (tedy o necelých 20 milionů) pracovních míst, v ČR by došlo k poklesu dokonce o 40 %. To by představovalo pokles téměř o 2 miliony zaměstnaných. Protože však na trhu práce působí i další vlivy, nedošlo k takto dramatickému poklesu pracovních míst i přes poměrně velký nárůst produktivity práce.

2. Vývoj struktur zaměstnanosti v ČR a vybraných zemích EU

Počet zaměstnaných osob v ČR se v posledních 15 letech pohybuje kolem 5 milionů. Svého maxima dosáhl počet zaměstnaných v ČR těsně před vypuknutím krize, tedy v roce 2008, kdy se dostal téměř na úroveň 5,3 milionu osob. Naopak nejméně zaměstnaných bylo v ČR v roce 2003, kdy jejich počet činil jen 4,9 milionu osob.

Ekonomická krize z podzimu 2008 velmi silně ovlivnila vývoj ekonomik všech zemí Evropy a nevyhnula se ani ČR. To se následně projevilo i na trhu práce. Ten na změny HDP reaguje s mírným zpožděním, a proto k poklesu počtu zaměstnaných došlo až v roce 2009 a nikoliv v závěru roku 2008. Ekonomická krize koncem roku 2009 a následně v roce 2010 začala postupně ustupovat, což se (znovu s mírným zpožděním) projeví také na změně počtu pracovních míst v ekonomice. Nejprve se zmírní tempo jejich poklesu, až nakonec dojde i znovu ke zvyšování jejich počtu.

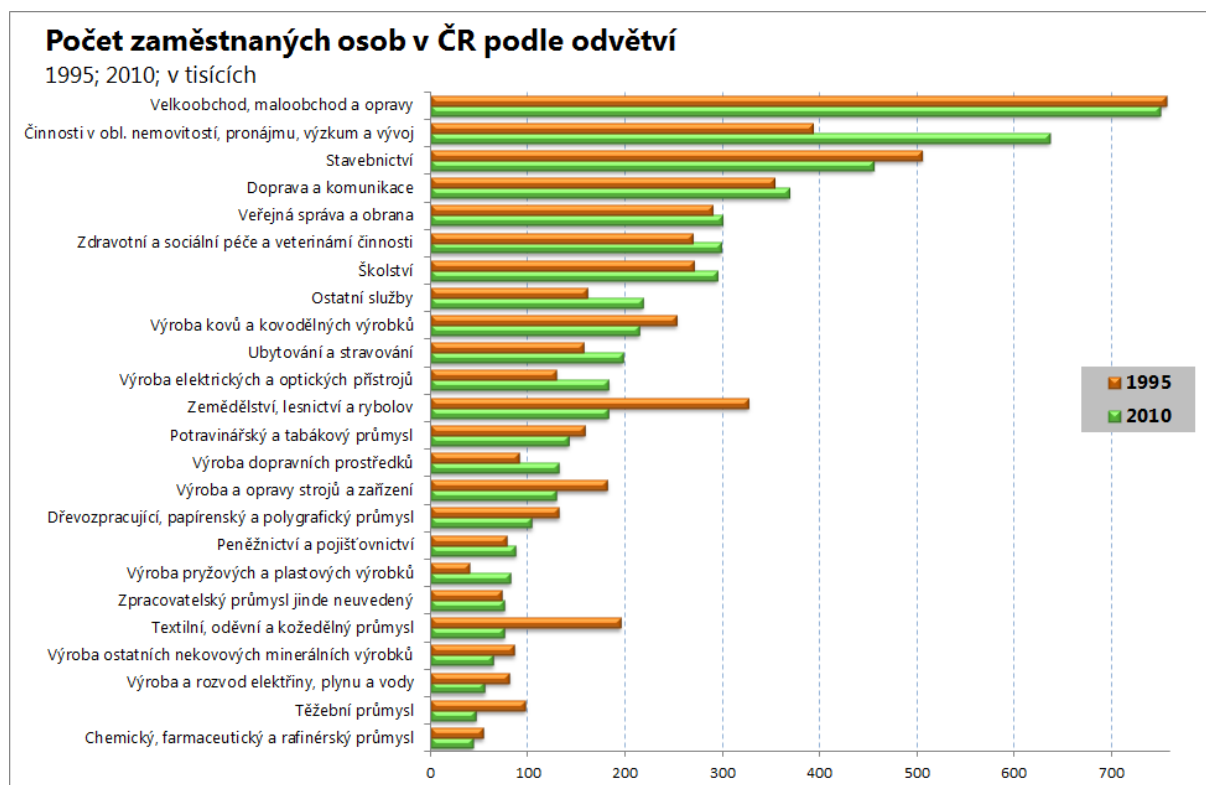

2.1 Vývoj odvětvové struktury zaměstnanosti v ČR

Česká republika je v porovnání s ostatními zeměmi EU stále velice industriálně orientována. Není proto překvapením, že nejvíce zaměstnaných osob pracuje v ČR v sekundárním sektoru. Za posledních 15 let se však počet zaměstnaných v tomto sektoru snížil o více než 220 tis. V roce 2010 bylo v tomto sektoru zaměstnáno téměř 1,8 milionu osob a jeho podíl na celkové zaměstnanosti v ČR tak klesl z 39 % na 34 %. Druhým největším sektorem české ekonomiky je terciér, ve kterém bylo v roce 2010

zaměstnáno více než 1,3 milionu osob. To je o 50 tisíc více než v roce 1995. Jeho podíl na celkové zaměstnanosti v ČR se oproti roku 1995 zvýšil o 1 procentní bod na 25,6 % v roce 2010. Přibližně stejně osob jako v terciérním sektoru je zaměstnáno v ČR také ve veřejném kvartéru. V roce 2010 v něm bylo necelých 1,2 milionu zaměstnaných osob. Sektor tak v roce 2010 tvořil téměř 22 % všech zaměstnaných, což je oproti roku 1995 nárůst o 2,3 p.b. Nejrychleji rostoucím sektorem v ČR je tržní kvartér. Jeho podíl na celkové zaměstnanosti vzrostl od roku 1995 o téměř 5 p.b. a v roce 2010 bylo v tomto sektoru zaměstnáno téměř tři čtvrtě milionu osob, což je 14 % všech zaměstnaných. Naopak primérní sektor ztratil od roku 1995 téměř 200 tisíc zaměstnaných. Jeho podíl se tak snížil o 4 p.b. a v roce 2010 v něm bylo zaměstnáno 231 tisíc osob, což jsou 4,5 % všech zaměstnaných.

Při detailním pohledu na odvětvovou strukturu zaměstnaných v ČR se ukáže, že největším odvětvím je *Velkoobchod, maloobchod a opravy*, ve kterém bylo v roce 2010 zaměstnáno 751 tisíc osob, tedy téměř 15 % všech zaměstnaných. Druhým největším odvětvím jsou *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj*, kde je zaměstnáno 637 tisíc osob, tedy více než 12 % všech zaměstnaných. Jsou to jediná dvě odvětví, která zahrnují více než 10 % zaměstnaných. Třetí největší odvětví, *Stavebnictví*, zaměstnávalo v roce 2010 téměř 460 tisíc osob, tedy necelých 9 % všech zaměstnaných. Alespoň 5% podíl na celkové zaměstnanosti měla v roce 2010 v ČR ještě 4 další odvětví. Bylo to odvětví *Doprava a komunikace* (podíl 7,2 %), *Veřejná správa a obrana* (5,9 %), *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* (5,8 %) a také *Školství* s podílem 5,7 %.

Od roku 1995 se nejvíce zvýšila zaměstnanost (o 243 tisíc, tj. téměř o 62 %) v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj*. V tomto odvětví šlo především o zvýšení počtu zaměstnaných osob v oblasti právních a účetních činností, daňového poradenství a také v oblasti pátracích a ochranných činností. Nárůst počtu zaměstnaných v tomto odvětví však mohla způsobit jen statistická změna zařazení jednotlivých osob mezi odvětvími v souvislosti s vyšší specializací struktury firem na trhu práce, ačkoliv náplň a dokonce ani místo jejich zaměstnání se vůbec změnit nemuselo³. V tomto odvětví se od roku 1995 poměrně výrazně zvýšil i počet osob zabývajících se zprostředkovatelskou činností v realitních agenturách a správou nemovitostí.

Druhým nejvíce rostoucím odvětvím (z hlediska absolutního zvýšení počtu zaměstnaných) byl v ČR odvětví *Ostatní služby* (z nich to jsou především rekreační, kulturní a sportovní činnosti). V tomto odvětví se mezi roky 1995-2010 zvýšil počet pracovních míst o 57 tisíc, tedy 35 %. Růst přesahující 50 tisíc zaměstnaných nastal v tomto období také v odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* (nárůst o 54 tisíc osob, tedy 41 %). Mezi významně rostoucí odvětví dále patří i odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků* (růst o 43 tisíc osob, tedy o více než 106 %), *Výroba dopravních prostředků* (růst o 41 tisíc osob, tedy téměř 45 %) *Ubytování a stravování* (růst o 41 tisíc osob, tedy téměř 26 %) *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* (růst o 29 tisíc osob, tedy o necelých 11 %) a také *Školství* (růst o 24 tisíc osob, tedy o necelých 9 %). V žádném dalším odvětví nedosáhlo zvýšení počtu zaměstnaných alespoň 20 tisíc.

Naopak nejvíce se zaměstnanost v ČR od roku 1995 snížila v odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov*. V tomto odvětví se snížil počet zaměstnaných o 144 tisíc a v roce 2010 tak v tomto odvětví pracovala již jen méně než 60 % osob v porovnání s rokem 1995. Obrovský propad v počtu zaměstnaných postihl také *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl*. Počet zaměstnaných v tomto odvětví klesl o 120 tisíc, což je oproti roku 1995 pokles o 60 %. Mezi další odvětví, ve kterých došlo v ČR od roku 1995 k poklesu zaměstnaných osob, patří odvětví z primárního a sekundárního sektoru. Jedná se o *Výrobu a opravy strojů a zařízení*, kde došlo ke snížení počtu zaměstnaných o více než 51 tisíc osob, tedy o 29 % a dále pak *Těžební průmysl a Stavebnictví* (pokles o 50 tisíc osob, tj. o 50 % resp. o 10 %) a *Výroba kovů a*

³ Struktura organizací přechází z pyramidálních struktur na síťové uspořádání, jež umožňuje vyšší flexibilitu. Ve firmě zůstává malá skupinka stabilních zaměstnanců a zbývající pracovní činnosti vykonávají periferní zaměstnanci na krátkodobé pracovní kontrakty, které jsou vztahy k realizaci konkrétních úkolů nebo jsou zadávány dalším firmám. Externím firmám jsou zadávány nejen části výrobního procesu, ale i servisní akce (oprava a údržba strojů, právní či ekonomický servis, úklid, zajištění stravování apod.). Pokud měl dříve velký strojírenský podnik jako své zaměstnance např. kuchaře, kteří mu vařili v závodní jídelně, byly tyto osoby ve statistických výkazech klasifikovány jako zaměstnanci strojírenského sektoru. Ve chvíli, kdy si je podnik najímá jako externí firmu, však již ve statistickém výkaznictví budou figurovat jako osoby zaměstnané v pohostinství a stravování, ačkoliv vykonávají fyzicky stále stejnou činnost. Tento, v podstatě jen statistický přesun, umocňuje posilování sektoru služeb na úkor jiných, především průmyslových odvětví.

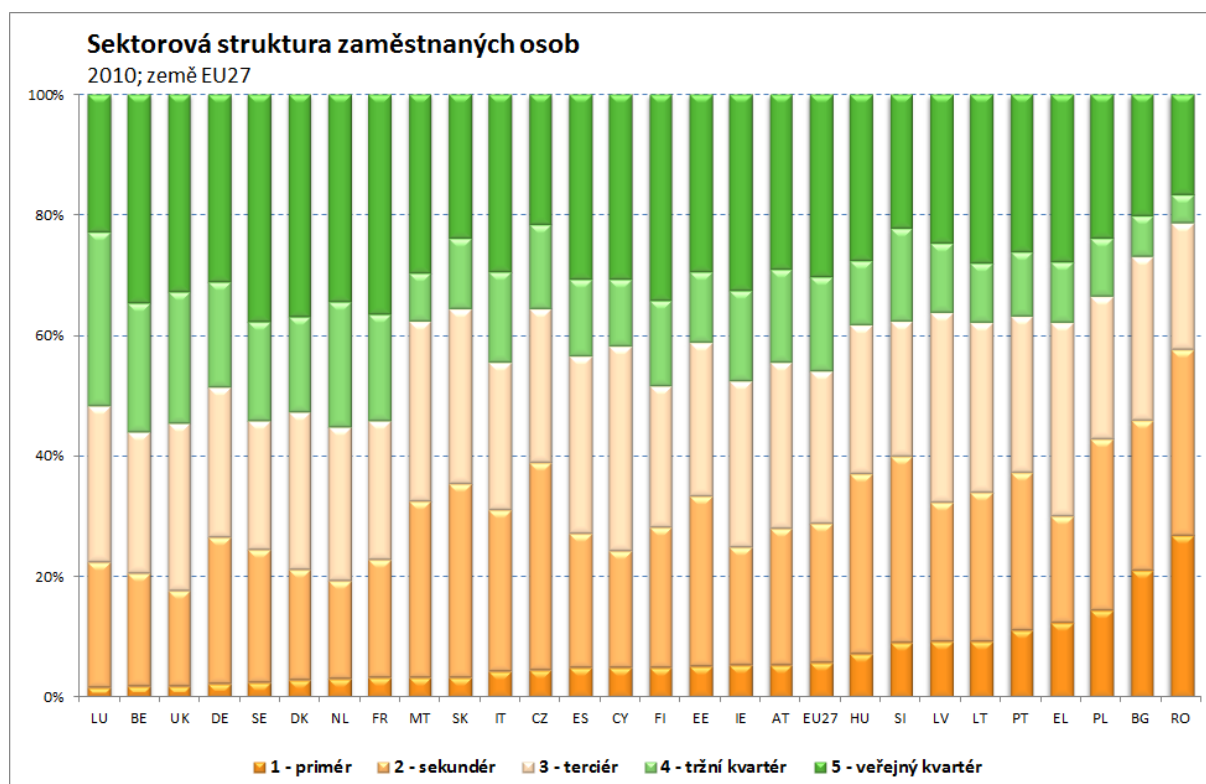
kovodělných výrobků. V něm se počet zaměstnaných snížil téměř o 40 tisíc osob, tedy o 15 %. K poklesu o 30 tisíc, tedy o 21 %, zaměstnaných došlo v odvětví Dřezpracující, papírenský a polygrafický průmysl a kolem 20 tisíc, tedy 31 % v odvětví Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody a také Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků (o 25 %).

2.2 Vývoj odvětvové struktury zaměstnanosti v EU

Podíl jednotlivých odvětví a sektorů se mezi zeměmi EU vzájemně poměrně dost odlišuje. V Portugalsku, Řecku, Polsku, Bulharsku a Rumunsku je oproti ostatním zemím výrazně vyšší podíl primárního sektoru, tedy především *Zemědělství, lesnictví a rybolovu*. Zatímco v prvních třech jmenovaných zemích je jeho podíl na celkové zaměstnanosti kolem 12 %, tak v Bulharsku to je 21 % a v Rumunsku dokonce 27 %.

Další skupina zemí, do které patří Česká republika, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko, Polsko a také Rumunsko se vyznačuje vysokým podílem sekundárního sektoru – tj. celý *Zpracovatelský průmysl*, dále *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody a Stavebnictví*. V České republice a na Slovensku je v sekundárním sektoru zaměstnána více než jedna třetina všech zaměstnaných, v dalších jmenovaných zemích je podíl tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti kolem 30 %.

Terciér má nejvyšší podíl na zaměstnanosti na Kypru, v Řecku, Lotyšsku, Maltě a Španělsku – ve všech těchto zemích je v tomto sektoru zaměstnáno více než 30 % osob. V další skupině zemí je pak silně zastoupen kvartér. V Lucembursku, Dánsku, Švédsku, Francii, Spojeném království, Nizozemí a Belgii zahrnuje tržní a veřejný kvartérní sektor dohromady více než polovinu všech zaměstnaných.

Rozdíl v odvětvové struktuře zaměstnaných osob navzájem mezi jednotlivými zeměmi v EU27 je patrný i při porovnání vývoje počtu zaměstnaných v jednotlivých odvětvích mezi roky 2000-2010. Celkově ve všech odvětvích primárního sektoru, ve všech odvětvích patřících do zpracovatelského průmyslu a také v odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* došlo v EU27 jako celku mezi roky 2000-2010 ke snížení počtu zaměstnaných osob.

V ostatních odvětvích se, i přes proběhlou finanční krizi, jejich počet méně či více zvýšil. Na úrovni EU27 jako celku se počet zaměstnaných osob od roku 2000 nejvíce zvýšil v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj*, kde jejich počet vzrostl o více než 30 %. Nárůst téměř o čtvrtinu nastal v počtu zaměstnaných osob také v odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti*. Přibližně o jednu pětinu zaměstnaných se zvýšil počet osob v *Ostatních službách a Ubytování a stravování*. Růst vyšší než 10 % nastal také ve *Školství*.

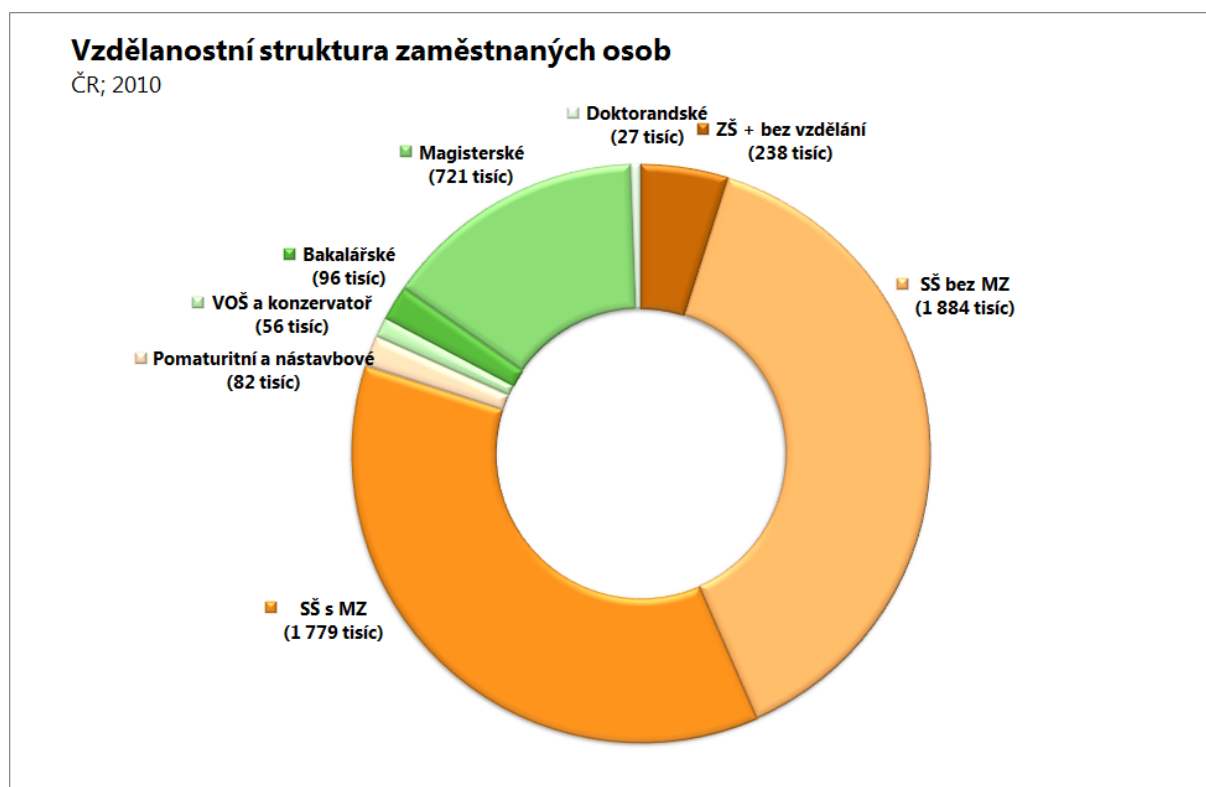
Naopak největší pokles počtu zaměstnaných nastal v *Textilním, oděvním a kožedělném průmyslu*, ve kterém se od roku 2000 snížil v EU27 počet zaměstnaných téměř o třetinu. Pokles kolem 25 % nastal v *Zemědělství, lesnictví a rybolovu* a také v *Těžebním průmyslu*. Téměř jedna pětina zaměstnaných ubyla za posledních 10 let v EU27 v odvětví *Dřevozpracujících, papírenský a polygrafický průmysl* a přibližně o 16 % poklesl počet zaměstnaných ve *Výrobě a opravách strojů a zařízení* a také v *Chemickém, farmaceutickém a rafinérském průmyslu*.

Rozdílnost vývoje počtu zaměstnaných v jednotlivých zemích je patrný. Pouze ve 4 odvětvích nastal mezi roky 2000-2010 stejný trend vývoje (zvýšení či snížení) ve všech zemích. V odvětvích *Zemědělství, lesnictví a rybolov, Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* a *Dřevozpracujících, papírenský a polygrafický průmysl* se snížil počet zaměstnaných ve všech zemích. Naopak v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj* se počet zaměstnaných ve všech zemích za posledních 10 let zvýšil.

Nejnižší variance mezi zeměmi ve vývoji za posledních 10 let v daném odvětví byl v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* (29 procentních bodů), *Zemědělství, lesnictví a rybolov, Potravinářský a tabákový průmysl* a *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl*. Naopak největší rozdíl mezi vývojem v jednotlivých zemích byl v odvětví *Výroba dopravních prostředků* a *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený*.

2.3 Vývoj vzdělanostní struktury zaměstnanosti v ČR

Vzdělanostní struktura zaměstnaných v České republice se od roku 1995 výrazně pozměnila. Zatímco v roce 1995 bylo mezi zaměstnanými v ČR více než 2,2 milionu (tedy téměř 46 %) osob se středním vzděláním bez maturity, v roce 2010 jich bylo o 390 tisíc méně a jejich podíl tak poklesl na necelých 39 %. O 350 tisíc se od roku 1995 snížil také počet zaměstnaných osob se základním vzděláním a bez vzdělání. V roce 2010 jich bylo v ČR zaměstnáno již pouze necelých 240 tisíc a tyto osoby tak tvořily jen necelých pět procent ze všech zaměstnaných. To je o 7 procentních bodů méně než v roce 1995. Mezi zaměstnanými se naopak zvýšil podíl i počet více vzdělaných osob. Těch se středním maturitním vzděláním bylo v roce 2010 mezi zaměstnanými téměř 1,9 milionu (tedy téměř stejně jako osob s nematuritním středním vzděláním) a jejich podíl na celkové zaměstnanosti činil 38 %. Osob s terciárním vzděláním bylo v roce 2010 zaměstnáno 900 tisíc, tedy více než 18 % zaměstnaných.

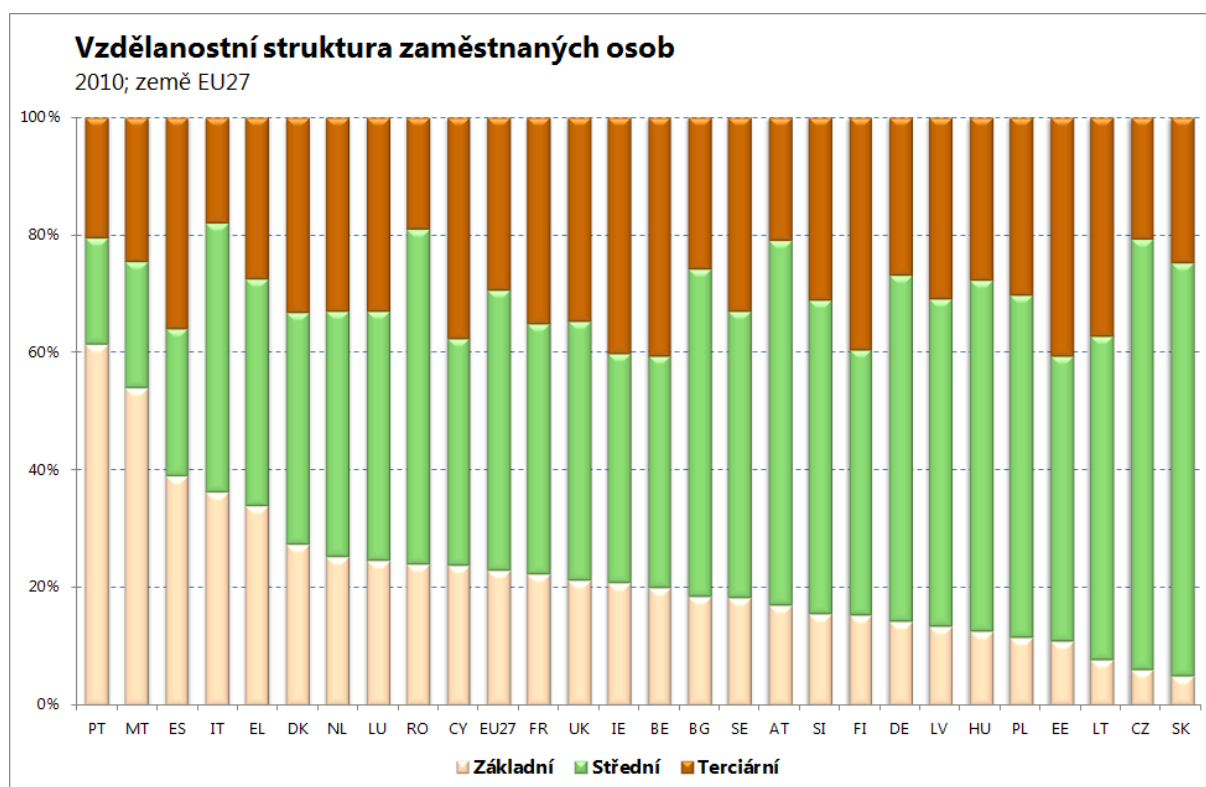
Poznámka: MZ znamená maturitní zkouška

Na tom, zda je pokles počtu zaměstnaných osob se středoškolským nematuritním vzděláním dostatečný či nikoliv, se nemůže stále mnoho odborníků shodnout. Tuzemské podniky podle průzkumů Hospodářské komory stále více trápí nedostatek absolventů učilišť a pracovníků s technickým vzděláním. Vzhledem k předpokládanému demografickému vývoji bude tento trend dále pokračovat. Toto tvrzení podniků je však v rozporu s výsledky prezentované studie firmy Scio. Podle ní naopak nenajdou v budoucnu absolventi učilišť, jejichž počet chce ministerstvo školství zvyšovat, práci, a budoucnost mají hlavně gymnázia a střední školy. Autoři studie Scio tvrdí, že v souvislosti s rychlým rozvojem ve všech odvětvích nebudou

v příštích letech tak důležité znalosti nabyté ve škole, ale spíš schopnost rychle se učit novým věcem, znalost jazyků, počítačové dovednosti a širší všeobecný základ. Takové znalosti přitom poskytují hlavně gymnázia a střední školy, na učilištích se učí hlavně odborné věci. Do budoucna se prý bude manuální výroba přesouvat do méně rozvinutých zemí a dobré uplatnění najde ten, kdo se dokáže rychle učit novým věcem. Proti závěrům zveřejněné studie firmy Scio se však postavil také Svaz průmyslu a dopravy, který naopak tvrdí, že učňovské školství kolabuje a je třeba ho oživit. Pokud se tak nestane, hrozí podle něj řadě firem existenční problémy z důvodu nedostatku odborně vzdělaných zaměstnanců. Odkazuje se přitom na šetření mezi 1 600 členskými firmami a závěry řady kulatých stolů, které pořádal.

2.4 Vývoj vzdělanostní struktury zaměstnanosti v EU

V jednotlivých zemích EU jsou ve vzdělanostní struktuře zaměstnaných osob výrazné rozdíly. Ty korespondují s rozdílnou odvětvovou i profesní strukturou zaměstnaných. Ve Španělsku, Itálii a Řecku tvoří lidé se základním vzděláním více než třetinu zaměstnaných osob. Na Maltě to je více než polovina a v Portugalsku to je dokonce více než dvě pětiny všech zaměstnaných.

Další skupinu tvoří země, ve kterých mají vysoký podíl osoby se středním vzděláním. Do té skupiny patří země střední Evropy. V České republice a na Slovensku tvoří osoby se středním vzděláním téměř tři čtvrtiny zaměstnaných. Přibližně tři pětiny tvoří mezi zaměstnanými v Maďarsku, Polsku, Rakousku, Německu, Slovinsku a také v balkánských (Rumunsko a Bulharsko) a pobaltských (Litva a Lotyšsko) zemích.

Poslední skupinou jsou země, ve kterých je vysoký podíl osob s terciárním vzděláním. Tyto osoby tvoří více než 40 % všech zaměstnaných v Estonsku, Belgii, Irsku a Finsku. Podíl kolem 37 % ze všech zaměstnaných mají osoby s terciárním vzděláním také na Kypru, v Lotyšsku, Španělsku, Francii a Spojeném království. Španělsko je tedy zemí, kde mají tedy mezi zaměstnanými silné zastoupení jak osoby se základním, tak i s terciárním vzděláním.

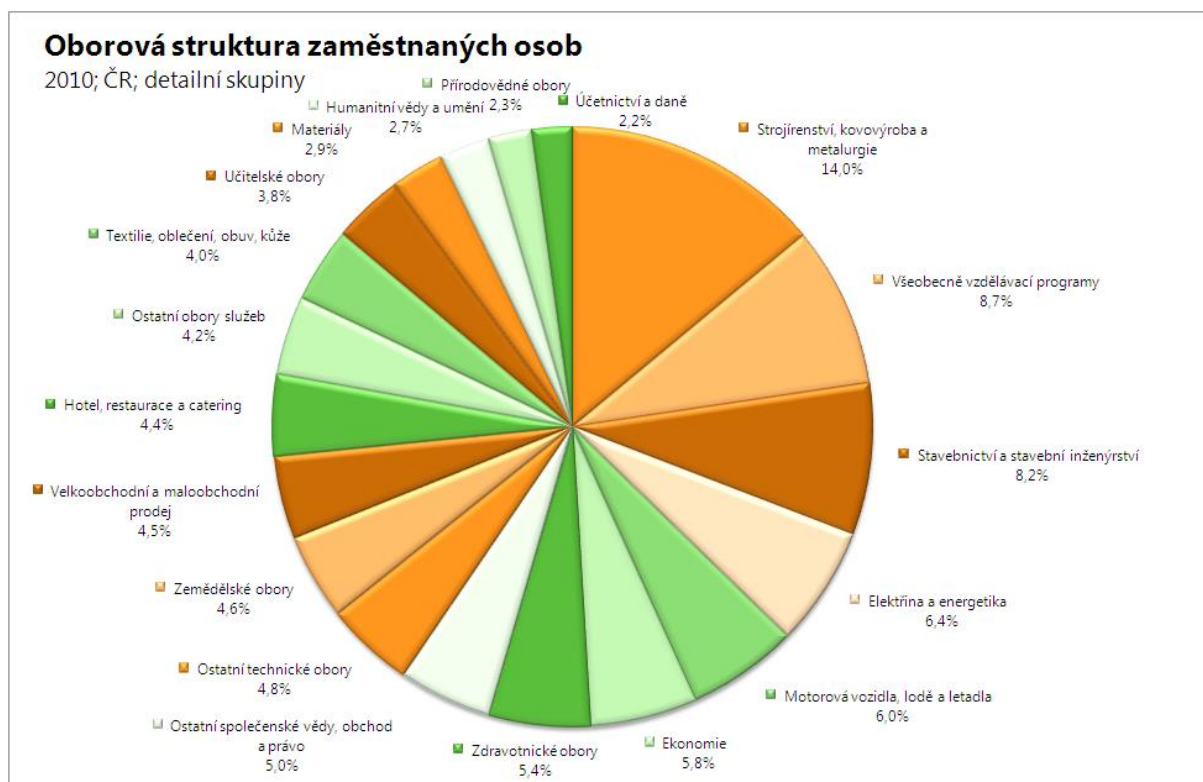
Mezi roky 2000-2010 se snížil v EU27 počet zaměstnaných osob z 65 milionů jen na necelých 52 milionů. Jejich podíl na celkové zaměstnanosti tak poklesl z 31 % na 23 %. Počet zaměstnaných osob se středním vzděláním se ve stejném období zvýšil z 97 milionů na téměř 107 milionů a jejich podíl se tedy zvýšil ze 46 % na 48 % všech zaměstnaných. Nejvíce vzrostl počet zaměstnaných osob s terciárním vzděláním. Zatímco v roce 2010 bylo v zemích EU27 zaměstnáno necelých 50 milionů osob s terciárním vzděláním, v roce 2010 to již bylo více než 65 milionů. Podíl těchto osob na celkové zaměstnanosti vzrostl v EU27 z 23 % na 29 %.

2.5 Oborová struktura zaměstnaných v ČR

Při pohledu podle oboru vzdělání bylo mezi zaměstnanými osobami v ČR v roce 2010 nejvíce těch, kteří v minulosti absolvovali některý z technických oborů vzdělání. Tyto osoby tvoří více než 46 % všech zaměstnaných. Oproti roku 2000 se však jejich podíl snížil o 2,5 procentního bodu. Tři pětiny osob s tímto oborem vzdělání mají vystudovanou střední školu bez maturitní zkoušky, 30 % má středoškolské maturitní vzdělání a 10 % z nich terciární vzdělání.

Druhou nejvíce zastoupenou oborovou skupinou jsou osoby s ekonomickými obory. Ty představují mezi zaměstnanými podíl téměř 15 %. Necelých 9 % tvoří mezi zaměstnanými v ČR osoby se všeobecným vzděláním a 6 % osoby s obory v oblasti osobních služeb. Jejich podíl se od roku 2000 zvýšil o více než 2 procentní body a šlo o nejvyšší nárůst mezi všemi oborovými skupinami.

Při detailním pohledu na oborové skupiny vzdělání se ukáže, že největší část, 14 %, zaměstnaných osob v ČR, vystudovala strojírenské obory studia. Dále následují všeobecné vzdělávací programy a dále pak obory stavebnictví, elektřina a motorová vozidla. Jedná se tedy o obory (s výjimkou všeobecných vzdělávacích programů), ve kterých převažují osoby se středoškolským nematuritním vzděláním (v těchto čtyřech oborových skupinách tvoří v průměru 59 %). Osoby se středoškolským maturitním vzděláním mají v těchto vzdělanostních skupinách celkem podíl 32 % a s terciárním vzděláním 9 %.

Při kombinaci stupně a oboru vzdělání jsou v ČR mezi zaměstnanými nejvíce osoby se středoškolským vzděláním bez maturity s technickým oborem vzdělání. Těchto osob je mezi zaměstnanými v ČR téměř 1,4 milionu a tvoří tak téměř 28 % všech zaměstnaných. Dalších 677 tisíc osob, tedy 14 % ze všech zaměstnaných, tvoří osoby rovněž s technickým oborem vzděláním, ale se středoškolským vzděláním s maturitou. Třetí největší skupinou jsou osoby s maturitním vzděláním v oblasti ekonomie. Těch je v ČR zaměstnáno 373 tisíc.

3. Projekce počtu zaměstnaných a kvalifikačních požadavků pracovních míst v ČR do roku 2020

Do roku 2020 se v ČR očekává mírné zvýšení počtu pracovních míst. V porovnání s rokem 2010 bude zvýšení činit asi 3 %, tedy přibližně 160 tisíc pracovních míst. Neznamená to však, že v následujících letech bude na trhu práce potřeba obsadit pouze tato nová pracovní místa, neboť se vlastně jedná pouze o výsledné saldo mezi počtem na jedné straně nově vzniklých a na straně druhé zrušených pracovních míst. Kromě samotného pohybu (mobility) pracovníků (pracovní síly) mezi jednotlivými pracovními místy na pracovním trhu (včetně přechodu do a z nezaměstnanosti), bude potřeba obsadit i pracovní místa uvolněná osobami, které odejdou z trhu práce, například do důchodu⁴, či jsou uvolněna z jiných důvodů (např. péče o rodinného příslušníka a další důvody ekonomické neaktivity, odchod za prací do zahraničí, úmrtí apod.). V české ekonomice se každoročně z těchto důvodů uvolní přibližně 2,5 % všech pracovních míst. Mezi roky 2010 – 2020 by se proto na trhu práce v ČR mohlo uvolnit až 1,25 milionu pracovních míst, která bude potenciálně rovněž třeba znovu obsadit, především absolventy vzdělávací soustavy. Je to podstatně více než výsledné saldo počtu nově vzniklých a zrušených pracovních míst. Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce. Dalším vlivem může být zvýšení věku odchodu do důchodu. Projevovat se zároveň bude i zvyšující se podíl zaměstnaných osob v důchodovém věku. Poskytnout v současné chvíli seriózní a přesnější odhad počtu uvolněných pracovních míst v příštích 10 letech je tedy velice problematické a v podstatě nemožné.

3.1 Projekce odvětví a jejich kvalifikační požadavky

Do roku 2020 se nejrychlejší pokles počtu zaměstnaných očekává v primárním sektoru. Oproti roku 2010 bude v roce 2020 v tomto sektoru o 9 %, tedy o 21 tisíc pracovních míst méně. V sekundárním sektoru nastane pokles o 1,5 %, tedy 24 tisíc zaměstnaných. V ostatních sektorech české ekonomiky je očekáván nárůst počtu pracovních míst. V terciéru by jich v roce 2020 mělo být o 35 tisíc (tedy o necelá 3 %) více než v roce 2010. Ve veřejném kvartéru se počet pracovních míst zvýší o téměř 80 tisíc, tedy o 7 % a v tržním kvartéru o více než 90 tisíc pracovních míst, tedy dokonce o 13 %.

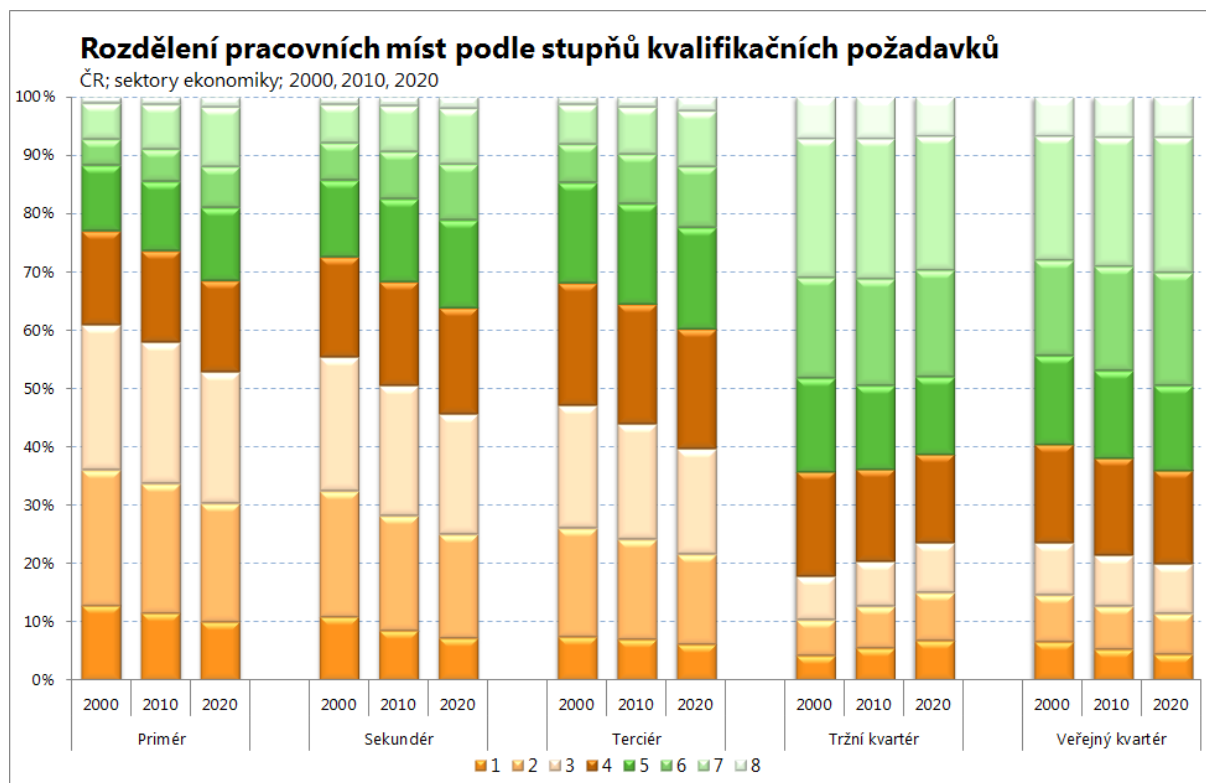
Následující tabulka ukazuje ta odvětví, ve kterých jsou v ČR očekávány do roku 2020 největší (v tisících) či nejrychlejší (v procentech) změny.

⁴ Projekce se samozřejmě musí vyrovnávat i s takovými skutečnostmi, jako je na jedné straně posouvání věku odchodu do důchodu v příštích deseti letech a prodlužování pracovní aktivity části důchodců (pracující důchodci), ale na straně druhé také měnící se vývoj počtu osob odcházejících do předčasného důchodu.

		počet zaměstnaných (v tis.)			změna
		2000	2010	2020	2010-2020
Nejvíce rostoucí odvětví	Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj (NACE 70-74)	426	637	738	101
	Školství (NACE 80)	275	295	339	44
	Velkoobchod, maloobchod a opravy (NACE 50-52)	722	751	791	41
	Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti (NACE 85)	268	299	331	32
	Ostatní služby (NACE 90-99)	172	219	236	17
Nejvíce klesající odvětví	Potravinářský a tabákový průmysl (NACE 15-16)	153	143	135	-8
	Doprava a komunikace (NACE 60-64)	356	369	360	-9
	Veřejná správa a obrana (NACE 75)	287	301	285	-16
	Zemědělství, lesnictví a rybolov (NACE 01-05)	238	183	165	-19
	Výroba kovů a kovodělných výrobků (NACE 27-28)	232	215	196	-20
Nejrychleji rostoucí odvětví	Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj (NACE 70-74)	426	637	738	15,9%
	Školství (NACE 80)	275	295	339	14,9%
	Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti (NACE 85)	268	299	331	10,7%
	Ostatní služby (NACE 90-99)	172	219	236	7,8%
	Výroba a opravy strojů a zařízení (NACE 29)	156	130	137	5,5%
Nejrychleji klesající odvětví	Textilní, oděvní a kožedělný průmysl (NACE 17-19)	150	77	72	-6,6%
	Dřevozpracující, papírenský a polygrafický průmysl (NACE 20-22)	124	105	97	-7,4%
	Peněžnictví a pojišťovnictví (NACE 65-67)	87	89	82	-7,7%
	Výroba kovů a kovodělných výrobků (NACE 27-28)	232	215	196	-9,1%
	Zemědělství, lesnictví a rybolov (NACE 01-05)	238	183	165	-10,1%

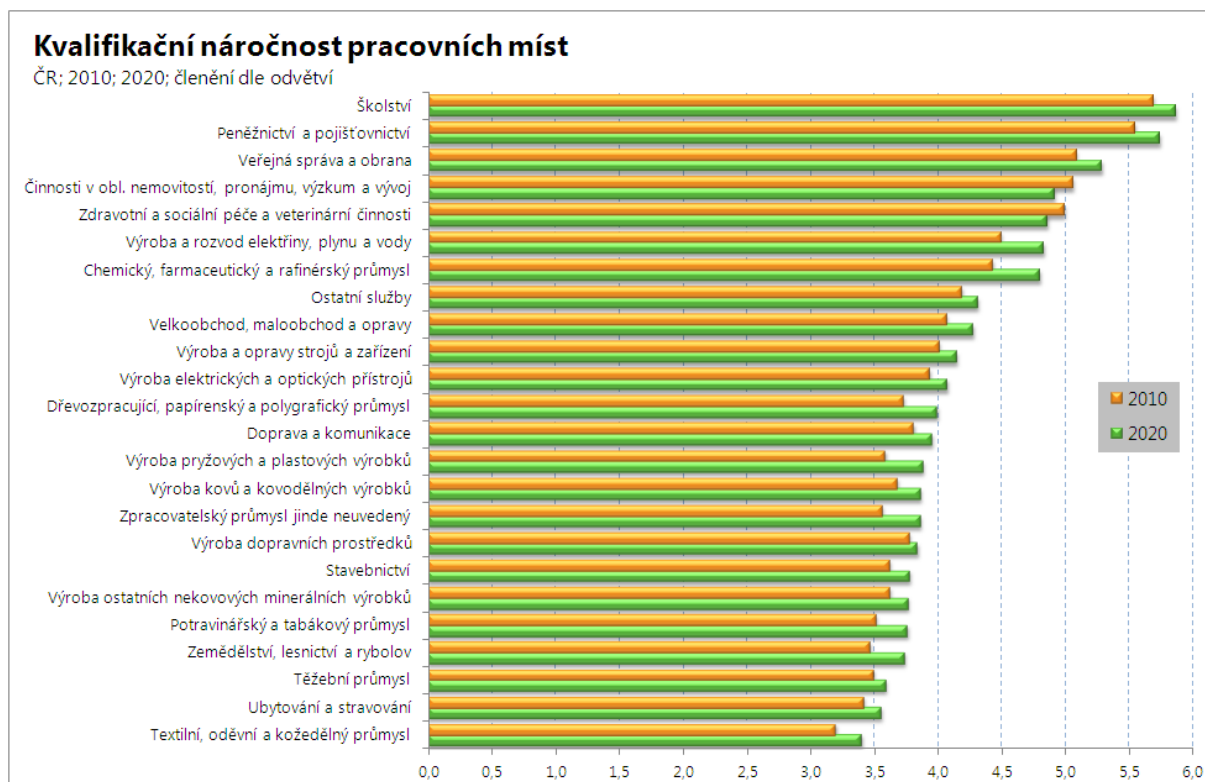
Změny v odvětvové struktuře pracovních míst přirozeně ovlivňují kvalifikační požadavky. Dokládá to následující obrázek, který znázorňuje strukturu kvalifikačních požadavků (stupně kvalifikační náročnosti 1-8) v pěti hlavních sektorech české ekonomiky v letech 2000, 2010 a předpokládanou v roce 2020. Změny v kvalifikační náročnosti pracovních míst, které jsou vidět na úrovni pěti hlavních sektorů, jsou nesený třemi typy změn. První typ vyplývá z měnící se odvětvové struktury v rámci

každého z pěti sektorů. Druhý typ změn souvisí se změnami ve struktuře profesí každého odvětví, a konečně třetí typ změn je dán změnami kvalifikační náročnosti uvnitř jednotlivých povolání.

Kvalifikační náročnost roste ve všech pěti sektorech kromě tržního kvartéru. Jeho pokles je způsoben poklesem kvalifikační náročnosti pracovních míst v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, služby pro podniky a výzkum a vývoj*. Toto odvětví tvoří téměř 90 % celého tržního kvartéru, proto jeho vývoj výrazně ovlivňuje vývoj celého sektoru. Ke snižování kvalifikační náročnosti v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, služby pro podniky a výzkum a vývoj* dochází kvůli poněkud protichůdným změnám v podílu jednotlivých profesí uvnitř odvětví. Do roku 2020 se v něm zvýší podíl některých méně kvalifikačně náročných profesí, souvisejících především s nemovitostmi a pronájmy, jako jsou například *Pracovníci ochrany a ostrahy* (ISCO 516) nebo *Pomocníci, uklízeči a pradeláci* (ISCO 913). Naopak se současně sníží podíl některých kvalifikačně náročných povolání, jako například *Vedoucí ředitelé malých podniků a organizací* (ISCO 131) nebo *Vědci a odborníci v oblasti výpočetní techniky* (ISCO 213).

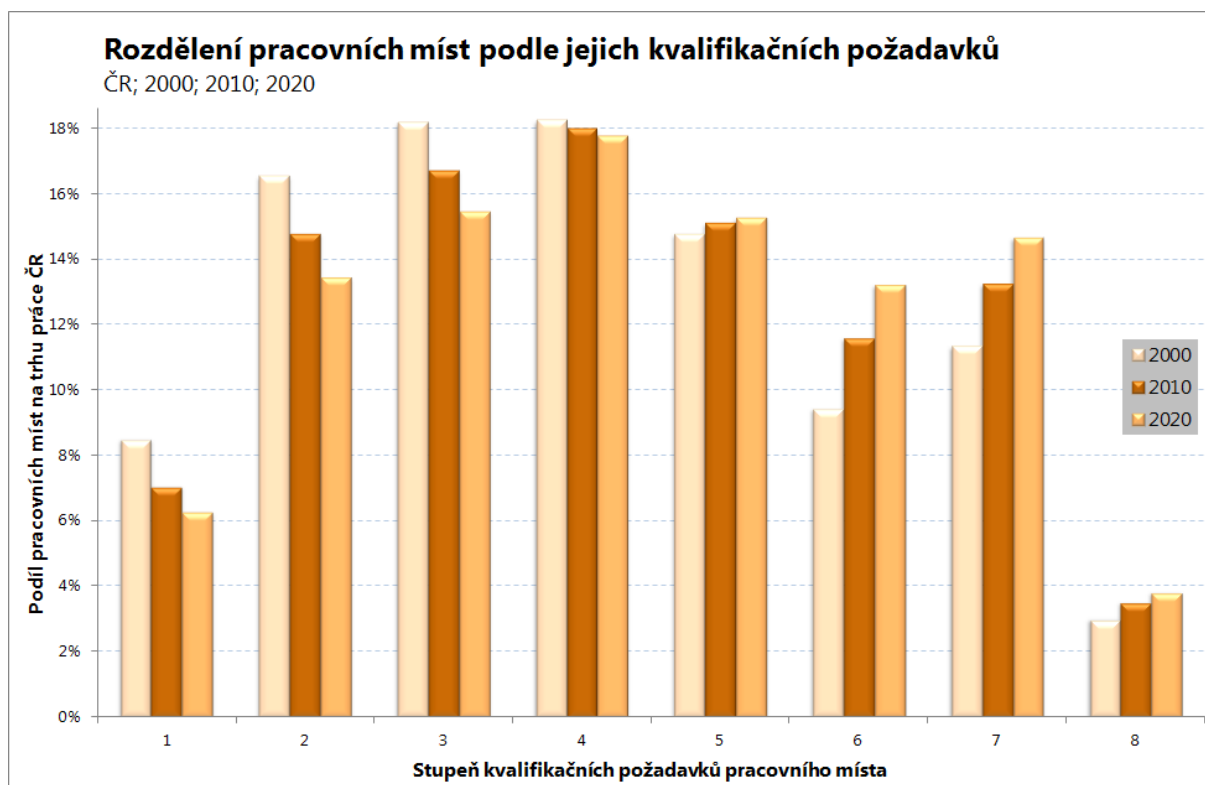
Změny kvalifikační náročnosti lze rovněž vyjádřit váženým průměrem změn průměrné kvalifikační náročnosti pracovních míst v jednotlivých odvětvích. Mezi roky 2010 a 2020 se kvalifikační náročnost zvýší téměř ve všech 24 odvětvích vymezených pro českou projekci, avšak dosti rozdílným tempem. Zatímco například v případě *Chemického, farmaceutického a rafinérského průmyslu* nebo *Výrobě pryžových a plastových výrobků* bude tempo růstu kvalifikační náročnosti poměrně vysoké, u odvětví jako je *Ubytování a stravování* nebo *Stavebnictví* bude jen průměrné.

Všeobecný růst kvalifikační náročnosti v odvětvích má však dvě výjimky. První z těchto výjimek, tedy odvětvím, kde dojde k poklesu kvalifikační náročnosti, je *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti*. V něm je pokles způsoben především stále rostoucím podílem pracovních míst spjatých se sociální péčí, jako jsou rehabilitační pracovníci ošetřovatelé či pečovatelé. Souvisí to především se stále se zvyšujícím průměrným věkem celé populace a s tím souvisejícím vyšším podílem starších lidí; je přitom zřejmé, že stárnutí populace bude v tomto směru i v příštích desetiletích určujícím faktorem. Vliv na to však mají také šířeji chápané změny v hodnotových orientacích lidí, jejich životní úrovni a životním stylu. Souhrn těchto faktorů následně vyvolává poptávku právě po zmiňovaných pracovních místech a kvalifikacích. Jejich kvalifikační náročnost však není tak vysoká, jako je tomu u tradičního povolání lékaře. Druhým odvětvím, v němž dojde k mírnému snížení kvalifikační náročnosti pracovních míst, bude právě odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, služby pro podniky a výzkum a vývoj*. Vzhledem k tomu, že jde o odvětví, jež tvoří podstatnou část kvartérního tržního sektoru, jsou i důvody poklesu kvalifikační náročnosti obdobné jako u celého sektoru, tedy změna struktury povolání v odvětví.

3.2 Celková projekce kvalifikační náročnosti pracovních míst

Nejpřehlednějším způsobem znázornění celkové změny kvalifikační náročnosti pracovních míst, která jsou / budou k dispozici na českém pracovním trhu je použití osmistupňové škály, vyjadřující kvalifikační náročnost souhrnu pracovních míst v celé české ekonomice. Výsledky analýz kvalifikační náročnosti pracovních míst v České republice a jejich projekce do roku 2020 ukazuje následující graf.

Je zřejmé, že v České republice stále roste podíl kvalifikačně náročnějších pracovních míst a tento trend zůstane zachován i v příštích letech. Mezi roky 2010-2020 se průměrná kvalifikační náročnost pracovních míst v ČR zvýší o 0,15 bodu. Patrný je především vysoký nárůst podílu pracovních míst se stupněm kvalifikační náročnosti 6 a více, což zhruba odpovídá pracovním místům požadujícím terciární vzdělání v jeho současném především západoevropském (tedy ne českém!)⁵ pojetí. Zatímco pracovní místa, na která byla požadováno terciární vzdělání, tvořila v roce 2000 na pracovním trhu ČR 24 %, v roce 2010 to již bylo více než 28 % a v roce 2020 to bude o něco méně než třetina všech pracovních míst. Další jednu pětinu budou tvořit pracovní místa, na které bude požadováno jen základní vzdělání (stupeň kvalifikačních požadavků 1 a 2). Zbýlá pracovní místa, tedy přibližně 47 %, budou v roce 2020 v ČR požadovat středoškolské vzdělání různé úrovně. Požadavky

⁵ Do terciárního vzdělání se v mnoha západoevropských zemích (výrazné to je například v Irsku) zařazuje celá řada dalších druhů vzdělávání navazujících na středoškolské vzdělání (ne nutně s maturitou), které v České republice v současnosti téměř neexistuje (přirovnat je to možné například k bývalým třem typům pomaturitního studia).

pracovních míst tak stále převyšují skutečnou kvalifikaci, kterou jejich držitelé v ČR mají. I přes zvýšený počet zaměstnaných osob s terciárním vzděláním v ČR v roce 2020, bude stále ještě těchto osob na trhu práce nedostatek. Počet osob s terciárním vzděláním je totiž nižší než počet pracovních míst ve stupních 6-8 (dnes je často zastávají starší generace „průmyslováků“, která však brzy odejde do důchodu). Znovu je však nutné připomenout, že se nejedná o tradiční vysokoškolské vzdělání, ale především o nižší profesně zaměřené terciární vzdělání, jako jsou například VOŠ, již zmíněné tři druhy pomaturitního studia, různé podoby nástaveb apod.

4. Kvalifikační profily odvětví

Následující část publikace obsahuje profily 24 odvětví, pokrývající celou ekonomiku. Je v nich zmapován vývoj v ČR i v EU v letech 1995 – 2010 a pro ČR je uveden u každého odvětví i předpokládaný vývoj počtu zaměstnaných osob do roku 2020.

Struktura profilů všech odvětví je totožná a dá se rozdělit do sedmi částí.

- Vymezení daného odvětví dle mezinárodní klasifikace NACE
- Analýza makroekonomických ukazatelů odvětví – přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví
- Analýza počtu zaměstnaných osob v odvětví – změna v ČR a v EU v letech 1995-2010; projekce počtu zaměstnaných v ČR do roku 2020
- Analýza profesní struktury osob zaměstnaných v odvětví – největší profesní skupiny v odvětví v ČR i v EU v letech 2000-2010; profesní koncentrace odvětví v ČR i v EU v roce 2010; projekce profesních skupin uvnitř odvětví v ČR do roku 2020
- Analýza kvalifikačních požadavků pracovních míst v odvětví – změna úrovně kvalifikačních požadavků v odvětví v letech 2000-2010 v ČR i v EU; projekce vývoje kvalifikačních požadavků pracovních míst v ČR do roku 2020
- Analýza stupňů vzdělání osob zaměstnaných v odvětví – vývoj průměrné délky vzdělávání a vzdělanostní složení zaměstnaných osob v odvětví v ČR a v EU v letech 1995-2010
- Analýza oborového zastoupení osob zaměstnaných v odvětví – analýza stavu v ČR v roce 2010

4.1 Zemědělství, lesnictví a rybolov

Vymezení odvětví

Největší část této skupiny odvětví je tvořena zaměstnanými v odvětví *Zemědělství, myslivost a související činnosti* (NACE kód 01), která v ČR tvoří téměř 80 % zaměstnaných v této skupině odvětví. Z tohoto odvětví pak zhruba polovinu zaměstnaných patří do pododvětví *Rostlinná výroba kombinovaná se živočišnou výrobou* (NACE kód 01.3). Dále je tato skupina odvětví tvořena odvětvím *Lesnictví a související činnosti* (NACE kód 02), které představuje 20 % a také odvětvím *Rybolov, chov ryb a související činnosti* (NACE kód 05) představujícím jen 1 % celé odvětvové skupiny.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Zemědělství, lesnictví a rybolov je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty desáté nejmenší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	2 220	2 126	183 450	191 698	-0,3%	0,3%	2,6%	2,0%
Celková produkce odvětví ¹	5 263	5 780	374 783	422 076	0,6%	0,8%	1,9%	1,9%
Produktivita práce ²	16,07	31,57	21,51	35,29	4,6%	3,4%	54,2%	34,5%

¹v milionech € v cenách roku 2000

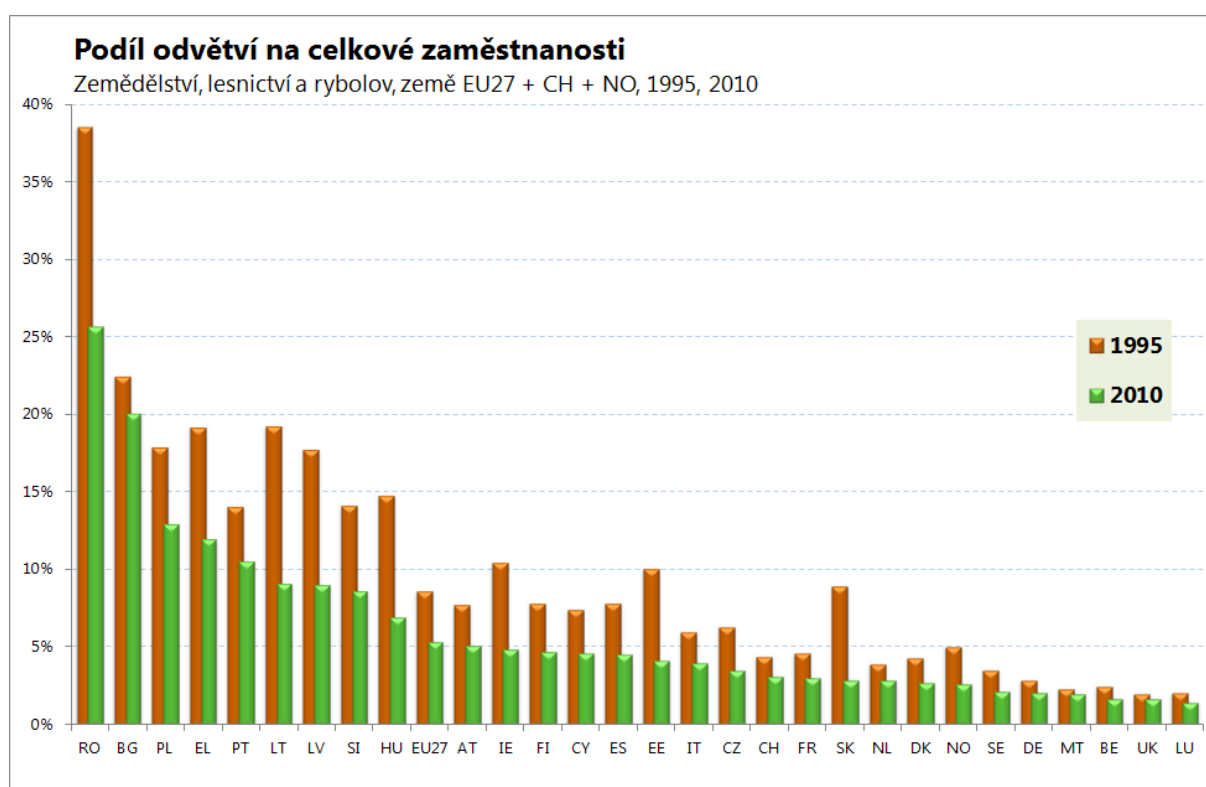
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 89 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. I tak to je však o 32 procentních bodů více, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil o více než 144 tisíc, tedy o 44 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 183 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 6,4 % na 3,6 %. I kvůli tomuto poklesu je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov* na celkové zaměstnanosti v ČR výrazně podprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 5,4 % z celkové zaměstnanosti.

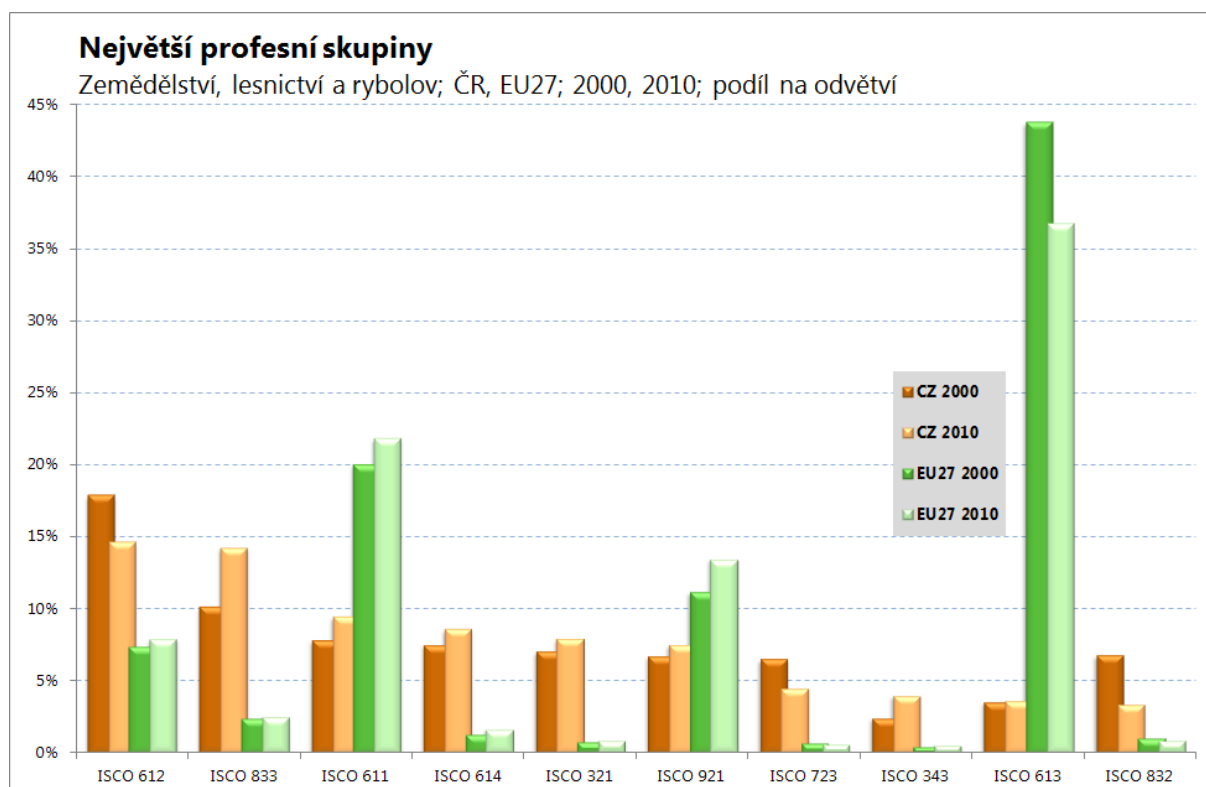
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov* zaměstnáno jen necelých 165 tisíc osob, což je o 19 tisíc méně (tedy o více než 10 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 66 tisíc osob. Z nich bude mít necelých 7 tisíc základní vzdělání, téměř 35 tisíc střední vzdělání bez maturity, 16 tisíc střední vzdělání s maturitou a 8 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov* potřeba nově obsadit až zhruba 47 tisíc pracovních míst⁶.

⁶ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov* je v ČR 6 skupin povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Chovatelé zvířat pro trh a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 612), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov* pouze podprůměrnou profesní koncentraci. Ta se ale za posledních 15 let mírně zvýšila. V EU je v tomto odvětví profesní koncentrace nadprůměrná.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov*:

ISCO 612 Chovatelé zvířat pro trh a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 833 Obsluha zemědělských, lesních, zemních, zdvihacích a podobných pojízdných zařízení.
ISCO 611 Zahradníci a pěstitelé orientovaní na trh
ISCO 614 Kvalifikovaní dělníci v lesnictví a v příbuzných oborech
ISCO 321 Techničtí a laboratorní pracovníci v oblasti biologie, zemědělství a v příb. obor.
ISCO 921 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci v zeměd., lesnictví, rybářství a myslivosti
ISCO 723 Mechanici a opraváři strojů a zařízení (kr.mech.a oprav.elektr.a elektron.str.)
ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
ISCO 613 Pěstitelé a chovatelé orientovaní na trh (smíšené hospodářství)
ISCO 832 Řidiči motorových vozidel

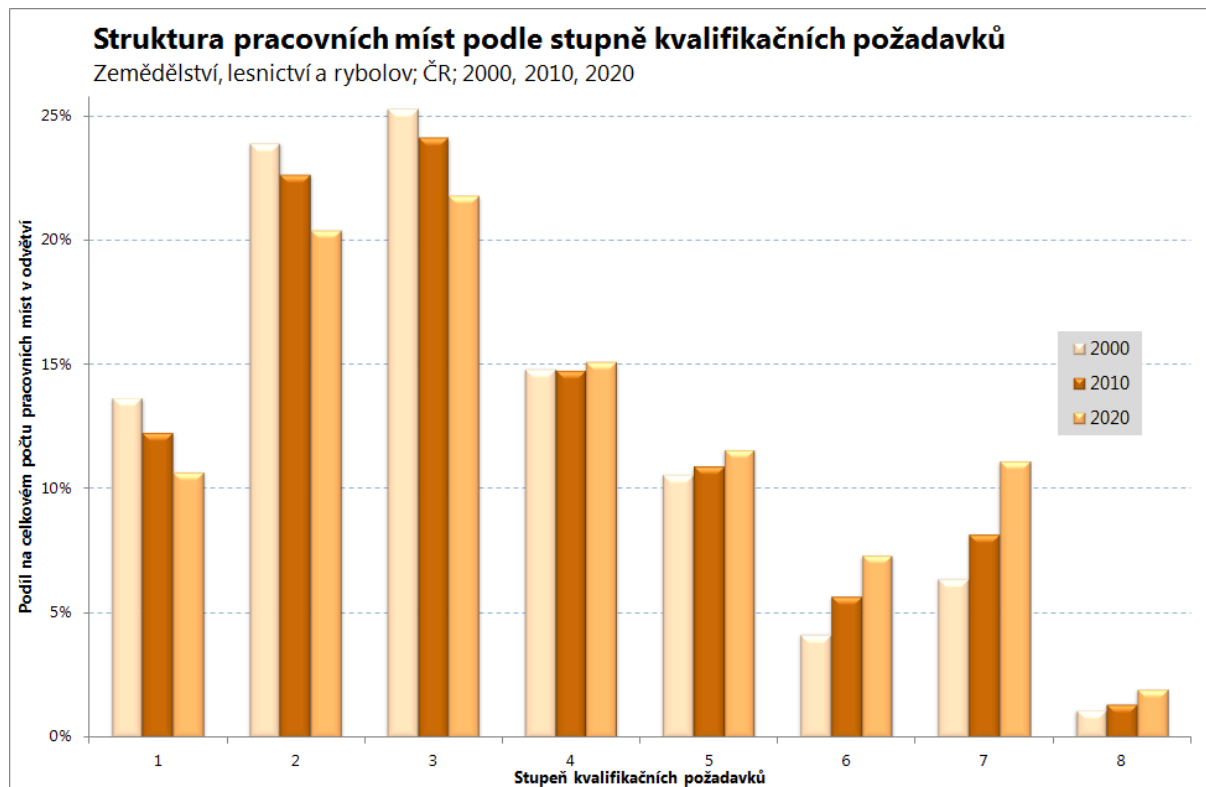
■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Vědci, odborníci a inženýři v biologických a příbuzných oborech* (ISCO 221). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší téměř o 6 tisíc. O necelé 2 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Odborní*

administrativní pracovníci (ISCO 343) a také *Techničtí a laboratorní pracovníci v oblasti biologie, zemědělství a v příbuzných oborech* (ISCO 321). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro profesní skupiny *Chovatelé zvířat pro trh a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 612) a také *Obsluha zemědělských, lesních, zemních, zdvihačích a podobných pojízdných zařízení* (ISCO 833), jejichž počet má klesnout o více než 4 tisíce. Přibližně o 3 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Mechanici a opraváři strojů a zařízení* (ISCO 723), *Zahradníci a pěstitelé orientovaní na trh* (ISCO 611) a také *Kvalifikovaní dělníci v lesnictví a v příbuzných oborech* (ISCO 614).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,18 bodu a v roce 2010 činila 3,46 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,78 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,13 bodu, což je o 1,08 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

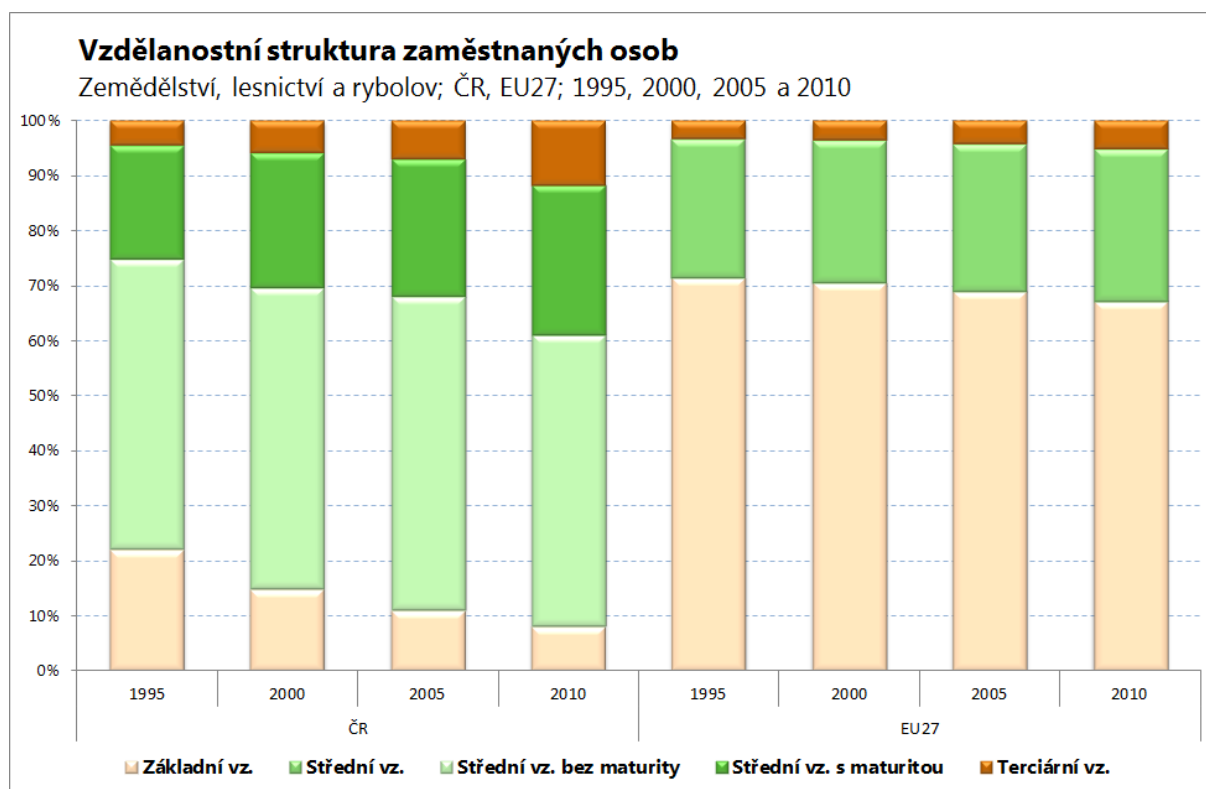

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává výrazně rychlejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,27 bodu. Jde o rychlejší nárůst, než jaký nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov* u nás v roce 2010 činila 11,08 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,84 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na 94 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi mírně podprůměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Zemědělství, lesnictví a rybolov* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 37 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 14 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským a necelých 13 % s nematuritním středoškolským zemědělským vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.2 Těžební průmysl

Vymezení odvětví

Do této skupiny odvětví jsou zahrnuta tato odvětví: *Těžba uhlí, lignitu a rašeliny* (NACE kód 10), *Těžba ropy a zemního plynu* (NACE kód 11), *Těžba a úprava uranových a thoriových rud* (NACE kód 12), *Těžba a úprava ostatních rud* (NACE kód 13) a *Těžba a úprava ostatních nerostných surovin* (NACE kód 14). Největší část tvoří v ČR odvětví *Těžba uhlí, lignitu a rašeliny* (NACE kód 10), kde pracuje 72 % osob z této skupiny odvětví. Přibližně tři pětiny z nich jsou v pododvětví *Těžba černého uhlí* (NACE kód 10.1) a dvě pětiny v pododvětví *Těžba hnědého uhlí a lignitu* (NACE kód 10.2) Další 21 % zaměstnaných patří do odvětví *Těžba a úprava ostatních nerostných surovin* (NACE kód 14), které téměř stejným dílem tvoří pododvětví *Těžba a úprava kamene* (NACE kód 14.1) a *Těžba a úprava kameniva, písků, štěrkopísků, kaolinu, jílu a jílovitých zemin* (NACE kód 14.2). *Těžba ropy a zemního plynu* (NACE kód 11) tvoří v této skupině odvětví 3 % a *Těžba a úprava uranových a thoriových rud* (NACE kód 12) necelá 4 % z celkové zaměstnanosti.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Těžební průmysl je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty nejmenší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	1 116	660	80 403	64 020	-3,4%	-1,5%	0,8%	0,7%
Celková produkce odvětví ¹	2 237	1 740	95 739	186 750	-1,7%	4,6%	0,6%	0,8%
Produktivita práce ²	22,78	36,52	71,91	253,72	3,2%	8,8%	62,7%	248,3%

¹v milionech € v cenách roku 2000

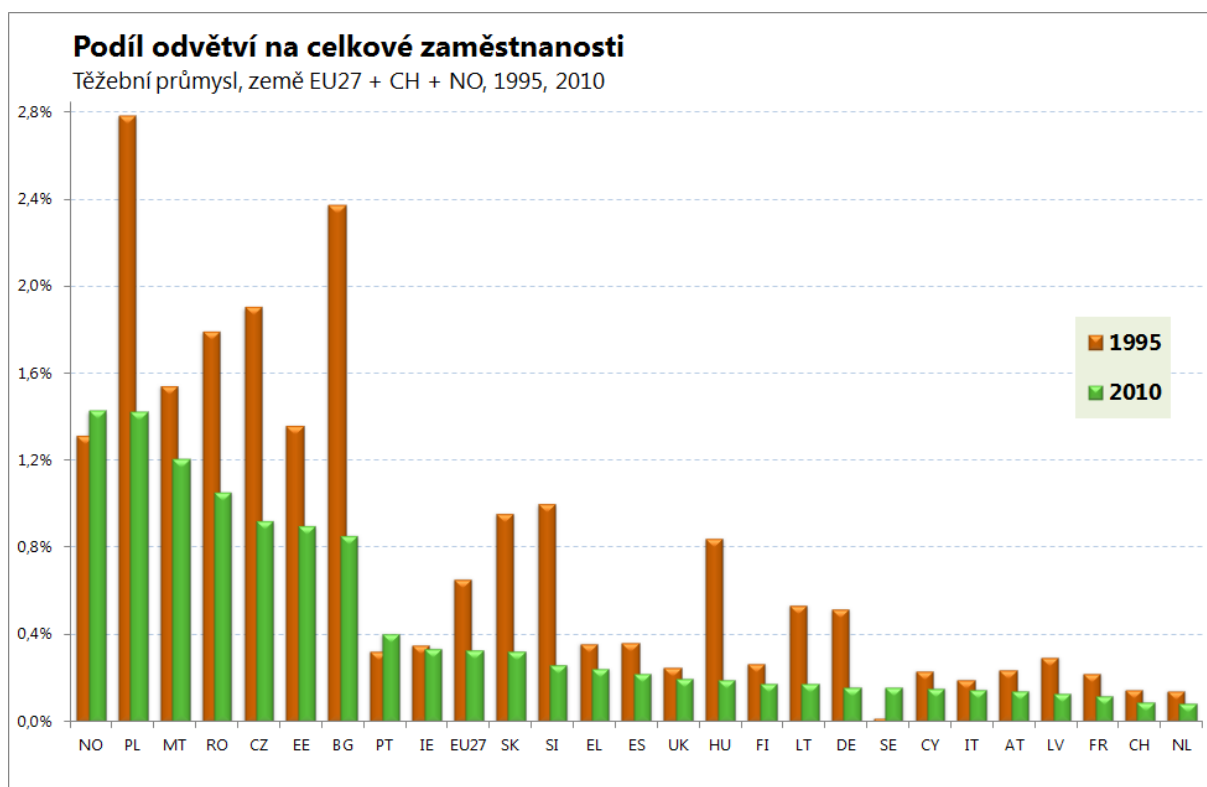
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Těžební průmysl*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 14 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 43 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Těžební průmysl* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil téměř o 51 tisíc, tedy o 52 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 48 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 1,9 % na 0,9 %. Přes tento pokles je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Těžební průmysl* na celkové zaměstnanosti v ČR nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 0,3 % z celkové zaměstnanosti.

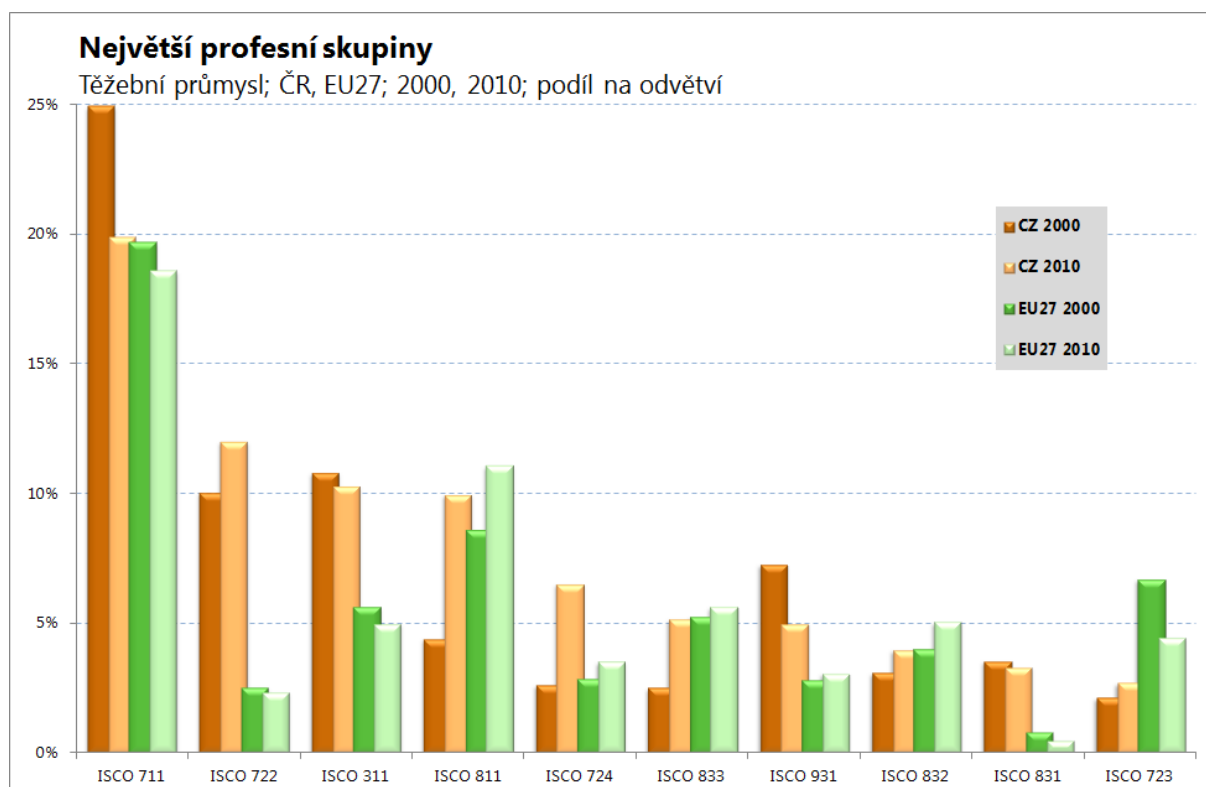
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Těžební průmysl* zaměstnáno jen necelých 46 tisíc osob, což je o 2 tisíce méně (tedy o více než 4 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 46 tisíc osob. Z nich bude mít asi 1,5 tisíce základní vzdělání, 13 tisíc střední vzdělání bez maturity, 3 tisíce střední vzdělání s maturitou a 2 tisíce terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Těžební průmysl* potřeba nově obsadit až téměř 18 tisíc pracovních míst⁷.

⁷ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Těžební průmysl* je v ČR 6 skupin povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Horníci při dobývání surovin, dělníci pro práci s výbušninami a kameníci* (ISCO 711), do které náleží více než čtvrtina všech zaměstnaných v odvětví. Protože však rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní, má odvětví *Těžební průmysl* pouze průměrnou profesní koncentraci. Ta se navíc za posledních 15 let mírně snížila. V EU je v tomto odvětví jen podprůměrná profesní koncentrace.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Těžební průmysl*:

ISCO 711 Horníci při dobývání surovin, dělníci pro práci s výbušninami a kameníci

ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech

ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech

ISCO 811 Obsluha důlního zařízení, razicích štítů a zařízení na zpracování nerostů

ISCO 724 Mechanici, seřizovači, opraváři elektrických a elektronických zařízení a přístrojů

ISCO 833 Obsluha zemědělských, lesních, zemních, zdvihacích a podobných pojízdných zařiz.

ISCO 931 Pomocní a nekvalifikovaní dělníci v dolech a lomech, ve stavebnictví a v příb.ob.

ISCO 832 Řidiči motorových vozidel

ISCO 831 Řidiči železničních kolejových vozidel v příbuzných oborech

ISCO 723 Mechanici a opraváři strojů a zařízení (kr.mech.a oprav.elektř.a elektron.str.)

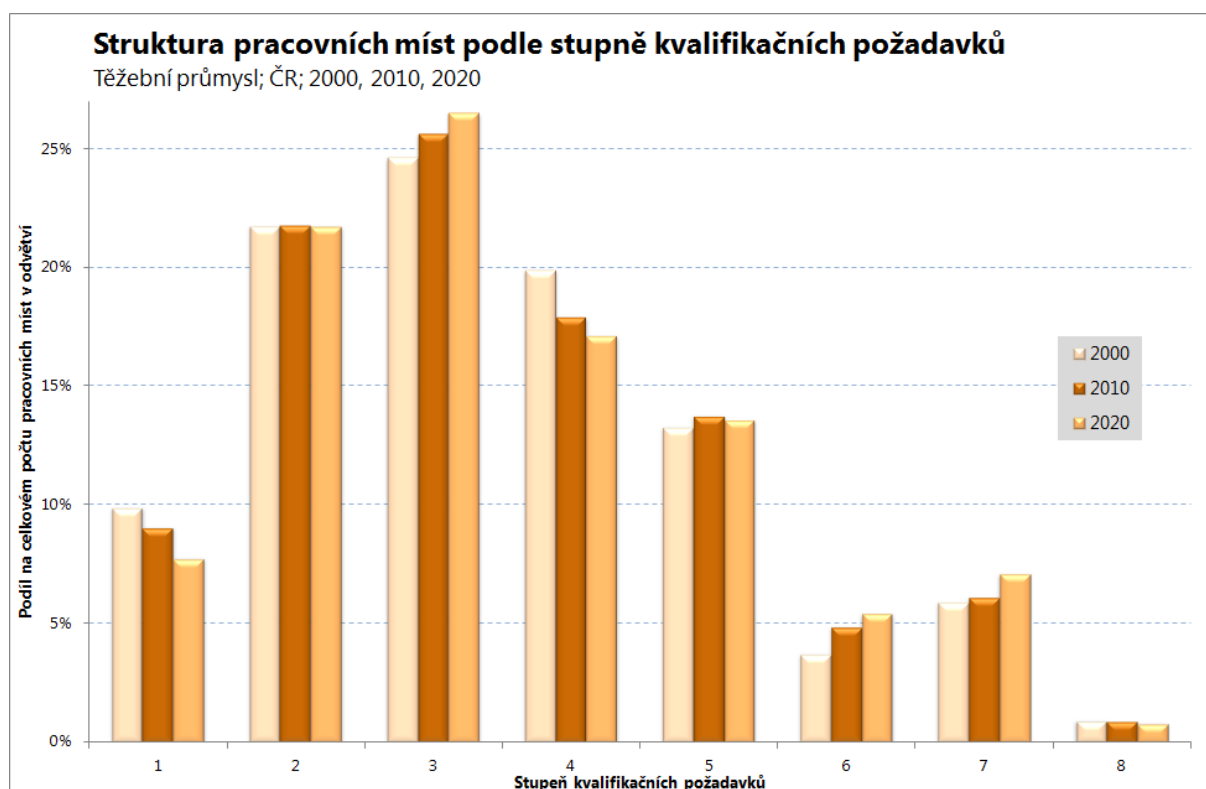
■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Těžební průmysl* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Obsluha důlního zařízení, razicích štítů a zařízení na zpracování nerostů* (ISCO 811). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o více než 2 tisíce. O necelý tisíc více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání

*Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech (ISCO 722). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro skupinu *Horníci při dobývání surovin, dělníci pro práci s výbušninami a kameníci (ISCO 711)*, jejichž počet má klesnout o téměř o 5 tisíc. Přibližně o jeden tisíc se sníží také počet osob ve skupině povolání *Pomocní a nekvalifikovaní dělníci v dolech a lomech a ve stavebnictví (ISCO 931)*.*

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Těžební průmysl* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,05 bodu a v roce 2010 činila 3,49 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,75 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,81 bodu, což je o 0,41 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

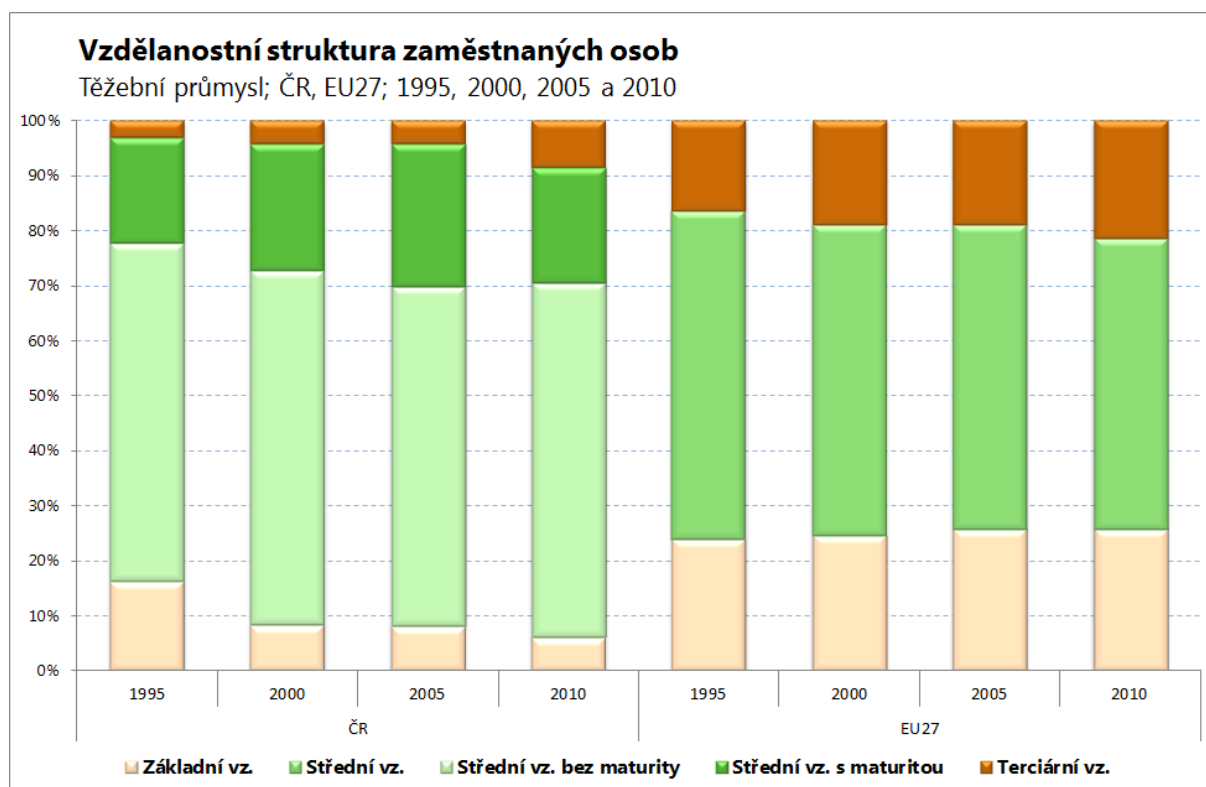

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává podobné tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst jako doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,07 bodu. Jde o pomalejší nárůst, než jaký nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Těžební průmysl* u nás v roce 2010 činila 10,81 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,56 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 92 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Jde o čtvrtou nejnižší průměrnou délku vzdělávání ze všech odvětví v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Těžební průmysl* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 56 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 14 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a necelých 8 % se základním všeobecným vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.3 Potravinářský a tabákový průmysl

Vymezení odvětví

Do této skupiny odvětví patří dvě odvětví, která jsou uvedeny již v názvu skupiny – *Výroba potravinářských výrobků a nápojů* (NACE kód 15) a *Výroba tabákových výrobků* (NACE kód 16). Druhé jmenované odvětví však v ČR zaměstnává pouze 1 % z této skupiny odvětví. Největší část celé této odvětvové skupiny tvoří pododvětví *Výroba ostatních potravinářských výrobků* (NACE kód 15.8), ve kterém je zaměstnáno 44 % všech osob z celé odvětvové skupiny *Potravinářský a tabákový průmysl*. Dalších 20 % zaměstnaných patří do pododvětví *Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků* (NACE kód 15.1), 13 % do pododvětví *Výroba nápojů* (NACE kód 15.9) a 9 % do pododvětví *Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny* (NACE kód 15.5).

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Potravinářský a tabákový průmysl je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty jedenácté největší odvětví v celé ČR, takže průměrné.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	1 602	2 367	167 921	200 159	2,6%	1,2%	2,9%	2,1%
Celková produkce odvětví ¹	7 348	10 638	648 003	946 838	2,5%	2,6%	3,5%	4,2%
Produktivita práce ²	46,22	74,57	120,41	204,41	3,2%	3,6%	128,0%	200,0%

¹v milionech € v cenách roku 2000

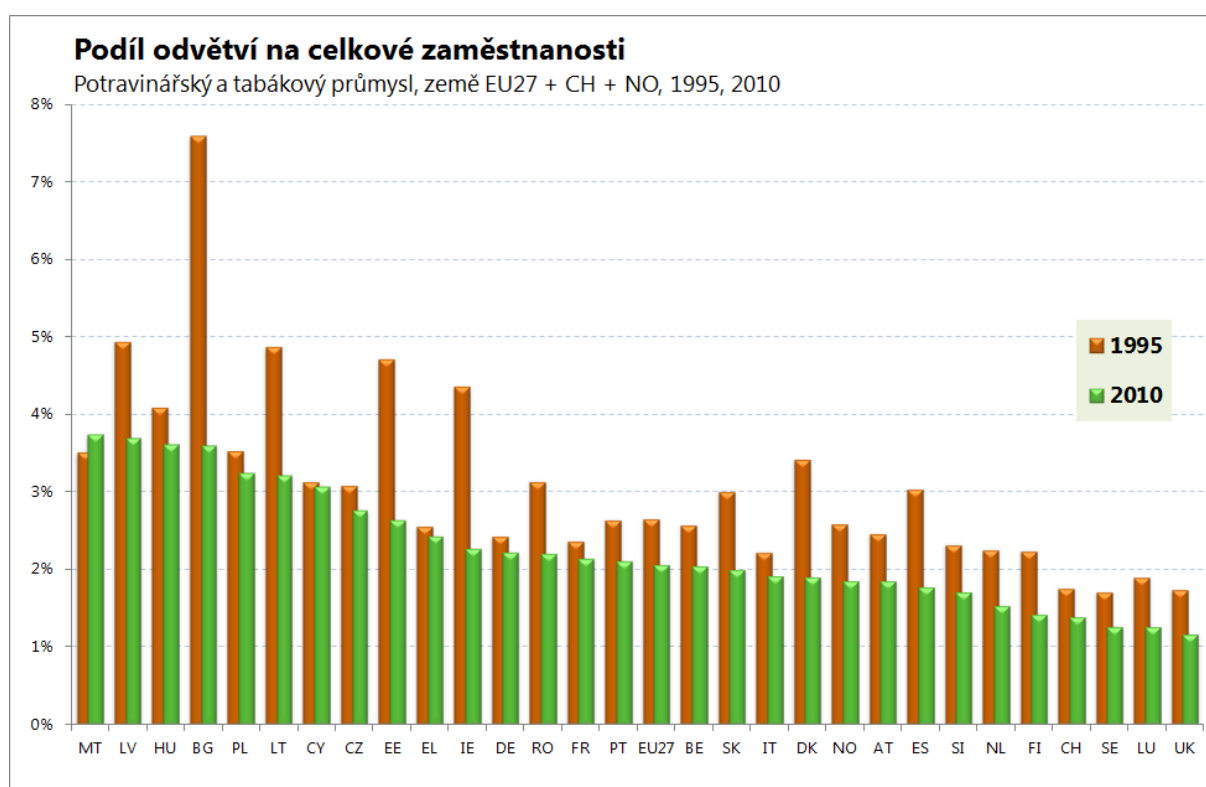
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 37 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 20 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil o více než 16 tisíc, tedy o 10 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 143 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 3,1 % na 2,8 %. Přes tento pokles je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl* na celkové zaměstnanosti v ČR nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 2,1 % z celkové zaměstnanosti.

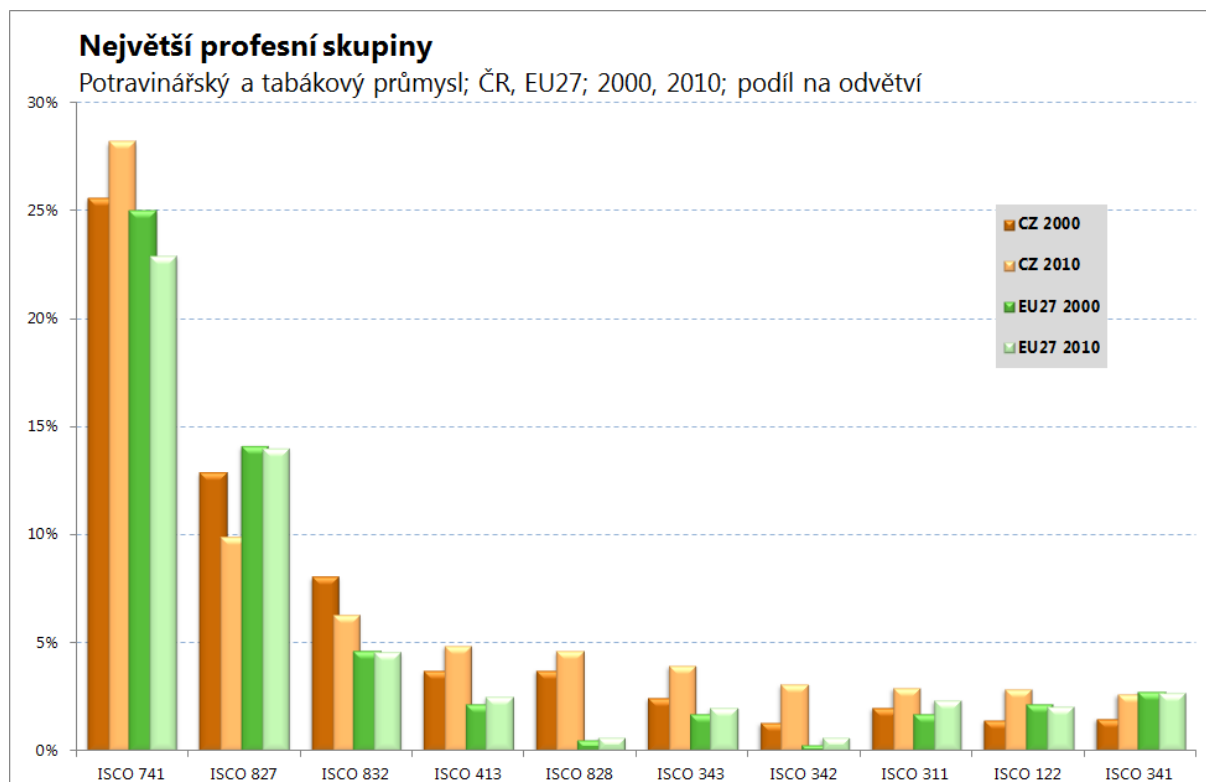
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl* zaměstnáno necelých 135 tisíc osob, což je o 8 tisíc méně (tedy o necelých 6 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 34 tisíc osob. Z nich budou mít celé 4 tisíce základní vzdělání, téměř 19 tisíc střední vzdělání bez maturity, 9 tisíc střední vzdělání s maturitou a 2 tisíce terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl* potřeba nově obsadit až více než 25 tisíc pracovních míst⁸.

⁸ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl* jsou v ČR pouze 3 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Kvalifikovaní zpracovatelé, výrobci potravinářských výrobků* (ISCO 741), do které náleží více než čtvrtina všech zaměstnaných v odvětví. Protože však rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní, má odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl* průměrnou profesní koncentraci. Ta se za posledních 15 let mírně zvýšila. Průměrná profesní koncentrace je v tomto odvětví také v EU.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl*:

ISCO 741 Kvalifikovaní zpracovatelé, výrobci potravinářských výrobků

ISCO 827 Obsluha strojů na výrobu potravin a příbuzných výrobků

ISCO 832 Řidiči motorových vozidel

ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě

ISCO 828 Montážní dělníci

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci

ISCO 342 Zástupci - agenti - obchodní, přepravní, pracovníci úřadů a pracovníci v příb.ob.

ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech

ISCO 122 Vedoucí pracovníci výroby, provozu a j.dílčích celků velkých organizací, podniků ap

ISCO 341 Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí

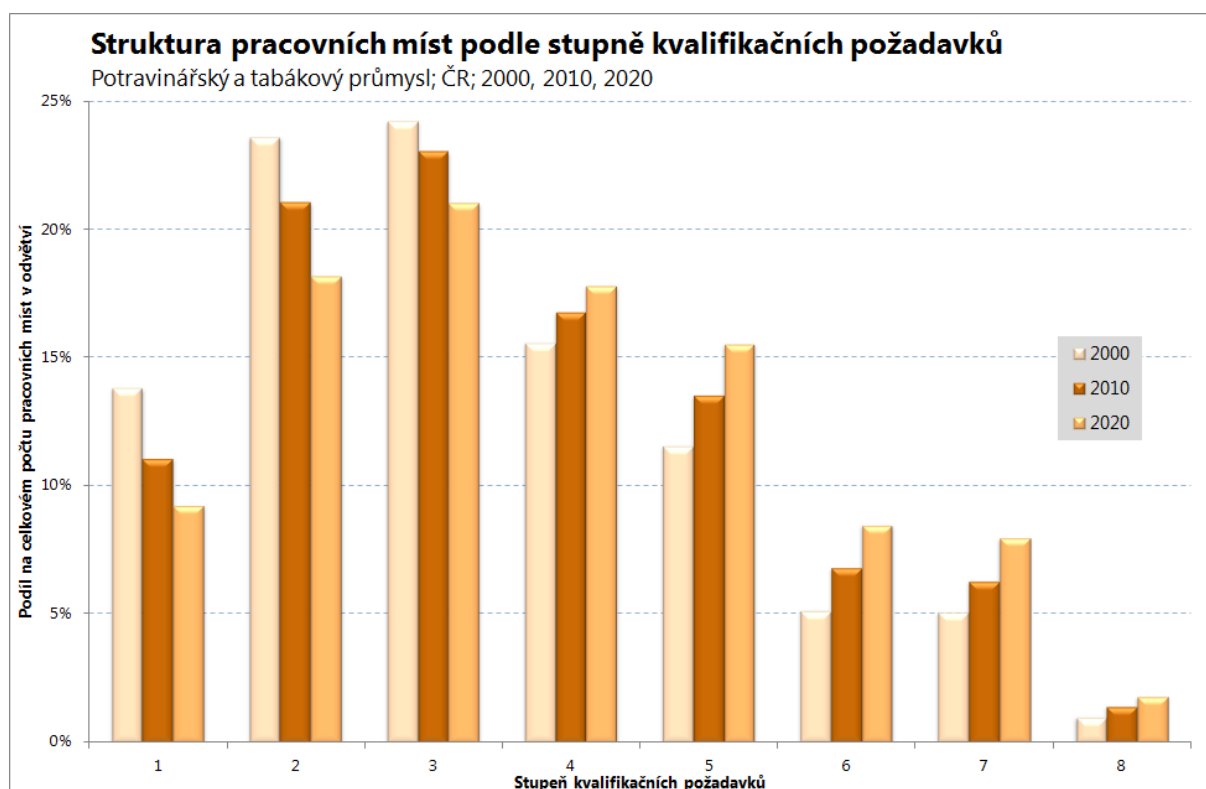
■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Vedoucí pracovníci výrobních, provozních a jiných dílčích celků velkých organizací a podniků* (ISCO 122) a *Odborní*

administrativní pracovníci (ISCO 343). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o více než 2 tisíce. Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Obsluhu strojů na výrobu potravin a příbuzných výrobků* (ISCO 827), jejichž počet má klesnout o více než 3,5 tisíce. Přibližně o necelé 3 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Kvalifikovaní zpracovatelé, výrobci potravinářských výrobků* (ISCO 741) a o 2 tisíce ve skupině *Řidiči motorových vozidel* (ISCO 832).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,25 bodu a v roce 2010 činila 3,53 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,71 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,41 bodu, což je o 0,81 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

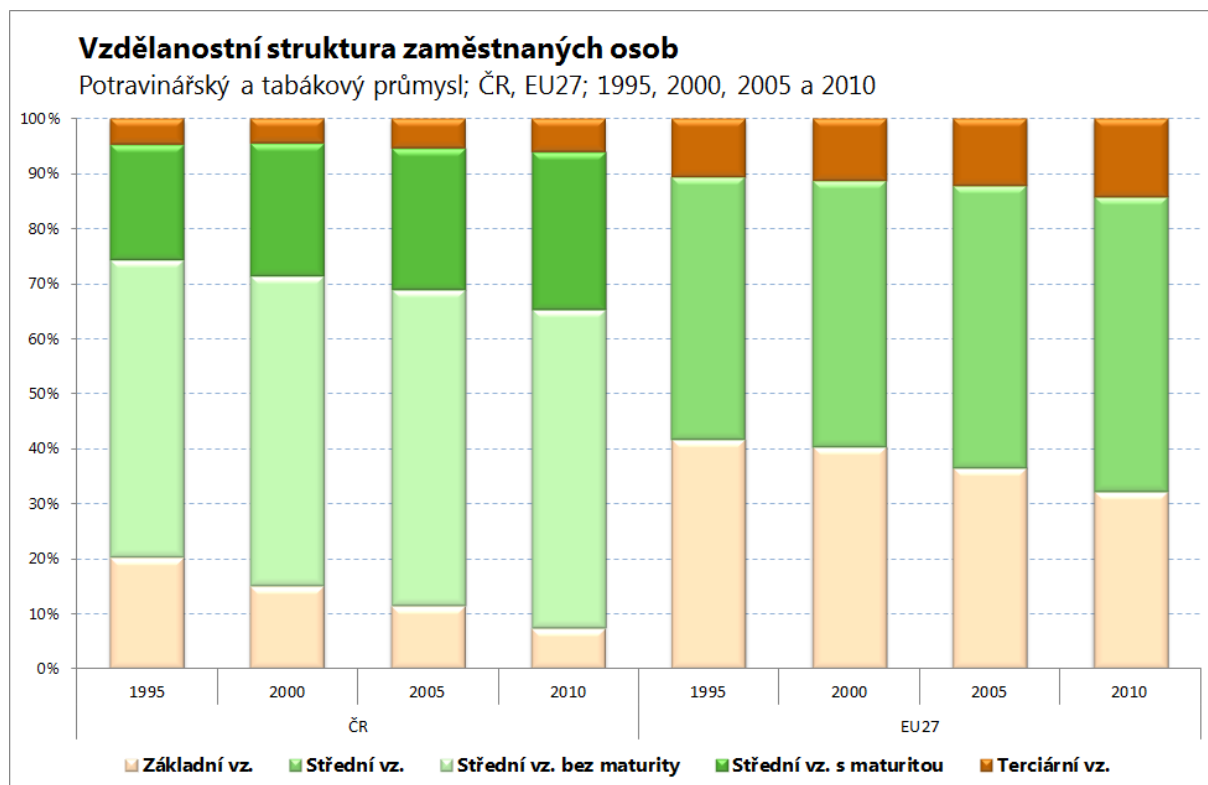

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává podobné tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst jako doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,25 bodu. Jde o rychlejší nárůst, než jaký nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl* u nás v roce 2010 činila 10,79 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,49 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 92 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Jde o třetí nejnižší průměrnou délku vzdělávání ze všech odvětví v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Potravinářský a tabákový průmysl* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 44 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 13 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a 8 % se základním všeobecným vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.4 Textilní, oděvní a kožedělný průmysl

Vymezení odvětví

Do této skupiny odvětví jsou zahrnuta ta odvětví, která jsou i v názvu skupiny, tedy *Výroba textilií a textilních výrobků* (NACE kód 17), *Výroba oděvů, zpracování a barvení kožšin* (NACE kód 18) a *Činění a úprava usní, výroba brašnářských a sedlářských výrobků a obuvi* (NACE kód 19). Podíl textilního průmyslu na této skupině odvětví se pohybuje kolem 52 %, podíl oděvního průmyslu kolem 37 % a kožedělný průmysl tvoří přibližně 10 % této skupiny odvětví.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Textilní, oděvní a kožedělný průmysl je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty třetí nejmenší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	1 001	976	90 431	66 432	-0,2%	-2,0%	1,2%	0,7%
Celková produkce odvětví ¹	3 249	3 512	233 733	319 444	0,5%	2,1%	1,2%	1,4%
Produktivita práce ²	16,58	45,85	42,45	106,09	7,0%	6,3%	78,7%	103,8%

¹v milionech € v cenách roku 2000

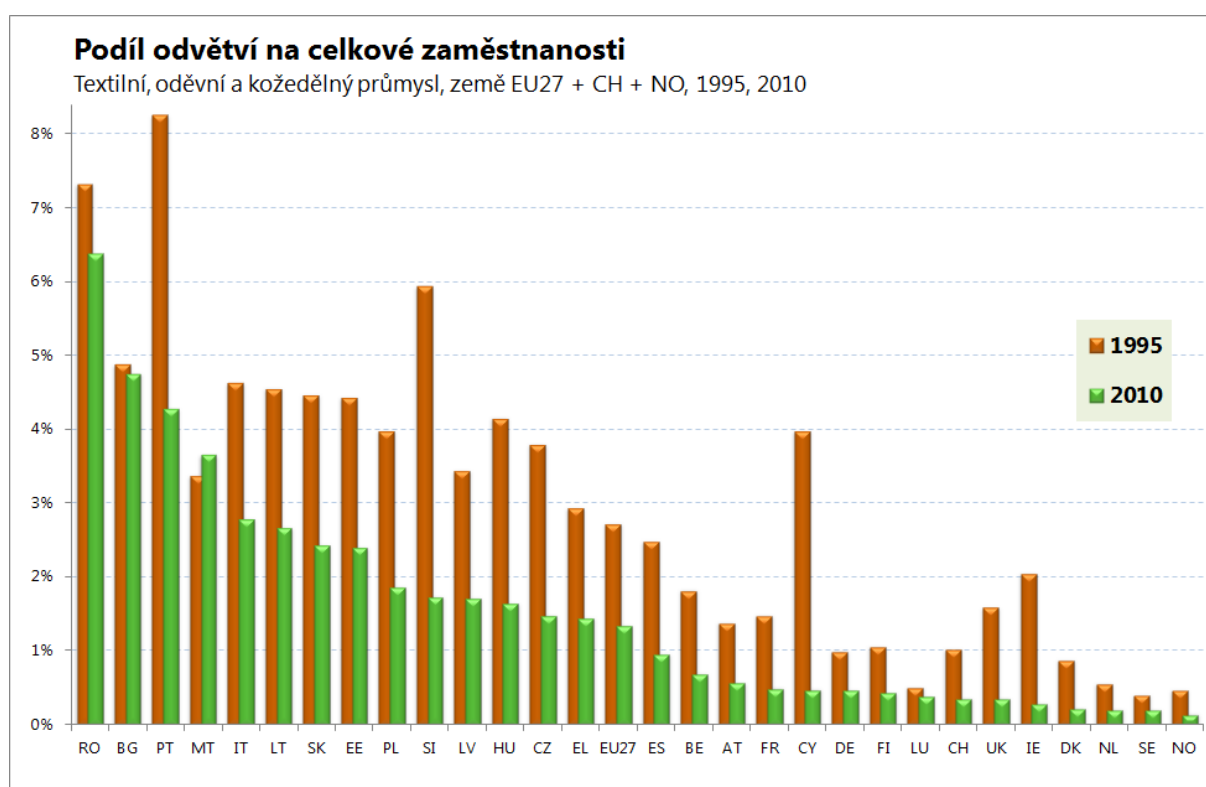
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je stále produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 43 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 14 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil o 119 tisíc, tedy o 61 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno jen necelých 77 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 3,8 % na 1,5 %. Přes tento pokles je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* na celkové zaměstnanosti v ČR mírně nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 1,3 % z celkové zaměstnanosti.

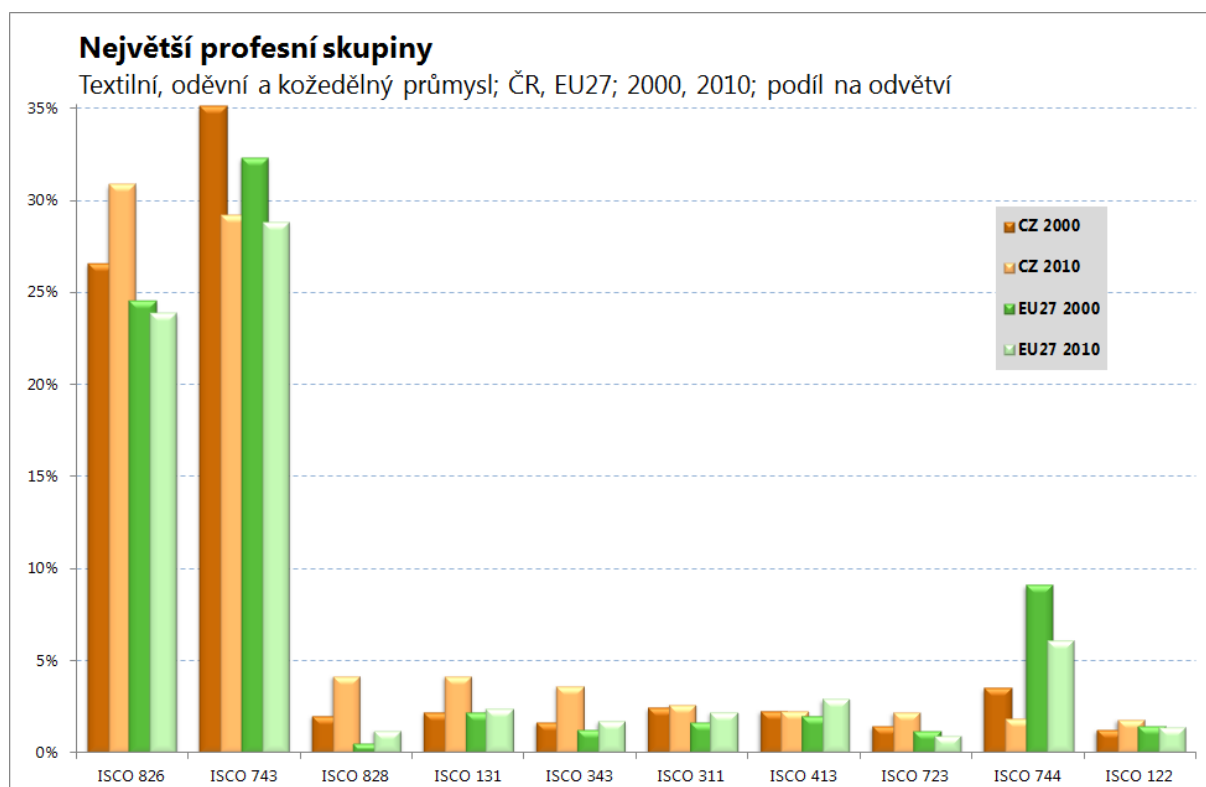
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* zaměstnáno již jen necelých 72 tisíc osob, což je o 5 tisíc méně (tedy o necelých 7 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo zhruba 29 tisíc osob. Z nich bude mít asi 3,5 tisíce základní vzdělání, 19 tisíc střední vzdělání bez maturity, 6 tisíc střední vzdělání s maturitou a necelý 1 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* potřeba nově obsadit až zhruba 24 tisíc pracovních míst⁹.

⁹ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* jsou v ČR pouze 2 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Obsluha strojů na úpravu a výrobu textilních, kožšinových a kožených výrobků* (ISCO 826), která zahrnuje více než 30 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších téměř 30 % zaměstnaných patří do skupiny povolání *Kvalifikovaní výrobci textilií, oděvů a výrobků z kůží a kožšin* (ISCO 743). Proto má odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* velmi nadprůměrnou profesní koncentraci (dokonce druhou nejvyšší v ČR). A to i přesto, že se za posledních 15 let mírně snížila. Nadprůměrná je v tomto odvětví profesní koncentrace také v EU. Tam jde o třetí nejvyšší.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl*:

ISCO 826 Obsluha strojů na úpravu a výrobu textilních, kožšinových a kožených výrobků

ISCO 743 Kvalifikovaní výrobci textilií, oděvů a výrobků z kůží a kožšin

ISCO 828 Montážní dělníci

ISCO 131 Vedoucí ředitelé malých podniků, organizací

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci

ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech

ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě

ISCO 723 Mechanici a opraváři strojů a zařízení (kr.mech.a oprav.elektř.a elektron.str.)

ISCO 744 Zpracovatelé kůží, kožšin a obuvníci

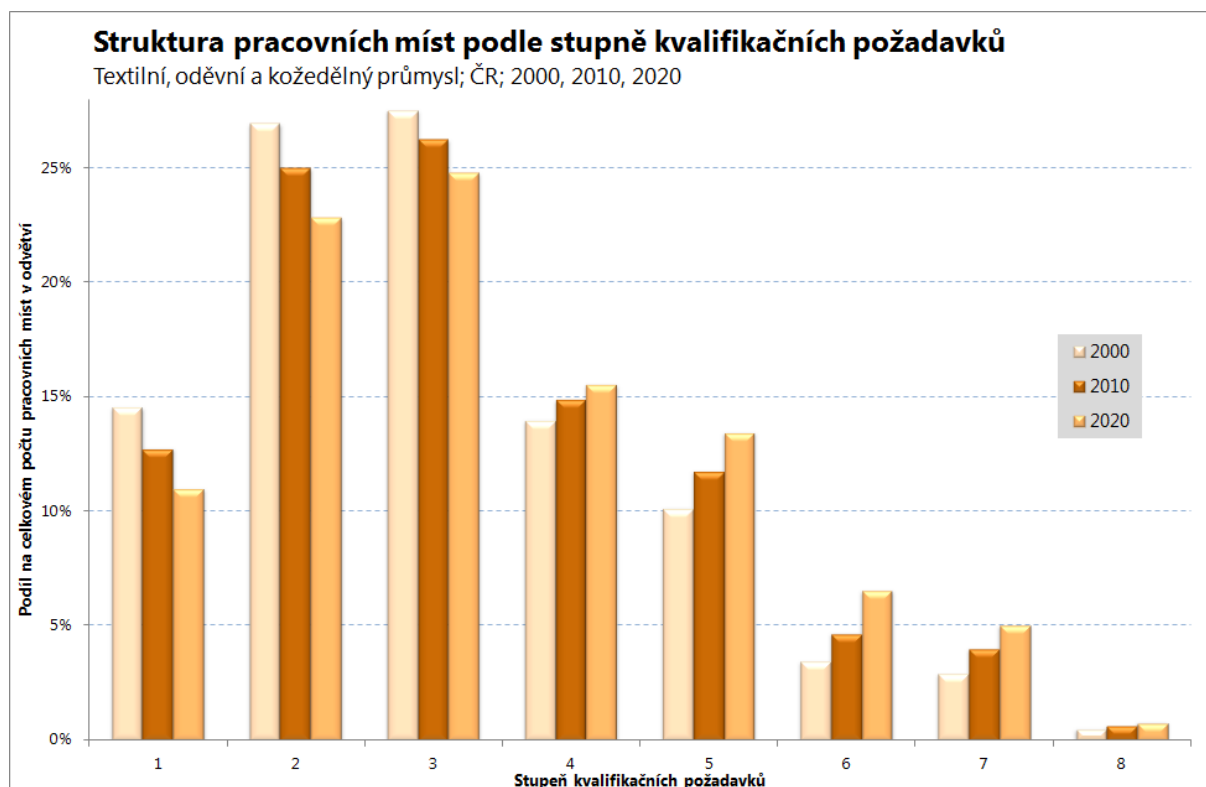
ISCO 122 Vedoucí pracovníci výroby, provozu a j.dílčích celků velkých organizací, podniků ap

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o necelé 2 tisíce. O 1 tisíc více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Vedoucí ředitelé malých podniků a organizací* (ISCO 131) a *Obsluha strojů na úpravu a výrobu textilních, kožšinových a kožených výrobků* (ISCO 826). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Kvalifikované výrobce textilií, oděvů a výrobků z kůží, kožšin* (ISCO 743), jejichž počet má klesnout o více než tisíc. Přibližně o necelých 800 se sníží také počet osob ve skupině povolání *Architekti, projektanti, konstruktéři, techničtí vědci a inženýři* (ISCO 214).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,19 bodu a v roce 2010 činila 3,21 bodu (na osmistupňové škále). To je o 1,03 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,22 bodu, což je o 0,99 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

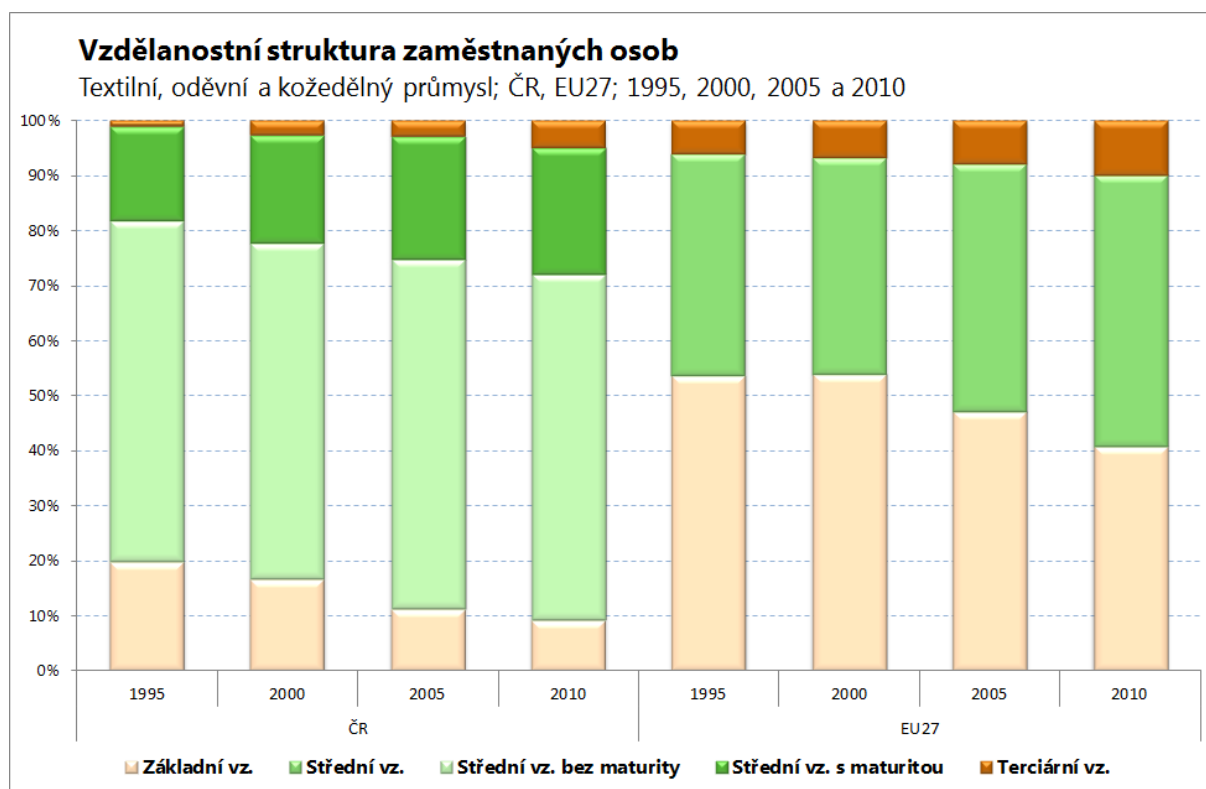

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává podobné tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst jako doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,20 bodu. Jde o rychlejší nárůst, než jaký nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* u nás v roce 2010 činila 10,58 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,56 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 90 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Jde o nejnižší průměrnou délku vzdělávání ze všech odvětví v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Textilní, oděvní a kožedělný průmysl* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 52 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 13 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a necelých 11 % se základním všeobecným vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.5 Dřezpracující, papírenský a polygrafický průmysl

Vymezení odvětví

Do této skupiny odvětví patří ta odvětví, která jsou uvedena v názvu skupiny, tedy *Zpracování dřeva, výroba dřevařských, korkových, proutěných a slaměných výrobků kromě nábytku* (NACE kód 20) tvořící 48 %, *Výroba vlákniny, papíru a výrobků z papíru* (NACE kód 21) tvořící 18 % a *Vydavatelství, tisk a rozmnožování nahaných nosičů* (NACE kód 22) které tvoří 34 % této skupiny odvětví. Největším pododvětvím je *Výroba stavebně truhlářská a tesařská* (NACE kód 20.3), která tvoří téměř 23 % celé této skupiny odvětví. Pododvětví *tisk a činnosti související s tiskem* (NACE kód 22.2) má podíl 19 %, pododvětví *Vydavatelství* (NACE kód 22.1) necelých 13 % a pododvětví *Výroba výrobků z papíru a lepenky* (NACE kód 21.2) 12 %. Podíl vyšší než 10 % má v této skupině odvětví také pododvětví *Výroba pilařská a impregnace dřeva* (NACE kód 20.1), které činí 11 %.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Dřezpracující, papírenský a polygrafický průmysl je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty šesté nejmenší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	881	1 528	167 313	183 133	3,7%	0,6%	1,9%	1,9%
Celková produkce odvětví ¹	3 022	8 318	433 787	611 325	7,0%	2,3%	2,8%	2,7%
Produktivita práce ²	22,74	79,30	91,79	166,74	8,7%	4,1%	136,1%	163,2%

¹v milionech € v cenách roku 2000

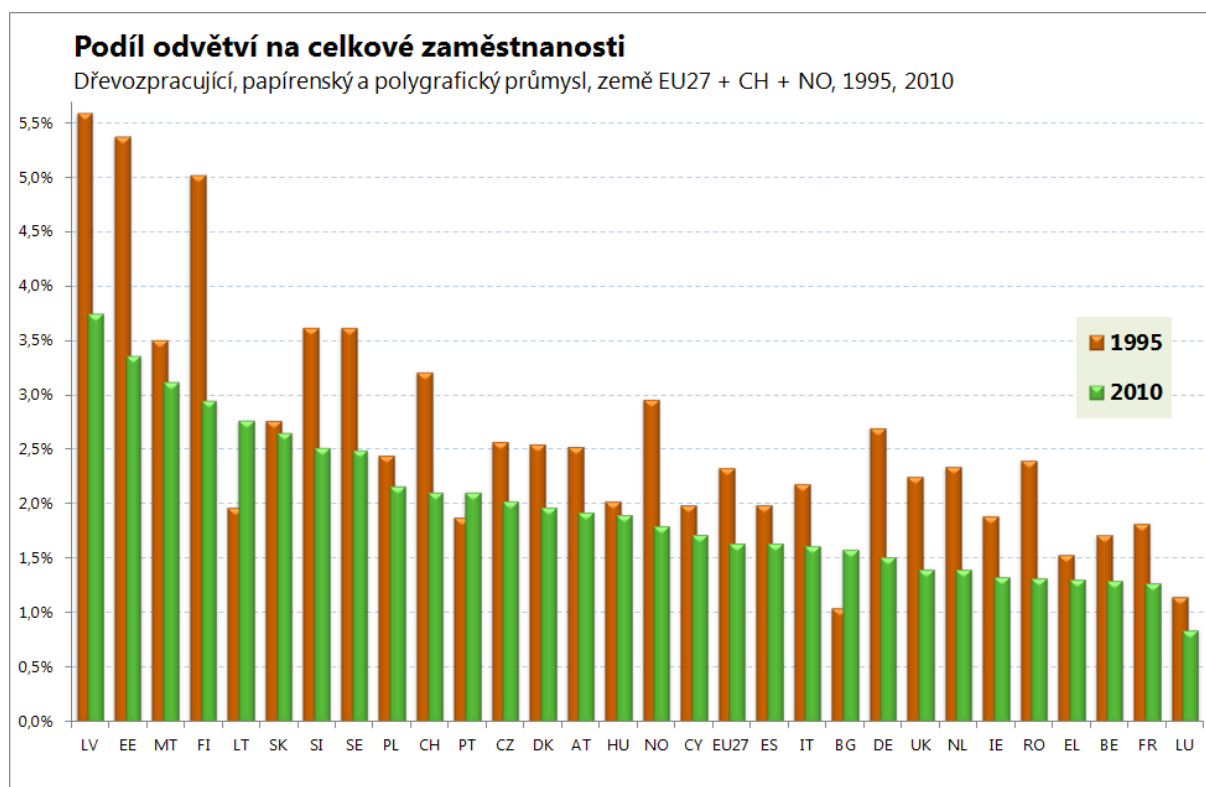
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Dřezpracující, papírenský a polygrafický průmysl*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je stále produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 48 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 9 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Dřevozpracujících, papírenský a polygrafický průmysl* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil o 28 tisíc, tedy o 21 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 105 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 2,6 % na 2,0 %. Přes tento pokles je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Dřevozpracujících, papírenský a polygrafický průmysl* na celkové zaměstnanosti v ČR nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 1,6 % z celkové zaměstnanosti.

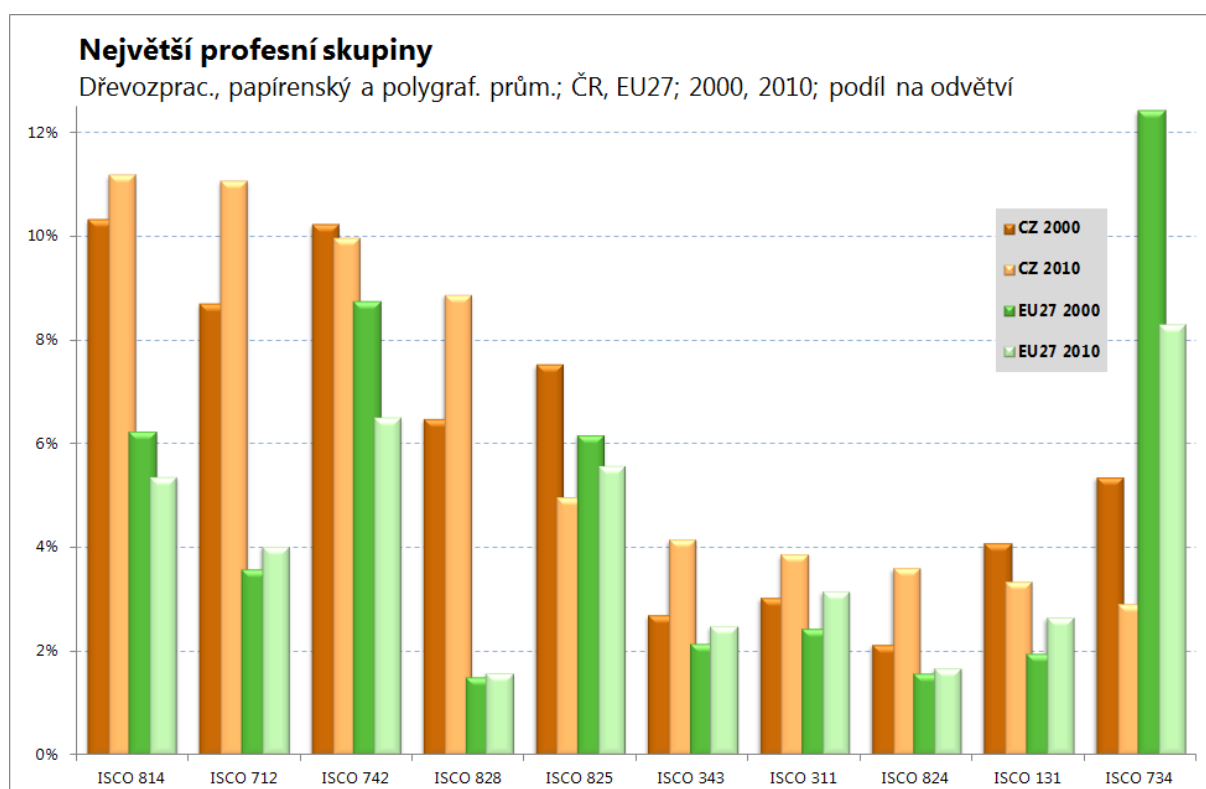
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Dřevozpracujících, papírenský a polygrafický průmysl* zaměstnáno již pouze 97 tisíc osob, což je téměř o 8 tisíc méně (tedy o necelých 8 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo 33 tisíc osob. Z nich bude mít asi 4 tisíce základní vzdělání, téměř 15 tisíc střední vzdělání bez maturity, 10 tisíc střední vzdělání s maturitou a necelých 5 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v tomto odvětví třeba obsadit až zhruba 25 tisíc pracovních míst¹⁰.

¹⁰ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Dřezozpracující, papírenský a polygrafický průmysl* jsou v ČR pouze 4 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Obsluha zařízení na zpracování dřeva a zařízení v papírnách* (ISCO 814), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Dřezozpracující, papírenský a polygrafický průmysl* pouze velmi podprůměrnou profesní koncentraci, třetí nejnižší ze všech odvětví v ČR. A to i přesto, že se za posledních 15 let mírně zvýšila. Velmi podprůměrná je profesní koncentrace v tomto odvětví také v EU. Tam je nejnižší ze všech odvětví.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Dřezozpracující, papírenský a polygrafický průmysl*:

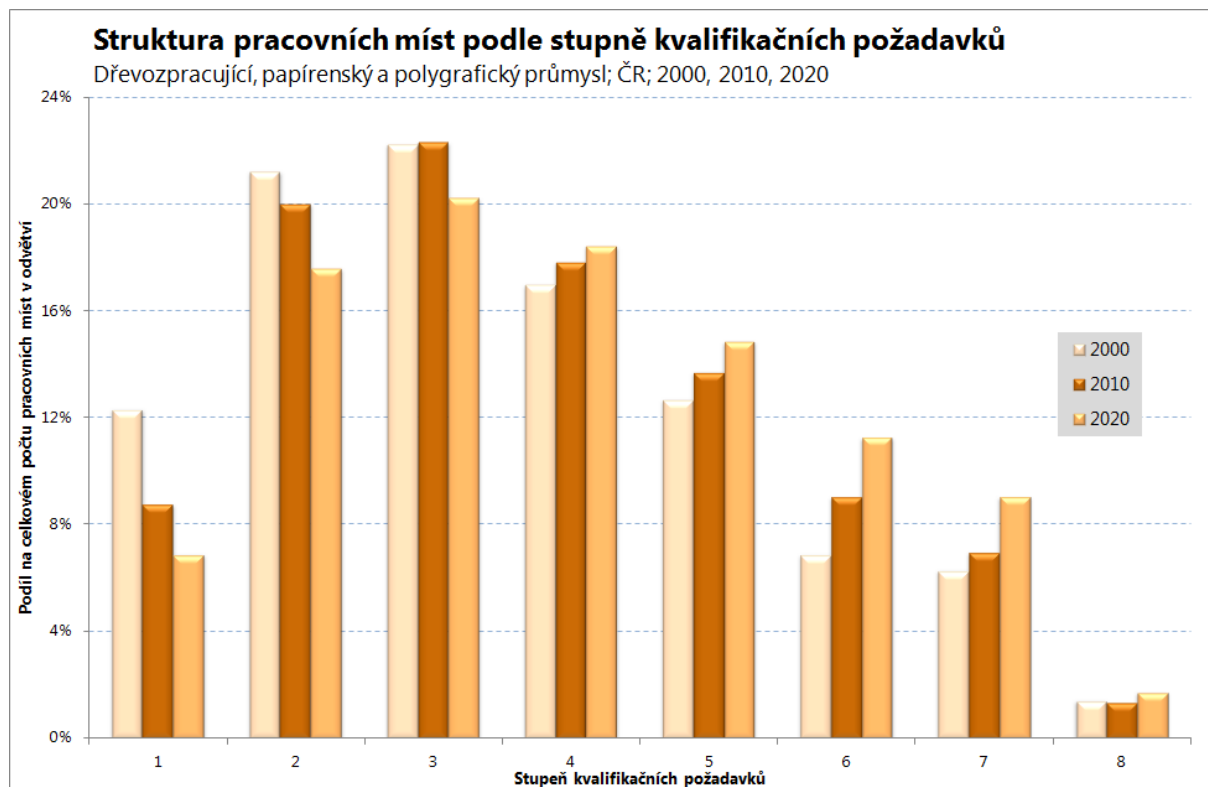
- ISCO 814 Obsluha zařízení na zpracování dřeva a zařízení v papírnách
- ISCO 712 Stavební dělníci hlavní stavební výroby a pracovníci v příbuzných oborech
- ISCO 742 Zpracovatelé dřeva, truhláři a dělníci v příbuzných oborech
- ISCO 828 Montážní dělníci
- ISCO 825 Obsluha tiskárenských, knihvazačských strojů a strojů na výrobu předmětů z papíru
- ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
- ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech
- ISCO 824 Obsluha automatických nebo poloautomatických dřezozpracujících strojů (kr.seřizovačů)
- ISCO 131 Vedoucí ředitelé malých podniků, organizací
- ISCO 734 Polygrafoví, knihvazači a pracovníci v příbuzných oborech /kromě obsluhy strojů/

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Dřezozpracujících, papírenský a polygrafický průmysl* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Vedoucí pracovníci univerzálních dílčích celků* (ISCO 123). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o 2,5 tisíce. O 2 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Vedoucí pracovníci výrobních, provozních a jiných dílčích celků velkých organizací a podniků* (ISCO 122). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Obsluhu zařízení na zpracování dřeva a zařízení v papírnách* (ISCO 814), jejichž počet má klesnout o více než 4 tisíce. Přibližně o necelých 3,5 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Zpracovatelé dřeva, truhláři a dělníci v příbuzných oborech* (ISCO 742).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Dřezozpracujících, papírenský a polygrafický průmysl* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,20 bodu a v roce 2010 činila 3,69 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,55 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 4,02 bodu, což je o 0,19 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

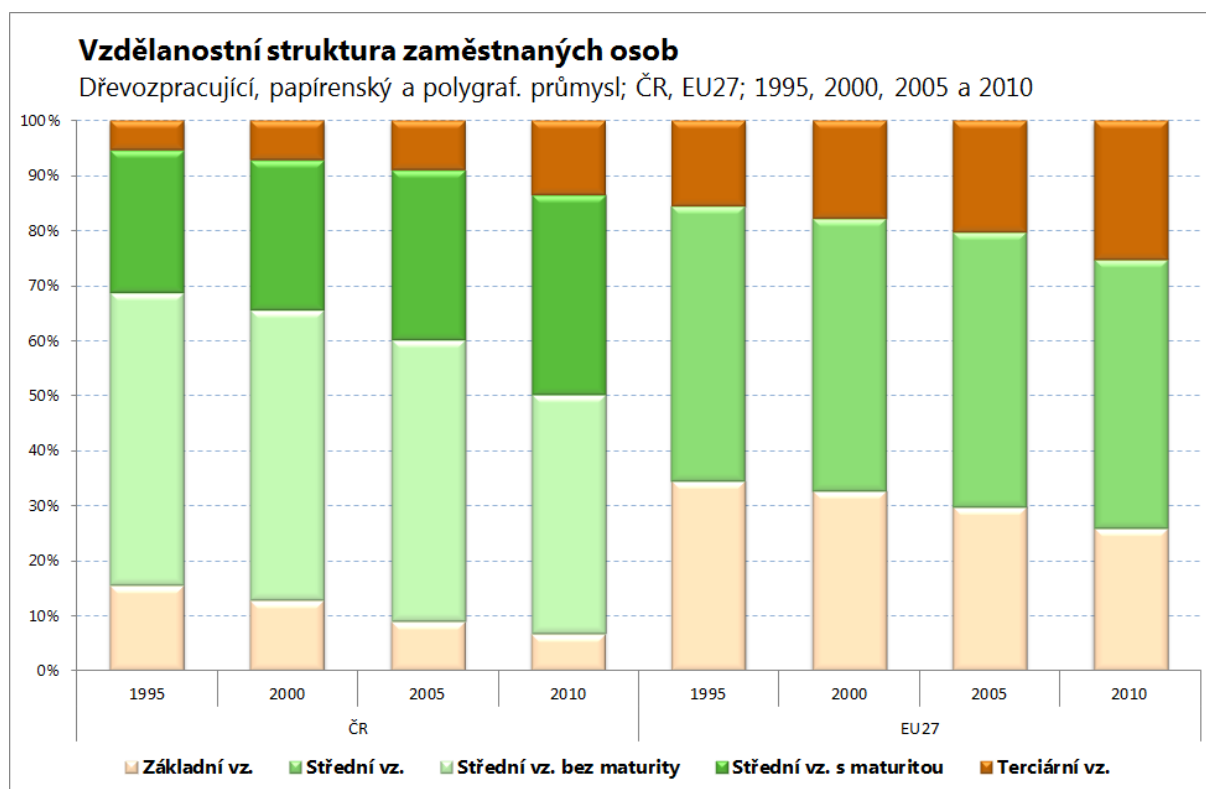

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává rychlejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,26 bodu. Jde o vyšší nárůst, než jaký nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Dřevozpracujících, papírenský a polygrafický průmysl* u nás v roce 2010 činila 11,40 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,87 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 97 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi průměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Dřevozpracujících, papírenský a polygrafický průmysl* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 37 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 13 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a necelých 7 % s maturitním středoškolským ekonomickým vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.6 Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl

Vymezení odvětví

Do této skupiny odvětví jsou zahrnuta tato odvětví: *Výroba koksu, jaderných paliv, rafinérské zpracování ropy* (NACE kód 23) tvořící v ČR pouze 5 % a *Výroba chemických látek, přípravků, léčiv a chemických vláken* (NACE kód 24) tvořící 95 % této skupiny odvětví v ČR. Největším pododvětvím je *Výroba základních chemických látek* (NACE kód 24.1), která tvoří téměř 26 % této odvětvové skupiny. Pododvětví *Výroba léčiv, chemických látek, rostlinných přípravků a dalších prostředků pro zdravotnické účely* (NACE kód 24.4) tvoří 23 %, pododvětví *Výroba ostatních chemických látek a chemických přípravků* (NACE kód 24.6) dalších 21 % a pododvětví *Výroba mýdla a saponátů, čisticích a leštících prostředků a kosmetických přípravků* (NACE kód 24.5) více než 15 % této odvětvové skupiny v ČR.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty osmé nejmenší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	5 158	1 850	140 247	213 387	-6,6%	2,8%	2,3%	2,2%
Celková produkce odvětví ¹	6 097	11 081	557 964	1 086 362	4,1%	4,5%	3,7%	4,8%
Produktivita práce ²	111,46	249,91	236,63	589,44	5,5%	6,3%	429,0%	576,8%

¹v milionech € v cenách roku 2000

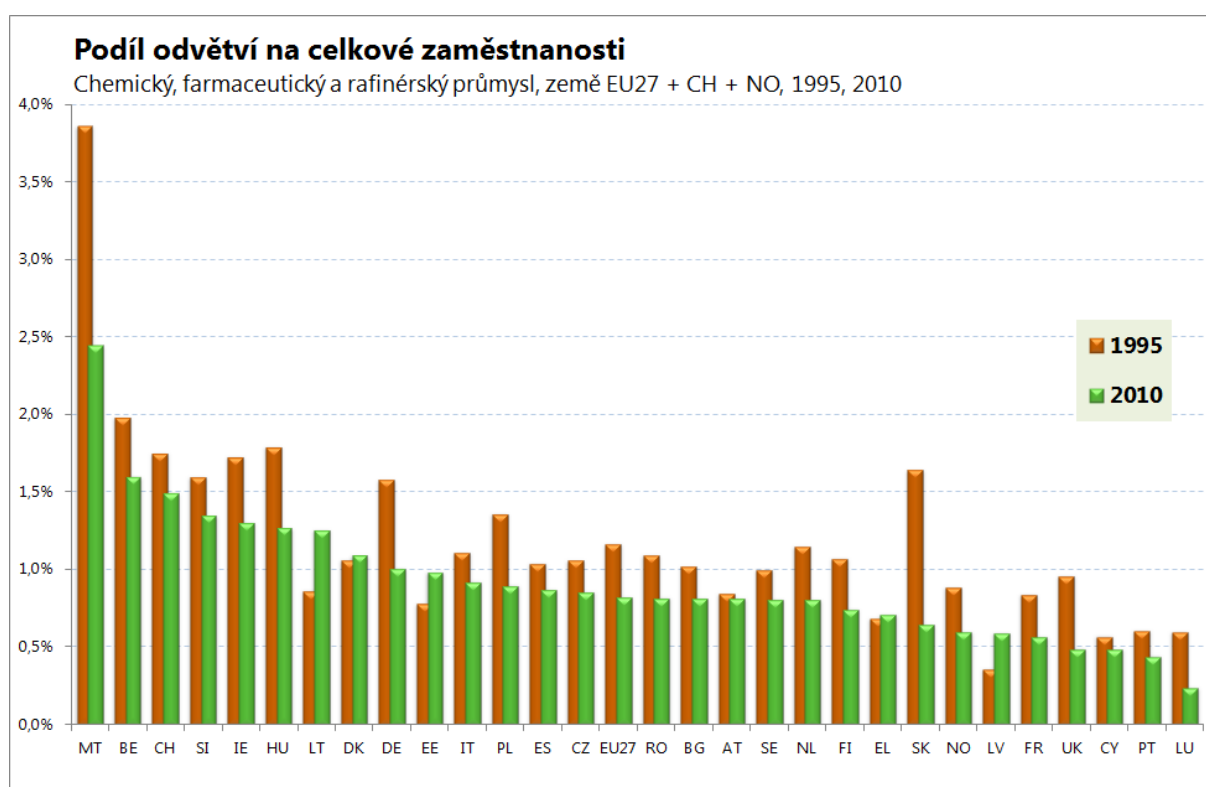
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 42 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 15 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil o 10 tisíc, tedy o 19 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 44 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 1,1 % na 0,9 %. Přes tento pokles je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl* na celkové zaměstnanosti v ČR průměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 0,8 % z celkové zaměstnanosti.

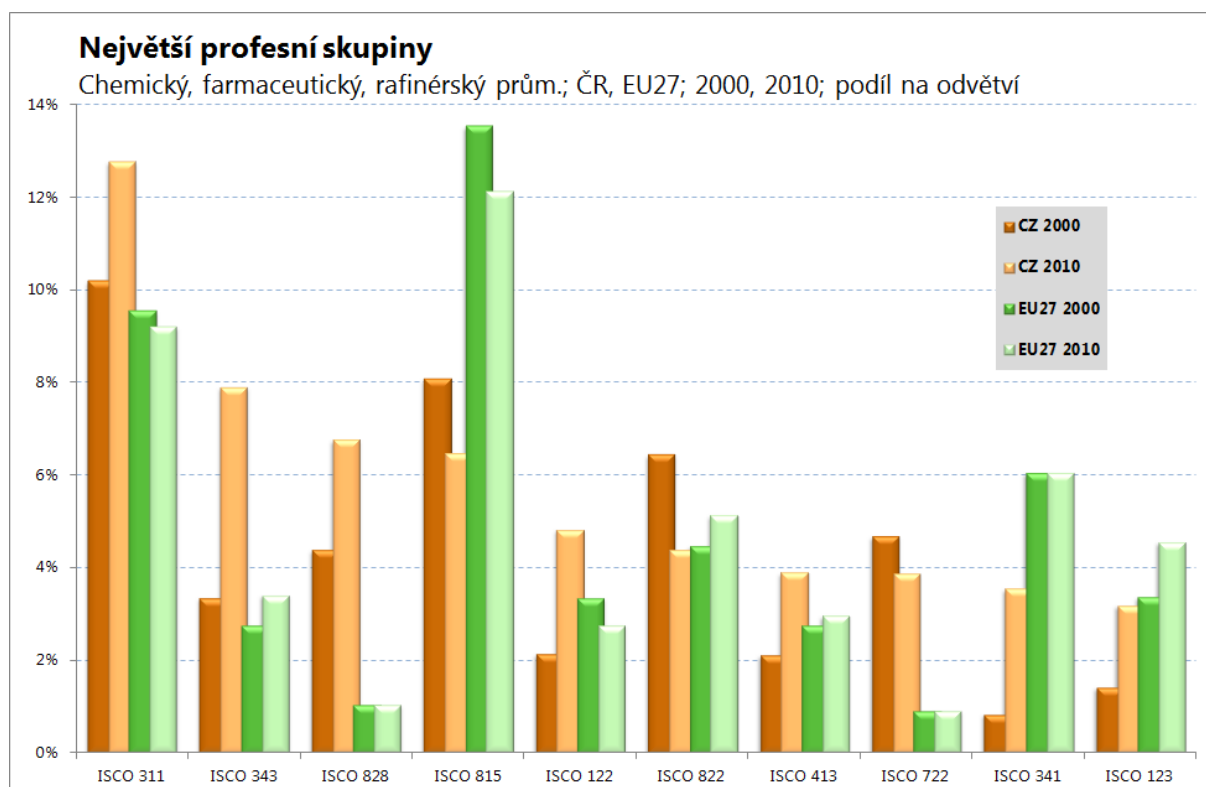
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný nárůst. V roce 2020 má být v odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl* zaměstnáno 46 tisíc osob, což je o necelé 2 tisíce více (tedy o více než 4 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze tyto 2 tisíce nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 16 tisíc osob. Z nich bude mít asi 1,6 tisíce základní vzdělání, 7 tisíc střední vzdělání bez maturity, 5 tisíc střední vzdělání s maturitou a necelé 2 tisíce terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v tomto odvětví potřeba nově obsadit až více než 17 tisíc pracovních míst¹¹.

¹¹ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl* jsou v ČR pouze 4 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech* (ISCO 311), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl* pouze velmi podprůměrnou profesní koncentraci, vůbec nejnižší ze všech odvětví v ČR. A to i přesto, že se za posledních 15 let mírně zvýšila. Velmi podprůměrná je profesní koncentrace v tomto odvětví také v EU. Tam je čtvrtá nejnižší ze všech odvětví.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl*:

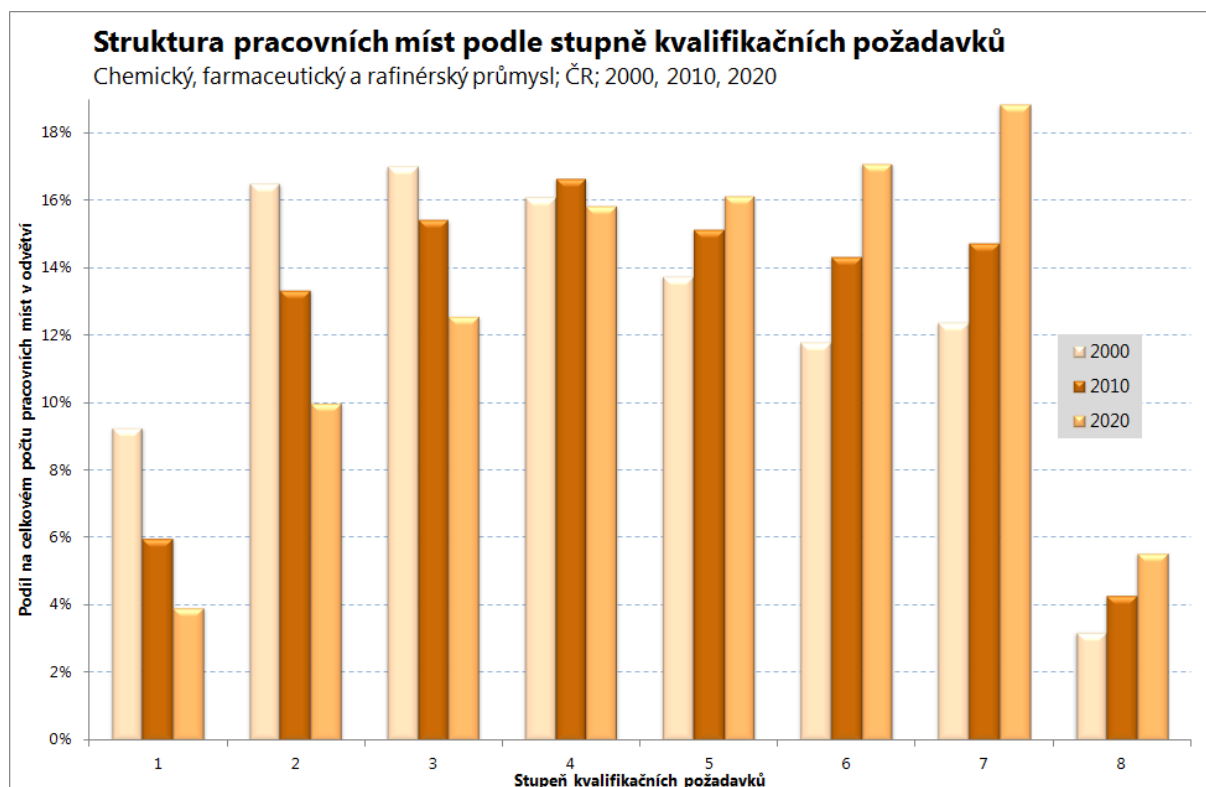
- ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech
- ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
- ISCO 828 Montážní dělníci
- ISCO 815 Obsluha zařízení při chemické výrobě
- ISCO 122 Vedoucí pracovníci výroby, provozu a j.dílčích celků velkých organizací, podniků ap
- ISCO 822 Obsluha strojů na výrobu chemických výrobků
- ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě
- ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech
- ISCO 341 Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí
- ISCO 123 Vedoucí pracovníci univerzálních dílčích celků (org.jednotek, seskupení, útvarů)

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Vedoucí pracovníci výrobních, provozních a jiných dílčích celků velkých organizací a podniků* (ISCO 122). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o téměř 2,5 tisíce. O přibližně 1,5 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343) a *Vedoucí pracovníci univerzálních dílčích celků* (ISCO 123) a o tisíc vzroste i počet osob ve skupině povolání *Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí* (ISCO 341). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro dvě skupiny povolání. Jde o skupiny *Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 722) a *Obsluha zařízení při chemické výrobě* (ISCO 815). Jejich počet má klesnout o vždy o necelý jeden tisíc.

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,36 bodu a v roce 2010 činila 4,45 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,21 bodu více, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 4,50 bodu, což je o 0,29 bodu více než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

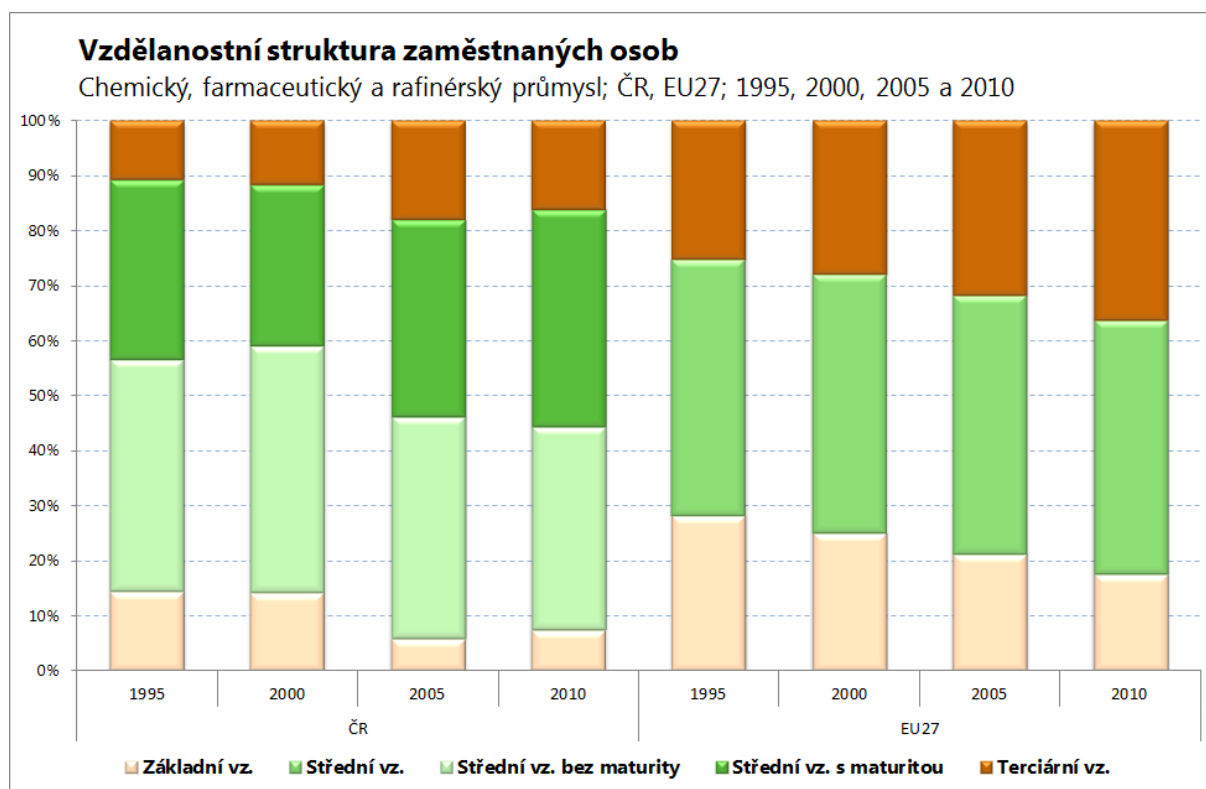

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává podobné tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst jako doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,40 bodu. Jde o rychlejší nárůst, než jaký nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl* u nás v roce 2010 činila 11,61 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,59 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 99 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi průměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 28 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších téměř 15 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a necelých 6 % s maturitním středoškolským přírodovědným vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.7 Výroba pryžových a plastových výrobků

Vymezení odvětví

Toto odvětví odpovídá v mezinárodní klasifikaci NACE skupině 25. Tři čtvrtiny ze všech zaměstnaných tohoto odvětví je v ČR v pododvětví *Výroba plastových výrobků* (NACE kód 25.2) a jedna čtvrtina v pododvětví *Výroba pryžových výrobků* (NACE kód 25.1).

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Výroba pryžových a plastových výrobků je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty deváté nejmenší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	232	2 025	61 208	72 265	15,5%	1,1%	2,5%	0,8%
Celková produkce odvětví ¹	1 261	10 426	174 395	263 991	15,1%	2,8%	3,5%	1,2%
Produktivita práce ²	31,36	125,80	106,64	161,71	9,7%	2,8%	215,9%	158,3%

¹v milionech € v cenách roku 2000

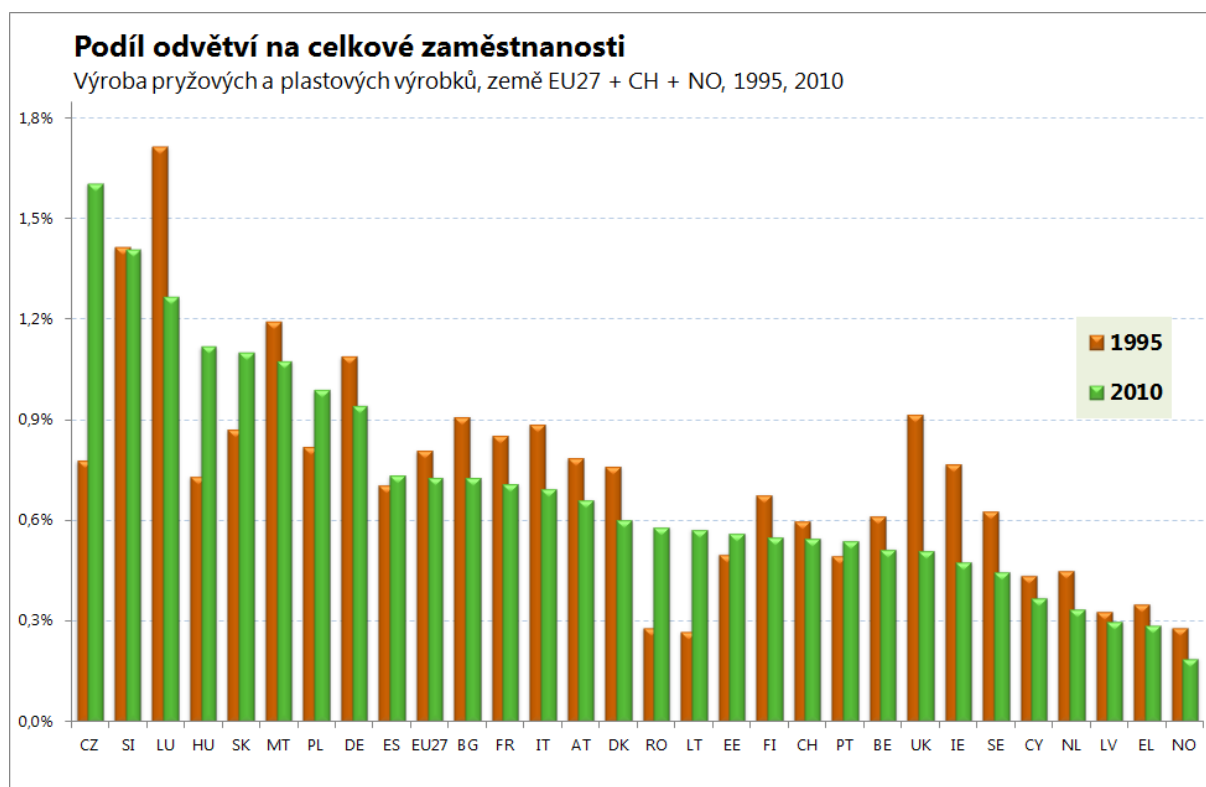
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je stále produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 78 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. I tak to je však o 21 procentních bodů více, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil téměř o 43 tisíc, tedy o více než 106 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno téměř 83 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 0,8 % na 1,6 %. I kvůli tomuto růstu je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků* na celkové zaměstnanosti v ČR nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 0,7 % z celkové zaměstnanosti.

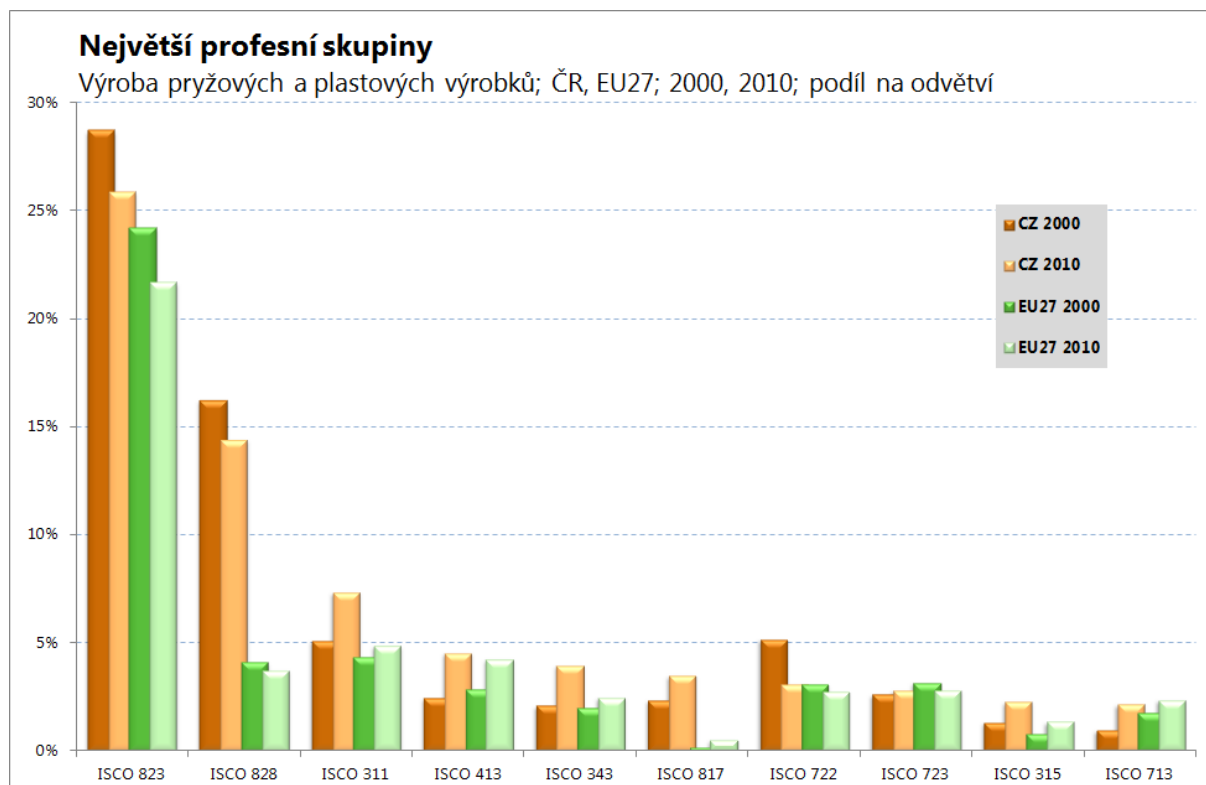
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný pokles. V roce 2020 má být v odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků* zaměstnáno již jen necelých 80 tisíc osob, což je o 3 tisíc méně (tedy o téměř 4 %) než v roce 2010. To neznamená, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své místo 16 tisíc osob. Z nich bude mít 2,5 tisíce základní vzdělání, 8 tisíc střední vzdělání bez a 4,5 tisíc střední vzdělání s maturitou a 1 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v ČR v tomto odvětví potřeba nově obsadit až zhruba 13 tisíc pracovních míst¹².

¹² Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků* jsou v ČR pouze 3 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Obsluha strojů na výrobu pryžových a plastových výrobků* (ISCO 823), ve které je zaměstnána zhruba čtvrtina všech osob v odvětví. Rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní, proto má odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků* pouze průměrnou profesní koncentraci. Ta se navíc za posledních 15 let mírně snížila. V EU je v tomto odvětví jen podprůměrná profesní koncentrace.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků*:

ISCO 823 Obsluha strojů na výrobu pryžových a plastových výrobků

ISCO 828 Montážní dělníci

ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech

ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci

ISCO 817 Obsluha automatických montážních linek a průmyslových robotů

ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech

ISCO 723 Mechanici a opraváři strojů a zařízení (kr.mech.a oprav.elektř.a elektron.str.)

ISCO 315 Bezpeč.,protipožární,kolaudační technici a technici kontroly zdr.nezáv.a jakosti

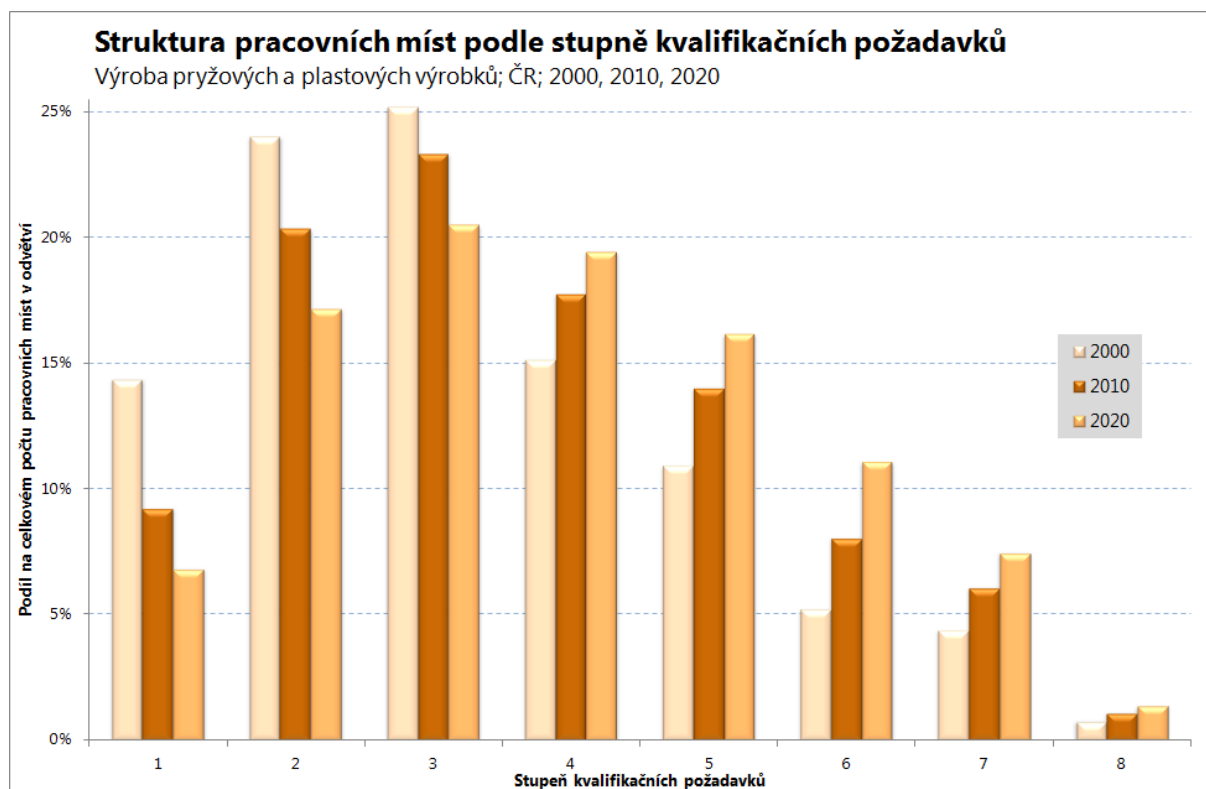
ISCO 713 Kvalifikovaní dělníci zajišťující dokončovací stavební práce a prac.v příb.ob.

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o téměř 2 tisíce. O necelých 1,5 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Kvalifikovaní dělníci zajišťující dokončovací stavební práce* (ISCO 713). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Obsluhu strojů na výrobu pryžových a plastových výrobků* (ISCO 823), jejichž počet má klesnout o více než 6 tisíc. Přibližně o necelých 3,5 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Montážní dělníci* (ISCO 828).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,40 bodu a v roce 2010 činila 3,61 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,63 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,61 bodu, což je o 0,61 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

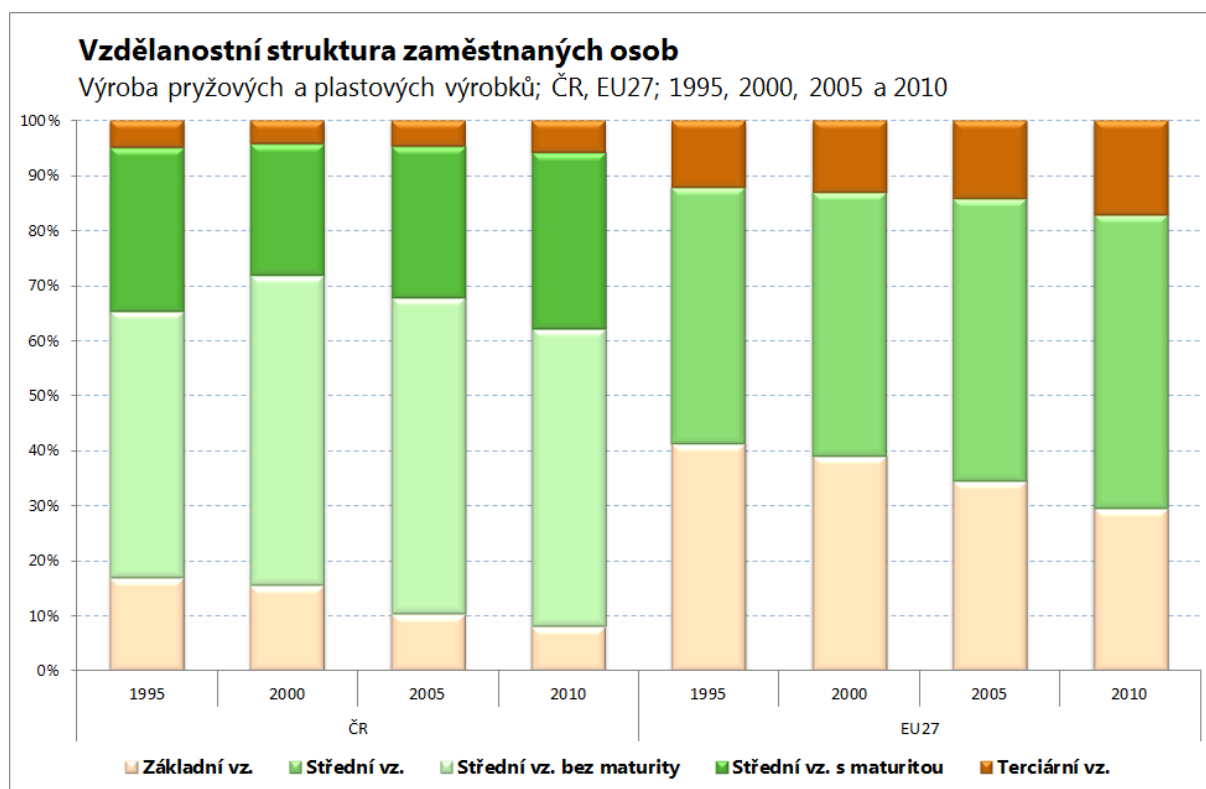

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává pomalejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,30 bodu. Jde o rychlejší nárůst, než jaký nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků* u nás v roce 2010 činila 10,83 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,28 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 92 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Jde o pátou nejnižší průměrnou délku vzdělávání ze všech odvětví v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Výroba pryžových a plastových výrobků* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 43 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 15 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a necelých 8 % se základním všeobecným vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.8 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků

Vymezení odvětví

Toto odvětví odpovídá v mezinárodní klasifikaci NACE skupině 26. Dvě pětiny ze všech zaměstnaných tohoto odvětví je v ČR v pododvětví *Výroba skla a skleněných výrobků* (NACE kód 26.1) a shodně zhruba jedna pětina v pododvětví *Výroba betonových, sádrových, vápenných a cementových výrobků* (NACE kód 26.6) a také v pododvětví *Výroba nežáruvzdorných keramických a porcelánových výrobků kromě výrobků pro stavební účely* (NACE kód 26.2). Žádné další z pěti zbývajících pododvětví netvoří více než 5 % celkové zaměstnanosti tohoto odvětví.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty sedmé nejmenší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	799	1 821	66 122	78 004	5,6%	1,1%	2,2%	0,8%
Celková produkce odvětví ¹	2 298	5 278	165 838	235 213	5,7%	2,4%	1,8%	1,0%
Produktivita práce ²	26,45	80,75	85,61	145,34	7,7%	3,6%	138,6%	142,2%

¹v milionech € v cenách roku 2000

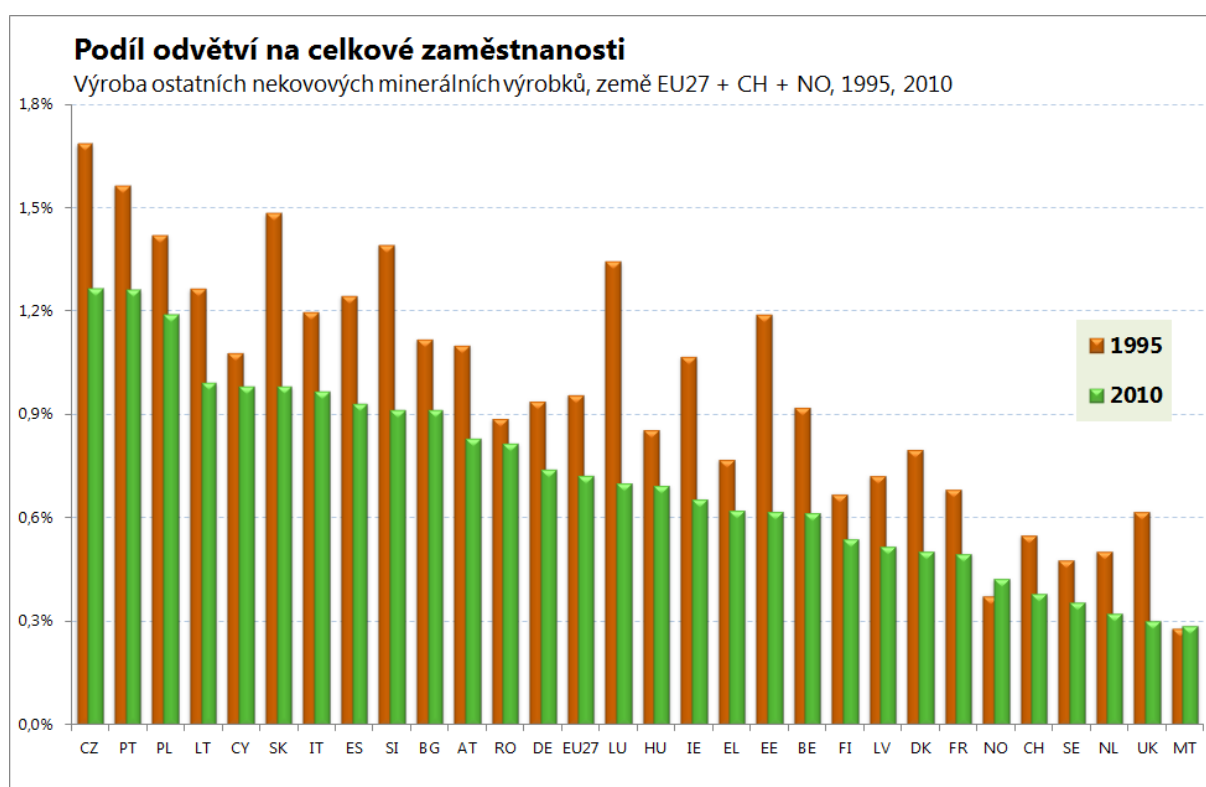
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 56 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o pouze o 1 procentní bod méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil o 22 tisíc, tedy o 25 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 65 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 1,7 % na 1,3 %. Přes tento pokles je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků* na celkové zaměstnanosti v ČR nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen 0,7 % z celkové zaměstnanosti.

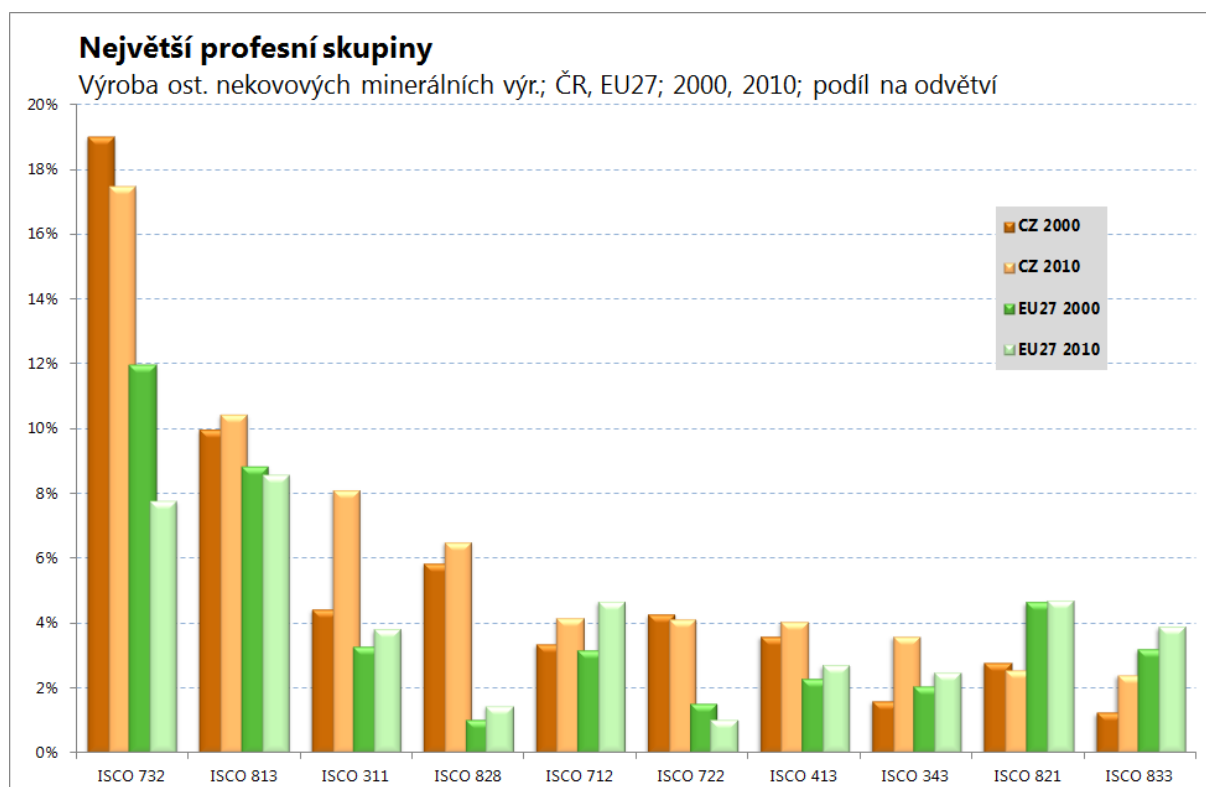
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný nárůst. V roce 2020 má být v odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků* zaměstnáno 66 tisíc osob, což je o necelý 1 tisíc více (tedy o 1,2 %) než v roce 2010. Neznaменá to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze tento 1 tisíc nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 23 tisíc osob. Z nich budou mít asi 3 tisíce základní vzdělání, necelých 13 tisíc střední vzdělání bez a více než 5 tisíc střední vzdělání s maturitou a přes tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v ČR v tomto odvětví potřeba nově obsadit až více než 23 tisíc pracovních míst¹³.

¹³ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků* jsou v ČR pouze 4 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Hrnčíři, skláři a pracovníci v příbuzných oborech (ruční výroba)* (ISCO 732), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků* pouze podprůměrnou profesní koncentraci. Ta se navíc za posledních 15 let mírně snížila, a to především díky poklesu podílu nejsilnější skupiny povolání. V EU je profesní koncentrace tohoto odvětví velmi podprůměrná, dokonce je třetí nejnižší.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků*:

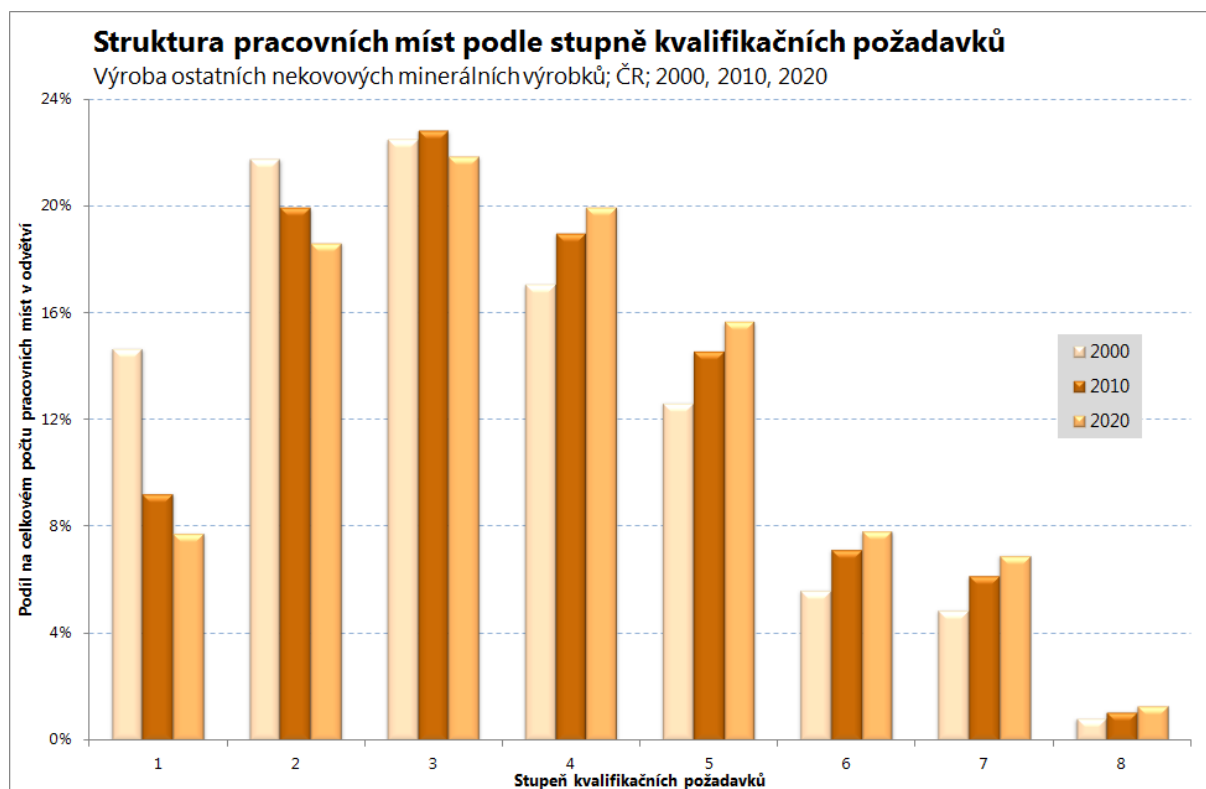
ISCO 732 Hrnčíři, skláři a pracovníci v příbuzných oborech (ruční výroba)
ISCO 813 Obsluha pecí a zařízení na výrobu skla, keramiky a obsluha zařízení v příbuz.ob.
ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech
ISCO 828 Montážní dělníci
ISCO 712 Stavební dělníci hlavní stavební výroby a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě
ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
ISCO 821 Obsluha strojů na výrobu výrobků z kovů a nerostů
ISCO 833 Obsluha zemědělských, lesních, zemních, zdvihacích a podobných pojezdných zařízení.

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech* (ISCO 311). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o 2,5 tisíce. O 1,5 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343) a *Montážní dělníci* (ISCO 828). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Hrnčíře, skláře a pracovníky v příbuzných oborech* (ISCO 732), jejichž počet má klesnout o více než 2,5 tisíce. Přibližně o 1 tisíc se sníží také počet osob ve skupině povolání *Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 722).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,29 bodu a v roce 2010 činila 3,61 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,63 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,50 bodu, což je o 0,71 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

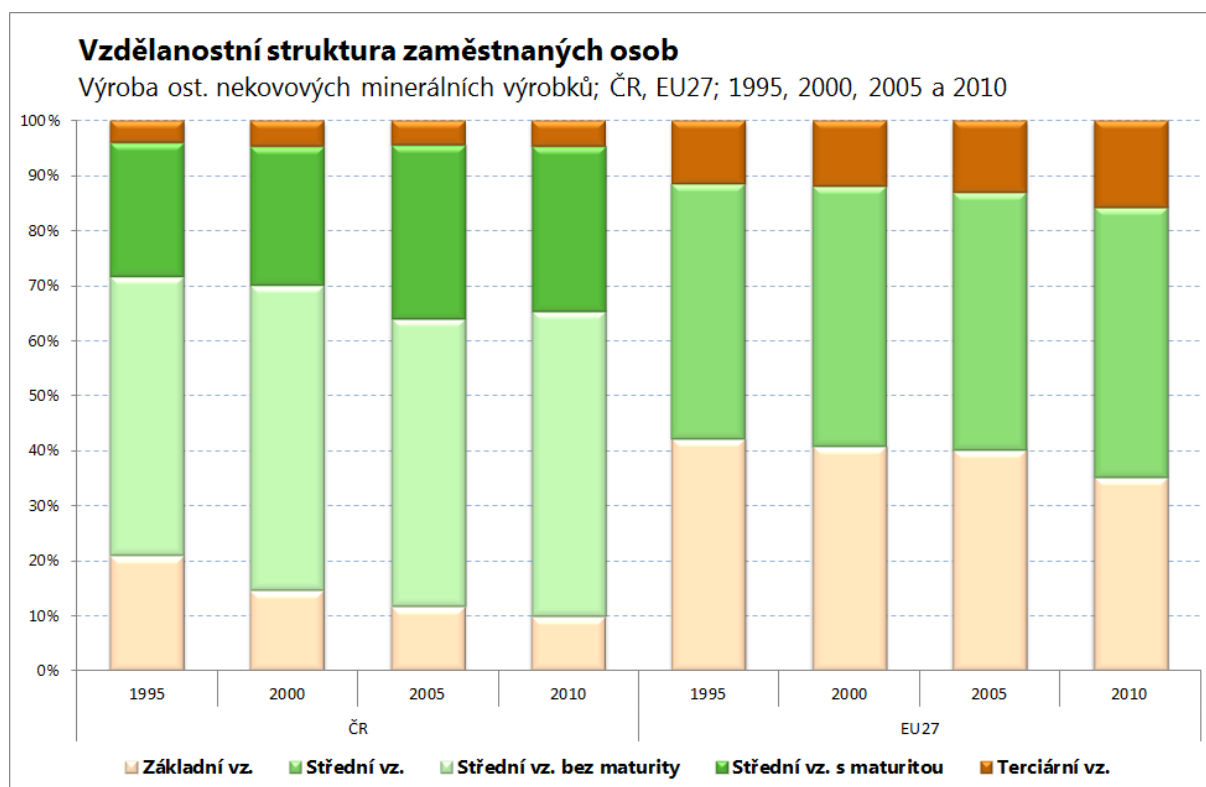

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává výrazně pomalejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,14 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků* u nás v roce 2010 činila 10,69 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,38 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 91 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Jde o druhou nejnižší průměrnou délku vzdělávání ze všech odvětví v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 46 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 13 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a necelých 9 % se základním všeobecným vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.9 Výroba kovů a kovodělných výrobků

Vymezení odvětví

Přibližně jednu čtvrtinu této skupiny odvětví tvoří v ČR odvětví *Výroba základních kovů a hutních výrobků* (NACE kód 27) a tři čtvrtiny odvětví *Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků (kromě strojů a zařízení)* (NACE kód 28). Největším pododvětvím jsou *Povrchová úprava a zušlechťování kovů; všeobecné strojírenské činnosti* (NACE kód 28.5) a *Výroba kovových konstrukcí a prefabrikátů* (NACE kód 28.1). Každé toto pododvětví zahrnují více než 18 % zaměstnaných v této skupině odvětví. Dalších více než 16 % náleží do pododvětví *Výroba ostatních kovodělných výrobků* (NACE kód 28.7), necelých 14 % do pododvětví *Výroba železa, oceli, ferolitinu a plochých výrobků, tváření výrobků za tepla* (NACE kód 27.1) a necelých 10 % do pododvětví *Výroba nožířských výrobků, nástrojů a železářských výrobků* (NACE kód 28.6). Podíl vyšší než 5 % mají v této odvětvové skupině ještě pododvětví *Výroba kovových nádrží, zásobníků a kontejnerů; výroba topných těles a kotlů pro ústřední topení* (NACE kód 28.2) s podílem 7 % a necelých 6 % tvoří pododvětví *Odlévání kovů (slévárny)* (NACE kód 27.5).

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Výroba kovů a kovodělných výrobků je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty jedenácté nejmenší odvětví v celé ČR, tedy průměrné.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	2 381	2 209	186 250	213 831	-0,5%	0,9%	2,7%	2,2%
Celková produkce odvětví ¹	8 076	16 323	534 809	874 375	4,8%	3,3%	5,4%	3,8%
Produktivita práce ²	31,83	75,84	98,64	170,97	6,0%	3,7%	130,2%	167,3%

¹v milionech € v cenách roku 2000

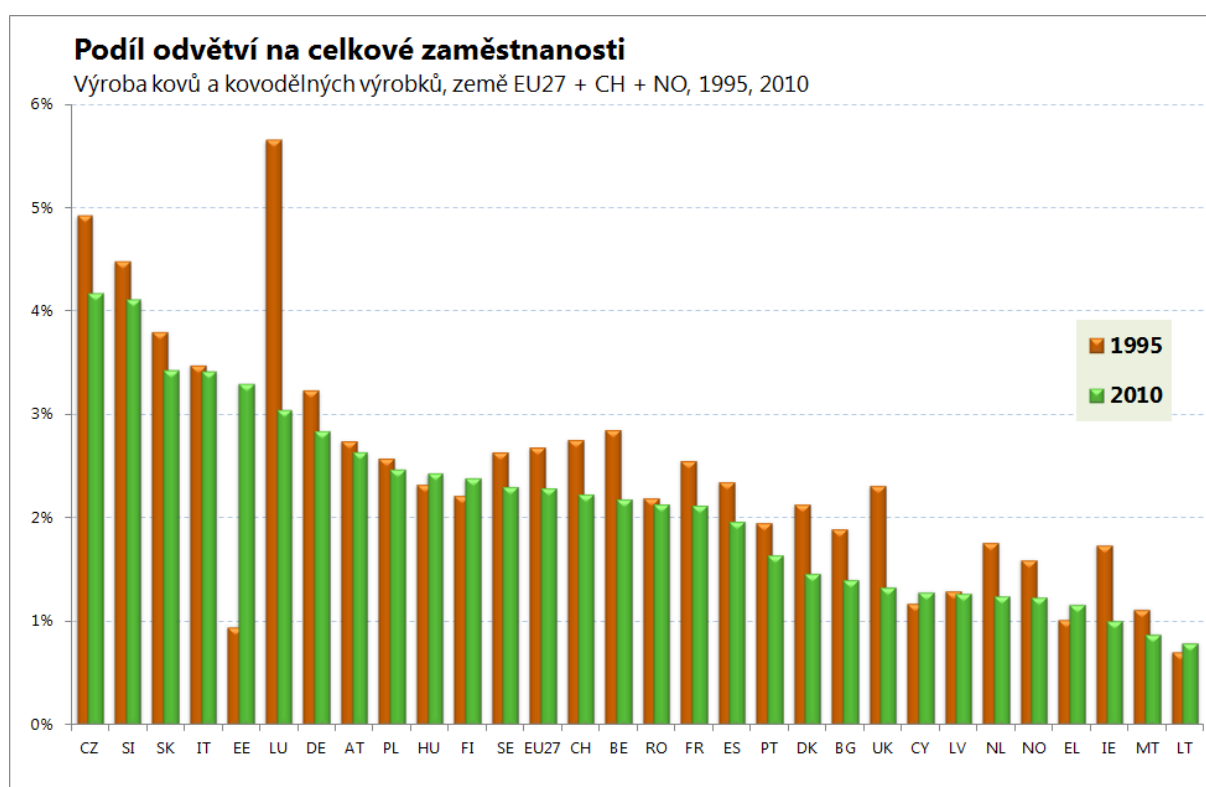
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je stále produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 44 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 13 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil téměř o 39 tisíc, tedy o 15 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 215 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 ze 4,9 % na 4,2 %. Přes tento pokles je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků* na celkové zaměstnanosti v ČR výrazně nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 2,3 % z celkové zaměstnanosti.

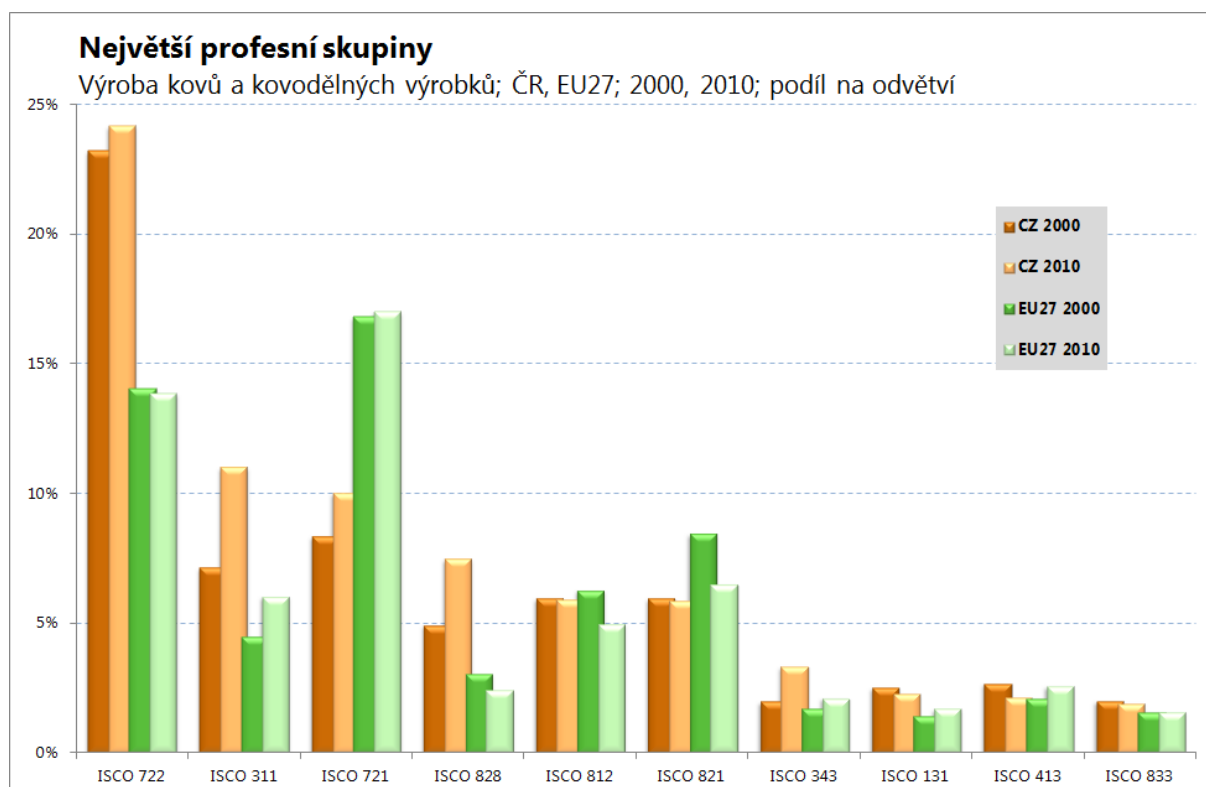
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků* zaměstnáno již jen necelých 196 tisíc osob, což je o 20 tisíc méně (tedy o více než 9 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo zhruba 61 tisíc osob. Z nich bude mít asi 4,5 tisíce základní vzdělání, 37 tisíc střední vzdělání bez maturity, téměř 16 tisíc střední vzdělání s maturitou a více než 4 tisíce terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků* potřeba nově obsadit až téměř 42 tisíc pracovních míst¹⁴.

¹⁴ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků* je v ČR 6 skupin povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 722), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků* průměrnou profesní koncentraci. Ta se za posledních 15 let mírně zvýšila. Profesní koncentrace v tomto odvětví také v EU je pouze podprůměrná.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků*:

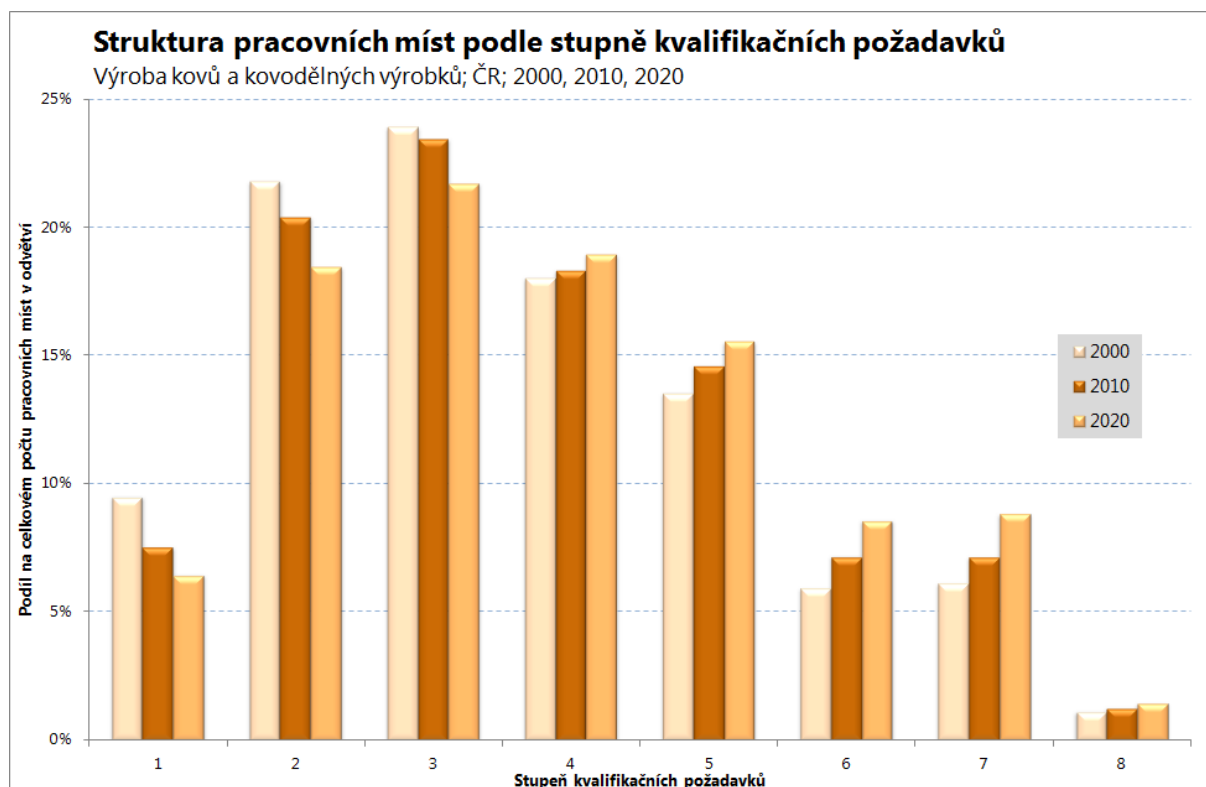
ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech
ISCO 721 Formíři,svářeči,výrobci,opraváři výrob.z plechů,potápěčské čety,prac.v příb.ob.
ISCO 828 Montážní dělníci
ISCO 812 Obsluha zařízení na zpracování kovů
ISCO 821 Obsluha strojů na výrobu výrobků z kovů a nerostů
ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
ISCO 131 Vedoucí ředitelé malých podniků, organizací
ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě
ISCO 833 Obsluha zemědělských, lesních, zemních, zdvihacích a podobných pojízdných zaříz.

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech* (ISCO 311). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o téměř 5 tisíc. O necelé 2,5 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Kováře, nástrojaře, zámečníky a pracovníky v příbuzných oborech* (ISCO 722), jejichž počet má klesnout o téměř 9 tisíc. Přibližně o necelých 3,5 tisíc se sníží také počet osob ve skupině povolání *Formíři, svářeči, výrobci a opraváři výrobků z plechů* (ISCO 721) a pokles zhruba o 2 tisíce je očekáván také pro skupiny *Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě* (ISCO 413), *Montážní dělníci* (ISCO 828) a *Obsluha strojů na výrobu výrobků z kovů a nerostů* (ISCO 821).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,16 bodu a v roce 2010 činila 3,69 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,56 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,66 bodu, což je o 0,55 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

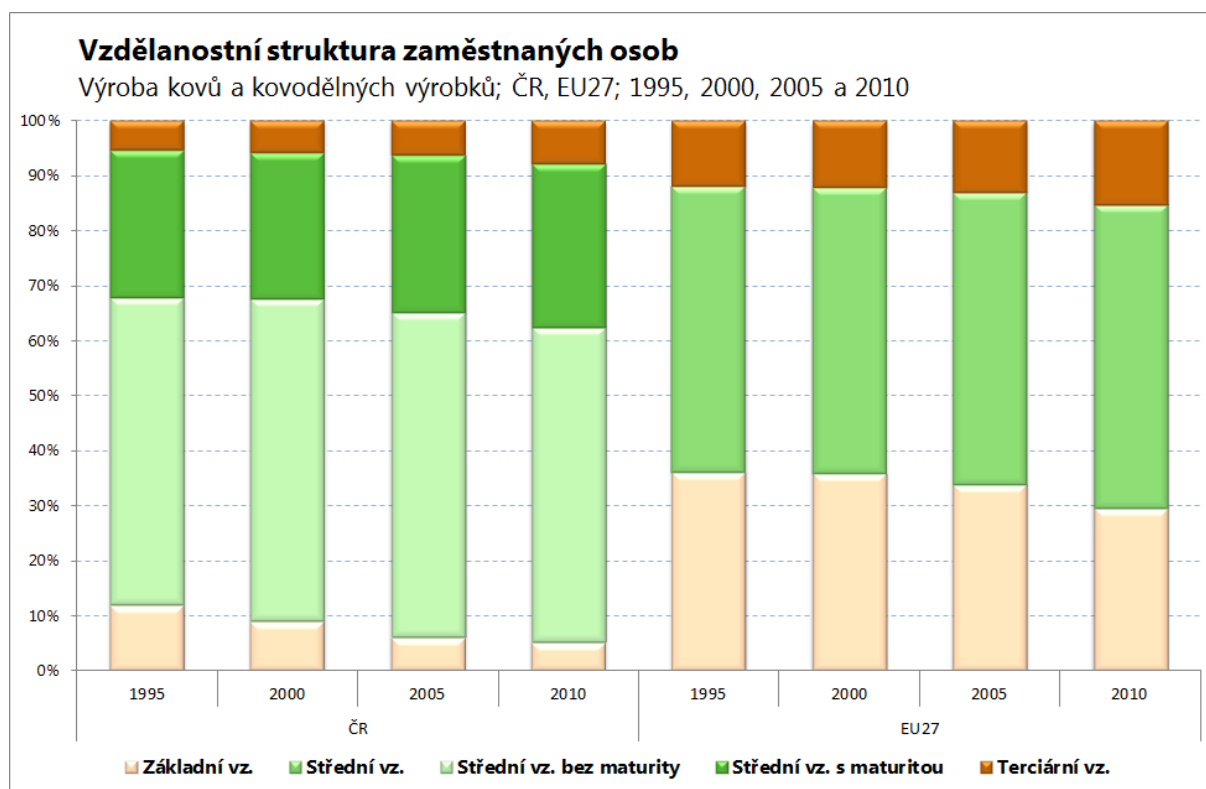

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává podobné tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst jako doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,18 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků* u nás v roce 2010 činila 10,96 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,34 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na 93 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi podprůměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Výroba kovů a kovodělných výrobků* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 52 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 20 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a 5 % se základním všeobecným vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.10 Výroba a opravy strojů a zařízení

Vymezení odvětví

Odvětví má celý oficiální název *Výroba a opravy strojů a zařízení jinde neuvedených* (NACE kód 29). Její nejvýznamnější součástí jsou v ČR pododvětví *Výroba a opravy strojů pro výrobu a využití mechanické energie kromě motorů pro letadla, automobily a motocykly* (NACE kód 29.1) a *Výroba a opravy jiných strojů a zařízení pro všeobecné účely* (NACE kód 29.2), například pecí, hořáků, zvedacích a manipulačních zařízení či chladících a vzduchotechnických zařízení. V každém z těchto pododvětví je zaměstnána přibližně jedna čtvrtina všech osob pracujících v tomto odvětví. Další pětina je zaměstnána v pododvětví *Výroba a opravy ostatních účelových strojů* (NACE kód 29.5), kam spadá například výroba a oprava těžebních a stavebních strojů, dále strojů pro metalurgii či výrobu potravin, nápojů, textilií, papíru apod. žádné z dalších 4 pododvětví již netvoří více než 15 % celého odvětví.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Výroba a opravy strojů a zařízení je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty páté nejmenší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	1 092	1 415	112 791	137 304	1,7%	1,3%	1,7%	1,4%
Celková produkce odvětví ¹	2 933	5 823	277 445	488 959	4,7%	3,8%	1,9%	2,1%
Produktivita práce ²	16,06	44,72	64,13	141,60	7,1%	5,4%	76,8%	138,6%

¹v milionech € v cenách roku 2000

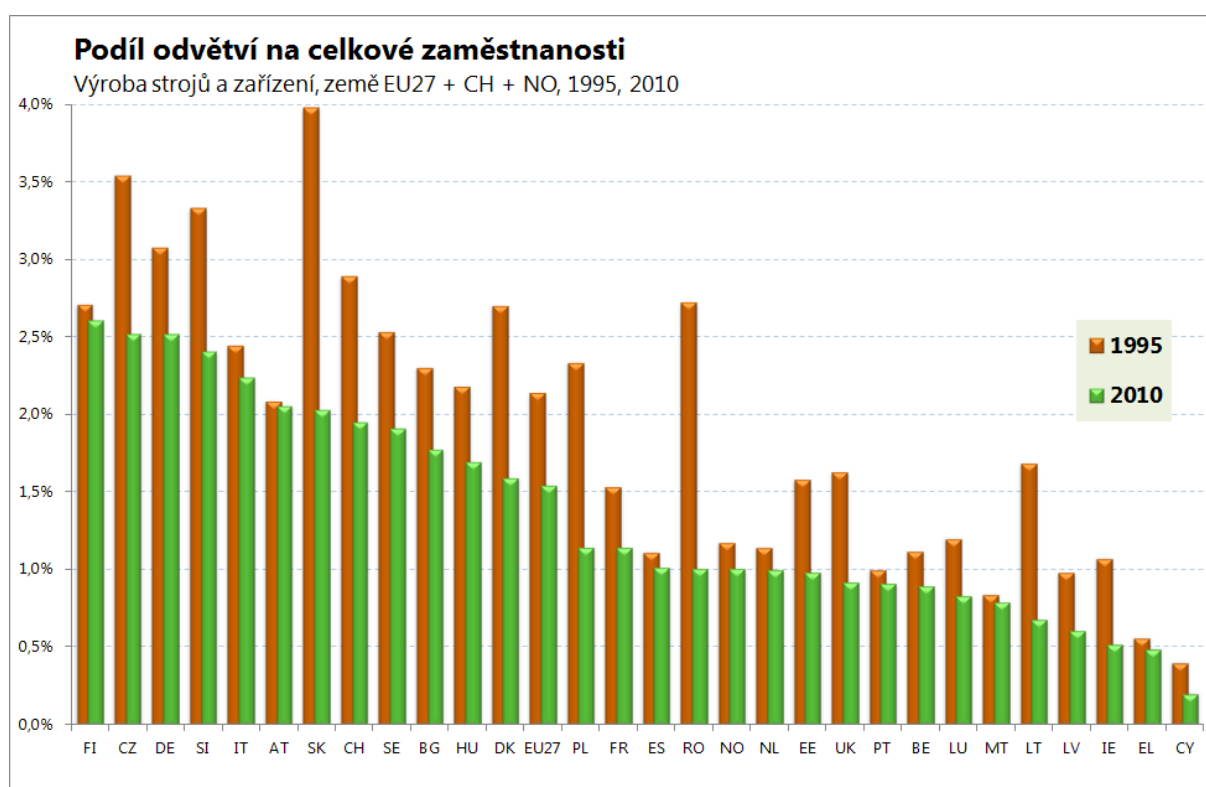
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 32 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 25 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil téměř o 53 tisíc, tedy o 29 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 130 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 3,5 % na 2,5 %. Přes tento pokles je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení* na celkové zaměstnanosti v ČR výrazně nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 1,5 % z celkové zaměstnanosti.

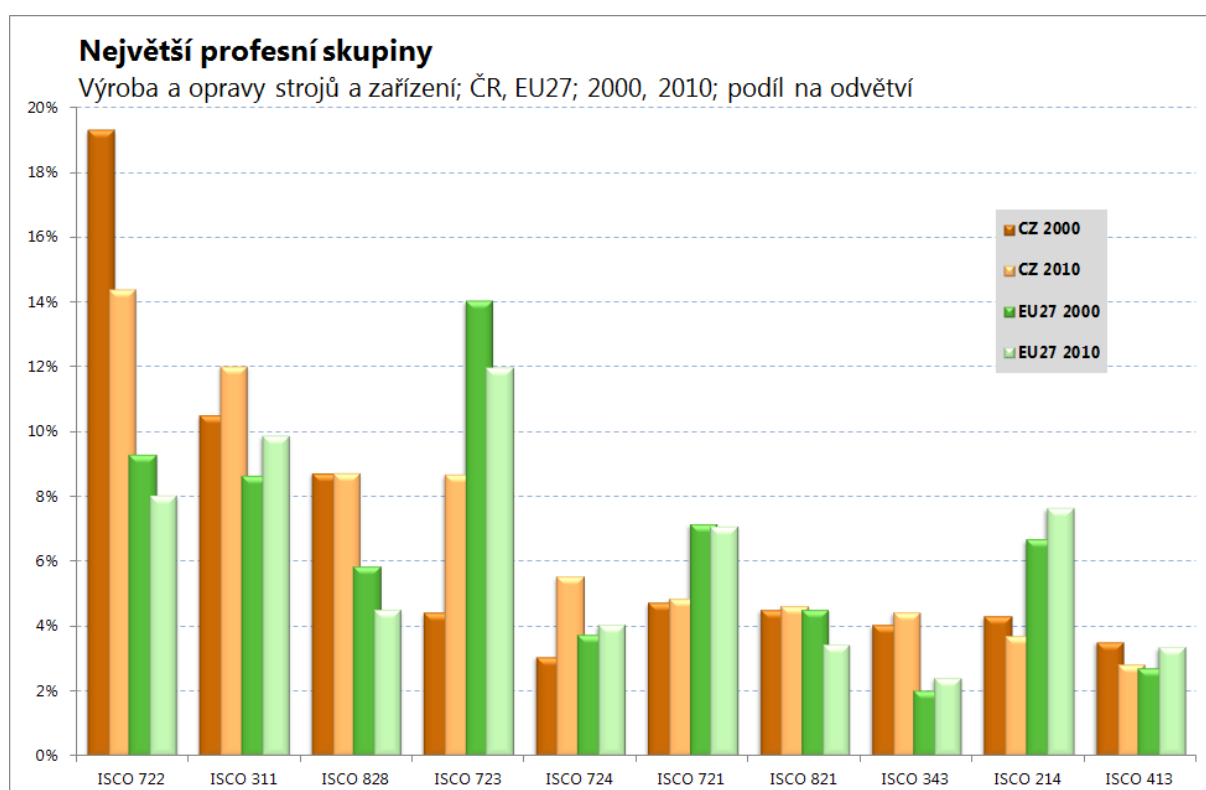
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný nárůst. V roce 2020 má být v odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení* zaměstnáno 137 tisíc osob, což je o 7 tisíc více (tedy o necelých 6 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze těchto 7 tisíc nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo zhruba 36 tisíc osob. Z nich bude mít asi 1,3 tisíce základní vzdělání, 19 tisíc střední vzdělání bez maturity, téměř 12 tisíc střední vzdělání s maturitou a 4 tisíce terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení* potřeba nově obsadit až zhruba 43 tisíc pracovních míst¹⁵.

¹⁵ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení* je v ČR pouze 5 skupin povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 722), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení* pouze podprůměrnou profesní koncentraci. Ta se navíc za posledních 15 let výrazně snížila, a to především díky poklesu podílu nejsilnější skupiny povolání. V EU je profesní koncentrace tohoto odvětví rovněž podprůměrná.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení*:

ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech

ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech

ISCO 828 Montážní dělníci

ISCO 723 Mechanici a opraváři strojů a zařízení (kr.mech.a oprav.elektř.a elektron.str.)

ISCO 724 Mechanici, seřizovači, opraváři elektrických a elektronických zařízení a přístrojů

ISCO 721 Formíři, svářeči, výrobci, opraváři výrob.z plechů, potápěčské čety, prac.v příb.ob.

ISCO 821 Obsluha strojů na výrobu výrobků z kovů a nerostů

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci

ISCO 214 Architekti, projektanti, konstruktéři, techničtí vědci a inženýři (tvůrčí prac.)

ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě

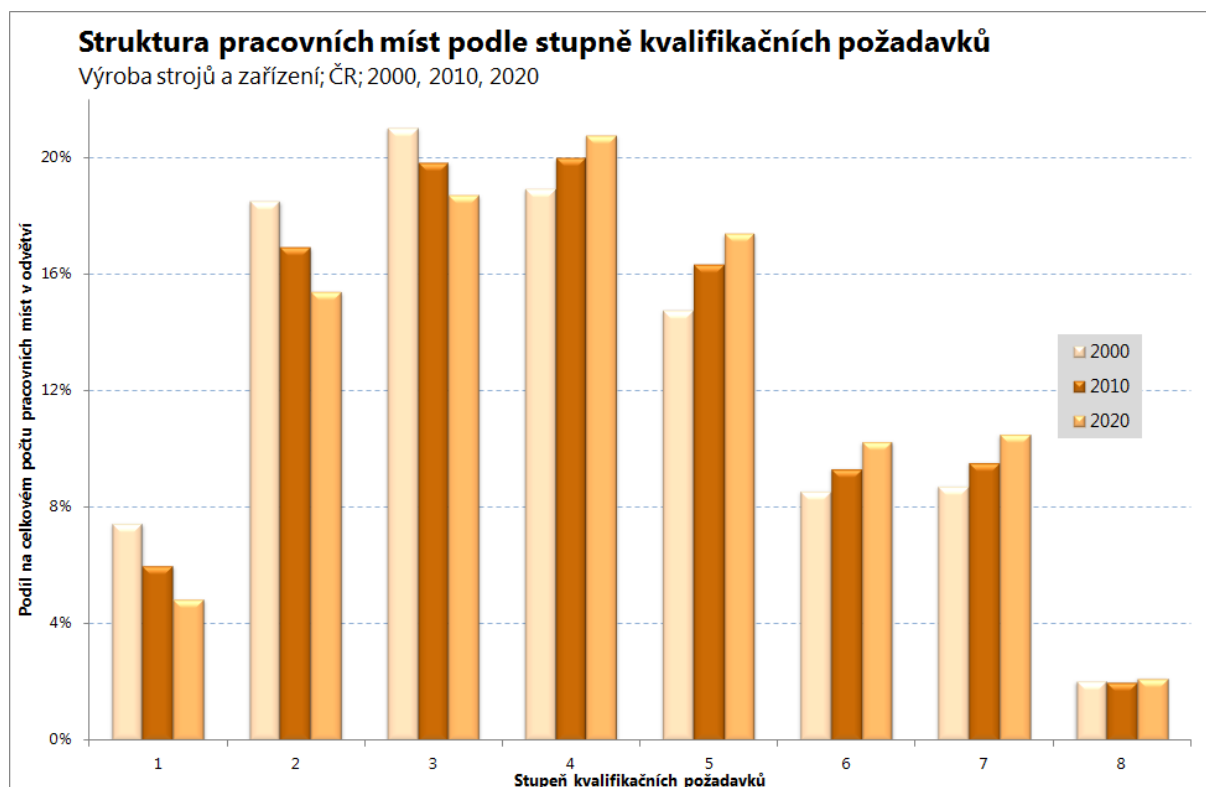
■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech* (ISCO 311). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o 3,5 tisíce. O

2,5 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343), o 1,5 tisíce více ve skupině povolání *Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí* (ISCO 341) a o tisíc vzroste i počet osob ve skupině povolání *Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 722). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Úředníky ve skladech, v dopravě a v přepravě* (ISCO 413), jejichž počet má klesnout o více než tisíc. Přibližně o necelých 800 se sníží také počet osob ve skupině povolání *Architekti, projektanti, konstruktéři, techničtí vědci a inženýři* (ISCO 214).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,14 bodu a v roce 2010 činila 4,00 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,24 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 4,14 bodu, což je o 0,08 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

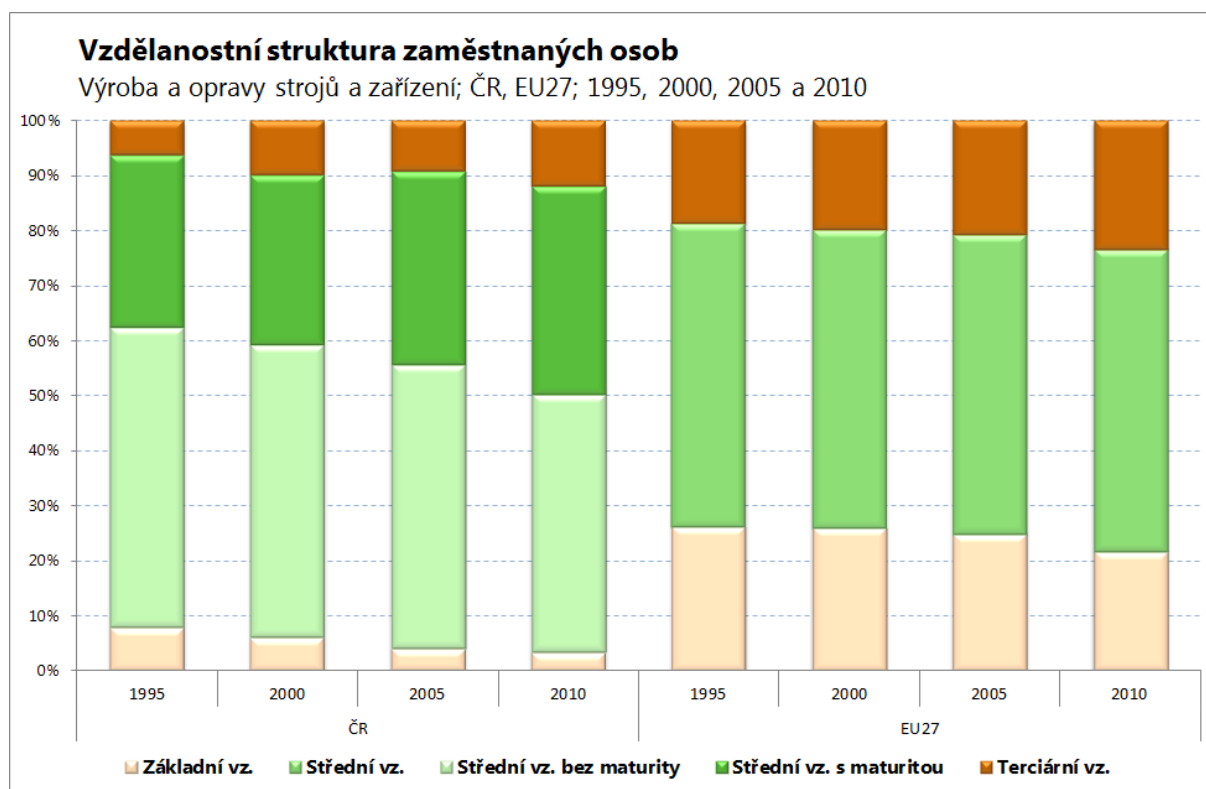

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává podobné tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst jako doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,14 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení* u nás v roce 2010 činila 11,40 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,56 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 97 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi průměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Výroba a opravy strojů a zařízení* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 43 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 27 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským a necelých 8 % s terciárním technickým vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.11 Výroba elektrických a optických přístrojů

Vymezení odvětví

V ČR je v této skupině odvětví nejvíce zastoupeno odvětví *Výroba elektrických strojů a zařízení jinde neuvedených* (NACE kód 31), což je např. výroba elektromotorů, generátorů, transformátorů, elektrických rozvodných, řídicích a spínacích zařízení, izolovaných vodičů a kabelů, akumulátorů, primárních článků a baterií či výroba svítidel a elektrických zdrojů světla. Toto odvětví tvoří v ČR více než 50 % této skupiny odvětví. Těsně pod úrovní 25 % této skupiny odvětví se pohybuje v ČR podíl odvětví *Výroba rádiových, televizních a spojových zařízení a přístrojů* (NACE kód 32). Odvětví *Výroba zdravotnických, přesných, optických a časoměrných přístrojů* (NACE kód 33) tvoří 15 % a odvětví *Výroba kancelářských strojů a počítačů* (NACE kód 30) necelých 10 % této odvětvové skupiny. Největším pododvětvím je *Výroba elektrických zařízení jinde neuvedených* (NACE kód 31.6), která zahrnuje více než 17 % celé této skupiny odvětví. Další 15 % náleží do pododvětví *Výroba elektronek a jiných elektronických součástek* (NACE kód 32.1) a 13 % do pododvětví *Výroba elektrických rozvodných, řídicích a spínacích zařízení* (NACE kód 31.2).

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Výroba elektrických a optických přístrojů je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty čtvrté největší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	1 016	4 726	159 429	290 600	10,8%	4,1%	5,8%	3,0%
Celková produkce odvětví ¹	4 313	35 048	753 492	860 332	15,0%	0,9%	11,7%	3,8%
Produktivita práce ²	33,13	190,52	198,35	231,46	12,4%	1,0%	327,0%	226,5%

¹v milionech € v cenách roku 2000

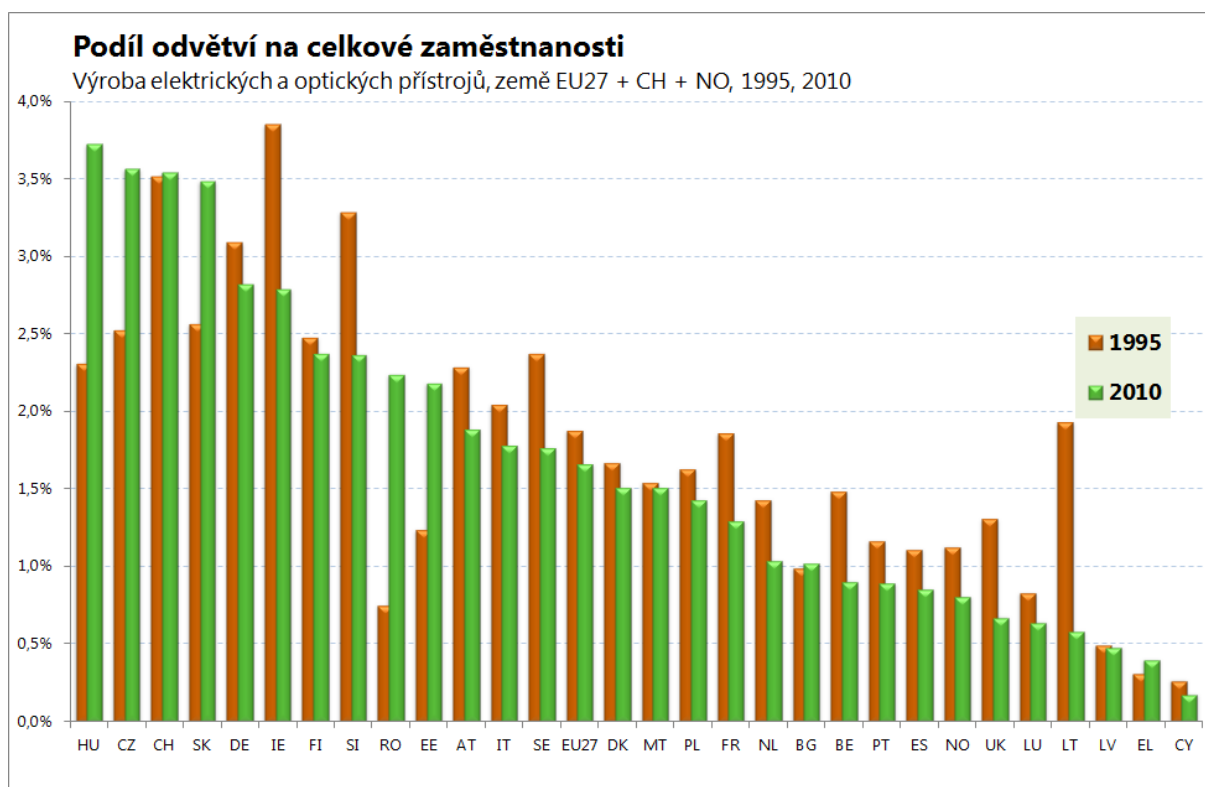
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 82 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. I tak to však je o 25 procentních bodů více, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil téměř o 54 tisíce, tedy o 41 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 184 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 2,5 % na 3,6 %. I kvůli tomuto růstu je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* na celkové zaměstnanosti v ČR výrazně nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 1,7 % z celkové zaměstnanosti.

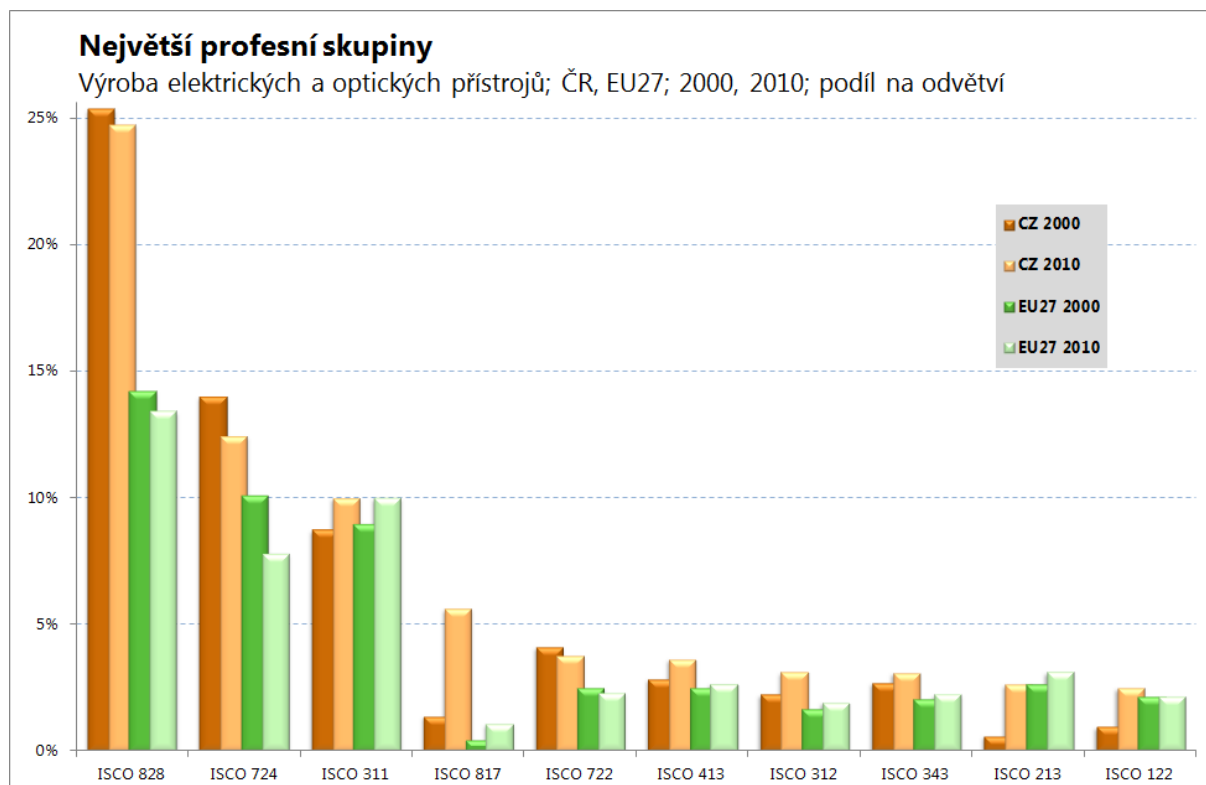
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* zaměstnáno 186 tisíc osob, což je o 2 tisíc více (tedy o 1 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze těchto 2 tisíce nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 32 tisíc osob. Z nich bude mít asi 2 tisíce základní vzdělání, více než 16 tisíc střední vzdělání bez maturity, 9 tisíc střední vzdělání s maturitou a 4 tisíce terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v ČR v odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* potřeba nově obsadit až zhruba 34 tisíc pracovních míst¹⁶.

¹⁶ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* jsou v ČR pouze 4 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Montážní dělníci* (ISCO 828), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* pouze průměrnou profesní koncentraci. Ta se navíc za posledních 15 let mírně snížila. V EU je v tomto odvětví jen podprůměrná profesní koncentrace.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů*:

ISCO 828 Montážní dělníci

ISCO 724 Mechanici, seřizovači, opraváři elektrických a elektronických zařízení a přístrojů

ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech

ISCO 817 Obsluha automatických montážních linek a průmyslových robotů

ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech

ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě

ISCO 312 Techničtí pracovníci v oblasti výpočetní techniky

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci

ISCO 213 Vědci a odborníci v oblasti výpočetní techniky

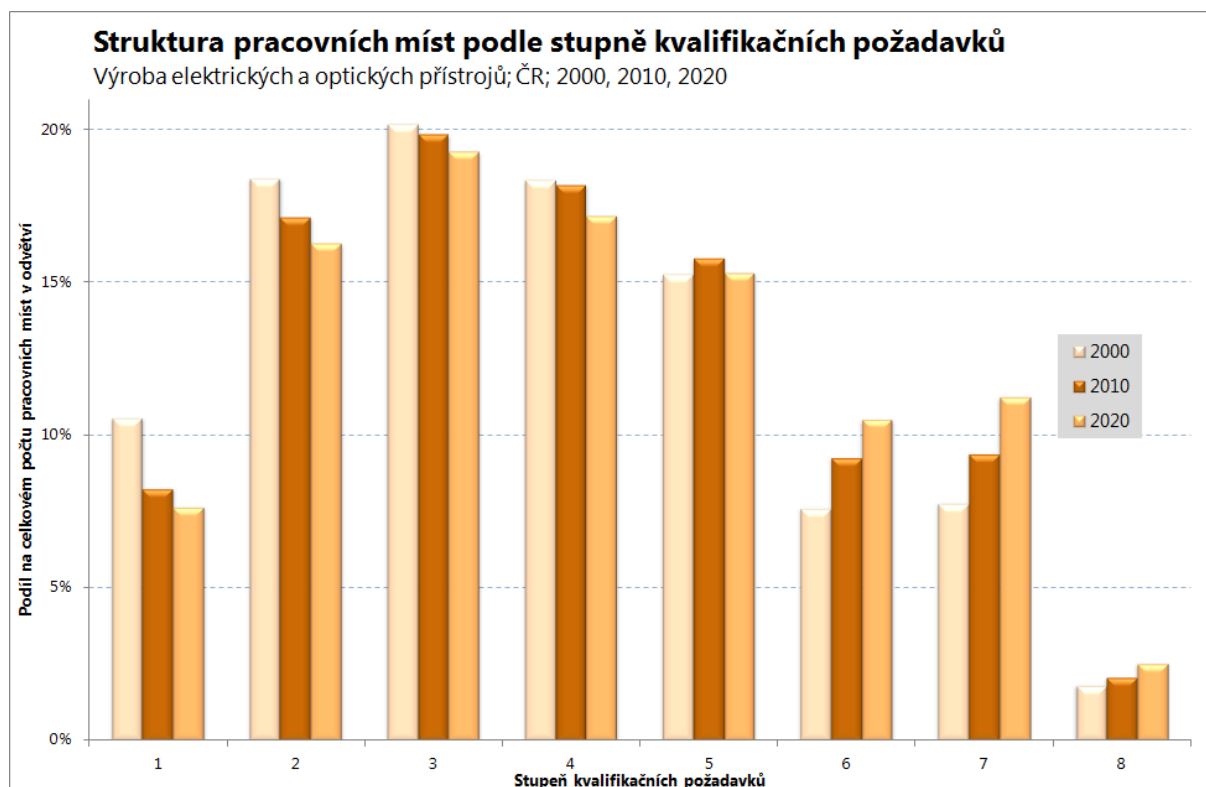
ISCO 122 Vedoucí pracovníci výroby, provozu a jiných celků velkých organizací, podniků ap

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Obsluha automatických montážních linek a průmyslových robotů* (ISCO 817). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o téměř 9 tisíc. O 4 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Vedoucí pracovníci výrobních, provozních a jiných dílčích celků velkých organizací a podniků* (ISCO 122) a o necelé 3 tisíce více ve skupině povolání *Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech* (ISCO 311). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Montážní dělníky* (ISCO 828), jejichž počet má klesnout o více než 5 tisíc. Přibližně o 4 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Mechanici, seřizovači, opraváři elektrických a elektronických zařízení a přístrojů* (ISCO 724).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,20 bodu a v roce 2010 činila 3,92 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,32 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 4,39 bodu, což je o 0,17 bodu více než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

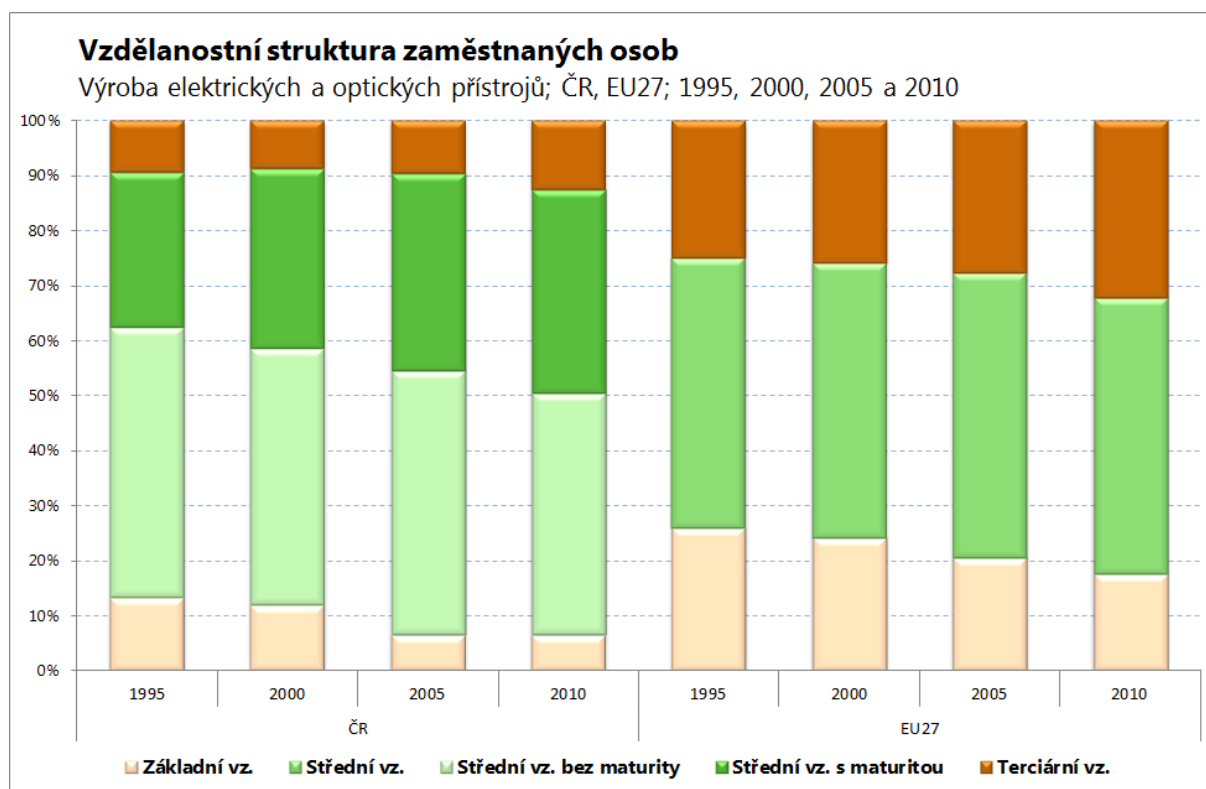

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává pomalejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,13 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* u nás v roce 2010 činila 11,36 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,50 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 97 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi průměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Výroba elektrických a optických přístrojů* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 32 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 20 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským a necelých 8 % s terciárním technickým vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.12 Výroba dopravních prostředků

Vymezení odvětví

Téměř 85 % této skupiny odvětví tvoří odvětví *Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů* (NACE kód 34), jen zbylých 15 % odvětví *Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení* (NACE kód 35). Největším pododvětvím je *Výroba dílů a příslušenství pro motorová vozidla (kromě motocyklů) a jejich motory* (NACE kód 34.3), tvořící 56 % celé odvětvové skupiny. Dalších 25 % tvoří pododvětví *Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů) a jejich motorů* (NACE kód 34.1). Posledním pododvětvím s podílem vyšším než 5 % je *Výroba a opravy železničních a tramvajových lokomotiv a vozového parku* (NACE kód 35.2).

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Výroba dopravních prostředků je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty sedmé největší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	639	3 636	134 531	174 927	12,3%	1,8%	4,5%	1,8%
Celková produkce odvětví ¹	3 173	32 495	486 132	949 450	16,8%	4,6%	10,8%	4,2%
Produktivita práce ²	34,57	244,42	157,00	306,48	13,9%	4,6%	419,5%	299,9%

¹v milionech € v cenách roku 2000

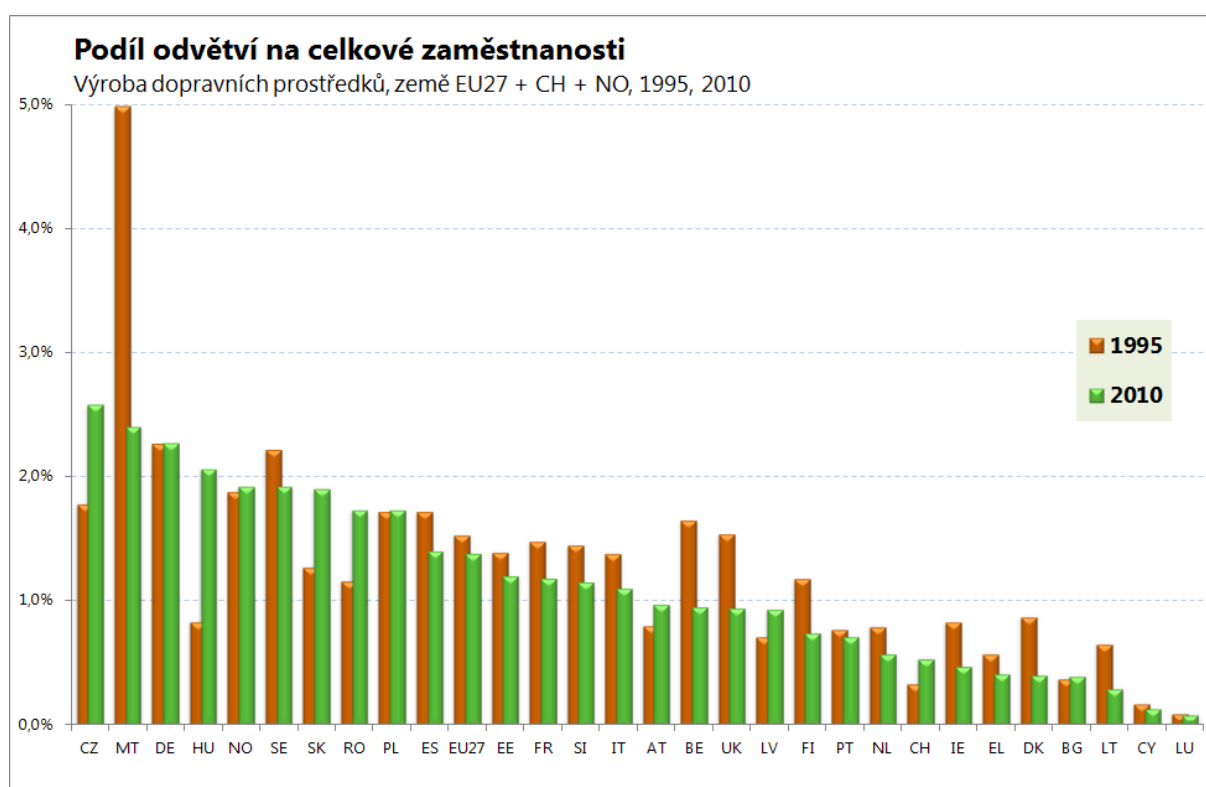
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Výroba dopravních prostředků*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 80 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. I to je však o 23 procentních bodů více, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Výroba dopravních prostředků* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995–2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil o 41 tisíc, tedy o 45 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 133 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 1,8 % na 2,6 %. I kvůli tomuto růstu je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Výroba dopravních prostředků* na celkové zaměstnanosti v ČR výrazně nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 1,4 % z celkové zaměstnanosti.

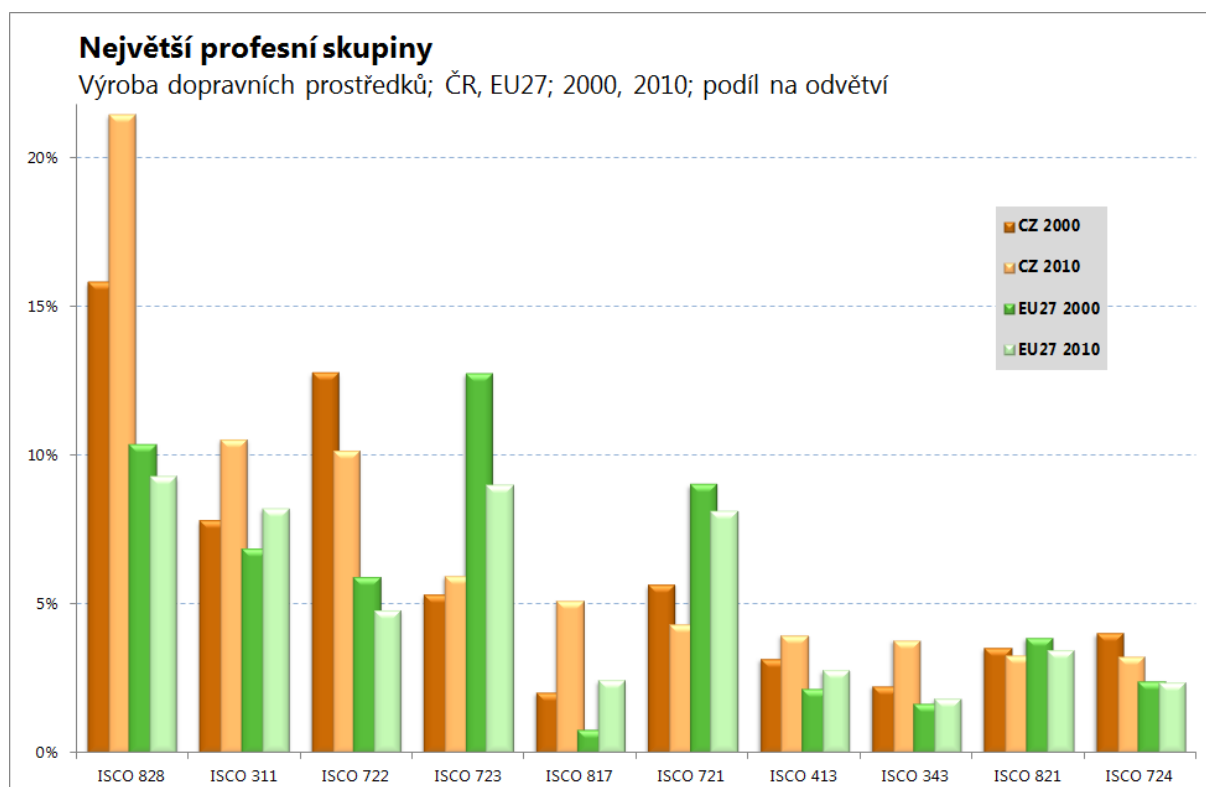
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný pokles. V roce 2020 má být v odvětví *Výroba dopravních prostředků* zaměstnáno již jen necelých 131 tisíc osob, což je o 2 tisíce méně (tedy o necelá 2 %) než v roce 2010. Neznaменá to však, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo zhruba 13 tisíc osob. Z nich budou mít necelé 2 tisíce základní vzdělání, téměř 9 tisíc střední vzdělání bez maturity, 2 tisíce střední vzdělání s maturitou a necelý 1 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Výroba dopravních prostředků* potřeba nově obsadit až téměř 11 tisíc pracovních míst¹⁷.

¹⁷ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Výroba dopravních prostředků* je v ČR pouze 5 skupin povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Montážní dělníci* (ISCO 828), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Výroba dopravních prostředků* průměrnou profesní koncentraci. Ta se za posledních 15 let mírně zvýšila. Profesní koncentrace v tomto odvětví také v EU je pouze podprůměrná.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Výroba dopravních prostředků*:

ISCO 828 Montážní dělníci

ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech

ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech

ISCO 723 Mechanici a opraváři strojů a zařízení (kr.mech.a oprav.elektř.a elektron.str.)

ISCO 817 Obsluha automatických montážních linek a průmyslových robotů

ISCO 721 Formíři,svářeči,výrobci,opraváři výrob.z plechů,potápěčské čety,prac.v příb.ob.

ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci

ISCO 821 Obsluha strojů na výrobu výrobků z kovů a nerostů

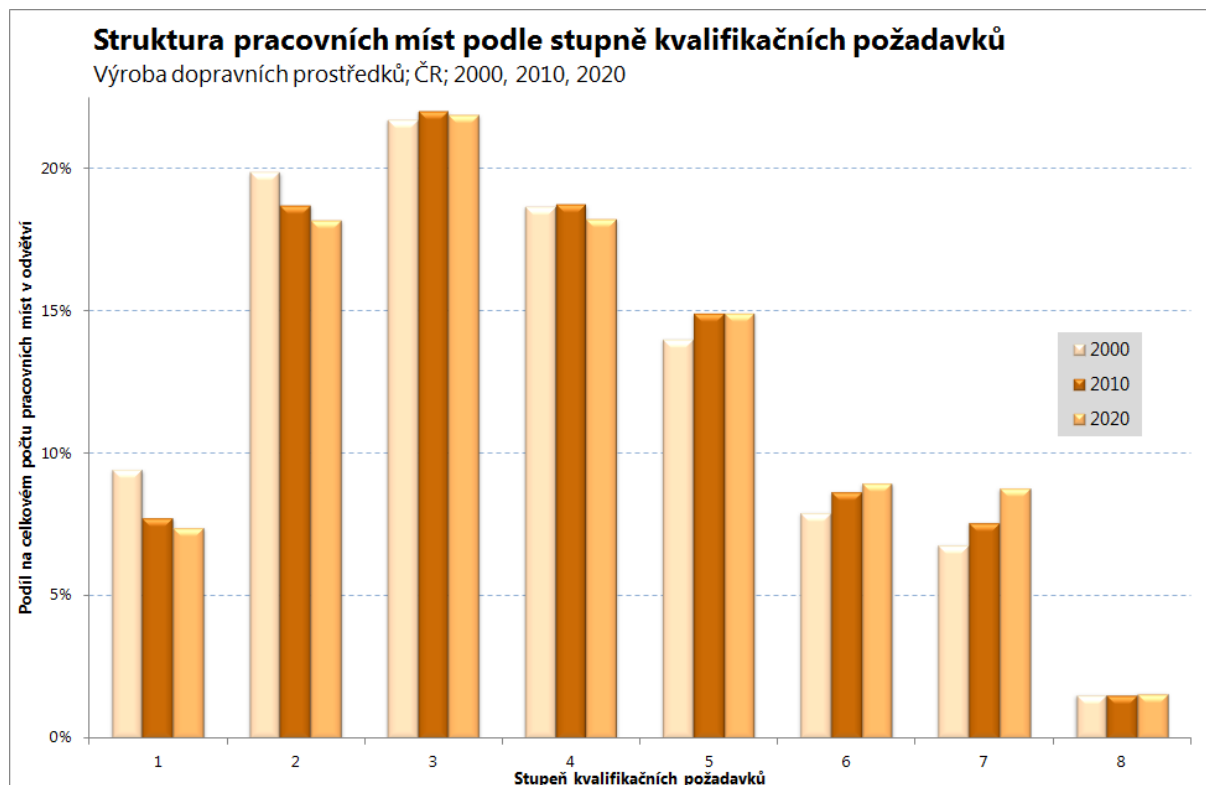
ISCO 724 Mechanici,seřizovači,opraváři elektrických a elektronických zařízení a přístrojů

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Výroba dopravních prostředků* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Obsluha automatických montážních linek a průmyslových robotů* (ISCO 817). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o 5,5 tisíce. O necelé 3,5 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech* (ISCO 311). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Kováře, nástrojaře, zámečníky a pracovníky v příbuzných oborech* (ISCO 722), jejichž počet má klesnout o více než 4 tisíce. Přibližně o 2 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Mechanici a opraváři strojů a zařízení* (ISCO 723) a také *Formíři, svářeči, výrobci a opraváři výrobků z plechů* (ISCO 721).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Výroba dopravních prostředků* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,12 bodu a v roce 2010 činila 3,79 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,46 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 4,04 bodu, což je o 0,17 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

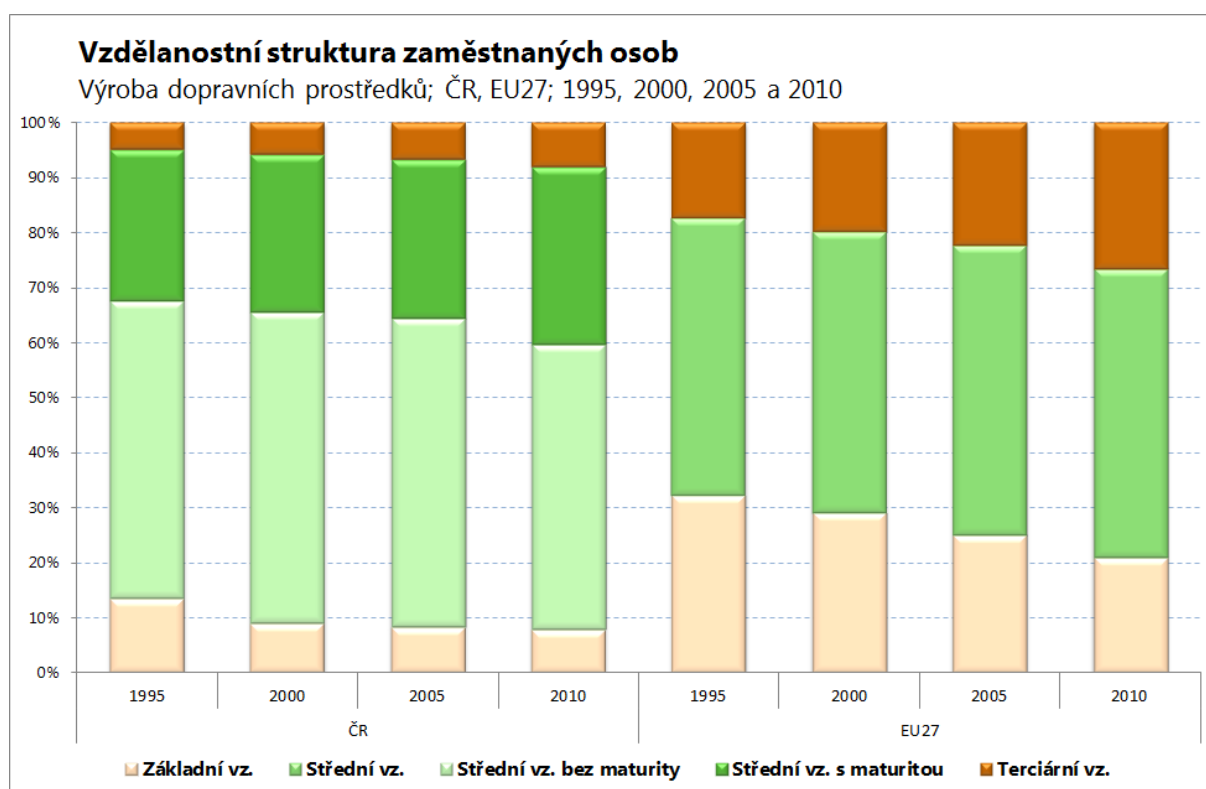

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává výrazně pomalejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit jen o 0,06 bodu. Jde o pomalejší nárůst, než jaký nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Výroba dopravních prostředků* u nás v roce 2010 činila 10,97 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,40 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na 93 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi podprůměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Výroba dopravních prostředků* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 42 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 19 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a necelých 8 % se základním všeobecným vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.13 Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený

Vymezení odvětví

Tuto skupinu odvětví tvoří z 89 % odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* (NACE kód 36) a zbylých 11 % zaměstnaných připadá do odvětví *Recyklace druhotných surovin* (NACE kód 37). Největším pododvětvím je *Výroba nábytku* (NACE kód 36.1). To zahrnuje téměř 60 % všech zaměstnaných z této skupiny odvětví. Dalších 16 % patří do pododvětví *Ostatní zpracovatelský průmysl* (NACE kód 36.6). Podíl 6 % tvoří pododvětví *Recyklace kovového odpadu a šrotu* (NACE kód 37.1) a 5 % pododvětví *Výroba her a hraček* (NACE kód 36.5).

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty čtvrté nejmenší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	529	1 249	59 464	59 726	5,9%	0,0%	1,5%	0,6%
Celková produkce odvětví ¹	1 658	4 157	147 932	253 685	6,3%	3,7%	1,4%	1,1%
Produktivita práce ²	22,53	54,09	65,40	115,13	6,0%	3,8%	92,8%	112,7%

¹v milionech € v cenách roku 2000

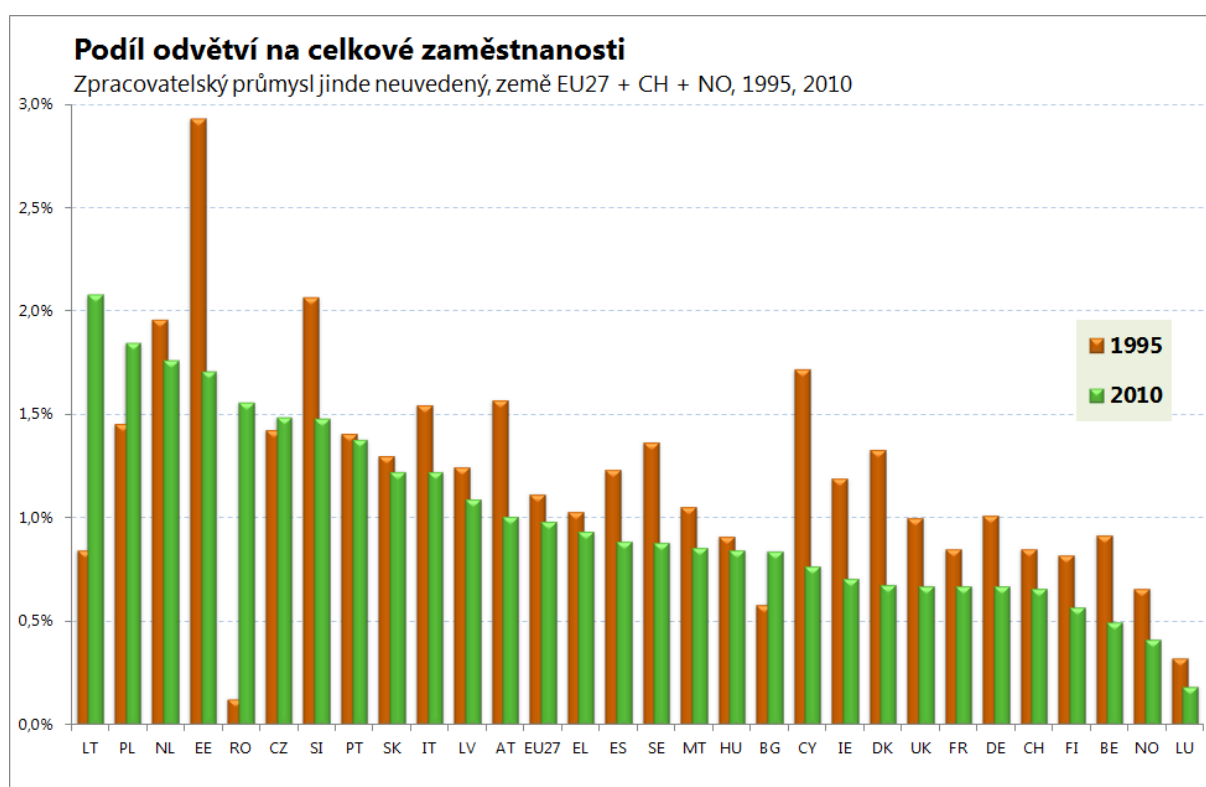
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 47 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 10 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil o více než 3 tisíce, tedy o 4 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 77 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 1,4 % na 1,5 %. I kvůli tomuto růstu je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* na celkové zaměstnanosti v ČR nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 1,0 % z celkové zaměstnanosti.

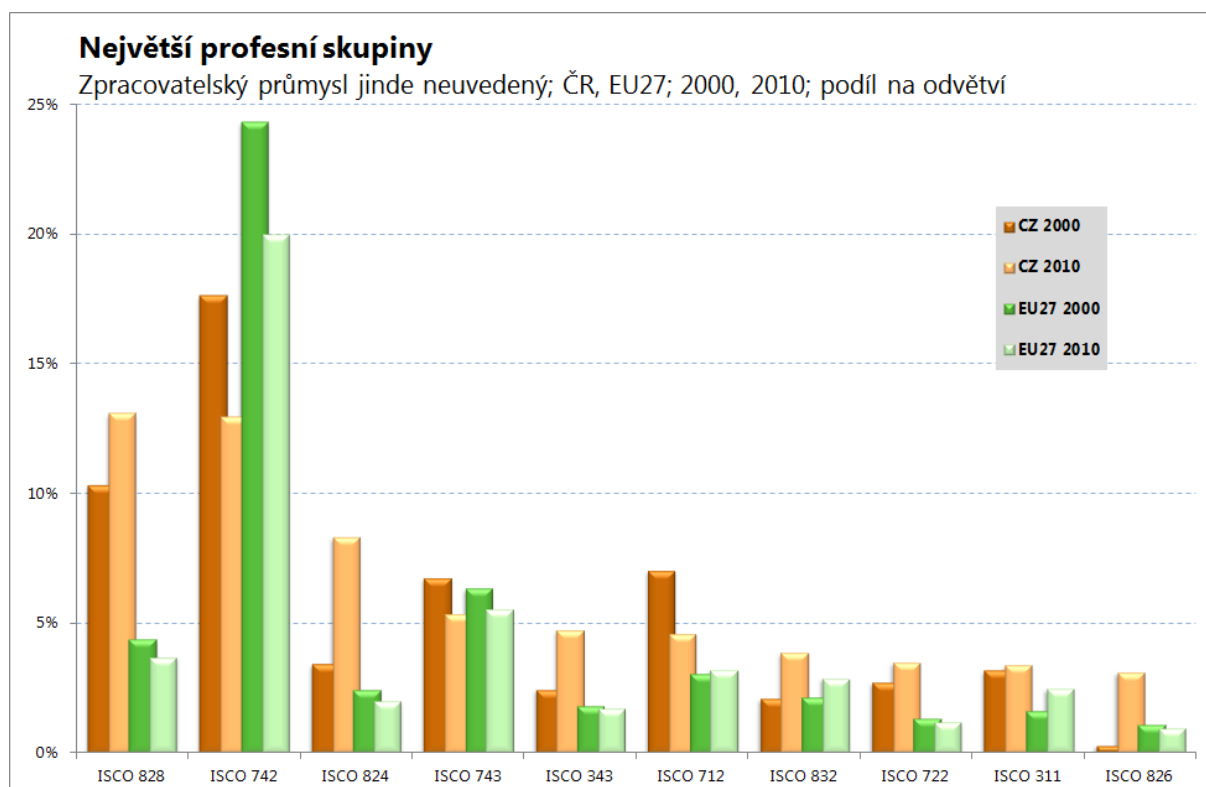
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* zaměstnáno téměř 80 tisíc osob, což je o 3 tisíce více (tedy o necelá 4 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze tato 3 tisíce nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 19 tisíc osob. Z nich bude mít asi 2 tisíce základní vzdělání, 11 tisíc střední vzdělání bez maturity, 5 tisíc střední vzdělání s maturitou a 1,5 tisíce terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* potřeba nově obsadit až zhruba 21 tisíc pracovních míst¹⁸.

¹⁸ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* jsou v ČR pouze 4 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Montážní dělníci* (ISCO 828), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* pouze velmi podprůměrnou profesní koncentraci, čtvrtou nejnižší ze všech odvětví v ČR. Ta se navíc za posledních 15 let mírně snížila. V EU je profesní koncentrace v tomto odvětví podprůměrná.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený*:

ISCO 828 Montážní dělníci

ISCO 742 Zpracovatelé dřeva, truhláři a dělníci v příbuzných oborech

ISCO 824 Obsluha automatických nebo poloautomat.dřevoobráběcích strojů (kr.seřizovačů)

ISCO 743 Kvalifikovaní výrobci textilií,oděvů a vyr.z kůží,kožešin a kval.děl.v příb.ob.

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci

ISCO 712 Stavební dělníci hlavní stavební výroby a pracovníci v příbuzných oborech

ISCO 832 Řidiči motorových vozidel

ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech

ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech

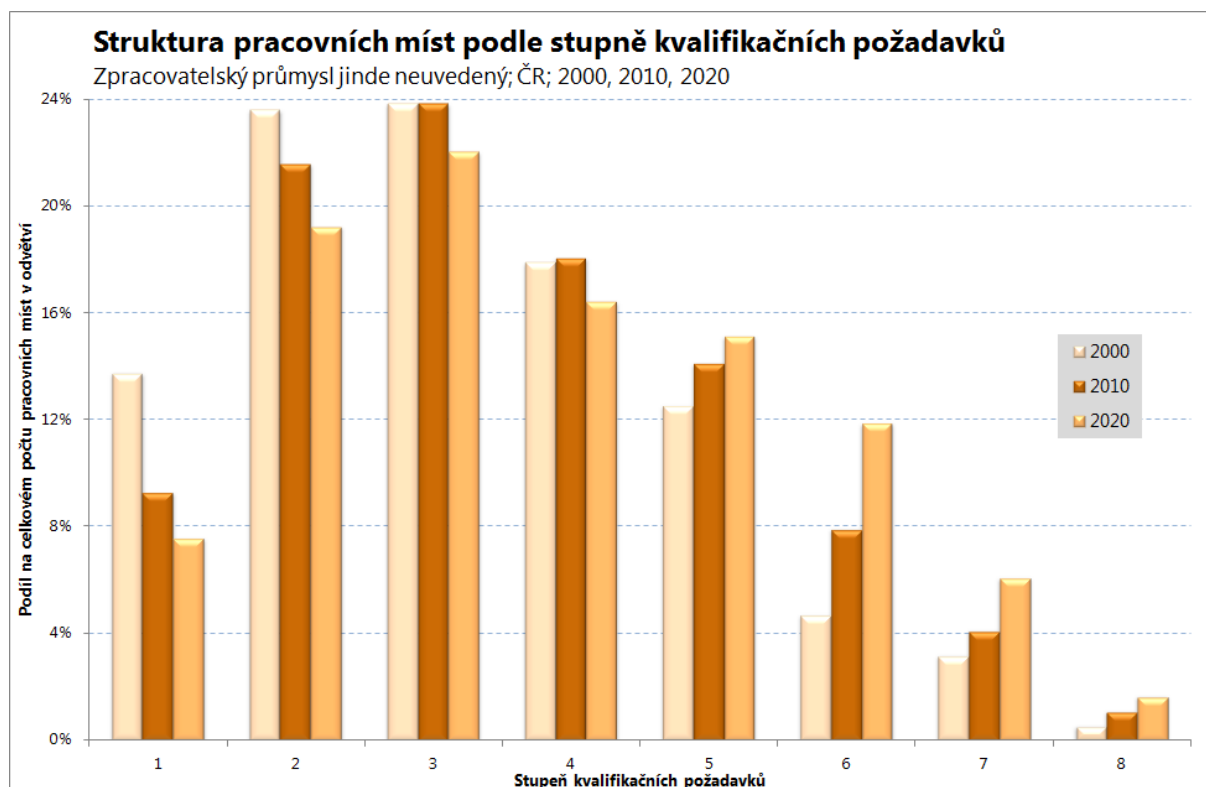
ISCO 826 Obsluha strojů na úpravu a výrobu textilních, kožešinových a kožených výrobků

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o téměř 3,5 tisíce. O necelé 2,5 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Montážní dělníci* (ISCO 828), o 2 tisíce více ve skupině povolání *Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí* (ISCO 341). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Zpracovatele dřeva, truhláře a dělníky v příbuzných oborech* (ISCO 742), jejichž počet má klesnout o necelé 4 tisíce. Přibližně o necelé 2 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Stavební dělníci hlavní stavební výroby a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 712).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,31 bodu a v roce 2010 činila 3,52 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,73 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,52 bodu, což je o 0,70 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

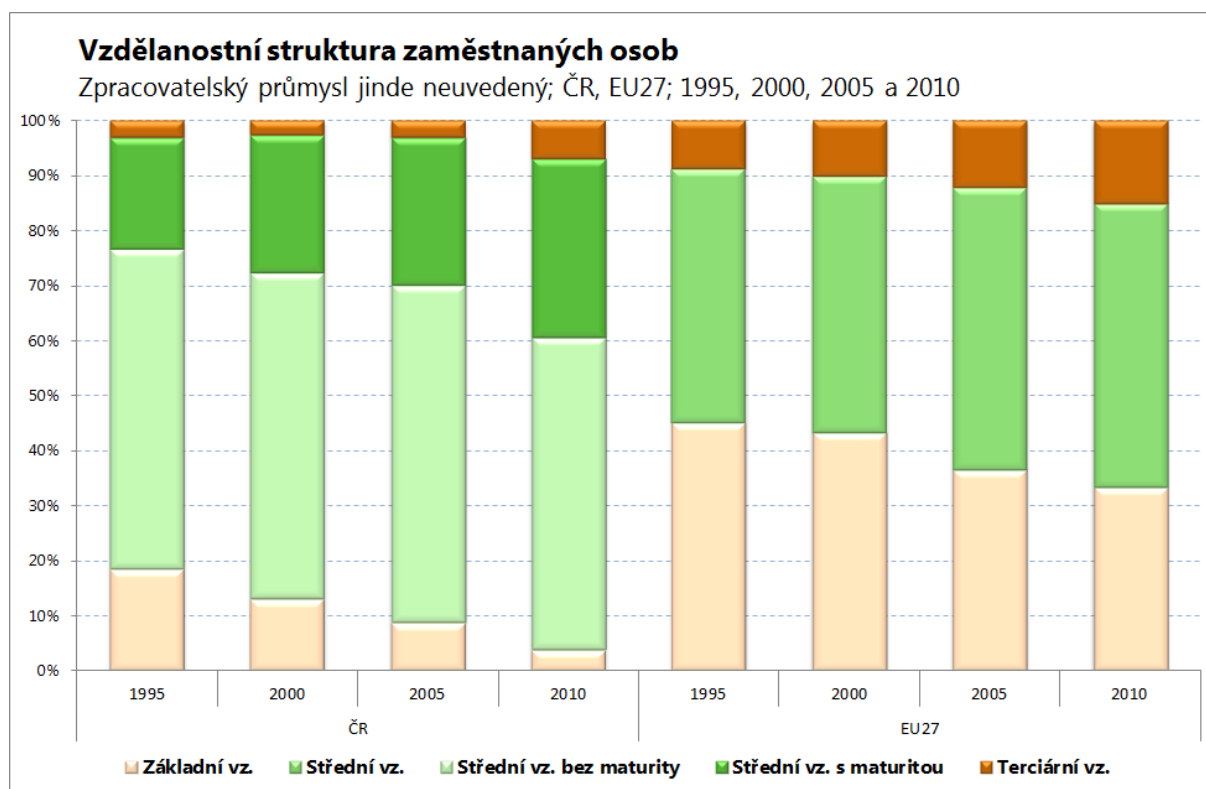

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává podobné tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst jako doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,29 bodu. Jde o rychlejší nárůst, než nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* u nás v roce 2010 činila 10,99 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,76 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na 93 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi podprůměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 46 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 16 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a necelých 6 % s maturitním středoškolským ekonomickým vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.14 Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody

Vymezení odvětví

Téměř tři čtvrtiny této skupiny odvětví tvoří odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepelné energie* (NACE kód 40) a zbylou jednu čtvrtinu odvětví *Shromažďování, úprava a rozvod vody* (NACE kód 41). Největším pododvětvím je *Výroba a rozvod elektřiny* (NACE kód 40.1), kam spadá 40 % všech zaměstnaných z této odvětvové skupiny. Dalších téměř 20 % náleží do odvětví *Výroba a rozvod tepelné energie* (NACE kód 40.3) a přibližně 13 % do pododvětví *Výroba a rozvod plyných paliv prostřednictvím sítí* (NACE kód 40.2).

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty dvanácté nejmenší odvětví v celé ČR, tedy průměrné.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	2 337	2 262	123 878	187 331	-0,2%	2,8%	2,8%	2,0%
Celková produkce odvětví ¹	7 786	10 609	331 890	597 287	2,1%	4,0%	3,5%	2,6%
Produktivita práce ²	94,95	187,21	155,93	358,18	4,6%	5,7%	321,3%	350,5%

¹v milionech € v cenách roku 2000

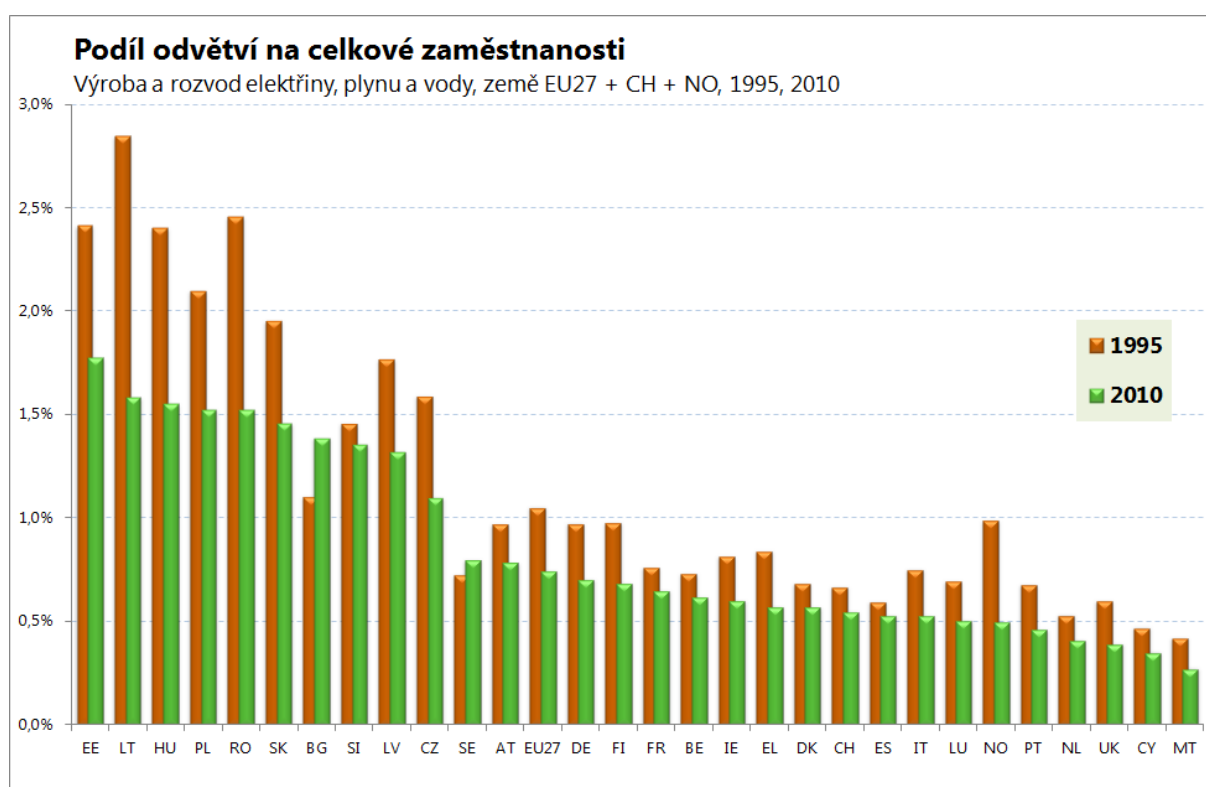
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 52 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 4 procentní body méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil o více než 25 tisíc, tedy o 31 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 57 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 1,6 % na 1,1 %. Přes tento pokles je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* na celkové zaměstnanosti v ČR nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 0,7 % z celkové zaměstnanosti.

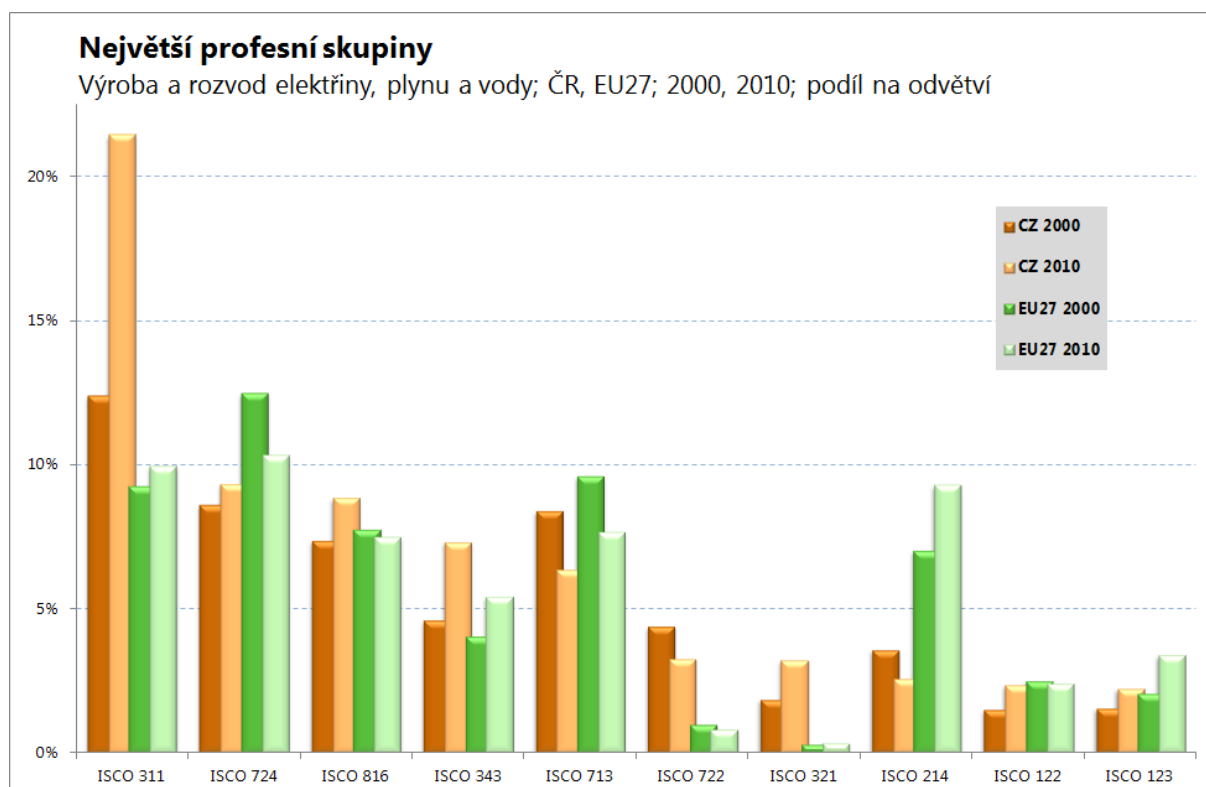
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný nárůst. V roce 2020 má být v odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* zaměstnáno 58 tisíc osob, což je o necelé 2 tisíce více (tedy o více než 3 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze těchto 2 tisíce nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo zhruba 23 tisíc osob. Z nich bude mít asi 1 tisíc základní vzdělání, 9 tisíc střední vzdělání bez maturity, také 9 tisíc střední vzdělání s maturitou a 3,5 tisíce terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* potřeba nově obsadit až zhruba 25 tisíc pracovních míst¹⁹.

¹⁹ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* je v ČR 5 skupin povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech* (ISCO 311), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* pouze podprůměrnou profesní koncentraci. Ta se ale za posledních 15 let mírně zvýšila. V EU je v tomto odvětví také podprůměrná profesní koncentrace.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody*:

ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech

ISCO 724 Mechanici, seřizovači, opraváři elektrických a elektronických zařízení a přístrojů

ISCO 816 Obsluha elektrárenských a příbuzných zařízení

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci

ISCO 713 Kvalifikovaní dělníci zajišťující dokončovací stavební práce a pracov. v příb. ob.

ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech

ISCO 321 Techničtí a laboratorní pracovníci v oblasti biologie, zemědělství a v příb. obor.

ISCO 214 Architekti, projektanti, konstruktéři, techničtí vědci a inženýři (tvůrčí prac.)

ISCO 122 Vedoucí pracovníci výroby, provozu a j. dílčích celků velkých organizací, podniků ap

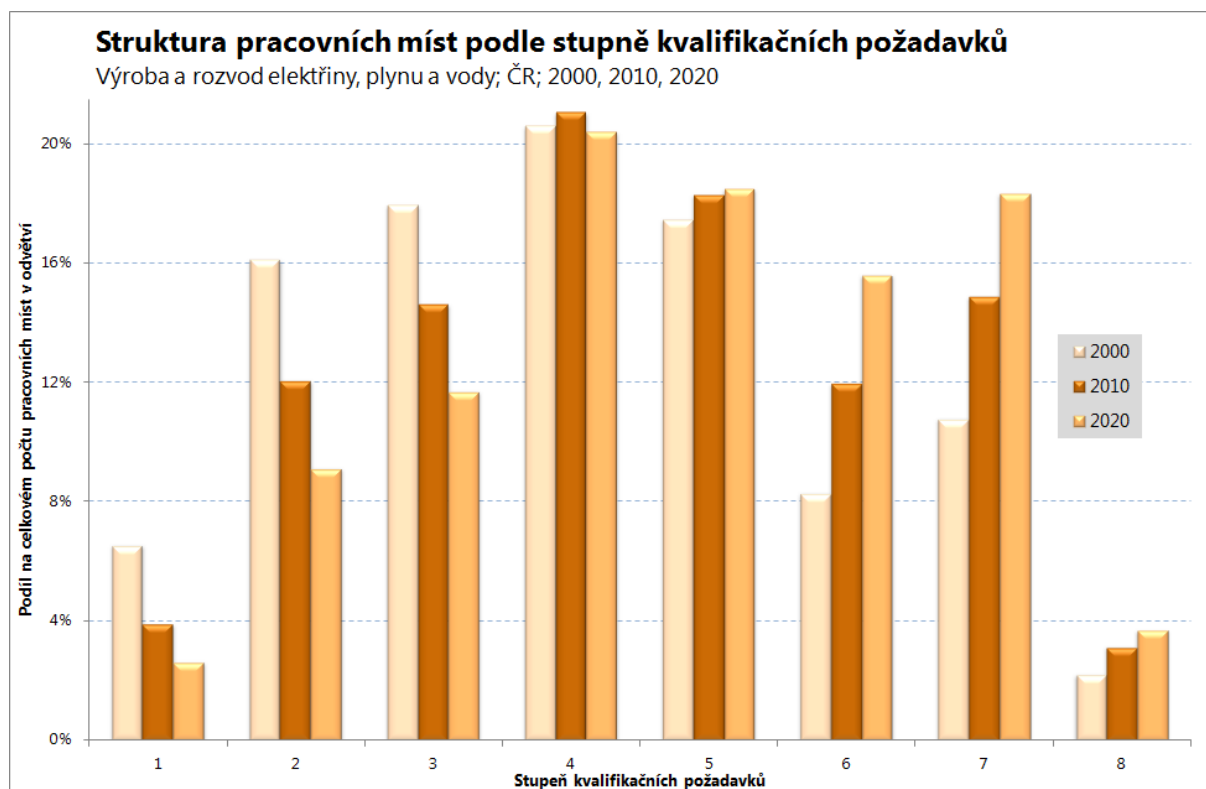
ISCO 123 Vedoucí pracovníci univerzálních dílčích celků (org. jednotek, seskupení, útvarů)

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech* (ISCO 311). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o 3,5 tisíce. O necelé 2 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343), o 1 tisíc více ve skupině povolání *Techničtí a laboratorní pracovníci v oblasti biologie a zemědělství* (ISCO 321). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Mechaniky, seřizovače a opraváře elektrických a elektronických zařízení a přístrojů* (ISCO 724), jejichž počet má klesnout o téměř 2 tisíce.

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,44 bodu a v roce 2010 činila 4,49 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,25 bodu více, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 4,50 bodu, což je o 0,29 bodu více než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

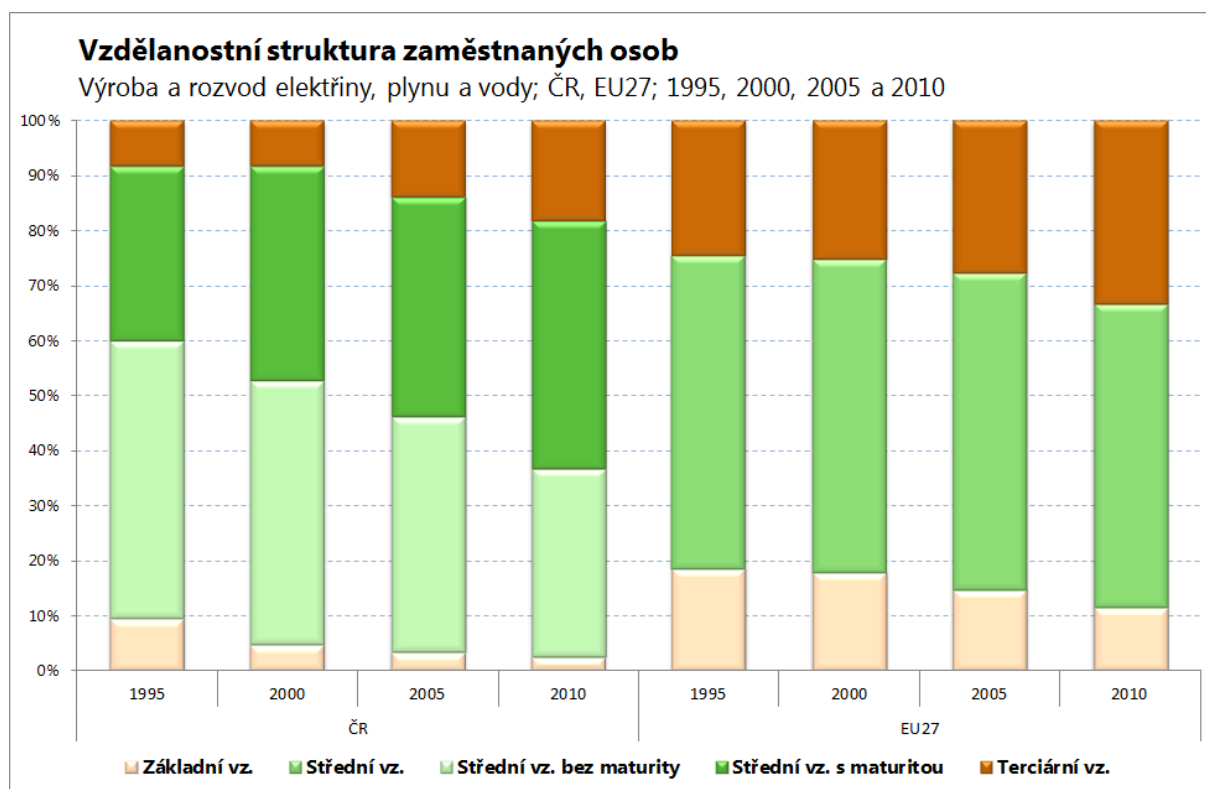

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává pomalejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,33 bodu. Jde o vyšší nárůst, než nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* u nás v roce 2010 činila 11,94 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,99 roku. I díky tomuto nárůstu je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví na 101 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi průměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, kteří tvoří 34 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 31 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským a necelých 9 % s terciárním technickým vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.15 Stavebnictví

Vymezení odvětví

Tato skupina odvětví odpovídá odvětví NACE skupině 45. Nejvíce osob je v tomto odvětví zaměstnáno v pododvětví *Pozemní a inženýrské stavitelství* (NACE kód 45.2). To zahrnuje téměř 48 % zaměstnaných celého odvětví. Dalších 25 % je zaměstnáno v pododvětví *Dokončovací stavební činnosti* (NACE kód 45.4) a 22 % v pododvětví *Stavební montážní práce* (NACE kód 45.3). Pododvětví *Příprava stavenišť* (NACE kód 45.1) zahrnuje 5 % zaměstnaných v tomto odvětví. Pododvětví *Pronájem stavebních a demoličních strojů a zařízení s obsluhou* (NACE kód 45.5) je zcela okrajové.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Stavebnictví je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty šesté největší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	4 498	3 824	445 259	505 878	-1,1%	0,9%	4,7%	5,3%
Celková produkce odvětví ¹	13 828	22 599	953 663	1 687 277	3,3%	3,9%	7,5%	7,4%
Produktivita práce ²	27,34	49,59	67,09	107,62	4,0%	3,2%	85,1%	105,3%

¹v milionech € v cenách roku 2000

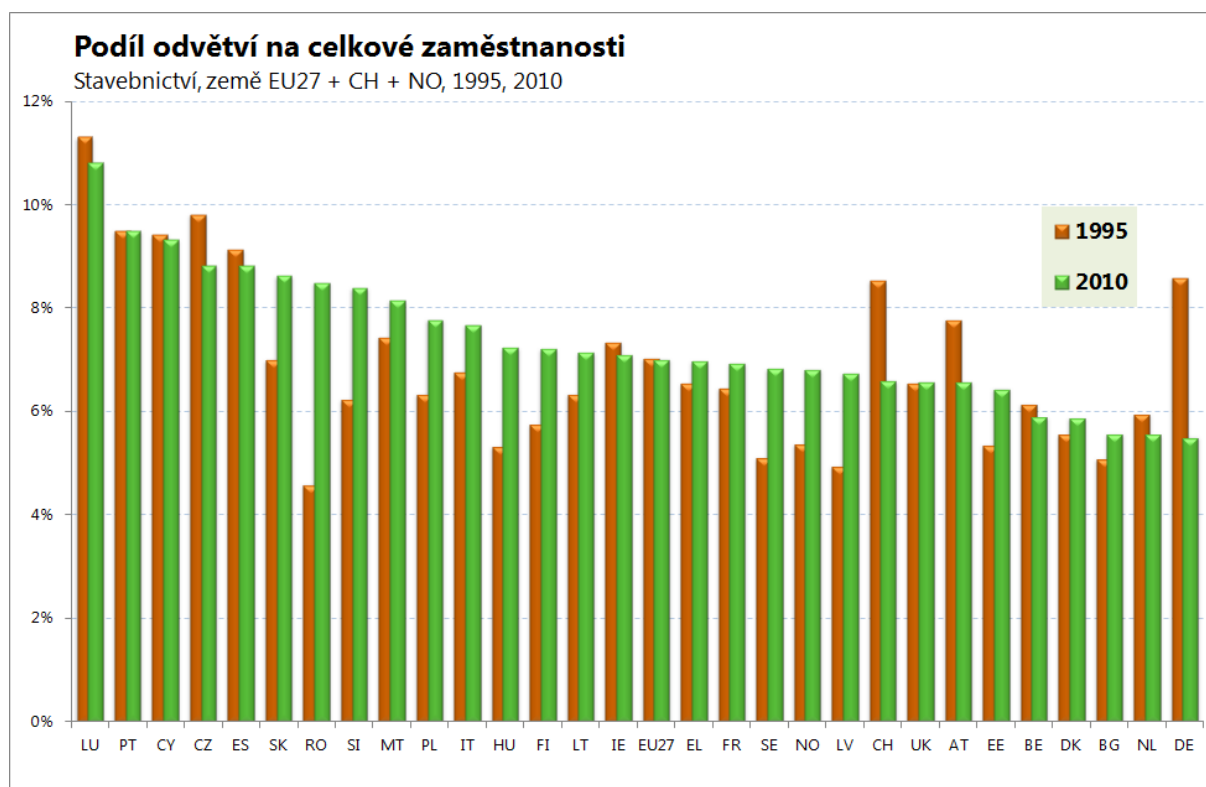
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Stavebnictví*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 46 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 11 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Stavebnictví* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil o 50 tisíc, tedy o 10 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 456 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 9,8 % na 8,8 %. Přes tento pokles je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Stavebnictví* na celkové zaměstnanosti v ČR výrazně nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 7,0 % z celkové zaměstnanosti.

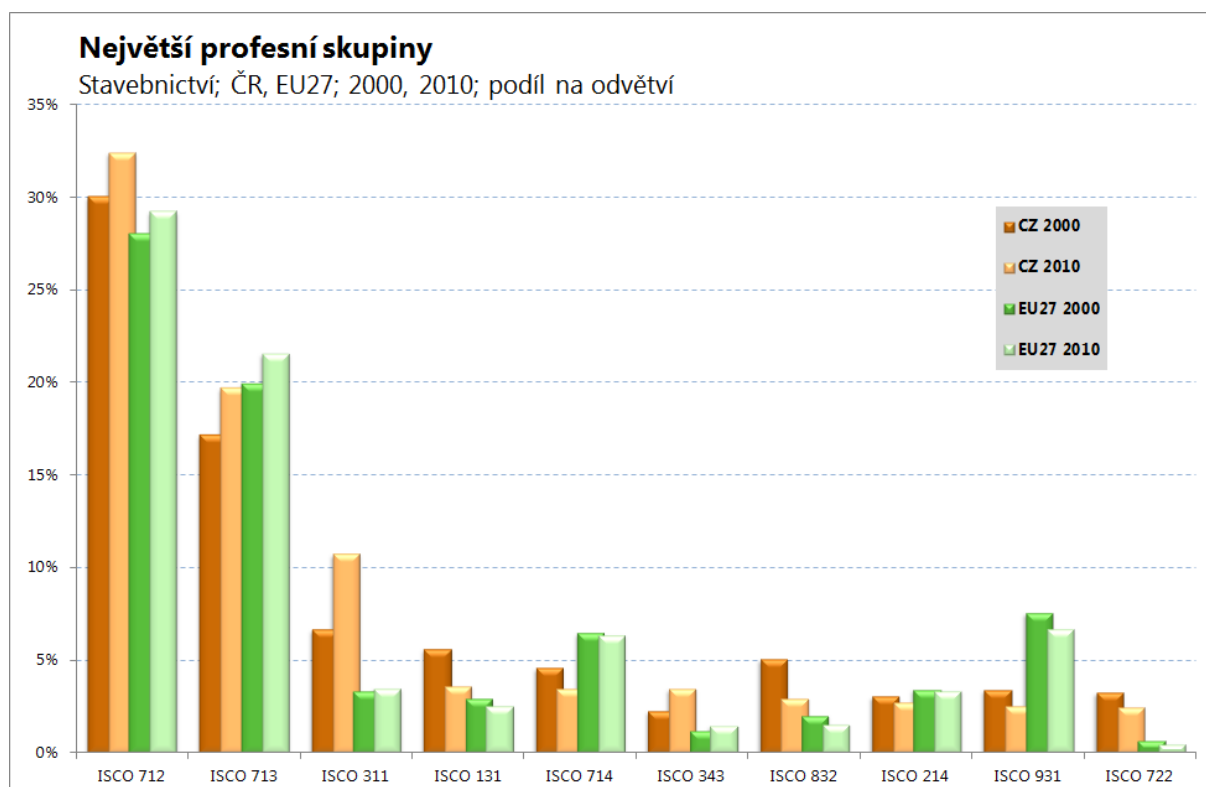
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný nárůst. V roce 2020 má být v odvětví *Stavebnictví* zaměstnáno 461 tisíc osob, což je o 5 tisíc více (tedy o více než 1 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze těchto 5 tisíc nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo více než 121 tisíc osob. Z nich bude mít asi 4,5 tisíce základní vzdělání, 75 tisíc střední vzdělání bez maturity, více než 28 tisíc střední vzdělání s maturitou a 13 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Stavebnictví* potřeba nově obsadit až téměř 127 tisíc pracovních míst²⁰.

²⁰ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Stavebnictví* jsou v ČR pouze 3 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Stavební dělníci hlavní stavební výroby a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 712), která zahrnuje třetinu všech zaměstnaných v odvětví. I proto má odvětví *Stavebnictví* pouze nadprůměrnou profesní koncentraci, dokonce třetí nejvyšší ze všech odvětví v ČR. Ta se navíc za posledních 15 let mírně zvýšila, a to především díky zvýšení podílu nejsilnější skupiny povolání. V EU je profesní koncentrace tohoto odvětví čtvrtá nejvyšší ze všech odvětví, čili také nadprůměrná.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Stavebnictví*:

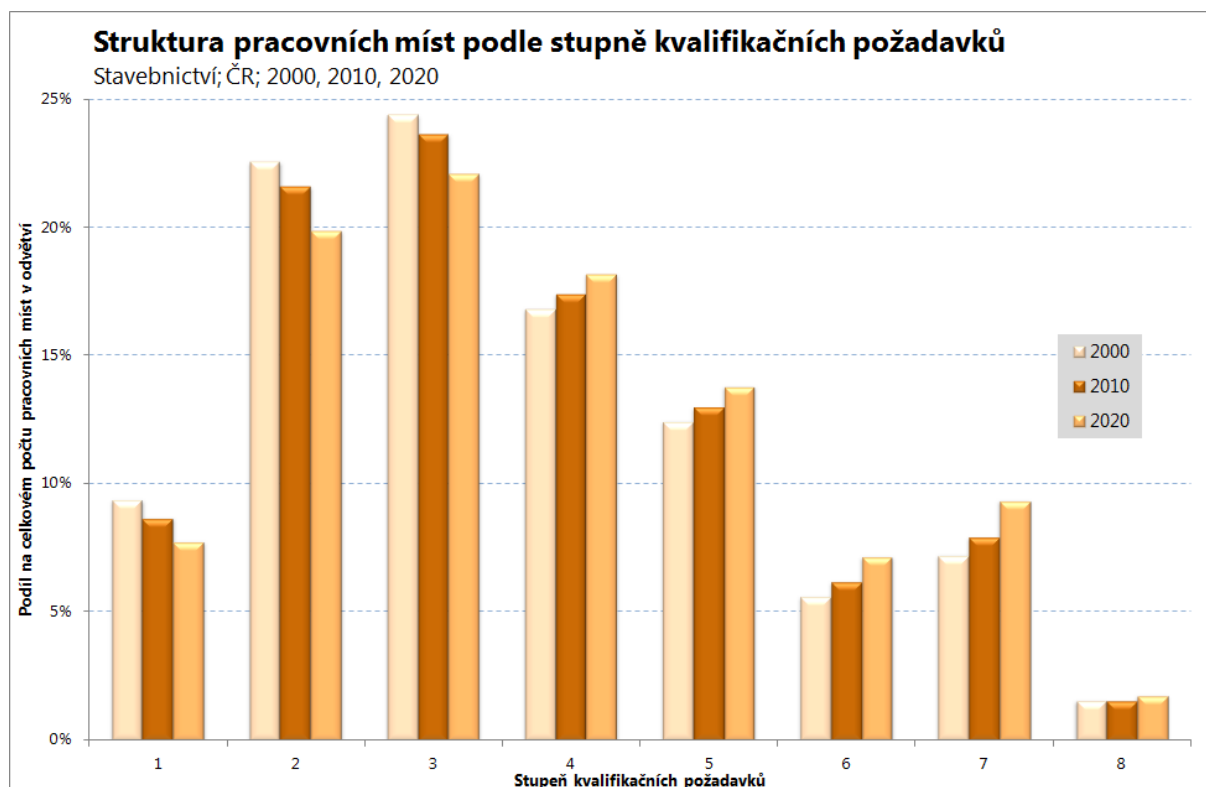
ISCO 712 Stavební dělníci hlavní stavební výroby a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 713 Kvalifikovaní dělníci zajišťující dokončovací stavební práce a pracov.v příb.ob.
ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech
ISCO 131 Vedoucí ředitelé malých podniků, organizací
ISCO 714 Malíři, lakýrníci, tapetáři, čističi, kominíci a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
ISCO 832 Řidiči motorových vozidel
ISCO 214 Architekti, projektanti, konstruktéři, techničtí vědci a inženýři (tvůrčí prac.)
ISCO 931 Pomocní a nekvalifikovaní dělníci v dolech a lomech, ve stavebnictví a v příb.ob.
ISCO 722 Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Stavebnictví* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech* (ISCO 311). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o více než 23 tisíc. O 7 tisíc více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Vedoucí ředitele malých podniků a organizací* (ISCO 131), jejichž počet má klesnout o více než 7 tisíc. Přibližně o necelých 5 tisíc se sníží také počet osob ve skupině povolání *Pomocní a nekvalifikovaní dělníci v dolech, lomech a ve stavebnictví* (ISCO 931) a přibližně o 2,5 tisíce ve skupině *Řidiči motorových vozidel* (ISCO 832) a *Kováři, nástrojaři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 722).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Stavebnictví* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,09 bodu a v roce 2010 činila 3,62 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,62 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,44 bodu, což je o 0,78 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

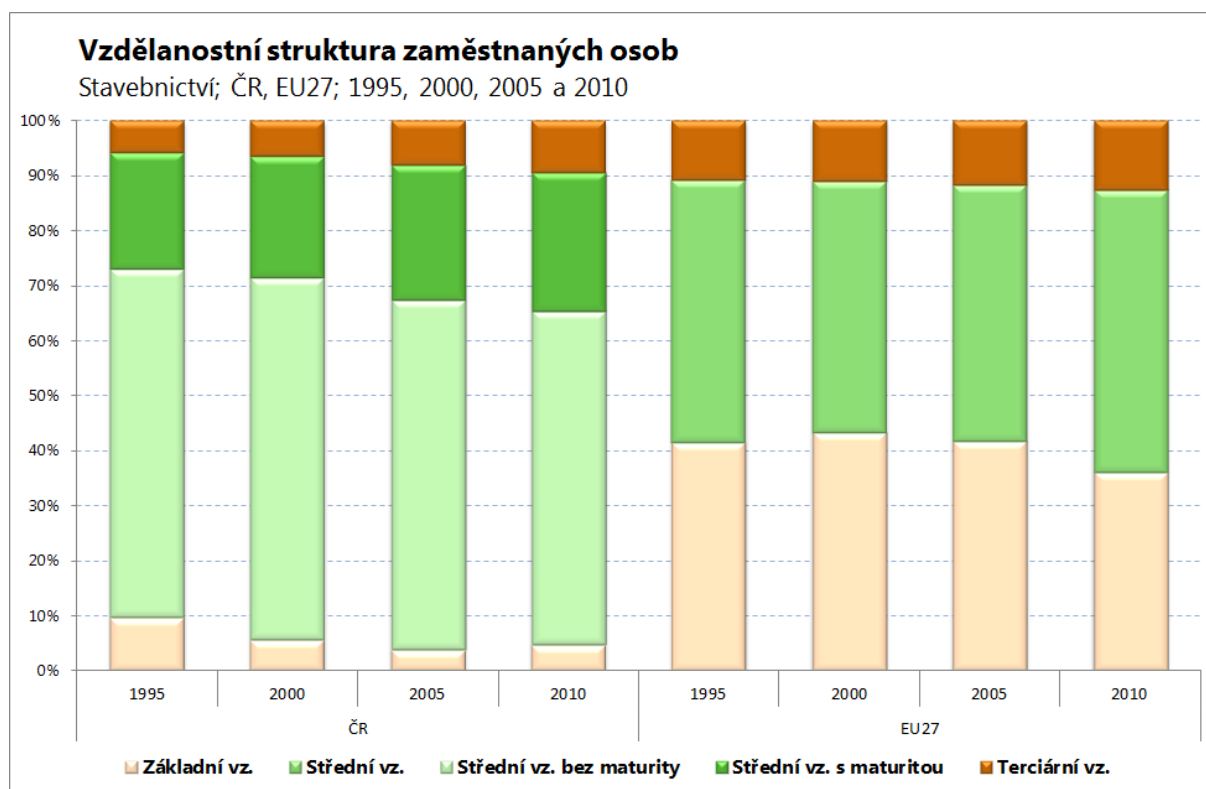

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává výrazně rychlejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,16 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Stavebnictví* u nás v roce 2010 činila 10,97 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,40 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na 93 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi podprůměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Stavebnictví* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 57 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 18 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským a necelých 7 % s terciárním technickým vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.16 Velkoobchod, maloobchod a opravy

Vymezení odvětví

Do této skupiny odvětví jsou zahrnuta odvětví *Obchod, opravy a údržba motorových vozidel; maloobchodní prodej pohonných hmot* (NACE kód 50) – v ČR tvoří 16 % této skupiny odvětví, *Velkoobchod a zprostředkování velkoobchodu (kromě motorových vozidel)* (NACE kód 51) – tvoří 26 % této skupiny odvětví a odvětví *Maloobchod kromě motorových vozidel; opravy výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost* (NACE kód 52), které tvoří 58 % této skupiny. Největším pododvětvím je *Ostatní maloobchod s novým zbožím ve specializovaných prodejnách* (NACE kód 52.4). V něm je zaměstnáno téměř 25 % všech osob z této odvětvové skupiny. Necelých 13 % je zaměstnáno v pododvětví *Maloobchod v nespecializovaných prodejnách* (NACE kód 52.1) a také v pododvětví *Maloobchod s potravinami, nápoji a tabákovými výrobky ve specializovaných prodejnách* (NACE kód 52.2). Podíl 8 % má pododvětví *Opravy a údržba motorových vozidel (kromě motocyklů)* (NACE kód 50.2) a těsně nad 5 % pododvětví *Zprostředkování velkoobchodu* (NACE kód 51.1).

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Velkoobchod, maloobchod a opravy je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty největší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	5 024	13 948	839 341	1 152 449	7,0%	2,1%	17,1%	12,1%
Celková produkce odvětví ¹	11 278	28 356	1 495 260	2 348 753	6,3%	3,1%	9,4%	10,3%
Produktivita práce ²	14,90	37,78	50,89	70,04	6,4%	2,2%	64,8%	68,5%

¹v milionech € v cenách roku 2000

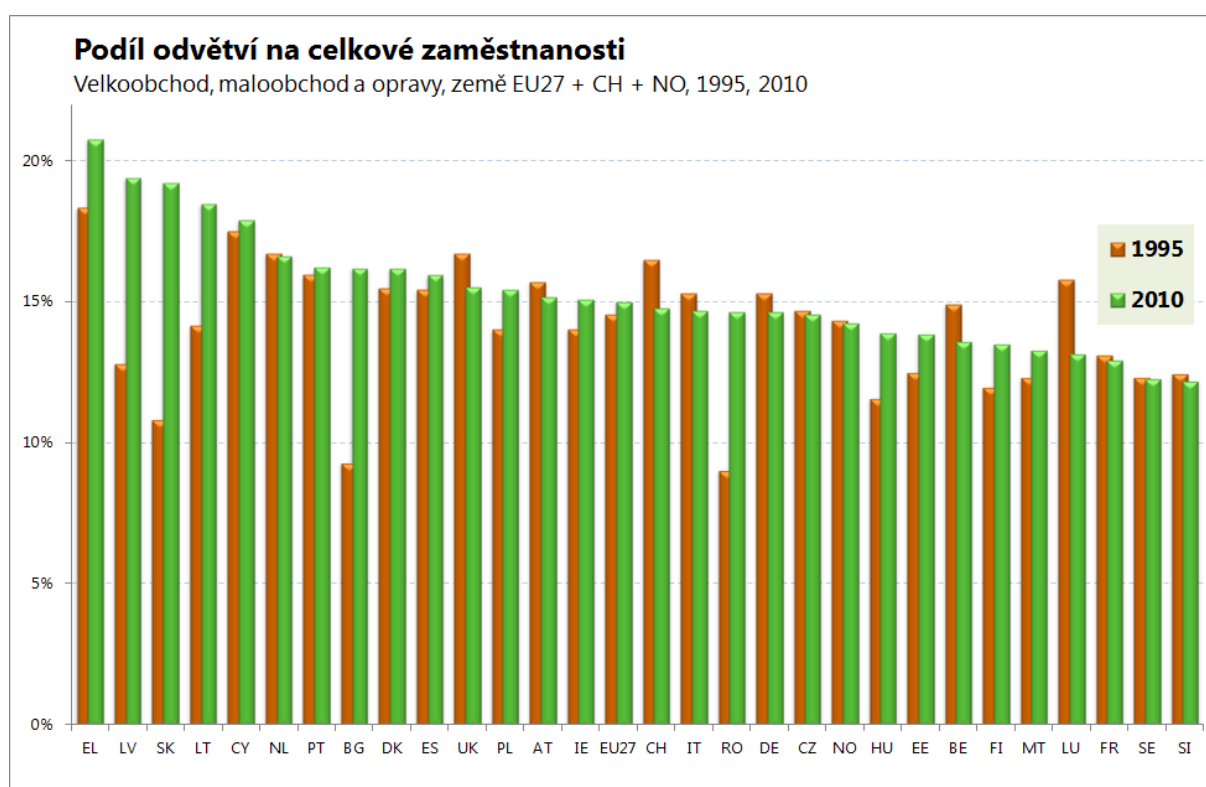
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 54 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 3 procentní body méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet snížil o více než 6 tisíc, tedy o 1 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 751 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti poklesl oproti roku 1995 z 14,7 % na 14,6 %. I kvůli tomuto poklesu je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* na celkové zaměstnanosti v ČR mírně podprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 15,0 % z celkové zaměstnanosti.

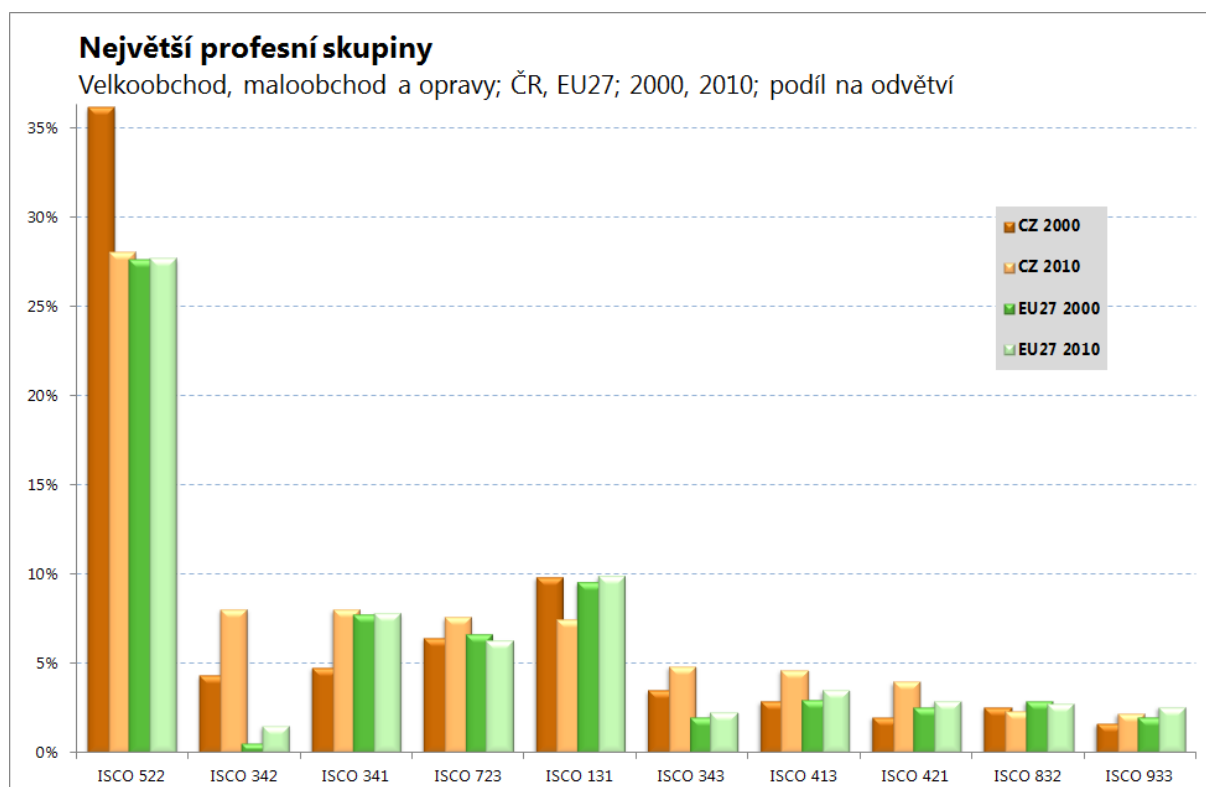
■ Vývoj do roku 2020

Pokles počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný nárůst. V roce 2020 má být v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* zaměstnáno 791 tisíc osob, což je o 41 tisíc více (tedy o necelých 5,5 %) než v roce 2010. Neznaменá to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze těchto 41 tisíc nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 158 tisíc osob. Z nich bude mít téměř 10 tisíc základní vzdělání, necelých 76 tisíc střední vzdělání bez maturity, téměř 56 tisíc střední vzdělání s maturitou a 17 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v ČR v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* potřeba nově obsadit až téměř 200 tisíc pracovních míst²¹.

²¹ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* je v ČR pouze 5 skupin povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Prodavači ve stáncích a na trzích* (ISCO 522), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* pouze průměrnou profesní koncentraci. Ta se navíc za posledních 15 let mírně snížila. V EU je v tomto odvětví rovněž průměrná profesní koncentrace.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy*:

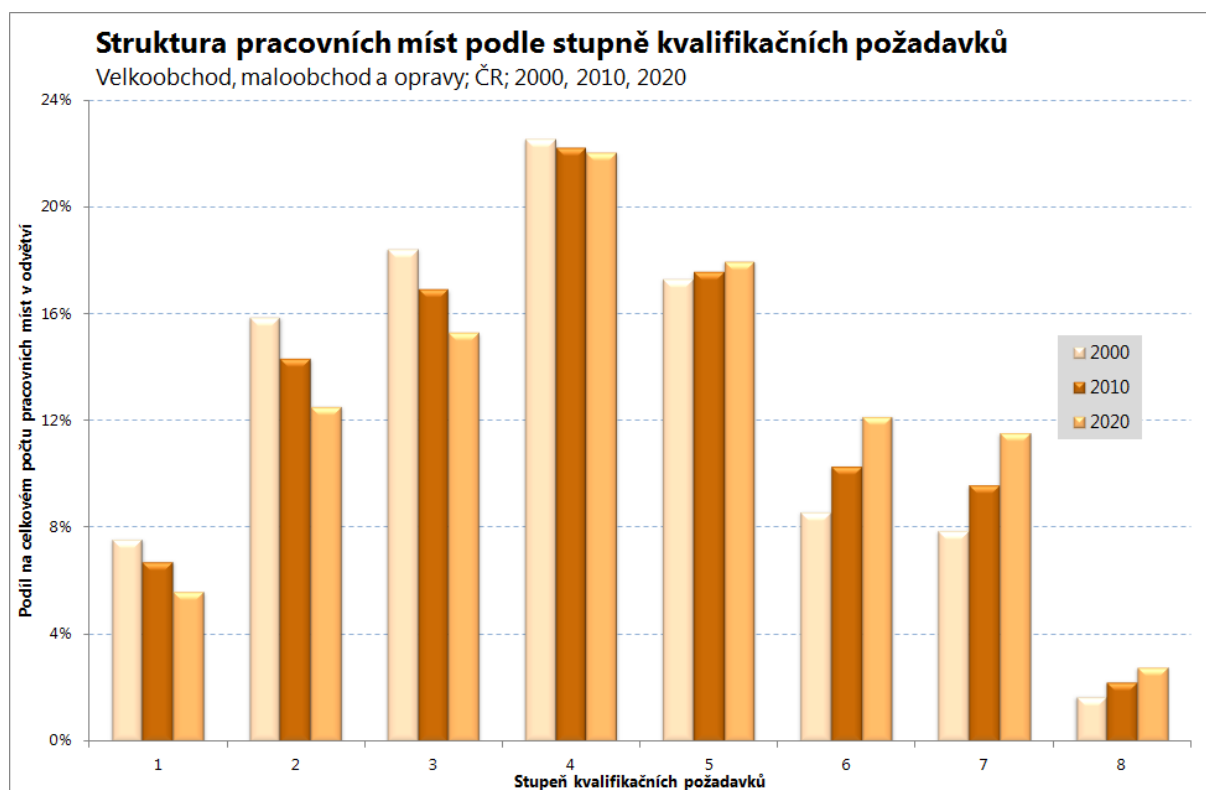
ISCO 522 Prodavači ve stáncích a na trzích
ISCO 342 Zástupci - agenti - obchodní, přepravní, pracovníci úřadů a pracovníci v příb.ob.
ISCO 341 Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí
ISCO 723 Mechanici a opraváři strojů a zařízení (kr.mech.a oprav.elekt.a elektron.str.)
ISCO 131 Vedoucí ředitelé malých podniků, organizací
ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě
ISCO 421 Pokladníci a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 832 Řidiči motorových vozidel
ISCO 933 Pomocní a nekval.dělníci v dopravě, ve skladech, vazači břemen, ost.pom.nekval.prac.

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve třech skupinách povolání. Jsou to *Zástupci (agenti) obchodní, přepravní a pracovníci úřadů* (ISCO 342), *Pokladníci a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 421) a *Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí* (ISCO 341). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší přibližně o 26 tisíc. Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Prodáváče ve stáncích a na tržističích* (ISCO 522), jejichž počet má klesnout o téměř 59 tisíc.

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,18 bodu a v roce 2010 činila 4,10 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,14 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,97 bodu, což je o 0,24 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

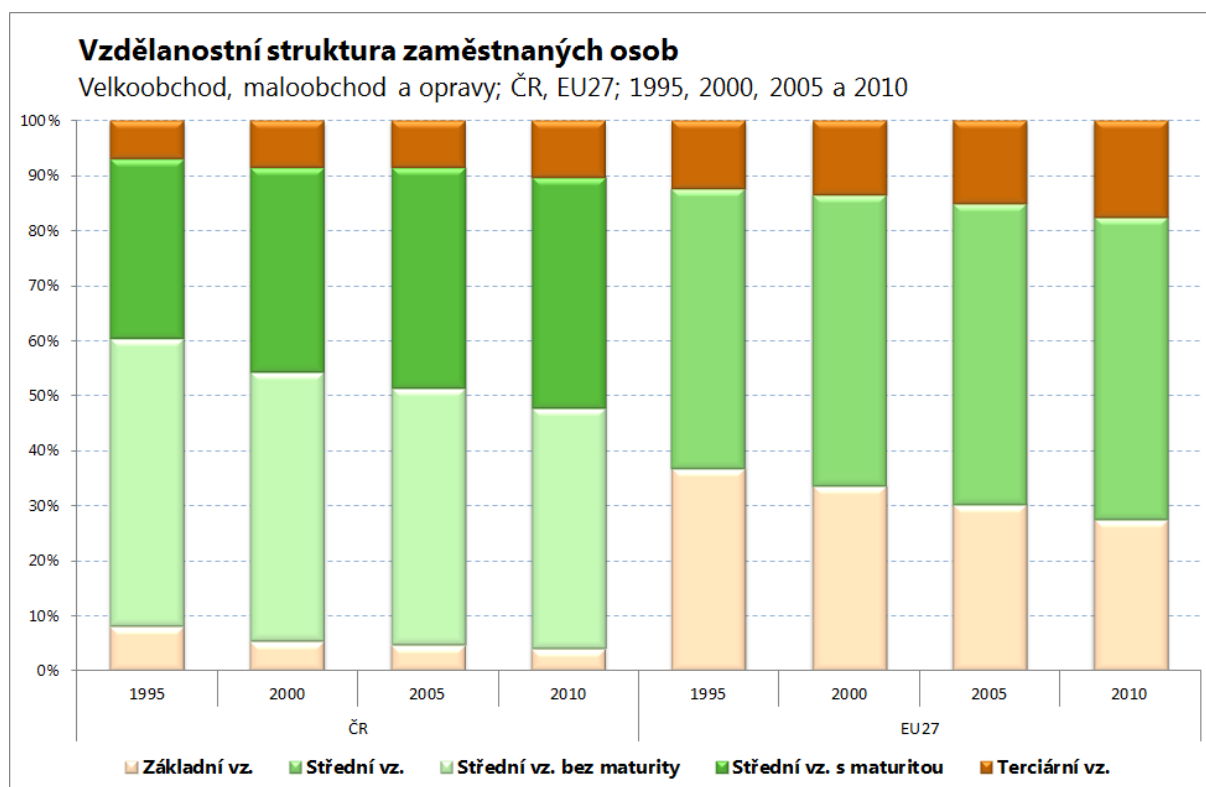

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává rychlejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,21 bodu. Jde o vyšší nárůst, než nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* u nás v roce 2010 činila 11,37 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,47 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 97 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi průměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, kteří tvoří 24 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších téměř 15 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským technickým vzděláním a necelých 13 % se středoškolským nematuritním vzděláním s ekonomickými obory. V celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou osoby se středoškolským vzděláním s obory společenských věd, obchodu a práva.

4.17 Ubytování a stravování

Vymezení odvětví

Toto odvětví odpovídá v mezinárodní klasifikaci NACE skupině číslo 55. Polovina všech zaměstnaných z tohoto odvětví patří do pododvětví *Restaurace* (NACE kód 55.3). Další necelá jedna čtvrtina do pododvětví *Hotely a podobná ubytovací zařízení* (NACE kód 55.1). Pododvětví *Stravování účelové a dodávky hotových jídel* (NACE kód 55.5) zahrnuje 13 % odvětví a pododvětví *Výčepy a bary* (NACE kód 55.4) 10 % ze všech zaměstnaných v odvětví. Poslední pododvětví, *Kempy a jiná zařízení pro krátkodobé ubytování* (NACE kód 55.2), má podíl jen kolem 3 %.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Ubytování a stravování je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty druhé nejmenší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	1 998	717	207 978	272 108	-6,6%	1,8%	0,9%	2,8%
Celková produkce odvětví ¹	3 128	3 087	389 371	664 020	-0,1%	3,6%	1,0%	2,9%
Produktivita práce ²	19,85	15,57	50,54	63,69	-1,6%	1,6%	26,7%	62,3%

¹v milionech € v cenách roku 2000

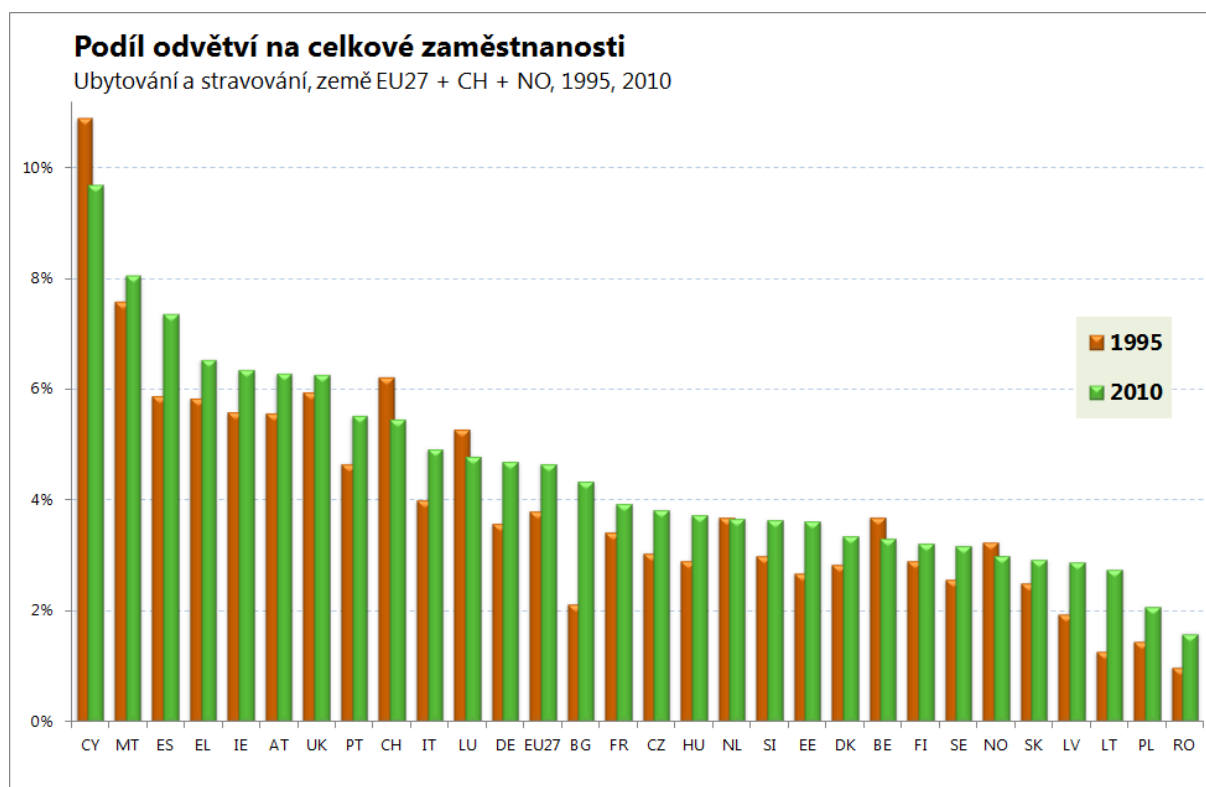
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Ubytování a stravování*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 24 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 33 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Ubytování a stravování* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil téměř o 41 tisíc, tedy o 26 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 198 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 3,1 % na 3,8 %. I přes tento nárůst je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Ubytování a stravování* na celkové zaměstnanosti v ČR podprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj něco málo přes 4,7 % z celkové zaměstnanosti.

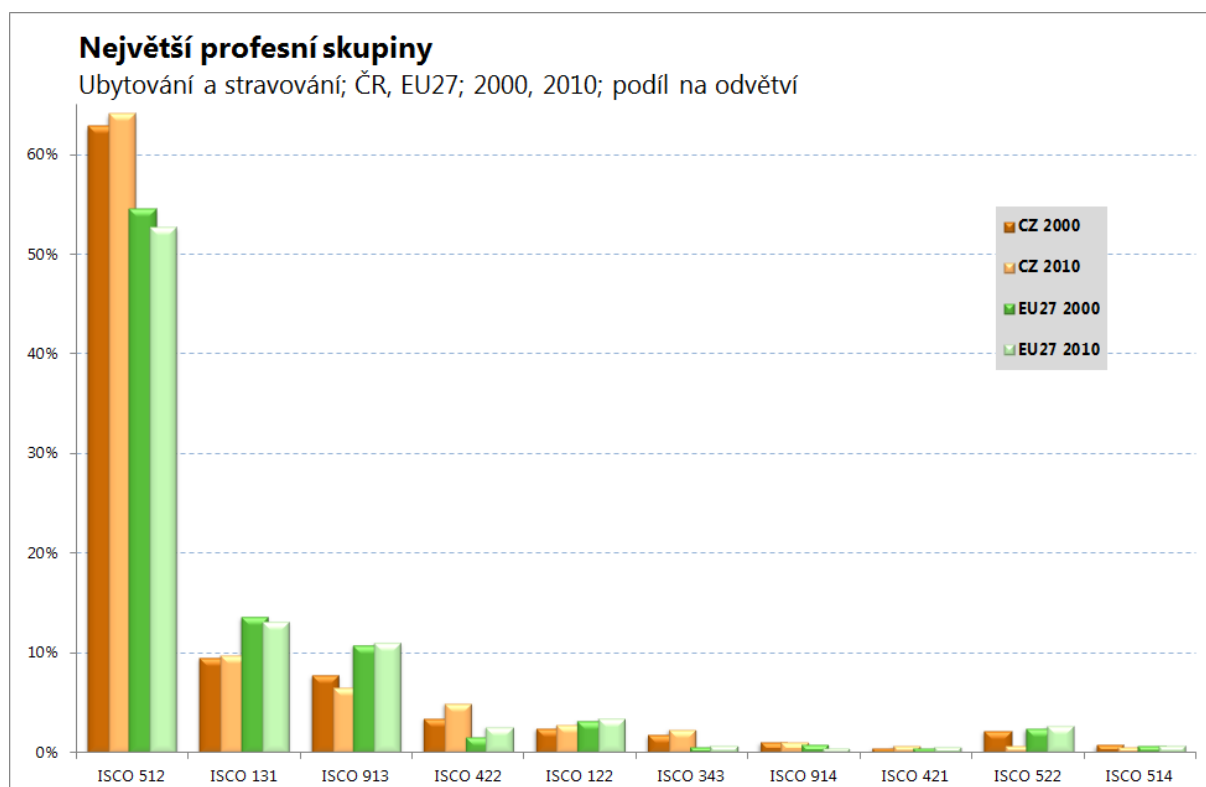
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Ubytování a stravování* zaměstnáno 202 tisíc osob, což je o 4 tisíc více (tedy o 2 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze těchto 4 tisíce nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo zhruba 27 tisíc osob. Z nich budou mít asi 3 tisíce základní vzdělání, více než 14 tisíc střední vzdělání bez maturity, 7 tisíc střední vzdělání s maturitou a 2,5 tisíce terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Ubytování a stravování* potřeba nově obsadit až zhruba 31 tisíc pracovních míst²².

²² Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Ubytování a stravování* jsou v ČR pouze 4 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Provozní pracovníci stravování a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 512), která zahrnuje téměř dvě třetiny všech zaměstnaných v odvětví. Proto má odvětví *Ubytování a stravování* velmi nadprůměrnou profesní koncentraci, dokonce nejvyšší ze všech odvětví v ČR. Je to i díky tomu, že se za posledních 15 let mírně zvýšila. Také v EU je v tomto odvětví nejvyšší profesní koncentrace ze všech.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Ubytování a stravování*:

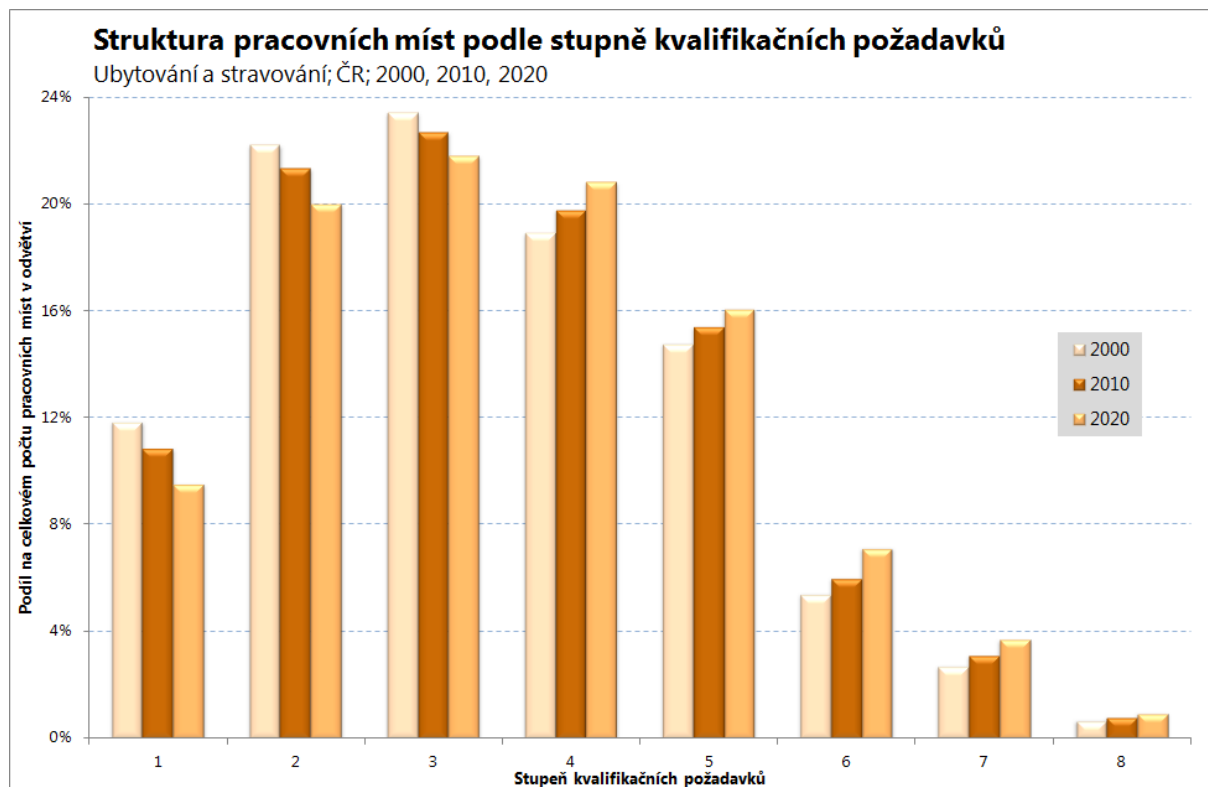
ISCO 512 Provozní pracovníci stravování a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 131 Vedoucí ředitelé malých podniků, organizací
ISCO 913 Pomocníci, uklížeči a prادلáci
ISCO 422 Pracovníci poskytující různé informace
ISCO 122 Vedoucí pracovníci výroby, provozu a jiných celků velkých organizací, podniků ap
ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
ISCO 914 Domovníci, školníci, čističi oken a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 421 Pokladníci a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 522 Prodavači ve stáncích a na tržištích
ISCO 514 Pracovníci zajišťující ostatní osobní služby

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Ubytování a stravování* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Pracovníci poskytující různé informace* (ISCO 422). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o necelé 4 tisíce. Téměř o 2 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Vedoucí ředitelé malých podniků, organizací* (ISCO 131) a také *Vedoucí pracovníci výrobních, provozních a jiných dílčích celků velkých organizací a podniků* (ISCO 122). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Provozní pracovníky stravování a pracovníky v příbuzných oborech* (ISCO 512), jejichž počet má klesnout o více než 4 tisíce. Přibližně o necelé 3 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Pomocníci, uklízeči a prádlači* (ISCO 913).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Ubytování a stravování* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,09 bodu a v roce 2010 činila 3,42 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,82 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,41 bodu, což je o 0,80 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

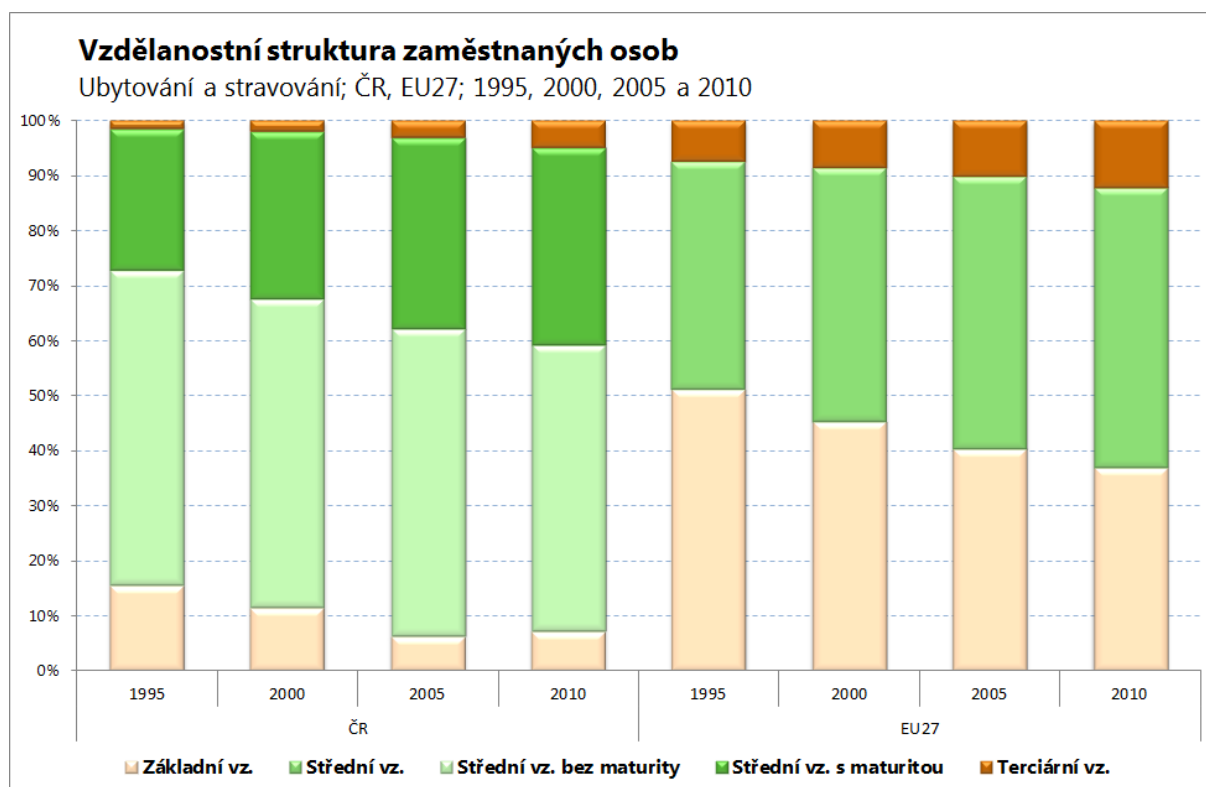

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává výrazně rychlejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,13 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Ubytování a stravování* u nás v roce 2010 činila 10,87 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,57 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 93 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi podprůměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Ubytování a stravování* osoby se středním vzděláním bez maturity v oborech osobních služeb, které tvoří 31 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších téměř 14 % zaměstnaných tvoří shodně osoby s maturitním středoškolským vzděláním s obory osobních služeb a také osoby se středním nematuritním technickým vzděláním. V celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou osoby se středoškolským vzděláním s obory služeb.

4.18 Doprava a komunikace

Vymezení odvětví

Největší část této skupiny odvětví, 63 %, tvoří v ČR odvětví *Pozemní a potrubní doprava* (NACE kód 60). Dále následuje, s podílem 21 %, odvětví *Spoje* (NACE kód 64) a s podílem 13 % odvětví *Vedlejší a pomocné činnosti v dopravě; činnosti cestovních kanceláří a agentur* (NACE kód 63). Do této skupiny patří ještě odvětví *Vodní doprava* (NACE kód 61) a *Letecká a kosmická doprava* (NACE kód 62), ale jejich podíl na odvětví se pohybuje jen kolem 1-2 %. Největším pododvětvím je *Ostatní pozemní doprava* (NACE kód 60.2), do které patří 47 % zaměstnaných z celé této odvětvové skupiny. Dalších 16 % náleží do pododvětví *Železniční doprava* (NACE kód 60.1) a 12 % do pododvětví *Poštovní a kurýrní činnosti* (NACE kód 64.1). Posledním pododvětvím s podílem vyšším než 5 % na celkové zaměstnanosti v této odvětvové skupině je pododvětví *Telekomunikace* (NACE kód 64.2), které tvoří necelých 9 %.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Doprava a komunikace je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty třetí největší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	5 547	8 232	413 823	695 568	2,7%	3,5%	10,1%	7,3%
Celková produkce odvětví ¹	10 745	22 787	1 052 182	1 525 601	5,1%	2,5%	7,6%	6,7%
Produktivita práce ²	30,39	61,72	88,00	118,18	4,8%	2,0%	105,9%	115,7%

¹v milionech € v cenách roku 2000

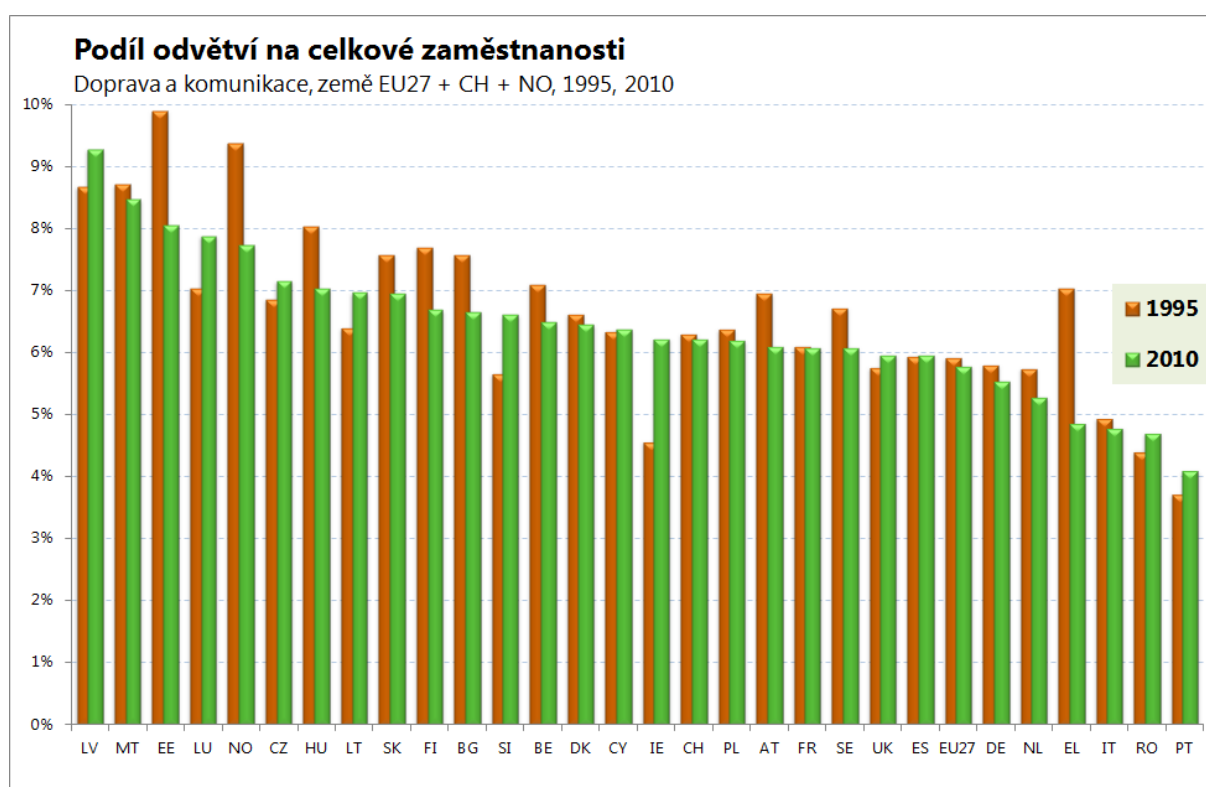
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Doprava a komunikace*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 52 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 5 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Doprava a komunikace* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil téměř o 16 tisíc, tedy o více než 4 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 369 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 6,9 % na 7,2 %. I kvůli tomuto růstu je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Doprava a komunikace* na celkové zaměstnanosti v ČR výrazně nadprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj jen něco málo přes 5,8 % z celkové zaměstnanosti.

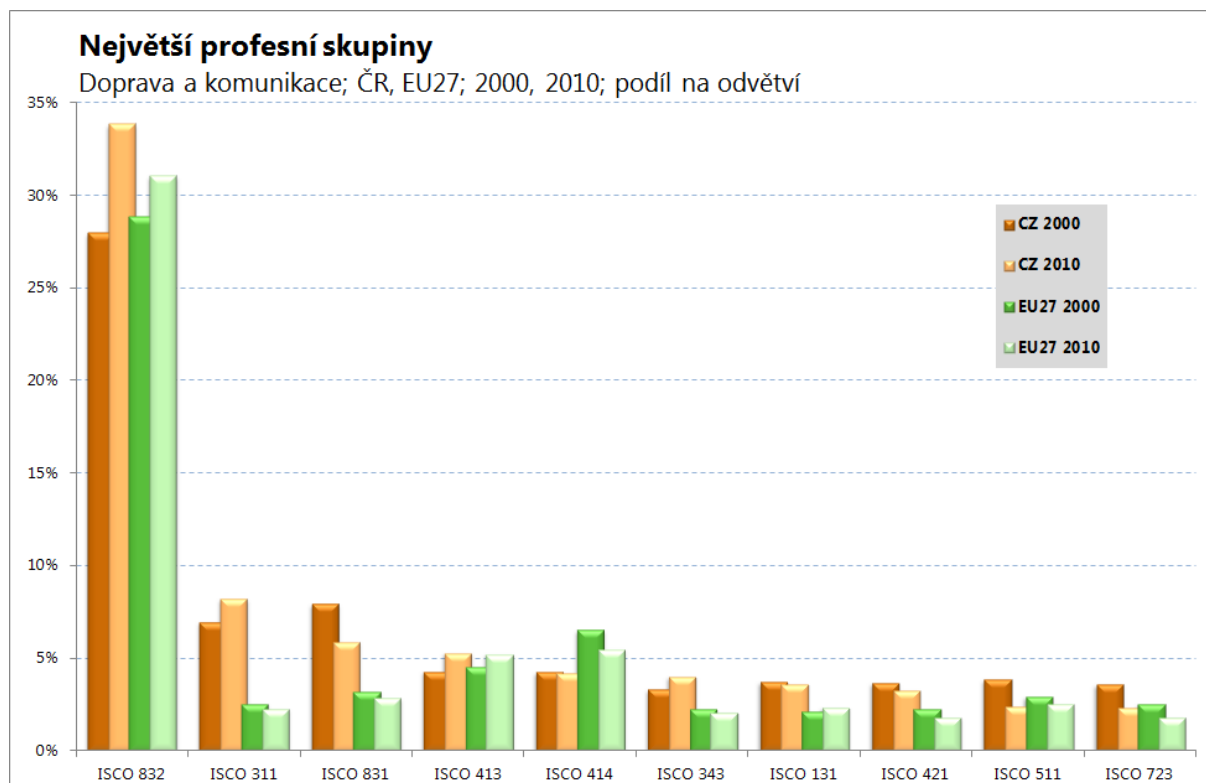
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný pokles. V roce 2020 má být v odvětví *Doprava a komunikace* zaměstnáno již jen necelých 360 tisíc osob, což je o 9 tisíc méně (tedy o více než 2 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 100 tisíc osob. Z nich bude mít asi 7 tisíc základní vzdělání, téměř 49 tisíc střední vzdělání bez maturity, více než 37 tisíc střední vzdělání s maturitou a přes 6 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Doprava a komunikace* potřeba nově obsadit až zhruba 90 tisíc pracovních míst²³.

²³ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Doprava a komunikace* jsou v ČR pouze 4 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Řidiči motorových vozidel* (ISCO 832), která obsahuje třetinu všech zaměstnaných v odvětví. Protože rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní, má odvětví *Doprava a komunikace* nadprůměrnou profesní koncentraci, dokonce pátou nejvyšší ze všech odvětví. Ta se navíc za posledních 15 let mírně zvýšila, a to především díky nárůstu podílu nejsilnější skupiny povolání. I v EU jde o odvětví s pátou nejvyšší profesní koncentrací.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Doprava a komunikace*:

ISCO 832 Řidiči motorových vozidel

ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech

ISCO 831 Řidiči železničních kolejových vozidel v příbuzných oborech

ISCO 413 Úředníci ve skladech, v dopravě a v přepravě

ISCO 414 Úředníci v knihovnách, na poštách a v příbuzných oborech

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci

ISCO 131 Vedoucí ředitelé malých podniků, organizací

ISCO 421 Pokladníci a pracovníci v příbuzných oborech

ISCO 511 Obsluhující pracovníci v dopravě a při cestování (průvodci)

ISCO 723 Mechanici a opraváři strojů a zařízení (kr.mech.a oprav.elekt.a elektron.str.)

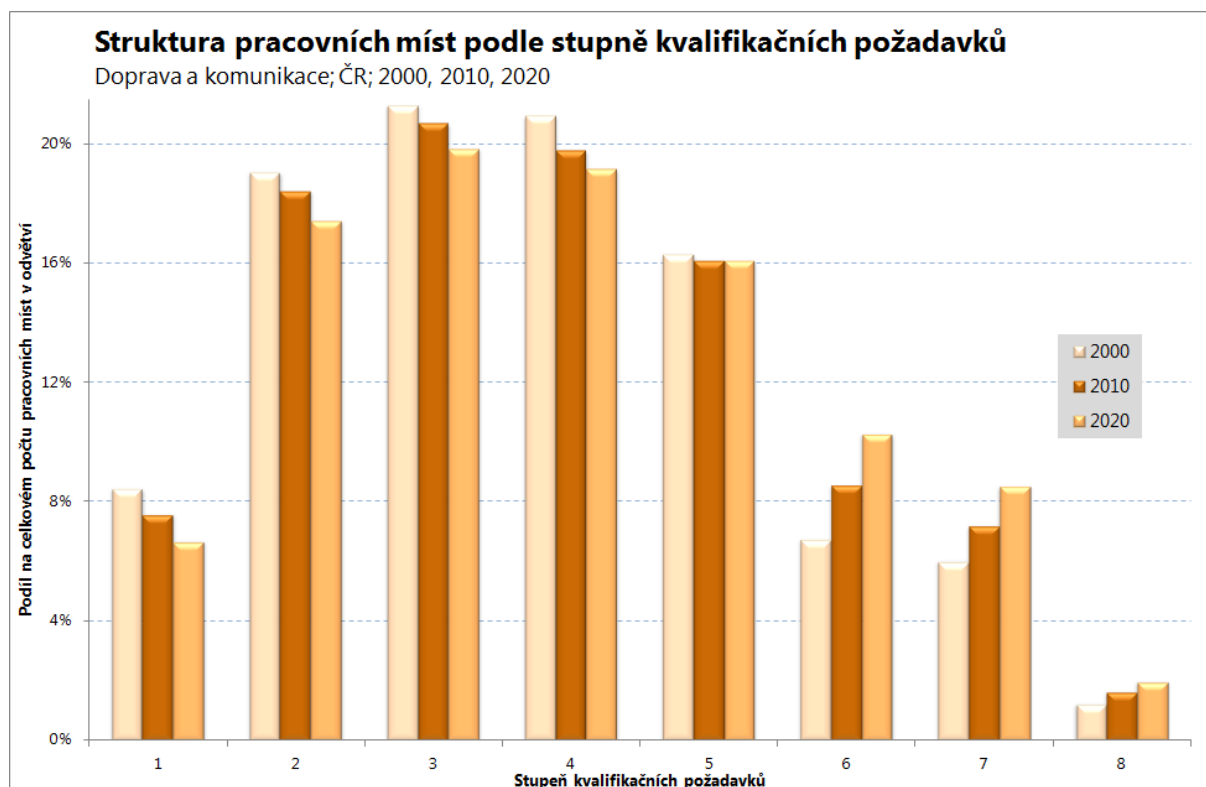
■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Doprava a komunikace* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Vedoucí pracovníci výrobních, provozních a*

jiných dílčích celků velkých organizací a podniků (ISCO 122). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o více než 4 tisíce. O 4 tisíce více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343), o 1,5 tisíce více ve skupině povolání *Řidiči motorových vozidel* (ISCO 832) a o necelé 3 tisíce vzroste i počet osob ve skupině povolání *Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech* (ISCO 311). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Obsluhující pracovníky v dopravě a při cestování (průvodce)* (ISCO 511, jejichž počet má klesnout o více než 4 tisíce. Přibližně o necelé 4 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Úředníci v knihovnách, na poštách a v příbuzných oborech* (ISCO 414), *Mechanici, seřizovači, opraváři elektrických a elektronických zařízení a přístrojů* (ISCO 724) a také *Mechanici a opraváři strojů a zařízení* (ISCO 723).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Doprava a komunikace* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,13 bodu a v roce 2010 činila 3,81 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,43 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,78 bodu, což je o 0,44 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

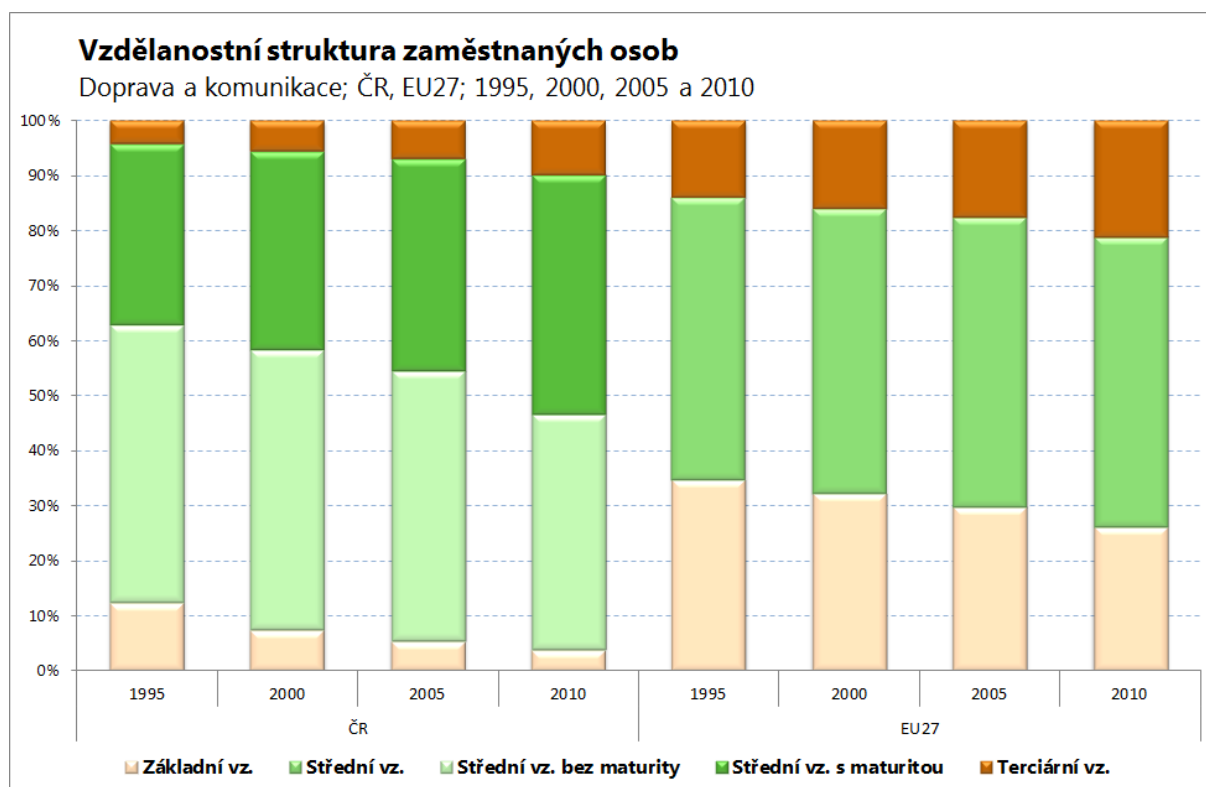

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává podobné tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst jako doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,14 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Doprava a komunikace* u nás v roce 2010 činila 11,38 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,72 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na necelých 97 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi průměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Doprava a komunikace* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 35 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 16 % zaměstnaných tvoří osoby s technickým maturitním středoškolským a necelých 8 % s ekonomickým středoškolským maturitním vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním v technických oborech.

4.19 Peněžnictví a pojišťovnictví

Vymezení odvětví

Téměř 63 % této skupiny odvětví tvoří v ČR odvětví *Finanční zprostředkování kromě pojišťovnictví a penzijního financování* (NACE kód 65). Dalších 27 % zaměstnaných spadá do odvětví *Pojišťovnictví a penzijní financování kromě povinného sociálního zabezpečení* (NACE kód 66) a 10 % skupiny je odvětví *Pomocné činnosti související s finančním zprostředkováním* (NACE kód 67). Největším pododvětvím je *Peněžní zprostředkování* (NACE kód 65.1). V něm je zaměstnáno téměř 48 % odvětvové skupiny. Dalších 15 % náleží do pododvětví *Ostatní finanční zprostředkování* (NACE kód 65.2) a 7 % do pododvětví *Pomocné činnosti související s finančním zprostředkováním kromě pojišťovnictví a penzijního financování* (NACE kód 67.1). Poslední pododvětví, *Pomocné činnosti související s pojišťovnictvím a penzijním financováním* (NACE kód 67.2), zahrnuje 3 % odvětvové skupiny.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Peněžnictví a pojišťovnictví je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty deváté největší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	1 161	2 472	343 077	533 308	5,2%	3,0%	3,0%	5,6%
Celková produkce odvětví ¹	3 089	7 305	711 825	1 145 707	5,9%	3,2%	2,4%	5,0%
Produktivita práce ²	39,30	82,54	126,07	195,96	5,1%	3,0%	141,7%	191,8%

¹v milionech € v cenách roku 2000

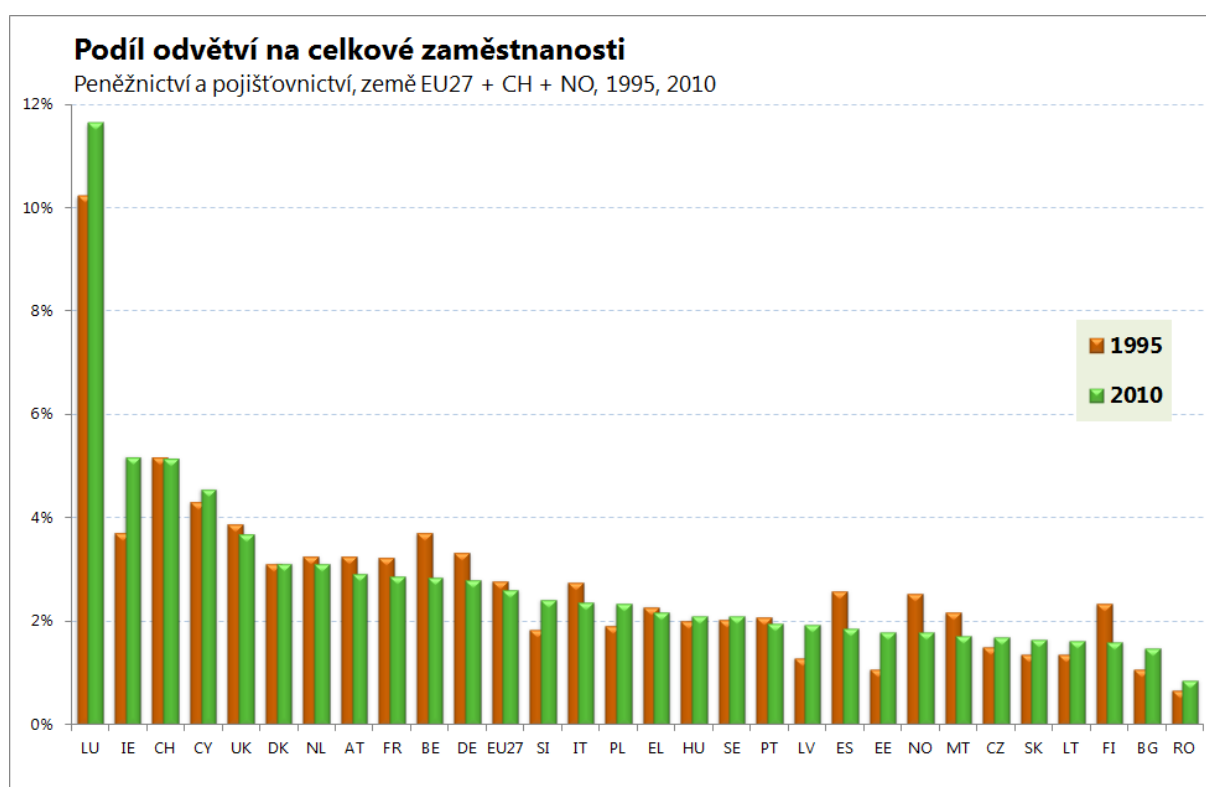
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 42 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 15 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil téměř o 10 tisíc, tedy o necelých 13 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno téměř 89 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 1,5 % na 1,7 %. I přes tento nárůst je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví* na celkové zaměstnanosti v ČR podprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj něco málo přes 2,6 % z celkové zaměstnanosti.

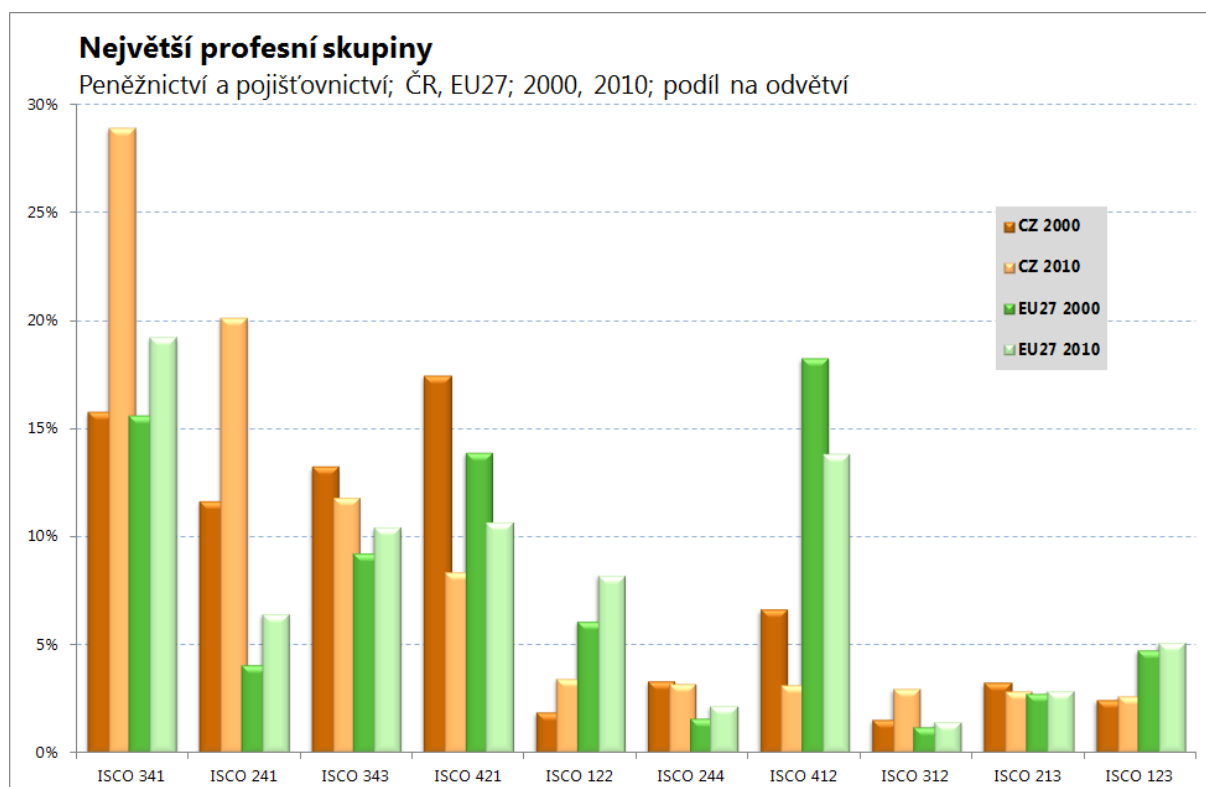
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný pokles. V roce 2020 má být v odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví* zaměstnáno již jen necelých 82 tisíc osob, což je o 7 tisíc méně (tedy o téměř 8 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo více než 25 tisíc osob. Z nich bude mít asi 0,5 tisíce základní vzdělání, 2 tisíce střední vzdělání bez maturity, necelých 14 tisíc střední vzdělání s maturitou a více než 9 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví* potřeba nově obsadit až téměř 19 tisíc pracovních míst²⁴.

²⁴ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví* jsou v ČR pouze 4 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí* (ISCO 341), která v odvětví dominuje poměrně výrazně. Rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní, proto má odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví* nadprůměrnou profesní koncentraci, dokonce čtvrtou nejvyšší ze všech odvětví v ČR. Je to i díky tomu, že se za posledních 15 let výrazně zvýšila, a to především díky nárůstu podílu nejsilnějších skupin povolání. V EU má toto odvětví pouze průměrnou profesní koncentraci.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví*:

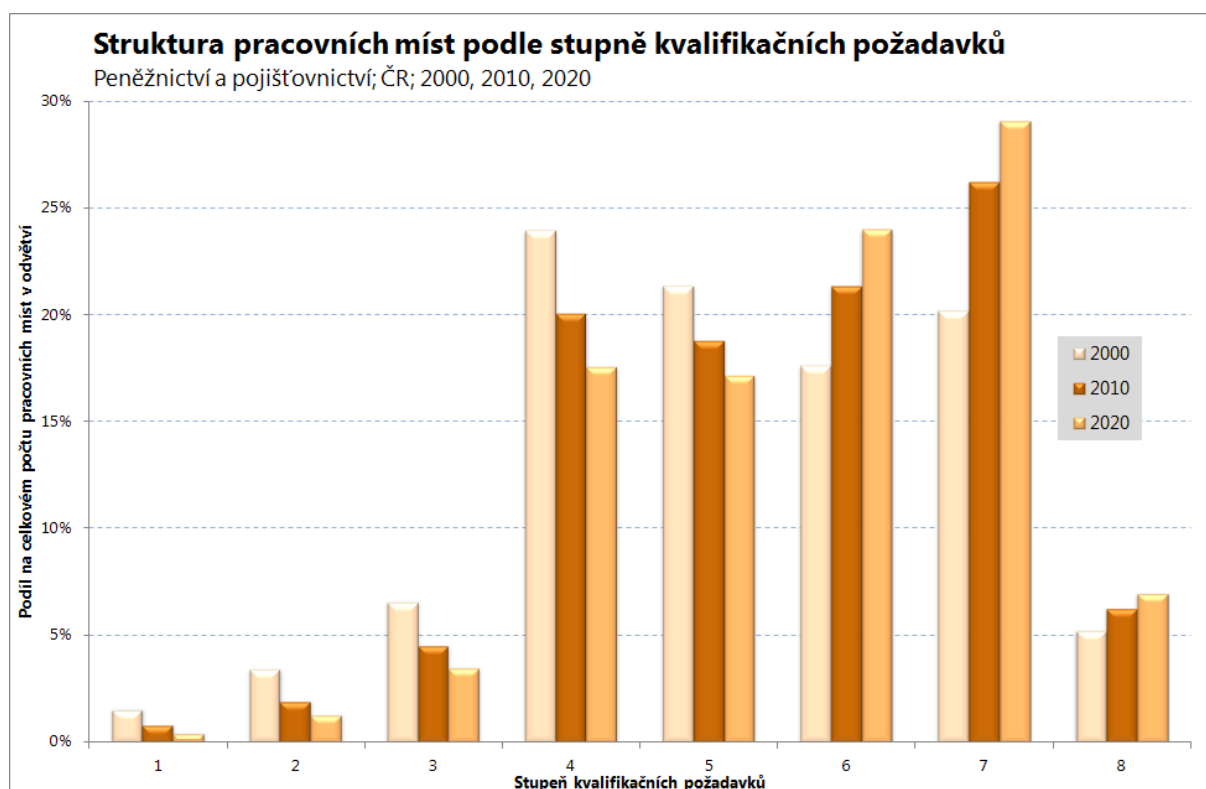
ISCO 341 Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí
ISCO 241 Vědci a odborní duševní pracovníci v oblasti podnikání a v příbuzných oborech
ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
ISCO 421 Pokladníci a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 122 Vedoucí pracovníci výroby, provozu a j. dílčích celků velkých organizací, podniků ap
ISCO 244 Odborní pracovníci ve společenských vědách a v příbuzných oborech
ISCO 412 Úředníci zpracovávající číselné údaje
ISCO 312 Techničtí pracovníci v oblasti výpočetní techniky
ISCO 213 Vědci a odborníci v oblasti výpočetní techniky
ISCO 123 Vedoucí pracovníci univerzálních dílčích celků (org.jednotek, seskupení, útvarů)

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Techničtí pracovníci v oblasti výpočetní techniky* (ISCO 312). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o necelé 2 tisíce. O zhruba 500 více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí* (ISCO 341). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Pokladníky a pracovníky v příbuzných oborech* (ISCO 421), jejichž počet má klesnout o téměř 5 tisíc. O více než 1 tisíc se sníží také počet osob ve skupině povolání *Úředníci zpracovávající číselné údaje* (ISCO 412) a *Vědci a odborníci v oblasti výpočetní techniky* (ISCO 213).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,34 bodu a v roce 2010 činila 5,55 bodu (na osmistupňové škále). To je o 1,30 bodu více, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 5,22 bodu, což je o 1,00 bodu více než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

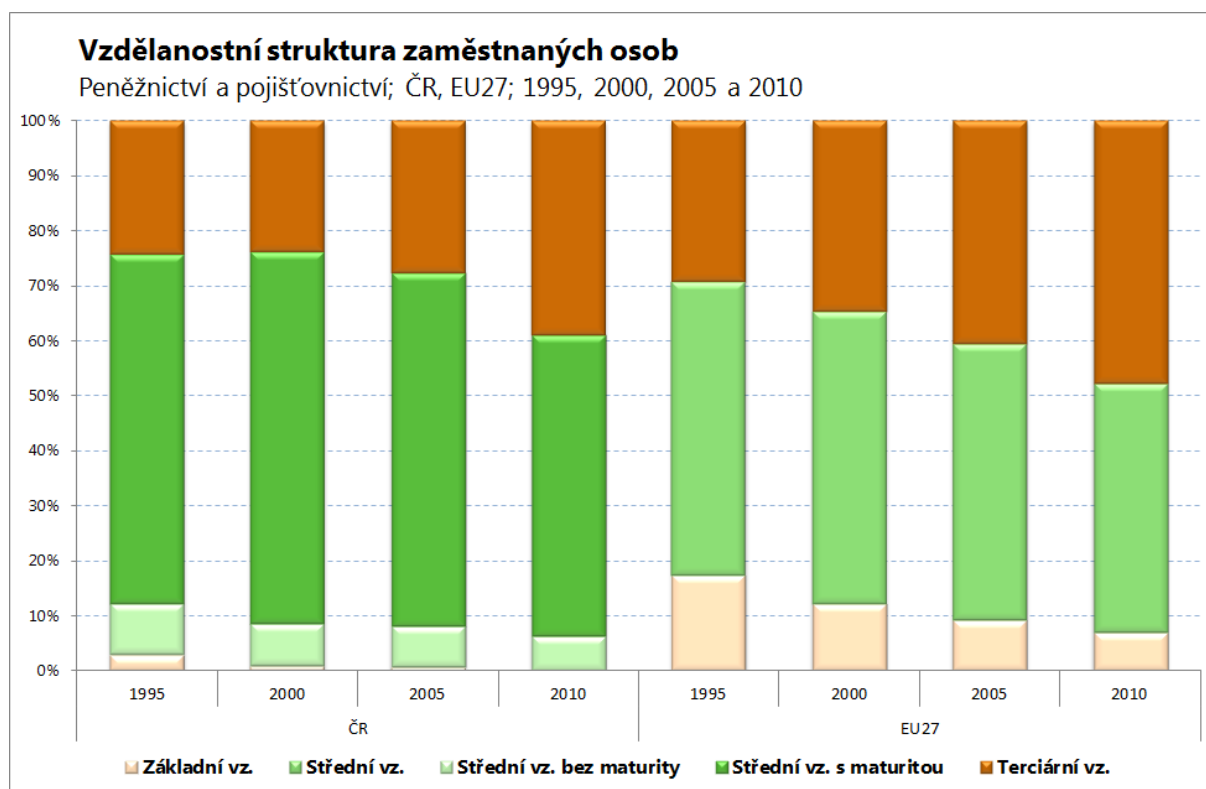

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává výrazně pomalejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,18 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví* u nás v roce 2010 činila 13,43 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,76 roku. I díky tomuto nárůstu je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví na 114 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Jedná se o odvětví s druhou nejvyšší průměrnou délkou vzdělávání v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Peněžnictví a pojišťovnictví* osoby se středním vzděláním s maturitou v ekonomických oborech, které tvoří 25 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších téměř 22 % zaměstnaných tvoří osoby s terciárním ekonomickým a necelých 10 % se středním maturitním technickým vzděláním. V celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou osoby s terciárním vzděláním s obory společenských věd, obchodu a práva.

4.20 Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj

Vymezení odvětví

Největší část této skupiny odvětví, téměř 66 %, tvoří odvětví *Ostatní podnikatelské činnosti* (NACE kód 74). Dalších 14 % pak tvoří odvětví *Činnosti v oblasti výpočetní techniky* (NACE kód 72) a výraznější podíl (12 %) má i odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí* (NACE kód 70). Zbylá dvě odvětví v této skupině, *Výzkum a vývoj* (NACE kód 73) a *Pronájem strojů a přístrojů bez obsluhy, pronájem výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost* (NACE kód 71) tvoří jen 6 % resp. 1 % této skupiny odvětví. Tato odvětvová skupina zahrnuje velké množství (23) pododvětví. Největší z nich je pododvětví *Právní a účetní činnosti a jejich revize; daňové poradenství; průzkum trhu a veřejného mínění; poradenství v oblasti podnikání a řízení, holdingové společnosti* (NACE kód 74.1). V něm je zaměstnáno přes 21 % ze všech osob v této odvětvové skupině. Přibližně 10 % patří do pododvětví *Architektonické a inženýrské činnosti a související technické poradenství* (NACE kód 74.2), *Pátrací a ochranné činnosti* (NACE kód 74.6) a také do pododvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí na základě honoráře nebo smlouvy* (NACE kód 70.3). Podíl dalších tří pododvětví je kolem 7%. Jedná se o pododvětví *Publikování, dodávky a poradenství v oblasti softwaru* (NACE kód 72.2), *Průmyslové čištění a všeobecný úklid* (NACE kód 74.7) a také *Reklamní činnosti* (NACE kód 74.4).

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty druhé největší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	8 210	10 861	1 419 001	2 133 797	1,9%	2,8%	13,4%	22,3%
Celková produkce odvětví ¹	14 143	31 972	2 123 884	3 669 340	5,6%	3,7%	10,6%	16,1%
Produktivita práce ²	35,92	50,19	128,02	126,24	2,3%	-0,1%	86,2%	123,5%

¹v milionech € v cenách roku 2000

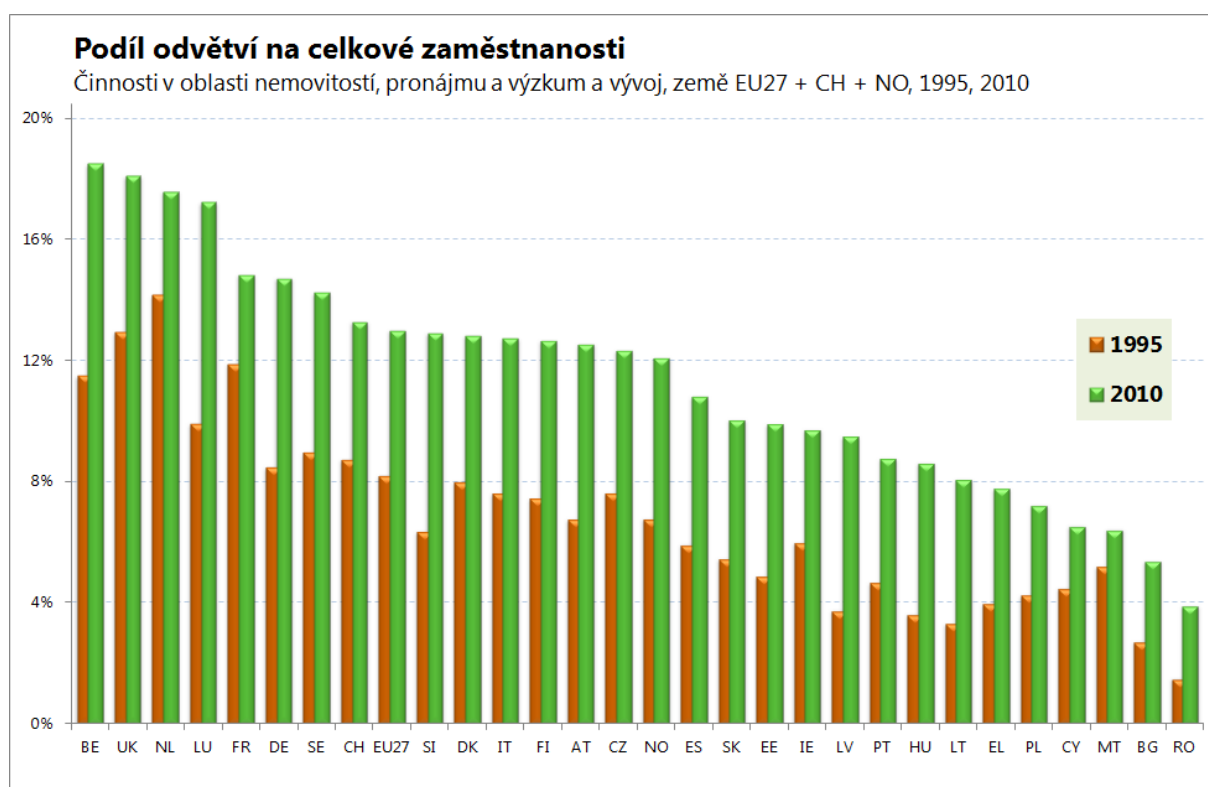
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 40 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 17 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil o více než 243 tisíc, tedy téměř o 62 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 637 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 ze 7,6 % na 12,4 %. I přes tento nárůst je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj* na celkové zaměstnanosti v ČR podprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj něco málo přes 13,0 % z celkové zaměstnanosti.

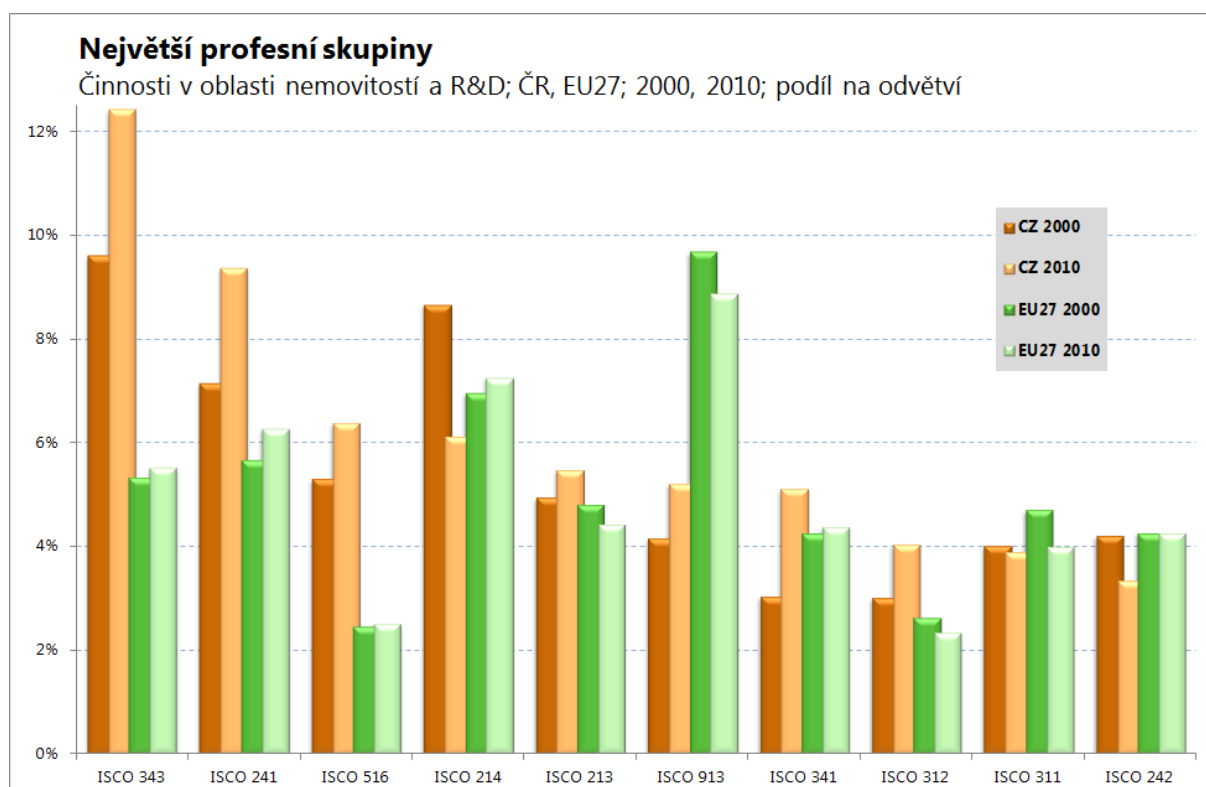
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj* zaměstnáno 738 tisíc osob, což je o 101 tisíc více (tedy o necelých 16 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze těchto 101 tisíc nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 47 tisíc osob. Z nich bude mít asi 2,5 tisíce základní vzdělání, 9 tisíc střední vzdělání bez maturity, necelých 17 tisíc střední vzdělání s maturitou a více než 18 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v ČR v tomto odvětví potřeba nově obsadit až zhruba 148 tisíc pracovních míst²⁵.

²⁵ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj* je v ČR 7 skupin povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj* pouze velmi podprůměrnou profesní koncentraci, druhou nejnižší ze všech odvětví v ČR. A to i přesto, že se za posledních 15 let mírně zvýšila. Velmi podprůměrná je profesní koncentrace v tomto odvětví také v EU. Tam je druhá nejnižší ze všech odvětví.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj*:

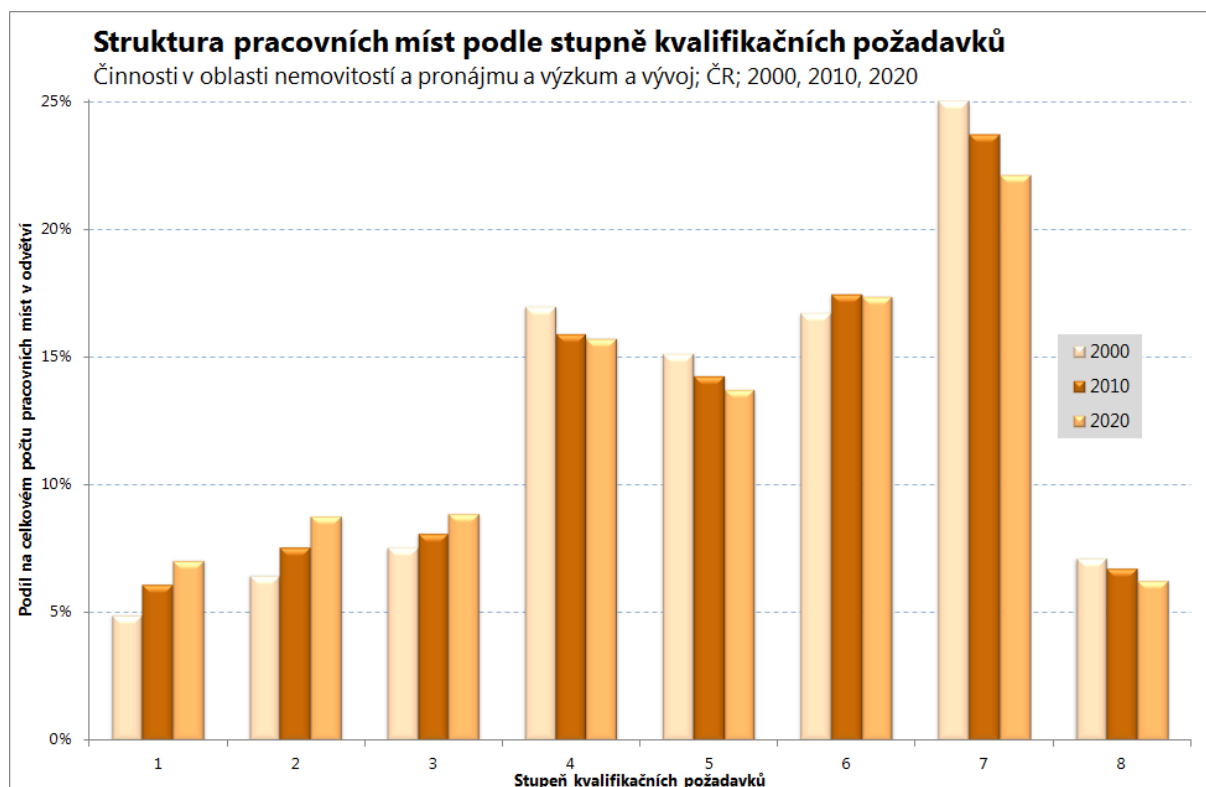
ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
ISCO 241 Vědci a odborní duševní pracovníci v oblasti podnikání a v příbuzných oborech
ISCO 516 Pracovníci ochrany a ostrahy
ISCO 214 Architekti, projektanti, konstruktéři, techničtí vědci a inženýři (tvůrčí prac.)
ISCO 213 Vědci a odborníci v oblasti výpočetní techniky
ISCO 913 Pomocníci, uklízeči a pradelci
ISCO 341 Odborní pracovníci - zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí
ISCO 312 Techničtí pracovníci v oblasti výpočetní techniky
ISCO 311 Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech
ISCO 242 Odborní pracovníci v právní oblasti

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o téměř 26 tisíc. O necelých 17 tisíc více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Pomocníci, uklízeči a prádlači* (ISCO 913) a zhruba o 10 tisíc více ve skupině povolání *Odborní zprostředkovatelé obchodních a finančních transakcí* (ISCO 341), *Pracovníci ochrany a ostrahy* (ISCO 516) a také *Vrátní, nosiči, poslové a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 915). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Vedoucí ředitele malých podniků, organizací* (ISCO 131), jejichž počet má klesnout o téměř 9 tisíc. Přibližně o 8,5 tisíc se sníží také počet osob ve skupině povolání *Architekti, projektanti, konstruktéři, techničtí vědci a inženýři* (ISCO 214).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj* za posledních 10 let mírně snížila. Jejich celková úroveň poklesla oproti roku 2000 o 0,11 bodu a v roce 2010 činila 5,06 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,81 bodu více, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 4,77 bodu, což je o 0,56 bodu více než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

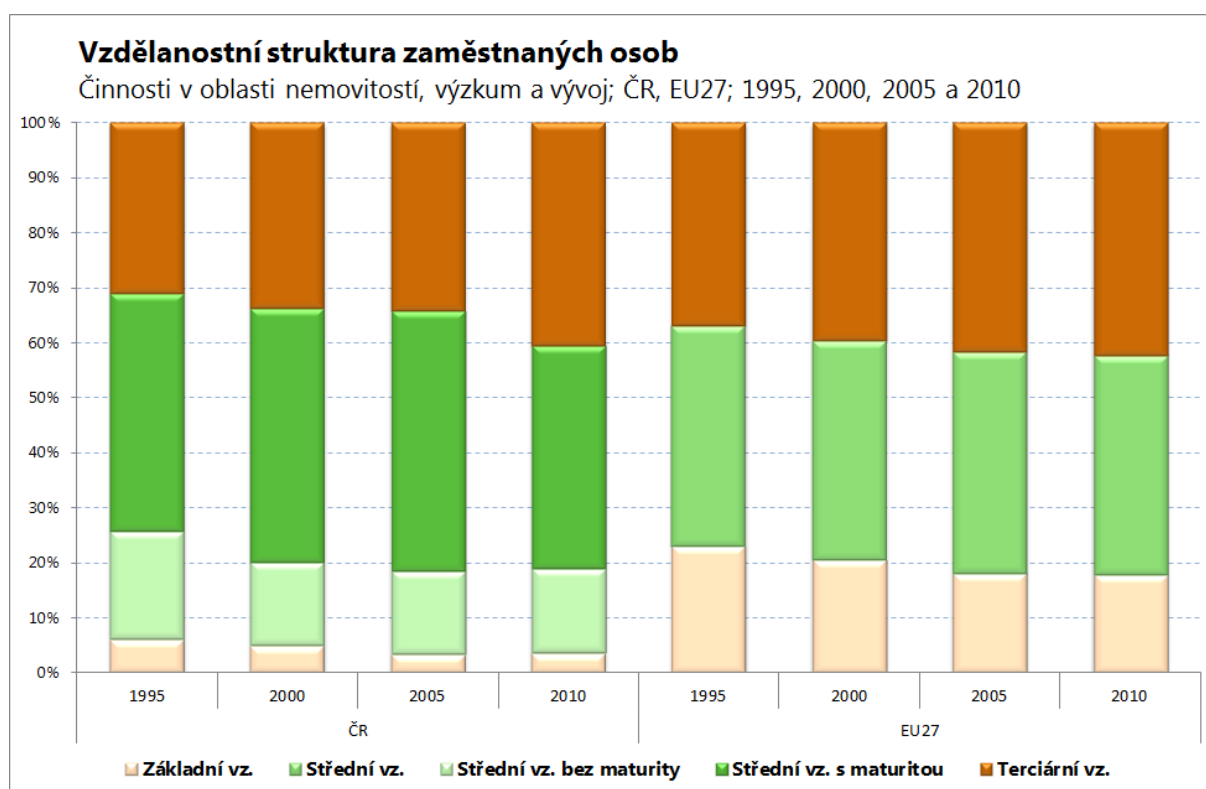

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává ještě rychlejší tempo snižování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má snížit o 0,13 bodu.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj* u nás v roce 2010 činila 13,17 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,56 roku. I díky tomuto nárůstu je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví na 112 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Jedná se o odvětví s třetí nejvyšší průměrnou délkou vzdělávání v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a výzkum a vývoj* osoby se středním vzděláním s maturitou v technických oborech, které tvoří 15 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších téměř 13 % zaměstnaných tvoří osoby s terciárním technickým a necelých 12 % s maturitním středoškolským vzděláním. V celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou osoby s terciárním vzděláním s obory společenských věd, obchodu a práva.

4.21 Veřejná správa a obrana

Vymezení odvětví

Do této skupiny odvětví je zahrnuto odvětví, které se oficiálně jmenuje *Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení* (NACE kód 75). Z tohoto odvětví jsou významná především pododvětví *Veřejná správa a hospodářská a společenská politika* (NACE kód 75.1), obsahující 50 % všech zaměstnaných odvětví a pododvětví *Činnosti pro společnost jako celek* (NACE kód 72.2). Do něj náleží 45 % zaměstnaných z odvětví. Třetí pododvětví, *Činnosti v oblasti povinného sociálního zabezpečení* (NACE kód 75.3), tak zahrnuje jen 5 % ze všech zaměstnaných v tomto odvětví.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Veřejná správa a obrana je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty páté největší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	2 834	4 316	492 673	603 271	2,8%	1,4%	5,3%	6,3%
Celková produkce odvětví ¹	4 026	6 268	661 489	1 006 123	3,0%	2,8%	2,1%	4,4%
Produktivita práce ²	13,88	20,83	47,13	67,67	2,7%	2,4%	35,8%	66,2%

¹v milionech € v cenách roku 2000

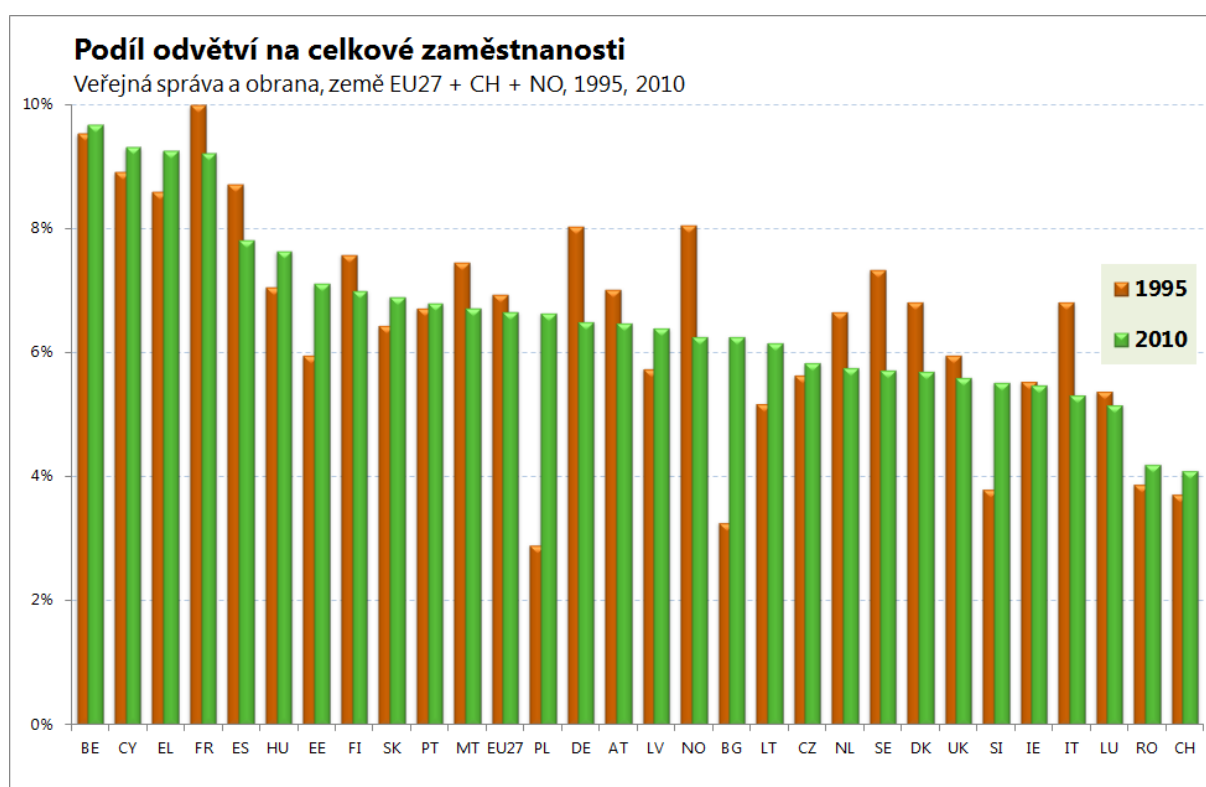
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Veřejná správa a obrana*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 31 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 26 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Veřejná správa a obrana* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil téměř o 11 tisíc, tedy o necelá 4 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 301 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 5,6 % na 5,8 %. I přes tento nárůst je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Veřejná správa a obrana* na celkové zaměstnanosti v ČR podprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj něco málo přes 6,7 % z celkové zaměstnanosti.

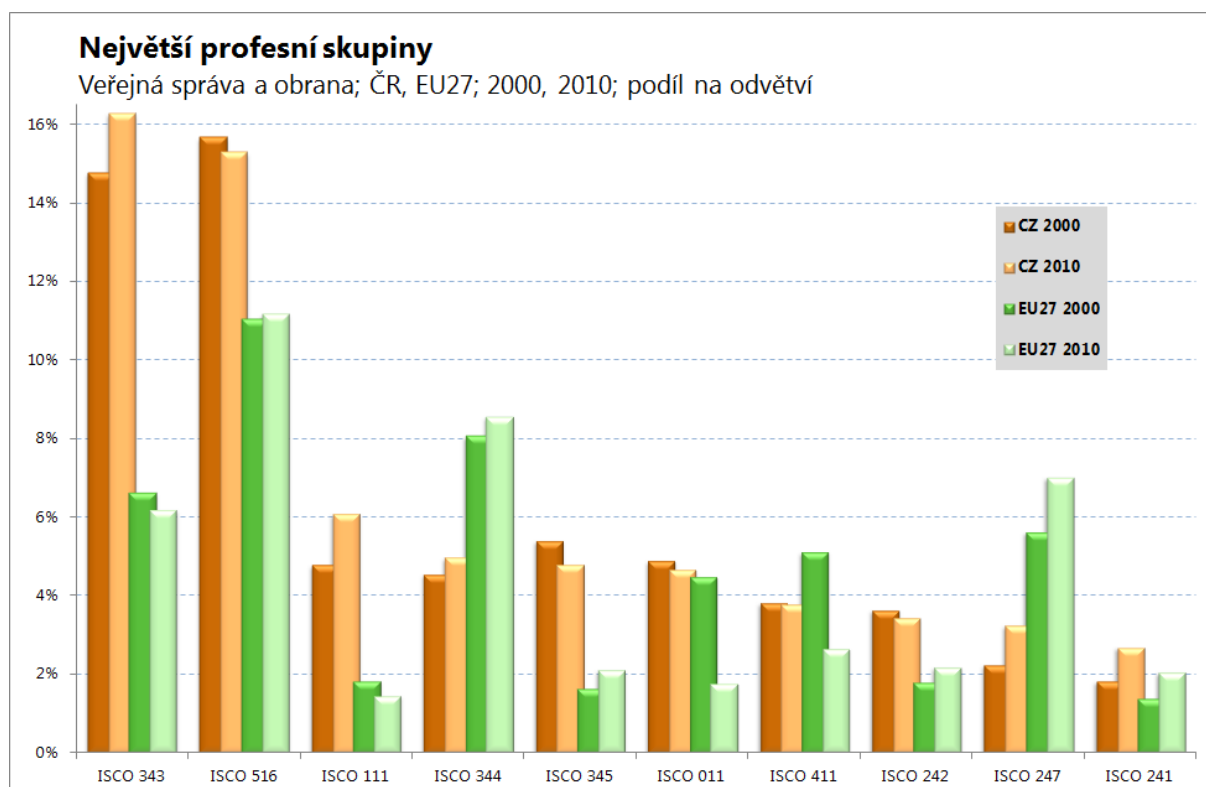
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných se však v tomto odvětví v ČR má postupně zastavit a do roku 2020 je v něm naopak očekáván mírný pokles. V roce 2020 má být v odvětví *Veřejná správa a obrana* zaměstnáno již jen 285 tisíc osob, což je o 16 tisíc méně (tedy o více než 5 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let nebude v tomto odvětví potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 77 tisíc osob. Z nich bude mít asi 3 tisíce základní vzdělání, téměř 13 tisíc střední vzdělání bez maturity, 41 tisíc střední vzdělání s maturitou a 20 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Veřejná správa a obrana* potřeba nově obsadit až zhruba 61 tisíc pracovních míst²⁶.

²⁶ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Veřejná správa a obrana* je v ČR pouze 5 skupin povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343), ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Veřejná správa a obrana* pouze podprůměrnou profesní koncentraci. Ta se ale za posledních 15 let mírně zvýšila. V EU je v tomto odvětví profesní koncentrace jen velmi podprůměrná.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Veřejná správa a obrana*:

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
ISCO 516 Pracovníci ochrany a ostrahy
ISCO 111 Zákonnodárci
ISCO 344 Celní a daňoví pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 345 Policejní inspektoři a detektivové
ISCO 011 Příslušníci armády
ISCO 411 Kancelářští a manipulační pracovníci, sekretářky, písařky
ISCO 242 Odborní pracovníci v právní oblasti
ISCO 247 Ostatní odborní administrativní pracovníci jinde neuvedení
ISCO 241 Vědci a odborní duševní pracovníci v oblasti podnikání a v příbuzných oborech

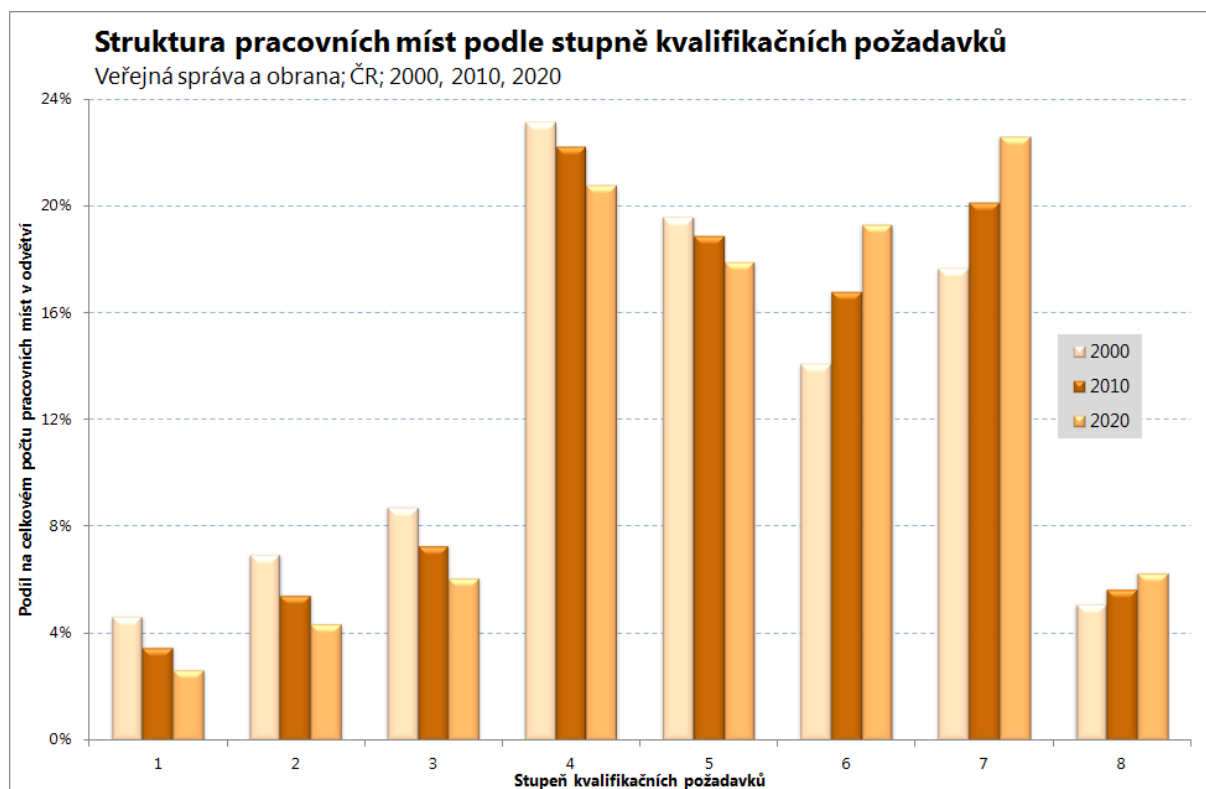
■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Veřejná správa a obrana* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Odborní pracovníci v právní oblasti* (ISCO 242). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o 1,5 tisíce.

Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Pracovníky ochrany a ostrahy* (ISCO 516), jejichž počet má klesnout o téměř 5 tisíc. Přibližně o necelé 4 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Kancelářští a manipulační pracovníci, sekretářky, písáčky* (ISCO 411). A o více než 2 tisíce ve skupině *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343) a také *Úředníci zpracovávající číselné údaje* (ISCO 412).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Veřejná správa a obrana* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,22 bodu a v roce 2010 činila 5,07 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,83 bodu více, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 4,83 bodu, což je o 0,62 bodu více než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

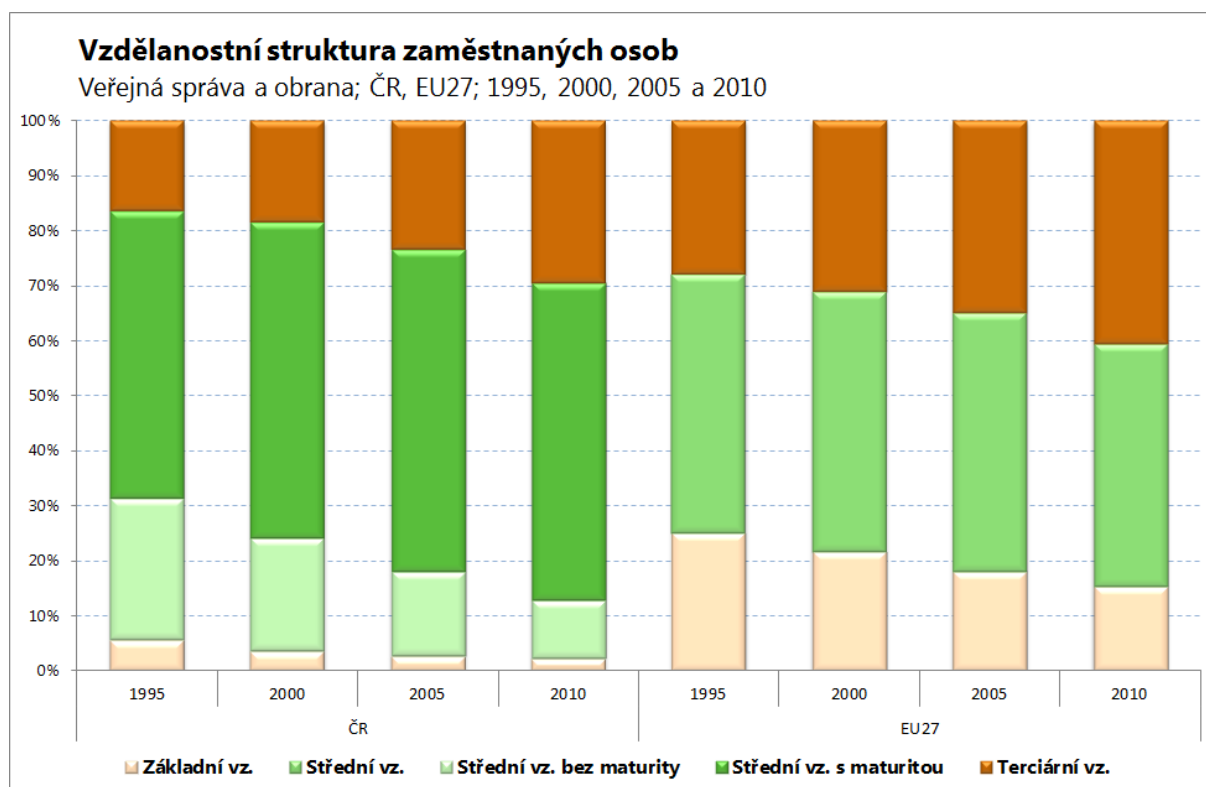

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává podobné tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst jako doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,20 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Veřejná správa a obrana* u nás v roce 2010 činila 12,87 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,95 roku. I díky tomuto nárůstu je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví na 109 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Jedná se o odvětví se čtvrtou nejvyšší průměrnou délkou vzdělávání v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Veřejná správa a obrana* osoby se středním vzděláním s maturitou v ekonomických oborech, které tvoří 17 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 16 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským a necelých 8 % se středoškolským nematuritním technickým vzděláním. V celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou osoby s terciárním vzděláním s obory společenských věd, obchodu a práva.

4.22 Školství

Vymezení odvětví

Tato skupina odvětví odpovídá odvětví *Vzdělávání* (NACE kód 80), ve kterém jsou nejvýznamnější pododvětví *Předškolní výchova (preprimární) a základní (primární) vzdělávání* (NACE kód 80.1). V tomto pododvětví je zaměstnáno více než 53 % ze všech zaměstnaných v odvětví. Další pododvětví, *Střední (sekundární) vzdělávání* (NACE kód 80.2) zahrnuje 26 % celého odvětví a pododvětví *Vyšší (postsekundární) a vysokoškolské (terciární) vzdělávání* (NACE kód 80.3) 12 % celého odvětví. V posledním pododvětví, kterým je *Vzdělávání dospělých a jiné vzdělávání* (NACE kód 80.4) je zaměstnáno necelých 9 % osob z tohoto odvětví.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Školství je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty osmé největší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	2 181	3 390	391 236	468 215	3,0%	1,2%	4,2%	4,9%
Celková produkce odvětví ¹	2 989	4 570	417 167	689 712	2,9%	3,4%	1,5%	3,0%
Produktivita práce ²	11,02	15,49	31,53	44,58	2,3%	2,3%	26,6%	43,6%

¹v milionech € v cenách roku 2000

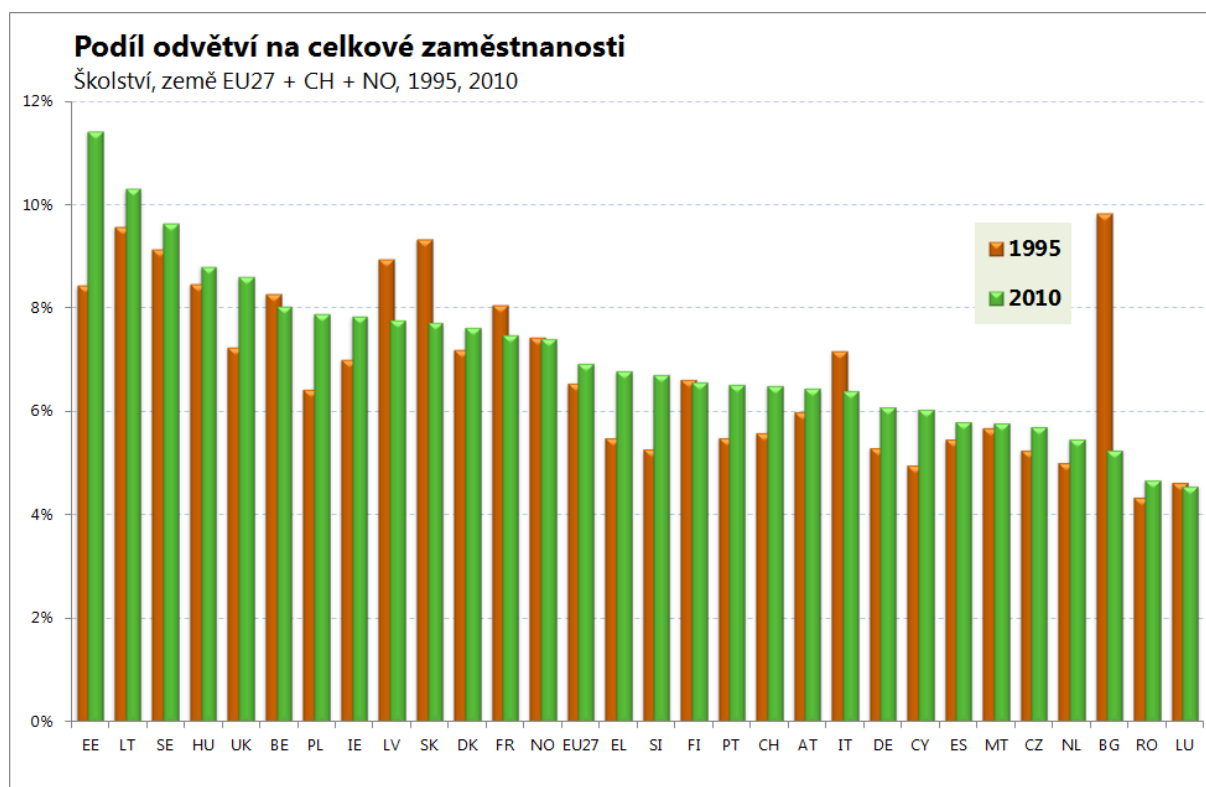
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Školství*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 35 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 22 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Školství* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil téměř o 24 tisíc, tedy o 9 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 295 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 5,3 % na 5,7 %. I přes tento nárůst je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Školství* na celkové zaměstnanosti v ČR výrazně podprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj něco málo přes 6,9 % z celkové zaměstnanosti.

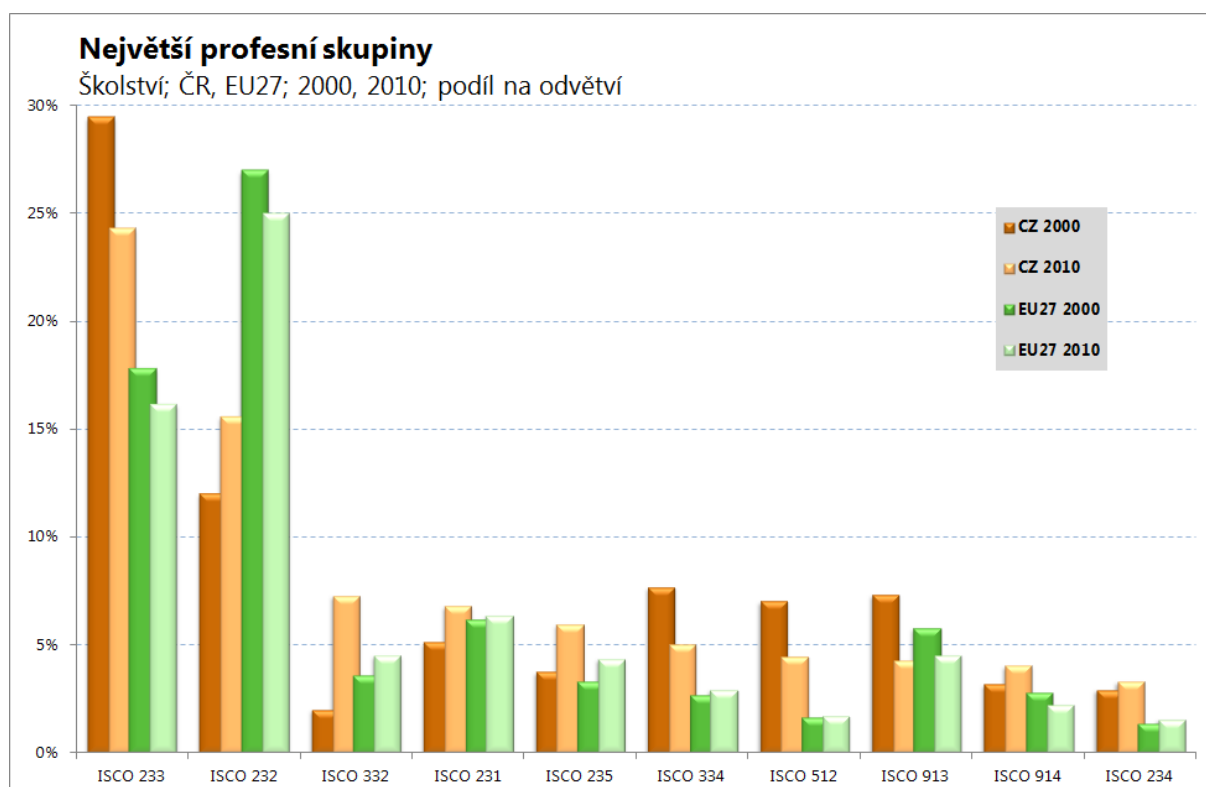
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Školství* zaměstnáno 339 tisíc osob, což je o 44 tisíc více (tedy o necelých 15 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze těchto 44 tisíc nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo zhruba 87 tisíc osob. Z nich bude mít asi 5 tisíc základní vzdělání, necelých 15 tisíc střední vzdělání bez maturity, téměř 24 tisíc střední vzdělání s maturitou a více než 43 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Školství* potřeba nově obsadit až zhruba 131 tisíc pracovních míst²⁷.

²⁷ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Školství* je v ČR 6 skupin povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Učitelé základních škol a předškolní výchovy* (ISCO 233). Ani ta však v odvětví nedominuje příliš výrazně a také rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní. Proto má odvětví *Školství* pouze průměrnou profesní koncentraci. Ta se navíc za posledních 15 let mírně snížila. V EU je v tomto odvětví rovněž průměrná profesní koncentrace.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Školství*:

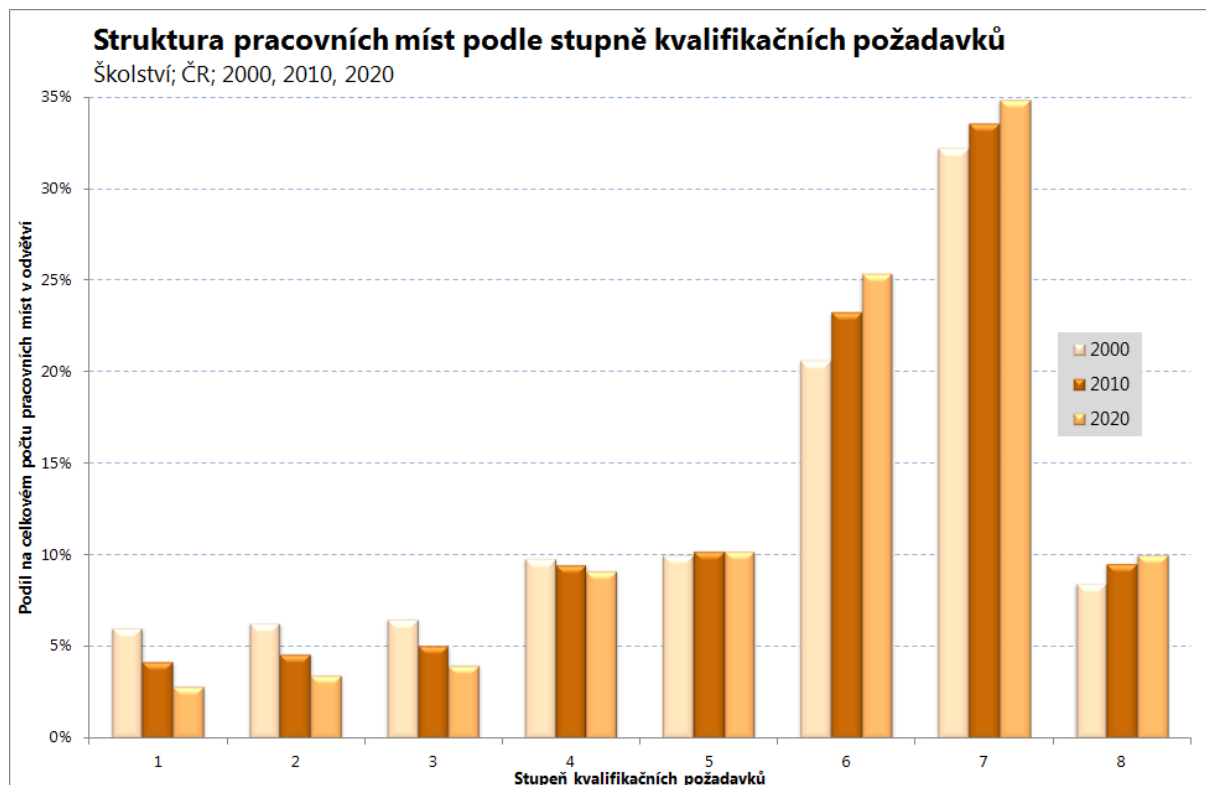
ISCO 233 Učitelé základních škol a předškolní výchovy
ISCO 232 Učitelé středních škol
ISCO 332 Pedagogové pro předškolní výchovu dětí a mládeže
ISCO 231 Vědeckopedagogičtí pracovníci a učitelé na vysokých školách
ISCO 235 Učitelé a odborní pedagogičtí pracovníci jinde neuvedení
ISCO 334 Ostatní pedagogové
ISCO 512 Provozní pracovníci stravování a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 913 Pomocníci, uklízeči a prádlaři
ISCO 914 Domovníci, školníci, čističi oken a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 234 Učitelé na speciálních školách

■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Školství* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Učitelé základních škol a předškolní výchovy* (ISCO 233). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o 8 tisíc. O více než 5 tisíc ze zvýší počet osob zaměstnaných ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343), *Učitelé středních škol* (ISCO 232) a také *Pedagogové pro předškolní výchovu dětí a mládeže* (ISCO 332). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Provozní pracovníky stravování a pracovníky v příbuzných oborech* (ISCO 512), jejichž počet má klesnout o více než 4 tisíce. Přibližně o necelé 2 tisíce se sníží také počet osob ve skupině povolání *Pomocníci, uklízeči a prádlači* (ISCO 913).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Školství* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,24 bodu a v roce 2010 činila 5,69 bodu (na osmistupňové škále). To je o 1,45 bodu více, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 5,62 bodu, což je o 1,41 bodu více než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

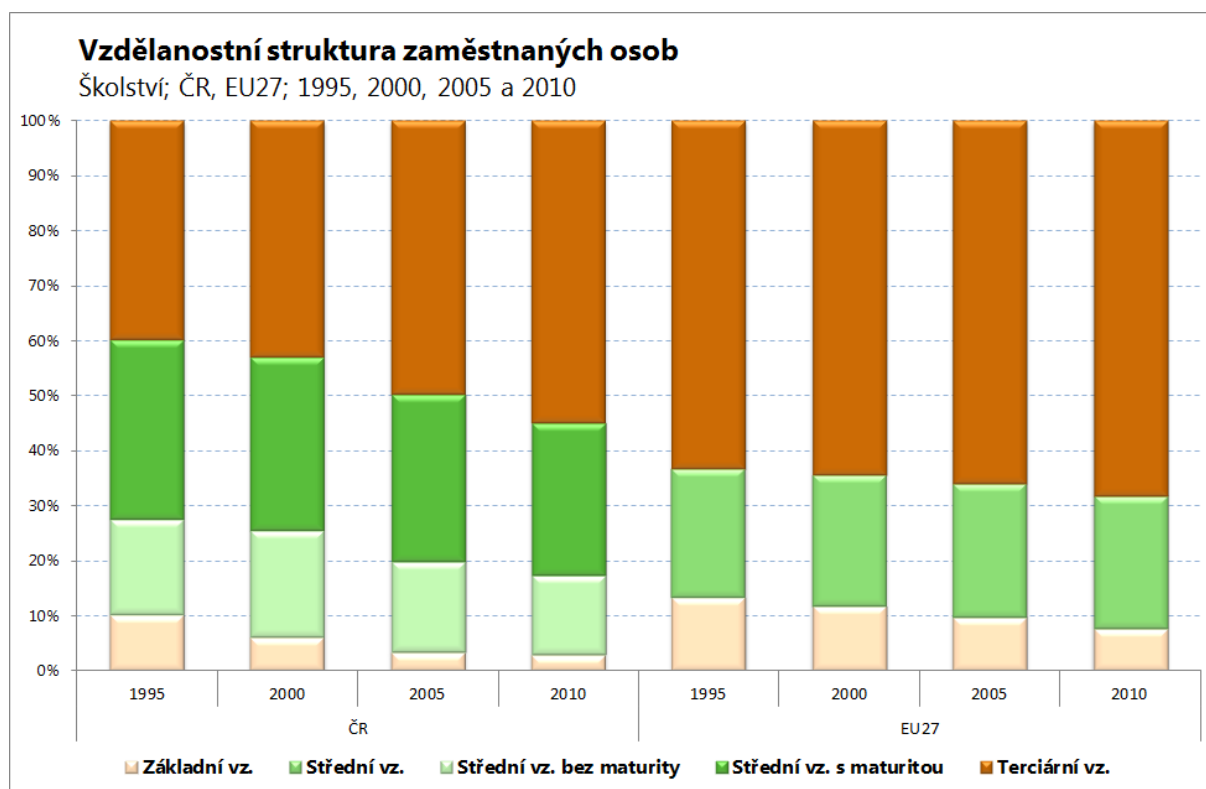

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává pomalejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,17 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Školství* u nás v roce 2010 činila 13,79 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,95 roku. I díky tomuto nárůstu je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví na 117 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Jedná se o odvětví s nejvyšší průměrnou délkou vzdělávání v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Školství* osoby s terciárním vzděláním v učitelských oborech, které tvoří 33 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších téměř 13 % zaměstnaných tvoří osoby s maturitním středoškolským učitelským a necelých 7 % se středoškolským nematuritním technickým vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou osoby s terciárním vzděláním v učitelských oborech.

4.23 Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti

Vymezení odvětví

Toto odvětví odpovídá v mezinárodní klasifikaci NACE skupině 85. Téměř tři čtvrtiny tohoto odvětví tvoří pododvětví *Činnosti související se zdravotní péčí* (NACE kód 85.1). Za posledních 15 let se však podíl tohoto pododvětví snížil o 12 procentních bodů. Naopak vzrostl podíl pododvětví *Sociální péče* (NACE kód 85.3), které tvoří nyní v tomto odvětví v ČR 25 % všech zaměstnaných. Nejmenší podíl má pododvětví *Veterinární činnosti* (NACE kód 85.2), které tvoří kolem 2 % zaměstnaných. Jeho podíl se v tomto odvětví v čase nijak nemění.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty dvanácté největší odvětví v celé ČR, tedy průměrné.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	2 906	2 336	463 746	674 420	-1,4%	2,5%	2,9%	7,1%
Celková produkce odvětví ¹	4 259	5 003	675 393	1 144 183	1,1%	3,6%	1,7%	5,0%
Produktivita práce ²	15,78	16,72	40,70	52,01	0,4%	1,6%	28,7%	50,9%

¹v milionech € v cenách roku 2000

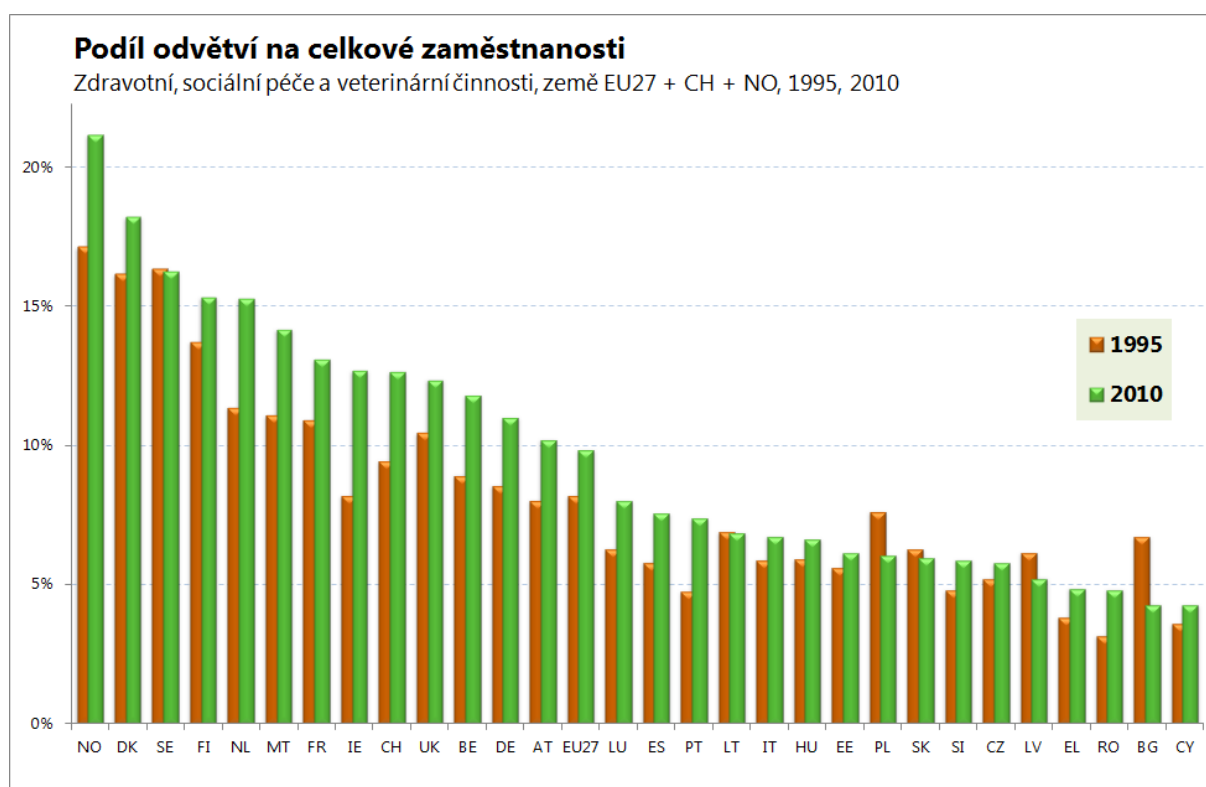
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 32 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je o 25 procentních bodů méně, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil o více než 29 tisíc, tedy o 11 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 299 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 5,2 % na 5,8 %. I přes tento nárůst je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* na celkové zaměstnanosti v ČR výrazně podprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj něco málo přes 9,9 % z celkové zaměstnanosti.

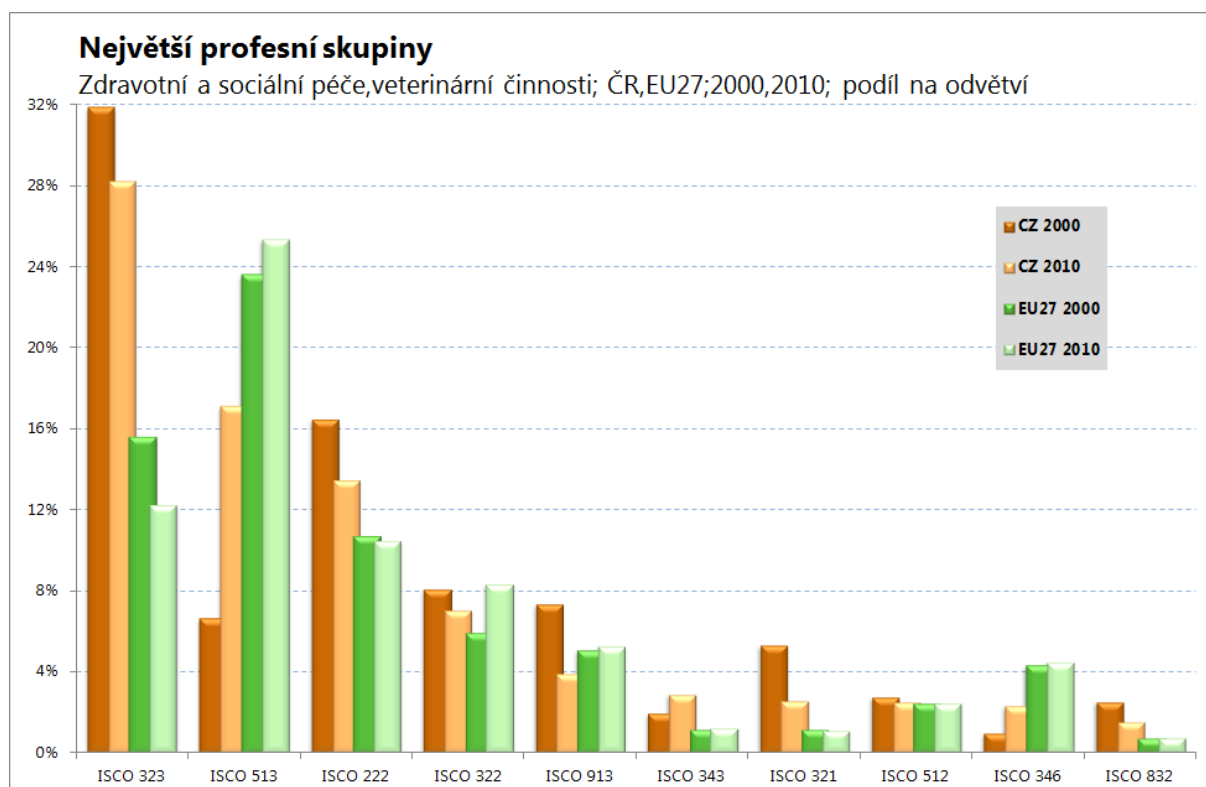
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* zaměstnáno přes 331 tisíc osob, což je o 32 tisíc více (tedy o necelých 11 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze těchto 32 tisíc nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo téměř 81 tisíc osob. Z nich bude mít asi 7 tisíc základní vzdělání, 15 tisíc střední vzdělání bez maturity, 39 tisíc střední vzdělání s maturitou a téměř 20 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v ČR v tomto odvětví potřeba nově obsadit až zhruba 113 tisíc pracovních míst²⁸.

²⁸ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* jsou v ČR pouze 4 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Odborní ošetřovatelé, zdravotní sestry* (ISCO 323), která zahrnuje téměř jednu třetinu všech zaměstnaných. Žádná z dalších skupin povolání nemá nijak extrémní podíl. Proto má odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* nadprůměrnou profesní koncentraci. A to i přesto, že se za posledních 15 let mírně snížila. V EU je v tomto odvětví profesní koncentrace průměrná.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti*:

ISCO 323 Odborní ošetřovatelé, zdravotní sestry

ISCO 513 Pečovatelé a pomocní ošetřovatelé

ISCO 222 Odborní zdravotničtí a veterinární pracovníci

ISCO 322 Zdravotničtí asistenti, optici a rehabilitační pracovníci

ISCO 913 Pomocníci, uklízeči a prادلáci

ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci

ISCO 321 Techničtí a laboratorní pracovníci v oblasti biologie, zemědělství a v příb. obor.

ISCO 512 Provozní pracovníci stravování a pracovníci v příbuzných oborech

ISCO 346 Sociální pracovníci

ISCO 832 Řidiči motorových vozidel

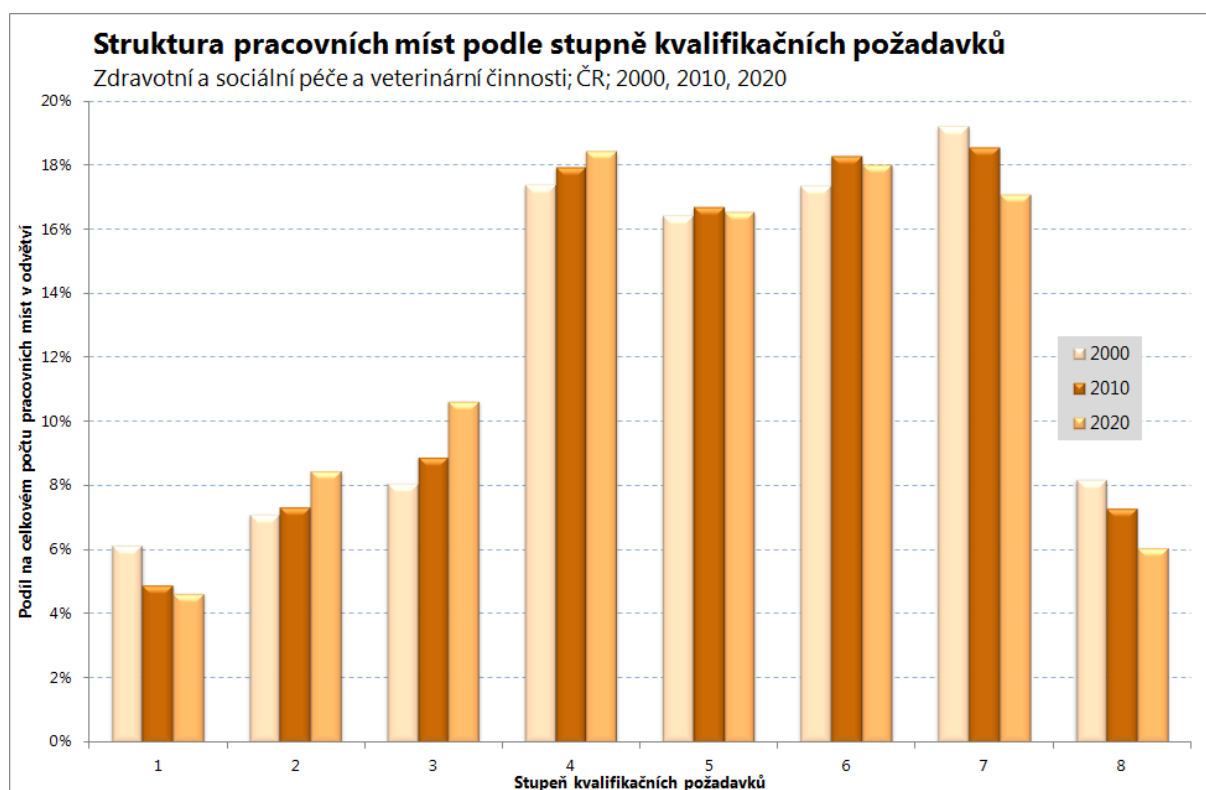
■ Vývoj do roku 2020

Do roku 2020 se má v odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Pečovatelé a pomocní ošetřovatelé* (ISCO 513). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší o více než 40 tisíc. O

6 tisíc více bude osob zaměstnaných ve skupině povolání *Provozní pracovníci stravování a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 512) a o zhruba 4 tisíce více ve skupině povolání *Odborní administrativní pracovníci* (ISCO 343) a také ve skupině *Sociální pracovníci* (ISCO 346). Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Odborné ošetřovatele a zdravotní sestry* (ISCO 323), jejichž počet má klesnout o více než 19 tisíc. Přibližně o necelých 9 tisíc se sníží také počet osob ve skupině povolání *Odborní zdravotničtí a veterinární pracovníci* (ISCO 222) a pokles kolem 5 tisíc je očekáván ve skupině *Pomocníci, uklízeči a pradelci* (ISCO 913) a také *Zdravotničtí asistenti, optici a rehabilitační pracovníci* (ISCO 322).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* za posledních 10 let jen mírně snížila. Jejich celková úroveň poklesla oproti roku 2000 o 0,01 bodu a v roce 2010 činila 5,00 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,76 bodu více, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 4,79 bodu, což je o 0,57 bodu více než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

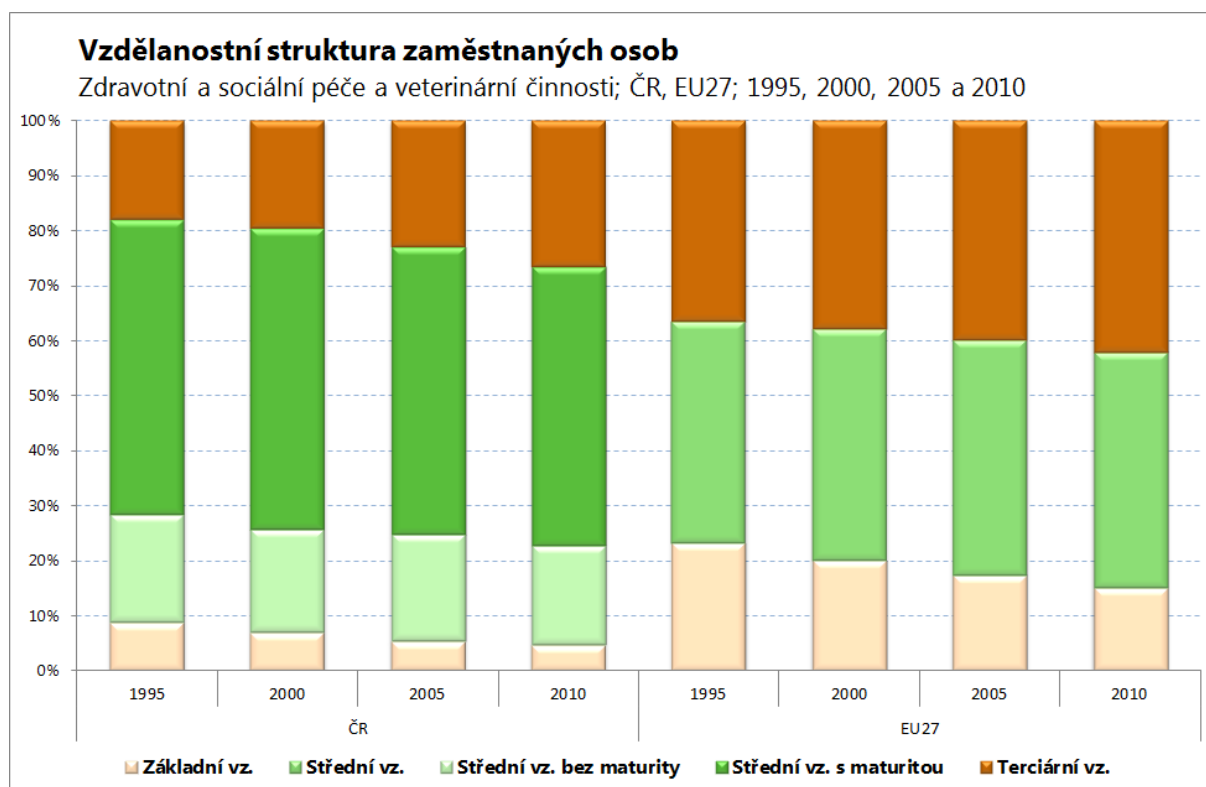

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává výrazně rychlejší tempo snižování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má snížit o 0,13 bodu. To je způsobeno především růstem počtu pracovních míst v oblasti sociální péče, kde jsou kvalifikační požadavky nižší než například u doktorů ve zdravotnictví.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* u nás v roce 2010 činila 12,51 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,54 roku. I díky tomuto nárůstu je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví na více než 106 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi nadprůměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Zdravotní a sociální péče a veterinární činnosti* osoby se středním maturitním vzděláním ve zdravotnických oborech, které tvoří 37 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 19 % zaměstnaných tvoří osoby s terciárním zdravotnickým a necelých 9 % s nematuritním technickým vzděláním. Rovněž v celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním ve zdravotnických oborech.

4.24 Ostatní služby

Vymezení odvětví

Do této skupiny odvětví náleží 7 odvětví. Téměř polovinu této skupiny odvětví tvoří v ČR odvětví *Rekreační, kulturní a sportovní činnosti* (NACE kód 92), více než čtvrtinu tvoří odvětví *Ostatní činnosti* (NACE kód 93). Podíl přibližně 15 % má odvětví *Odstraňování odpadních vod a odpadů, čištění města, sanační a podobné činnosti* (NACE kód 90) a necelých 6 % na této skupině má odvětví *Činnosti odborových, profesních a podobných organizací jinde neuvedené* (NACE kód 91). Odvětví *Činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky pro vlastní potřebu* (NACE kód 97) tvoří 4 % této skupiny odvětví. Podíl ostatních odvětví, *Činnosti domácností jako zaměstnavatelů domácího personálu* (NACE kód 95) a *Exteritoriální organizace a instituce* (NACE kód 99), nepřesahují svým podílem ani 1 % celé této skupiny.

Přidaná hodnota, celková produkce a produktivita práce odvětví

Ostatní služby je z pohledu celkové produkce i přidané hodnoty desáté největší odvětví v celé ČR.

	ČR		EU27		Průměrná roční změna 1995-2010		Podíl vůči celku v roce 2010 ³	
	1995	2010	1995	2010	ČR	EU27	ČR	EU27
Přidaná hodnota odvětví ¹	1 729	2 402	316 155	387 662	2,2%	1,4%	3,0%	4,1%
Celková produkce odvětví ¹	3 659	7 242	485 758	832 077	4,7%	3,7%	2,4%	3,6%
Produktivita práce ²	22,65	33,10	43,23	55,23	2,6%	1,6%	56,8%	54,1%

¹v milionech € v cenách roku 2000

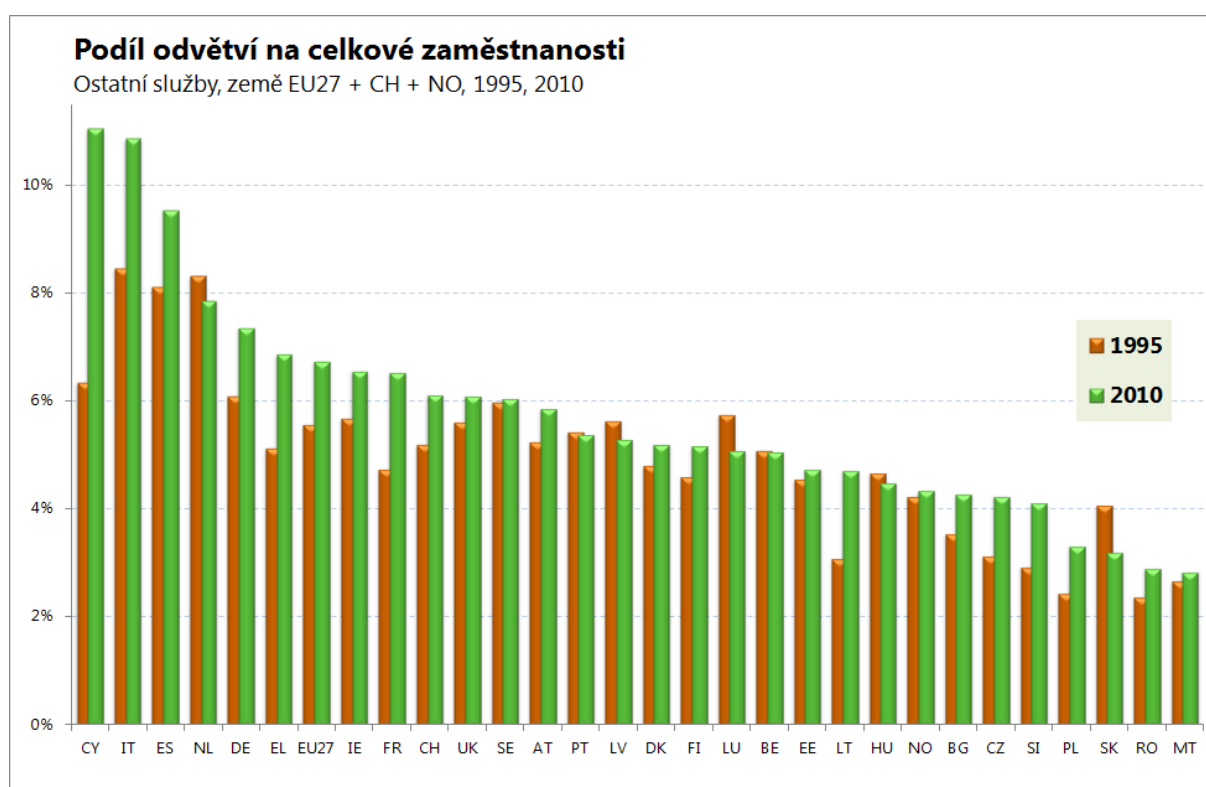
²v milionech € v cenách roku 2000 na 1 zaměstnaného

³u přidané hodnoty a celkové produkce jde o podíl odvětví na celku celé ekonomiky, u produktivity práce jde o porovnání produktivity práce v odvětví a celkové produktivity práce v ekonomice (hodnota menší než 100% znamená, že v odvětví je nižší produktivita práce než v celé ekonomice, hodnota vyšší než 100% znamená opak)

I přes nárůst produktivity práce v odvětví *Ostatní služby*, který v ČR nastal mezi roky 1995-2010, je produktivita práce tohoto odvětví v ČR pouze na úrovni 60 % produktivity práce tohoto odvětví v EU27. To je však o 3 procentní body více, než jaká je celková produktivita práce celé ekonomiky ČR vůči produktivitě práce EU27.

Počet zaměstnaných

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví *Ostatní služby* nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 1995-2010 zvýšení počtu zaměstnaných osob. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil o více než 57 tisíc, tedy téměř o 36 %, a v roce 2010 v něm tak v ČR bylo zaměstnáno 219 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 1995 z 3,1 % na 4,25 %. I přes tento nárůst je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví *Ostatní služby* na celkové zaměstnanosti v ČR výrazně podprůměrný, neboť v průměru EU činí stejný údaj něco málo přes 6,7 % z celkové zaměstnanosti.

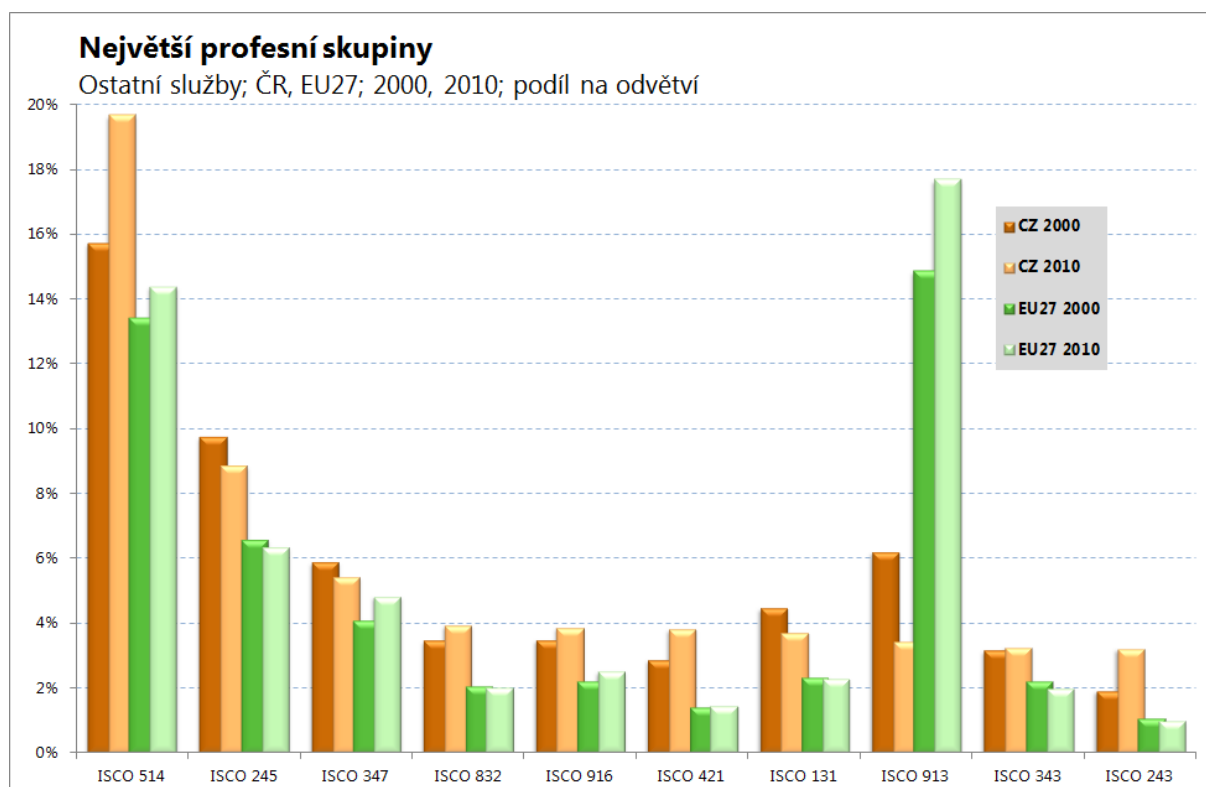
■ Vývoj do roku 2020

Nárůst počtu zaměstnaných bude v tomto odvětví v ČR pokračovat i v příštích letech. V roce 2020 má být v odvětví *Ostatní služby* zaměstnáno 236 tisíc osob, což je o 17 tisíc více (tedy o necelých 8 %) než v roce 2010. Neznamená to však, že během příštích let bude potřeba obsadit pouze těchto 17 tisíc nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo zhruba 32 tisíc osob. Z nich budou mít asi 4 tisíce základní vzdělání, téměř 13 tisíc střední vzdělání bez maturity, přes 9 tisíc střední vzdělání s maturitou a necelých 6 tisíc terciární vzdělání. Do roku 2020 bude tedy v České republice v odvětví *Ostatní služby* potřeba nově obsadit až zhruba 49 tisíc pracovních míst²⁹.

²⁹ Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší. Některá místa zaniknou díky technologickému pokroku a tudíž i zvyšující se produktivitě práce, další zůstanou obsazena vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu zvyšujícím se podílem zaměstnaných osob v důchodovém věku.

Profesní struktura

V odvětví *Ostatní služby* jsou v ČR pouze 3 skupiny povolání, jejichž podíl přesahuje 5 % ze všech pracovních míst v odvětví. Největší skupinou povolání jsou *Pracovníci zajišťující ostatní osobní služby* (ISCO 514), do které náleží téměř pětina všech zaměstnaných v odvětví. Protože však rozložení podílu ostatních skupin povolání není nijak extrémní, má odvětví *Ostatní služby* pouze podprůměrnou profesní koncentraci. Ta se ale za posledních 15 let mírně zvýšila. V EU je v tomto odvětví také podprůměrná profesní koncentrace.

Nejvýznamnější skupiny povolání v odvětví *Ostatní služby*:

ISCO 514 Pracovníci zajišťující ostatní osobní služby
ISCO 245 Umělečtí pracovníci, novináři a redaktori
ISCO 347 Výkonní pracovníci umění a zábavy
ISCO 832 Řidiči motorových vozidel
ISCO 916 Sběrači odpadků, metaři a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 421 Pokladníci a pracovníci v příbuzných oborech
ISCO 131 Vedoucí ředitelé malých podniků, organizací
ISCO 913 Pomocníci, uklízeči a prادلáci
ISCO 343 Odborní administrativní pracovníci
ISCO 243 Archiváři, knihovníci a odborní pracovníci v příbuzných oborech

■ Vývoj do roku 2020

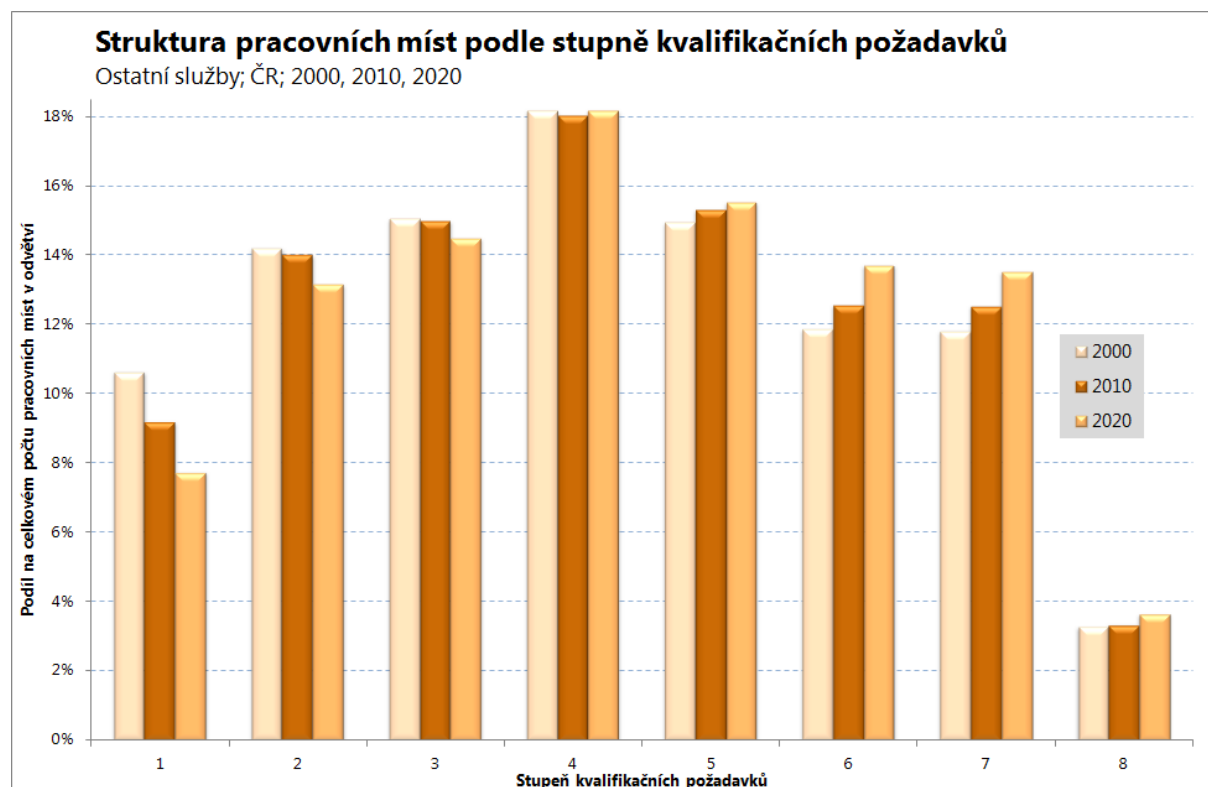
Do roku 2020 se má v odvětví *Ostatní služby* v ČR nejvíce zvýšit počet zaměstnaných osob ve skupině povolání *Pokladníci a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 421). Jejich počet se oproti roku 2000 zvýší téměř o 5 tisíc. O necelé 4 tisíce více bude osob

zaměstnaných ve skupině povolání *Vedoucí pracovníci výrobních, provozních a jiných dílčích celků velkých organizací a podniků* (ISCO 122) a necelé 3 tisíce více ve skupině povolání *Obsluha elektrárenských a příbuzných zařízení* (ISCO 816), *Pracovníci zajišťující ostatní osobní služby* (ISCO 514) a také *Řidiči motorových vozidel* (ISCO 832).

Naopak pokles počtu pracovních míst se očekává především pro *Úředníky v knihovnách, na poštách a v příbuzných oborech* (ISCO 414), jejichž počet má klesnout o více než 1,5 tisíce. Přibližně o 1 tisíc se sníží také počet osob ve skupině povolání *Vedoucí ředitelé malých podniků, organizací* (ISCO 131) a *Sběrači odpadků, metaři a pracovníci v příbuzných oborech* (ISCO 916).

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Kvalifikační požadavky pracovních míst jsou ukazatel, zahrnující v sobě nejen vzdělání potřebné pro dané pracovní místo, ale i další zapracování v podobě praxe. Čím vyšší stupeň, tím vyšší kvalifikační nároky jsou pro dané pracovní místo požadovány. Celková úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst se v České republice v odvětví *Ostatní služby* za posledních 10 let mírně zvýšila. Jejich celková úroveň vzrostla oproti roku 2000 o 0,09 bodu a v roce 2010 činila 4,21 bodu (na osmistupňové škále). To je o 0,03 bodu méně, než je kvalifikační náročnost všech pracovních míst v celé ČR. V EU27 činila v roce 2010 v tomto odvětví úroveň kvalifikačních požadavků 3,89 bodu, což je o 0,33 bodu méně než jsou kvalifikační požadavky všech míst v EU27.

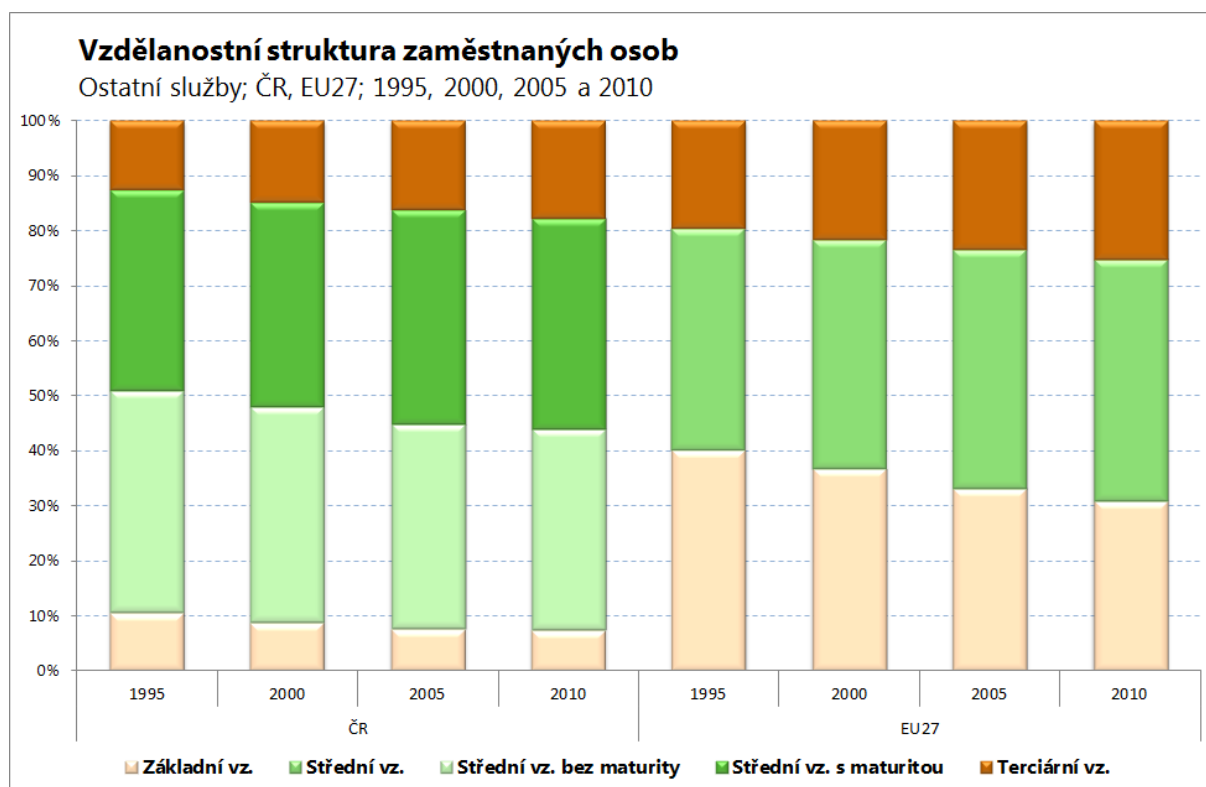

■ Vývoj do roku 2020

V příštích 10 letech se v tomto odvětví očekává výrazně rychlejší tempo zvyšování kvalifikačních požadavků pracovních míst než doposud. Do roku 2020 se kvalifikační náročnost v odvětví má zvýšit o 0,13 bodu. Jde o přibližně stejný nárůst, jako nastane v celé české ekonomice.

Stupně vzdělání

Průměrná délka vzdělávání v odvětví *Ostatní služby* u nás v roce 2010 činila 11,69 roku, což je oproti roku 1995 nárůst o 0,41 roku. I přes tento nárůst je hodnota průměrné délky vzdělávání v odvětví jen na 99 % průměrné délky vzdělávání v celé české ekonomice. Odvětví tak patří mezi průměrná v ČR. Podobně jako v dalších odvětvích je v ČR v porovnání s EU27 zaměstnán mnohem vyšší podíl pracovníků se středním vzděláním a naopak nižší podíl jak se základním, tak i s terciárním vzděláním.

Obory vzdělání

Nejvýznamnější vzdělanostní skupinou jsou v ČR v odvětví *Ostatní služby* osoby se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) v technických oborech, které tvoří 18 % všech zaměstnaných v odvětví. Dalších 11 % zaměstnaných tvoří osoby se středním vzděláním bez maturity s obory osobních služeb a necelých 10 % se středoškolským maturitním technickým vzděláním. V celé EU jsou v průměru největší vzdělanostní skupinou středoškoláci se vzděláním z oboru služeb.